

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΠΙΠΕΔΗΣ ΓΗΣ

ΔΑΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 27° ♦ ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2008 ♦ ΑΡ. 315

Κωδ.
ΕΛ.Τ.Α.:
3187
€6

Η ΔΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΞΗ «ΛΕΣΒΙΑ»

Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ,
Ο ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΚΑΙ Η ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΟΥ... ΣΤΗΝ ΝΤΟΥΛΑΠΑ!

ΣΑΠΦΩ: Ή σεξουαλικότητά της
με βάση τα δικά της λόγια

27% ΑΘΕΟΙ ΣΤΙΣ Η.Π.Α.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ
...ΕΜΠΡΗΣΜΟΥ ΚΑΙ... ΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ!

ISSN 1105-9486

9 771105 948009

ΤΑ «ΟΠΤΙΚΑ» ΤΗΣ ΕΥΚΛΕΙΔΕΙΑΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ
ΚΑΙ Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Ίδρυτής - ιδιοκτήτης,
εκδότης - διευθυντής
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 2103223957,
2103314986, 2109841655
Τηλομοίτυπος: 2103314997

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
<http://www.davlos.gr>
Ηλεκτρονική αλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9:30-14:30
καθημερινά (και Σάββατο).

Διευθυντής Συντάξεως
ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΑΖΑΡΗΣ
Τεχνική Επιμέλεια
ΝΑΣΟΣ ΧΑΤΖΗΑΓΓΕΛΗΣ
Γλωσσική Επιμέλεια
ΑΡΤΕΜΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

- Τιμή αντίτιπου: € 6.
- 12μηνη συνδρομή: € 53.
- Όργανισμών κ.λπ.: € 80.
 - Φοιτητών: € 43.
 - Εξωτερικού: € 80.
- Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
- Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματα
μετά τη λήξη του 12μήνου.
Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον
κατόπιν τηλεφωνήματος
του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.
Για εξοικονόμηση χώρου το Περιοδικό
διατηρεί το δικαίωμα σύμπτυξης ή δημοσί-
ευσης σε ενδέχουσες των προσφερομένων
συνεργασιών.

- Παραγγελίες μέσω Διαδικτύου
Βιβλίων, τόμων, παλαιών τευχών «Δ»
και έγγραφες συνδρομικών:
στην ιστοσελίδα μας www.davlos.gr
- Επίσης έγγραφες συνδρομικών με
ένα από τα τηλεφώνια στα
τηλέφωνα του «Δ».

Απαγορεύεται ή εν όλω ή εν μέρει
ανάδημοσίευση ή αναμετάδοση καθ'
οιονδήποτε τρόπον δημοσιευμάτων
του «Δαυλού» χωρίς τη γραπτή άδεια
του εκδότη.

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό Πρωτοποριακής Έρευνας
Έτος 27^ο, Ιούλιος-Αύγουστος 2008, Αριθ. 315

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το δικαίωμα της «Ιθάκης» 22254

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Υπερπληθυσμός, ή πραγματική απειλή κατά του Περιβάλλοντος... 22269

ΕΡΕΥΝΕΣ

Σύγχρονες τεχνικές... έμνημοι καί... πυρόσβεσης	22274
Η προσωπικότητα της Σαφούς από την άποψη της Επιστήμης	22288
Η ιστορία της ηθικής εξέλιξης του σημερινού Ρωμιού	22312
Η τριδιάστατη ζωγραφική των αρχαίων Ελλήνων	22323
Τα «Οπτικά» του Εύκλειδη καί η αρχαιοελληνική Προοπτική	22323
Το ιστορικό του ιερού παραμυθίου της επίπεδης Γης	22334
Κοινά στοιχεία Πολιτισμού Ελλάδας - Κίνας	22346
27% άθεοι στις Η.Π.Α.	22348

ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΑ	22283
Ο εύσεβης κύριος Πούτιν	22286
Τηλεοπτικά σκουπίδια: Η πνευματική τροφή του Ρωμιού	22299
ΟΦΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ	22321
ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ	22353
Ο Βρεταννός λέκτορας	22353

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Συμπαρίστανται οι βουλευτές Λέσβου	22255
Τα πλήρη πρακτικά της δίκης γιά τη γεωγραφική ταυτότητα των Λεσβίων	22257
Άγγλος ιστορικός περιγράφει την προεπαναστατική Ελλάδα	22295
Ο ναύαρχος Άντωνιάδης, ό απεσταλμένος του Χριστόδουλου καί η είσβολή του... στη ντουλάπα	22303
Άξιωματικοί μέ... ράσα	22303
Ο άγιος Νέστορας στο έμβλημα του Α.Π.Θ.	22310
Ο άγιος Άνδρέας στο έμβλημα του Πανεπιστημίου Πατρών	22310

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Στρατηγός Έμμανουήλ Δήμου	22274
Δρ Άθανάσιος Φραγκούλης	22288

Ο «Δ» έχει την ευθύνη των κειμένων που δημοσιεύει στις
σελίδες του. Για τις δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, διατυ-
πώσεις θέσεων κ.λπ. εκτός «Δαυλού», από πρόσωπα που
γράφουν ή έγραψαν στο Περιοδικό, ο «Δ» δεν ευθύνεται.

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ «ΙΘΑΚΗΣ»

πως ένα χελιδόνι, πού απομακρύνεται χιλιάδες μίλια από τον τόπο της γέννησής του για 6 μήνες το χρόνο και επιστρέφει την επόμενη Άνοιξη αποκλειστικά και μόνο στην περιοχή που γεννήθηκε, εκφράζοντας έτσι την αρρηκτική σχέση της Ζωής με την Φύση, όπως ο Όδυσσέας αγωνίστηκε για δέκα χρόνια της ζωής του, για να ξαναέχει την χαμένη Ιθάκη του, έτσι και ο Σωκράτης έθετε ως **«άπάντων τιμώτερον και άγιώτερον»** την **«πατρίδα γήν»** και όχι την «πόλιν», τους γονείς ή οιοδήποτε άλλο ανθρώπινο αγαθό: Από τη σχέση γενέτειρας γης-ύπαρξης δεν μπορεί να ξεφύγει κανένας, είναι νόμος της κοινής μητέρας όλων, της Παμμήτειρας Φύσης.

Αυτή η σχέση γης-ζωής, αν πλαστογραφηθεί, παράγει βαρύτερες συνέπειες, **«ή βαρύτερη των όποιων είναι ψυχολογική, είναι ή αποσάθρωση, ή δόλια αλλοίωση της κουλτούρας μιās περιοχής, που αποτελούν τη βάση της λειτουργίας της»**, διότι **«ή ταυτότητα διαμορφώνεται από τη γή και ολοκληρώνεται από τον τρόπο ζωής [...], που συμβάλλουν καθοριστικά στο να γίνουμε αυτό που είμαστε»**, όπως τοποθετεί αυτό το τρομερό κρίσιμο, όσο και υποβαθμισμένο στην εποχή μας, δικαίωμα κάθε ανθρώπου ή μεγάλη διεθνής νομική επιθεώρηση της Νέας Υόρκης «Environmental Law Journal» στο τελευταίο τεύχος της.

* * *

υτή είναι όλη κι όλη η ουσία της προσφυγής μας ως Λεσβίων, έμου και δύο ακόμα κυριών, στην Έλληνική Δικαιοσύνη, με αίτημα να προστατεύσει ή Έλληνική Πολιτεία την ζωτική έννοια της γενέτειράς μας Λέσβου από την πλαστογραφησή της και την αυθαίρετη μετατροπή της από τη γεωγραφική έννοια –«τόπος καταγωγής» μας– σε έννοια «σεξουαλικής συμπεριφοράς» ώρισμένων ατόμων που δεν έχουν ως τόπο καταγωγής το νησί μας. Ίσως αυτό το τόσο απλό ήταν ο λόγος, που ή υπόθεση συγκλόνισε και συγκλονίζει ακόμη την κοινή γνώμη του Πλανήτη. Αυτό το τόσο απλό, τόσο ζωτικό αγαθό, που όμως ελάχιστοι πια μπορούν σήμερα να έχουν την συναίσθηση της ζωτικότητάς του. Και αυτό ακριβώς καλείται ή Δικαιοσύνη να υπερασπισθή και αποκαταστήσει από τη διαπραχθείσα πλαστογραφία και ιδιοποίηση με την απόφασή της, ή οποία αναμένεται να εκδοθή σε λίγες μέρες.

Δ.Ι.Α.

ΣΥΜΠΑΡΙΣΤΑΝΤΑΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΛΕΣΒΟΥ

Οί βουλευτές των δύο μεγαλύτερων κομμάτων στη Λέσβο κ.κ. Γιάννης Γιαννέλλης και Νίκος Σηφουνάκης, που εκπροσωπούν το 77,1 % των κατοίκων της, έκαναν μετὰ τὴ δίκη δηλώσεις. Ὁ τρίτος βουλευτὴς τῆς Λέσβου, ὁ κ. Σκοπελίτης τοῦ Κ.Κ.Ε. (13,99 %), σὲ μιὰ ἀποκαλυπτικώτατη ὡς πρὸς τὸν «γυάλινο κόσμο», μέσα στὸν ὁποῖον εἶναι κλεισμένος –ὅπως θὰ ἔγραφε ὁ Τενεσὴ Γουίλλιαμς– ἔκρηξή του μᾶς δήλωσε: «Δὲν εἶμαι ἐνημερωμένος γιὰ τὸ θέμα καὶ οὔτε θέλω νὰ ἐνημερωθῶ»!!!

Γιάννης Γιαννέλλης, βουλευτὴς Λέσβου (Ν.Δ.):

«Οἱ κάτοικοι τοῦ νησιοῦ, ποὺ προσέφυγαν δικαστικά, ἔχουν δίκιο, ἀναφορικά μὲ αὐτὴ τὴν ταύτιση τῆς Λέσβου μὲ τὴν σεξουαλικὴ ταυτότητα κάποιων ἀνθρώπων. Ἡ προσφυγὴ, ποὺ ἔχουν κάνει, δὲν ἔχει βέβαια καμμία σχέση μὲ τὶς σεξουαλικὲς προτιμήσεις αὐτῶν τῶν γυναικῶν, ἄλλωστε ἡ Λέσβος εἶναι φιλόξενο νησί, καὶ κανένας δὲν θέλει νὰ ἀποκλείσει κανέναν. Τὸ θέμα ὅμως εἶναι, ὅτι προσβάλλεται ἡ ἱστορικὴ, πολιτισμικὴ καὶ γεωγραφικὴ ταυτότητα τοῦ τόπου κατὰ τοὺς προσφεύγοντες καὶ ἔχουν δίκιο, γιατί ὑπάρχει παραχάραξη καὶ νόθευση τῆς Ἱστορίας.

» Ἡ Σαπφὼ δὲν ἦταν ὁμοφυλόφιλη! Ἦταν παντρεμένη, εἶχε κόρη, ὁ Ἀλκαῖος ἦταν ἐρωτευμένος μαζί της, καὶ τελικὰ ἐκείνη αὐτοκτόνησε στὴν Λευκάδα γιὰ τὸν Φάωνα, ποὺ ἀγαποῦσε. Κι ὁ ἴδιος ὁ Πλάτων ἀναφέρει, πὼς ἦταν «δεκάτη Μοῦσα», καὶ πουθενὰ δὲν κάνει λόγο γιὰ τὸ ἂν ὑπῆρχε κάποια ἰδιαιτερότητα στὴ σεξουαλικὴ της συμπεριφορὰ. Ἄρα νοθεύεται ἡ Ἱστορία! Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα τὸ θέμα εἶναι, γιατί σὲ ἓνα σύλλογο, ποὺ δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὸ Νομὸ Λέσβου, νὰ ὑπάρχει ὁ ὅρος «λεσβιακὴ». Αὐτὸ εἶναι τὸ παράπονο τῶν προσφευγόντων, καὶ ἔχουν δίκιο. Ἐννοεῖται, πὼς οἱ γυναῖκες αὐτὲς εἶναι καλοδεχούμενες στὴ Λέσβο, δὲν ὑπάρχει καμμία συμπεριφορὰ διαφορετικὴ ἀπέναντί τους ἀπὸ μέρος τῶν Λεσβίων.

» Θὰ σᾶς ἀναφέρω, τί συνέβη καὶ σὲ μένα προσωπικά: χτὲς ἤμουν στὴν Βουλὴ μαζί μὲ τὸν Θόδωρο Πάγκαλο, ὁ ὁποῖος συνώδευε ἓναν Εὐρωπαϊὸ πολιτικό, ποὺ εἶχε ἔρθει στὴν Βουλὴ. Ἀπευθυνόμενος ὁ κύριος Πάγκαλος πρὸς τὸν ξένο πολιτικό γιὰ τὶς ἀπαραί-

Ὁ κύριος τίτλος τῆς μεγαλύτερης ἐφημερίδας τῆς Λέσβου «Αἰολικά Νέα», τοῦ φύλλου τῆς 13.6.2008.

τητες συστάσεις του λέει χαρακτηριστικά: «Από ἐδῶ ὁ κύριος Γιάννης Γιαννέλης, πὺν εἶναι Λέσβιος.» Χαμογέλασε ὁ Πάγκαλος, χαμογέλασε καὶ ὁ ξένος πολιτικός. Σκέψου λοιπόν, πῶς ἀκούγεται γιὰ μία γυναῖκα αὐτό! Ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία, πὺν ἐγινε, θὰ βοηθήσῃ καὶ τουριστικὰ τὸ νησί, ὅμως, ὅπως προεῖπα, οἱ ἄνθρωποι, πὺν ἔχουν κάνει τὴν προσφυγὴ τους ἔχουν τὸ δίκιο τους.

(Ἡ δῆλωση ἐγινε στὸν ραδιοφωνικὸ σταθμὸ «Ἀθήνα 9.84» τὴν Τετάρτη 11.06.2008, ὥρα 12:56.)

Νίκος Σηφουνάκης, βουλευτὴς Λέσβου (ΠΑΣΟΚ):

“Πιστεύω, ὅτι στὸν τόπο μας δὲν ἰσχύει ἡ σοφὴ ρῆση, τὸ προλαμβάνειν εἶναι καλύτερο τοῦ θεραπεύειν ἢ, νὰ τὸ πῶ καλύτερα, τὸ θεραπεύειν εἶναι πολὺν δυσκολώτερο τοῦ προλαμβάνειν. Εἶχε δύο διαστάσεις τὸ θέμα, ἡ μία ἀφορᾷ στὴ χώρα μας καὶ ἡ δεύτερη ἀφορᾷ στὸν ἔξω κόσμο. Κάποιοι ἄνθρωποι, πὺν γνωρίζουν ἀπὸ Ἱστορία, θέλουν νὰ τοποθετήσουν τὸ θέμα στὴ σωστὴ του βάση. Βεβαίως εἶναι πολὺν δύσκολη ἡ ἀνατροπὴ, θέλει κόπο καὶ χρόνο, ἀνθρώπους, πὺν θὰ εἶναι διατεθειμένοι νὰ ἐργαστοῦν πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Δηλαδὴ νὰ ἐργαστοῦν στὴν κατεύθυνση τῆς ἀνάλυσης τῆς πραγματικότητας, πὺν εἶναι ἡ παραποίηση τῆς λέξης «λεσβία». Ἀπαιτεῖται σωστὴ πολιτικὴ πρὸς τὰ ἔξω, ὥστε νὰ γίνῃ κατανοητό, πῶς ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅπως ἀποτυπώνεται μέχρι σήμερα, δὲν εἶναι ἡ σωστή.

» Κατανοῶ ἀπόλυτα τοὺς πολῖτες τῆς Λέσβου, πὺν ἐπιθυμοῦν τὴν ἀποκατάσταση μιᾶς διαστρέβλωσης τοῦ τοπωνυμίου τῆς περιοχῆς.”

Ὁ πρόεδρος τῆς «Λεσβιακῆς Παροικίας Ἀθηνῶν»

κ. Στρατῆς Μολῖνος, πρόεδρος τῆς «Λεσβιακῆς Παροικίας Ἀθηνῶν», σὲ δημόσια παρέμβασή του («Τ’ ὄνομά μας», «Αἰολικὰ Νέα», 8/6/2008) ἀναφέρει, ὅτι «τὰ ἦθη, οἱ συνήθειες, οἱ ἰδιαιτερότητες κάποιας μερίδας ἀνδρῶν καὶ μιᾶς ἄλλης μερίδας γυναικῶν εἶναι πλέον ἀπρόβλεπτα προκλητικές. Στὸ ἔξωτερικὸ π.χ. ἔχει ἰδρυθῇ κόμμα παιδεραστῶν (!), ἐνῶ οἱ γάμοι μεταξὺ ὁμοφυλοφίλων, ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, παίρνουν καὶ δίνουν. Δικαίως ὁ μέγας Κικέρων θὰ ξανααναφωνοῦσε: “O tempora! o mores!” (Catilina I,1.)...

» Φαίνεται, ὅτι πολὺς κόσμος στὶς μέρες μας, ἰδιαίτερα ὁ θηλυκός, πὺν ἄγει τὴν καταγωγὴ ἀπὸ τὴ Λέσβο, ἐνοχλεῖται ἢ καὶ ντρέπεται ἀκόμα νὰ λήῃ φανερά ὅτι “εἶναι Λεσβία” (= γεννήθηκε στὴ Λέσβο) ἢ ὅτι τὴ “λένε Λεσβία” (ὄνομα πολὺν διαδεδομένο στὸ παρελθόν, ἐθνικοῦ περιεχομένου ὅπως καὶ τὰ βαφτιστικά Εὐρώπη, Ἑλλάς κ.ο.κ.)...

» Ἀποφεύγω τὰ μασημένα λόγια. Κανένας λόγος ὑπεκφυγῆς ἢ ντροπῆς. Εἶναι ἓνα εἶδος ἐντιμῆς ἄμυνας. Ἡ Ἱστορία μιλᾷ καὶ ἀναφέρεται σὲ μᾶς καὶ μόνον, ὅχι στὶς ὁμοφυλόφιλες...

» Τὸ θέμα εἶναι ἐνδιαφέρον, ἀφορᾷ ἅμεσα στὶς συντοπίτισσες καὶ στοὺς συντοπίτες μας, καὶ εὖχομαι ὁλόψυχα ἡ Δικαιοσύνη νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸ αἶτημα τῶν ἐναγόντων.»

ΤΑ ΠΛΗΡΗ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΛΕΣΒΙΩΝ

ύσσωμα τὰ ἀθηναϊκὰ Μέσα Ἐνημέρωσης ἀλλὰ καὶ ἀπεσταλμένοι ξένων πρακτορείων, ἐφημερίδων καὶ τηλεοπτικῶν καναλιῶν, ὅπως τὸ Ρόιτερ, τὸ Γαλλικὸ Πρακτορεῖο Εἰδήσεων, τὸ Ἀσσόσιειντ Πρὲς καὶ ἄλλα περιέμεναν ἐναγωνίως τὸν ἐκδότῃ τοῦ περιοδικοῦ «Δαυλός» Δημήτρῃ Λάμπρου ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπόλοιπους αἰτοῦντες (Κοκκῶνῃ Κουβαλάκη καὶ Μαρία Ρόδου) ἔξω ἀπὸ τὴν δικαστικὴ αἴθουσα στὴν Εὐελπίδων, προκειμένου νὰ προβοῦν οὐδὲ δηλώσεις.

Ὅπως δήλωσε ὁ κ. Λάμπρου, βγαίνοντας ἀπὸ τὴν αἴθουσα τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ὅπου ἐκδικάστηκε ἡ αἴτηση ἀσφαλιστικῶν μέτρων κατὰ τοῦ ὁμοφυλοφιλικοῦ σωματείου: «Οἱ ἀντίδικοί μας, δηλαδὴ τὸ σωματεῖο μὲ τὴν ἐπωνυμία Ὁμοφυλοφιλικὴ καὶ Λεσβιακὴ Κοινότητα Ἑλλάδος, χωρὶς νὰ ἔχουν καμμία ἀπολύτως σχέση μὲ τὴν Λέσβο, ἐντελῶς αὐθαίρετα, θὰ ἔλεγα, καὶ μὲ ἓναν ἰδιότυπο ρατσισμό, ἐπέκλεψαν καὶ σφετερίζονται τὴν γεωγραφικὴ, πολιτιστικὴ καὶ ἱστορικὴ ταυτότητα ἑκατοντάδων χιλιάδων κατοίκων τῆς Λέσβου ἢ καταγόμενων ἀπὸ τὴ Λέσβο. Μετέτρεψαν τὴ γεωγραφικὴ μας ταυτότητα σὲ σεξουαλικὴ τους ταυτότητα ἢ γιὰ τὴν ἀκρίβεια σὲ ταυτότητα κάποιας σεξουαλικῆς τους ιδιαιτερότητας. Γιὰ αὐτὸ προσφύγαμε στὴ Δικαιοσύνη, ζητώντας νὰ προστατεῖται τὸ ἀνθρώπινο δικαίωμα τῶν Λεσβίων. Θὰ περιμένουμε τὴν ἀπόφαση τῆς Δικαιοσύνης.»

Ἄνθρωποι, ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ συμμερίζονται τὴν θέση τῶν αἰτούντων ἀλλὰ καὶ ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ», βρέθηκαν ἀπὸ νωρὶς στὴν Εὐελπίδων, γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν ἐκδίκαση τῆς ὑπόθεσης ἐνῶ θὰ πρέπει νὰ ἀναφερθῇ, πὼς ἀρκετοὶ ἦταν καὶ ἐκεῖνοι, ποὺ, ἐνῶ βρέθηκαν τυχαῖα στὸ χῶρο γιὰ προσωπικὲς τους ὑποθέσεις, βλέποντας τὰ Μέσα Ἐνημέρωσης καὶ ἀφοῦ ἐνημερώθηκαν σχετικὰ, τοποθετήθηκαν ὑπὲρ τῶν αἰτούντων.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ περίπτωση ἑνὸς Λέσβιου, καθηγητῆ Πανεπιστημίου στὴν Ἀμερική, ποὺ ἐκδήλωσε τὴν συμπαράστασή του μὲ τὸν δικό του, ἰδιαίτερο τρόπο. Ἀνάρτησε πανὼ μὲ σύνθημα, ὅπου δήλωνε τὴ δυσἀρέσκειά του γιὰ τὴ χρῆση τοῦ γεωγραφικοῦ προσδιορισμοῦ ἀπὸ τὴν ὁμοφυλοφιλικὴ κοινότητα. Ὁ ἴδιος μᾶς εἶπε τὰ ἑξῆς: «Ονομάζομαι Παῦλος Τίμου, γεννήθηκα καὶ μεγάλωσα στὴν Ἄντισσα τῆς Λέσβου, ἀλλὰ ἔφυγα στὸ ἐξωτερικὸ σὲ ἡλικία 19 ἐτῶν. Αὐτὸ ποὺ συμβαίνει σήμερα ἐδῶ, θὰ

ἔπρεπε ἀπὸ καιρὸ νὰ ἀφυπνίσῃ τοὺς κατοίκους τῆς Λέσβου καὶ ὅλους ὅσοι κατάγονται ἀπὸ τὸ νησί. Πρόκειται γιὰ μία ἱστορική στιγμή, καθὼς ἀναφέρεται σὲ ἓνα στερεότυπο, σὲ μία λανθασμένη οἰκειοποίηση τῆς ἀγαπημένης μου πατρίδας, τῆς Λέσβου. Μὲ προσβάλει ἡ χρῆση τοῦ ὄρου «λεσβία» ἀπὸ τὰ ὁμοφυλοφιλικὰ σωματεῖα, πόσῳ μάλιστα ὅταν ἀναρτᾶται σὲ ἱστοσελίδες μὲ θέματα σεξουαλικά καὶ κάποιες φορὲς ἀκόμα καὶ πορνογραφικά. Τὸ χῶμα, τὸ νερὸ καὶ ὁ ἀέρας τῆς Λέσβου δὲν παράγουν ὁμοφυλόφιλες γυναῖκες. Εἶναι λυπηρὸ, ποὺ ἓνας γεωγραφικὸς χώρος ἔχει συνδεθῇ μὲ τὶς ἰδιαίτερες σεξουαλικὲς προτιμήσεις κάποιων γυναικῶν. Σαφῶς μία γυναῖκα ἔχει κάθε δικαίωμα νὰ κάνῃ ὅ,τι ἐπιλογὲς θέλει, ἀλλὰ δὲν σημαίνει, ὅτι παράλληλα ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιοῖ τὴν ταυτότητά μου, τὴν Ἱστορία καὶ τὴν κουλτούρα μου, γιὰ νὰ περιγράψῃ τὴν σεξουαλική της προτίμηση καὶ τὸν τρόπο ζωῆς της.»

Σὲ μία προσωπικὴ συζήτηση μὲ τὸν δικηγόρο τῆς ἄλλης πλευρᾶς κ. Βασίλη Χειρδάρη, μοῦ ἐξέφρασε τὴν ἄποψή του, ὅτι «εἶναι τιμητικὸ γιὰ τὴν Λέσβο ἡ χρῆση τοῦ ὄρου “Λεσβία” ἀπὸ τὶς ὁμοφυλόφιλες γυναῖκες, προκειμένου νὰ προσδιορίσουν τὴν σεξουαλική τους ταυτότητα». Καὶ πιστεύει, «πὼς δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ προσβλητικὸ μὲ βάση τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα». Ὅταν μάλιστα τοῦ κατέθεσα μὲ τὴ σειρὰ μου καὶ τὴν προσωπικὴ μου θέση, ὅτι ἔχω κουρασθῇ, κάθε φορὰ ποὺ ἀναφέρω ὅτι εἰμαι Λεσβία (καταγόμενη ἀπὸ τὴ Λέσβο δηλαδή), νὰ ἀκούω τὰ εἰρωνικά σχόλια τοῦ καθενὸς καὶ νὰ δίνω συμπληρωματικὲς ἐξηγήσεις, ἀπάντησε, ὅτι «εἶναι ἓνας ὀρισμὸς ποὺ ἔχει υἱοθετηθῇ ἀπὸ τὶς ὁμοφυλόφιλες γυναῖκες ἀπὸ αἰῶνες, καὶ ὅτι ὁ καθένας ἔχει τὸ ἀπόλυτο δικαίωμα νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν σεξουαλικὸ του προσδιορισμό». Καὶ διερωτῶμαι, τὸ δικό μου ἀνθρώπινο δικαίωμα, ὡς γυναῖκας καταγόμενης ἀπὸ τὴ Λέσβο, Λεσβίας δηλαδή, ποιὸς θὰ τὸ προστατεύσῃ;

Ταξιαρχούλα Λαδᾶ

Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

Ἐνστάσεις γιὰ δικονομικοὺς λόγους ὑπέβαλε ὁ συνήγορος τῶν ἀντιδίκων πρὶν τὴν δίκη, οἱ ὁποῖες ἀπορρίφθηκαν. Ὅμοιως ἀπορρίφθηκε αἴτημά του γιὰ ἐξέταση δεύτερου μάρτυρα, γεγονός, τὸ ὁποῖο ἀνάγκασε καὶ τοὺς ἐνάγοντες νὰ περιορισθοῦν στὴν ἐξέταση ἑνὸς μόνο μάρτυρα.

Προσέρχεται ὁ μάρτυρας τῶν αἰτούντων **Ἰωάννης Ἀχλιώπτας**, ἠλεκτρολόγος μηχανικός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τί σχέση ἔχετε μὲ τοὺς αἰτοῦντες;

- Εἶμαι γεννημένος στὴν Ἑρεσό. Κατὰ τὴν Ἀγγλικὴ ὀρολογία οἱ ὁμοφυλόφιλοι χρησιμοποιοῦν τὴν λέξη gay καὶ οἱ ὁμοφυλόφιλες χρησιμοποιοῦν τὴν λέξη lesbian. Ἐγὼ εἶμαι Lesbian. Προσβάλλεται ὁ τόπος καταγωγῆς μου, ὅταν ὁ πρόεδρος τῆς ΟΛΚΕ βγαίνει καθημερινὰ στὴν Τηλεόραση, καὶ στὸ τρέηλερ γράφει ἀπὸ κάτω «Ὁμοφυλοφιλικὴ καὶ Λεσβιακὴ Κοινότητα Ἑλλάδος», ὑπονοώντας τὶς ὁμοφυλόφιλες γυναῖκες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Προσβάλλεται ὁ τόπος καταγωγῆς σας;

- Ἔχω πρόβλημα νὰ πῶ στὴν κόρη μου, τί εἶναι αὐτὸ ποὺ προσβάλλεται, διότι στὴν

Το όνομα της Λέσβου στο δικαστήριο

Σε έντονο κλίμα η συζήτηση για τη χρήση του όρου «λεσβία» ως προσδιορισμού της σεξουαλικής ταυτότητας

Σε μια δικαστική αίθουσα κατόικη από κατοίκους της Λέσβου, μέλη του σωματείου «Ομοφυλοφιλική και Λεσβιακή Κοινότητα Ελλάδας», δεκάδες ελληνικά και ξένα τηλεοπτικά συνεργεία και συγκεντρωμένους με πλακάτ απέξω, συζητήθηκε χθες στο Πρωτοδικείο Αθηνών η αίτηση που θα αποτελέσει την αιχμή του δόρατος για να κριθεί αν οι ομοφυλόφιλες γυναίκες θα εξακολουθήσουν στο μέλλον και με δικαστική άδεια να χρησιμοποιούν λέξεις όπως «λεσβία» ή «λεσβιακή» για να προσδιορίσουν τη σεξουαλική τους ταυτότητα και τις ερωτικές τους προτιμήσεις. Αιτούντες είναι τρία άτομα τα οποία κατοικούν στη Λέσβο ή κατάγονται από αυτή, τα οποία με την αίτησή τους στρέφονται κατά της ΟΛΚΕ, ζητώντας από το δικαστήριο να απαγορευτεί η χρήση των λέξεων «Λέσβιος, Λέσβια, Λεσβία, Λεσβιακός-ή-ά» και να διατάξει την απόσυρση του σχετικού όρου στην επωνυμία του σωματείου.

Αθήνα υπάρχουν Λεσβιακοί έπιμορφωτικοί σύλλογοι, υπάρχει ή Ο.Λ.Σ.Α., ή οποία είναι ή Όμοσπονδία Λεσβιακών Συλλόγων Αθηνών, και δεν μπορώ να εξηγήσω στο παιδί μου, όταν με ρωτάει, «μπαμπά, είμαστε έμεις όμοφυλόφιλοι και όμοφυλόφιλες»; Το ίδιο ερώτημα έτεθη, όταν πρωτοήλθα από τον Καναδά στην Ελλάδα και πήγα στην Έρεσό, όπου υπάρχει προσέλευση πολλών όμοφυλόφιλων θηλυκού γένους, και προσπαθούμε πάντοτε να αποφύγουμε την έρμηνεία στα παιδιά μας. Στην θέση της κόρης μου υπάρχουν σε ηλικίες 5, 10-12 χρονών κορίτσια, τα οποία ντρέπονται να πουν τον τόπο καταγωγής τους, ντρέπονται να πουν ότι είναι Λεσβίες, όπως Λεσβίες είναι ή μάνα μου, ή κόρη μου, ή αδελφή μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο όρος «λεσβία» υπάρχει πολύ καιρό. Γιατί επιλέξατε αυτή τη στιγμή;

- Κατ' αρχάς ή Σαφώ, την οποία επικαλούνται οι όμοφυλόφιλες, ήταν Λεσβία, διότι ο τόπος καταγωγής της ήταν ή Έρεσός ήταν ή Λέσβος. Δεν την χαρακτήριζε -όπως αναφέρουν ώριμοί άνθρωποι- οποιαδήποτε όμοφυλοφιλική σχέση. Όπως έλεγαν Θαλής ο Μιλήσιος, όπως έλεγαν Σόλων ή Αθηναίος, Πιπτακός ή Μυτιληναίος, έλεγαν Σαφώ ή Λεσβία. Έδω και 3.000 χρόνια όλες που γεννήθηκαν και κατοικούν στην Λέσβο λέγονται Λεσβίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Γιατί τώρα;

- Παθητικά πέρασε -αν δεν κάνω λάθος- για πρώτη φορά το 1924 στο Άγγλικό Λέξικο Oxford ή λέξη lesbian ως ένδεικτικό όμοφυλόφιλης σχέσης. Όμως αυτή τη στιγμή έχει ιδρυθεί ένας σύλλογος: ή «Όμοφυλοφιλική και Λεσβιακή Κοινότητα Ελλάδας». Αυτή λοιπόν ή κοινότητα συγχέεται με την δική μας κοινότητα, που επίσης λέγεται Λεσβιακή. Αυτό προσβάλλει βάνανυα τον τόπο καταγωγής μας, διότι ή όμοφυλόφιλη, που είναι από τη Λέσβο, είναι όμοφυλόφιλη Λεσβία. Η όμοφυλόφιλη όμως από την Άγγλία δεν είναι Λεσβία. Είναι όμοφυλόφιλη Άγγλίδα. Η όμοφυλόφιλη από την

Θεσσαλονίκη είναι όμοφυλόφιλη Θεσσαλονικιά. Ἡ μάνα μου, ἡ ἀδελφή μου καὶ ἡ κόρη μου εἶναι Λεσβίες καὶ ντρέπονται νὰ βγοῦν στὴν κοινωνία καὶ νὰ ποῦν ὅτι εἶναι Λεσβίες. Στὸ ἐξωτερικὸ δέ, ποὺ ἔχω ζήσει πολλὰ χρόνια, εἶναι ἀπίστευτος ὁ διασυρμὸς τῶν γυναικῶν ποὺ κατάγονται ἀπὸ τὴν Λέσβο, οἱ ὁποῖες κρύβονται, στὴν Νέα Ὑόρκη, στὸν Καναδᾶ, στὴ Γερμανία· δὲν τολμοῦν νὰ ποῦν ὅτι εἶναι Λεσβίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Προσβάλλεται ἡ προσωπικότητα τῶν αἰτούντων;

- Βέβαια. Εἴμαστε ὅλοι Λέσβιοι. Καὶ ἐδῶ τὰ σωματεῖα μας ὀνομάζονται Λεσβιακοὶ σύλλογοι. Ἔχουμε παραδείγματος χάρη «Λεσβιακὸ Σύλλογο Ἱστιοπλοΐας», «Λεσβιακὴ Παροιμία» κ.λπ., κ.λπ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τί σᾶς ἐνοχλεῖ;

- Οἱ λέξεις *λεσβία* καὶ *λεσβιακή* εἶναι αὐτές, ποὺ μὲ ἐνοχλοῦν. Οἱ ὁμοφυλόφιλες ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ αὐτοπροσδιορίζονται βάσει τῆς ὁποιασδήποτε προτίμησής τους στὴν σεξουαλικότητα. Δὲν μποροῦν ὅμως νὰ σφετερίζονται τὸν τρόπο καταγωγῆς μας. Σκεφτήτε γιὰ παράδειγμα, ἂν αὐτὴ τὴ στιγμὴ κάποιος ἔλεγε *Μακεδόνας* καὶ ἐννοοῦσε ὁμοφυλόφιλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τὴ λέξη αὐτὴ τὴν χρησιμοποιοῦν μόνο οἱ ὁμοφυλόφιλες;

- 350.000 Λέσβιοι καὶ Λεσβίες χρησιμοποιοῦν αὐτὴ τὴ λέξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἐννοοῦσα τὴ λέξη τὴν χρησιμοποιεῖ τὸ σωματεῖο μόνο ἢ χρησιμοποιεῖται καὶ ἀπὸ ἄλλους;

- Αὐτὸ ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐμᾶς εἶναι, ὅτι αὐτὸ τὸ σωματεῖο ὀνομάζεται «Λεσβιακὴ κοινότητα». Εἶναι ὁμοφυλόφιλοι, ἐπομένως μποροῦν νὰ ὀνομαστοῦν «Ὁμοφυλοφιλικὴ κοινότητα».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἄρα τὸ «Λεσβιακή» εἶναι ποὺ ἐνοχλεῖ;

- Βέβαια. Αὐτὸ προσβάλλει τὸν τόπο μου. Ἐγὼ τὸ 1968 πῆγα νὰ σπουδάσω στὸν Καναδᾶ. Ἡ πρώτη ἐβδομάδα ἦταν ἡ ἐβδομάδα γνωριμίας. Ἦταν 300 πρωτοετεῖς. Ἀγόρια-κορίτσια. Καθίσαμε σὲ ἓνα ἀμφιθέατρο καὶ –κατὰ τὴν παράδοση τοῦ πανεπιστημίου– ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον σηκωνόταν καὶ αὐτοσυστηνόταν. Π.χ. Josh Smith, American. Mary Lou, Canadian. Ἐγὼ σηκώθηκα καὶ εἶπα: John Achlioptas, Lesbian. Ἀντιλαμβάνεστε, τί ἔγινε μέσα. Ὅταν λοιπὸν μὲ ρώτησε ὁ καθηγητής, «εἴστε ἀλήθεια Lesbian;», διότι στὰ Ἀγγλικά δὲν ξεχωρίζει ἀρσενικὸ ἀπὸ θηλυκὸ, γιὰ νὰ μπορέσω ἔτσι νὰ πῶ, ὅτι εἶμαι Λέσβιος ἢ Λεσβία, εἶπα Lesbian. «Καὶ ἐγὼ εἶμαι Lesbian, καὶ ἡ μητέρα μου εἶναι Lesbian καὶ ἡ ἀδελφή μου εἶναι Lesbian.» Τὰ γέλια αὐξήθηκαν. Ζήτησα συγγνώμη ἀπὸ τὸν καθηγητὴ καὶ τοῦ εἶπα, «Ἴσως τὰ Ἀγγλικά μου δὲν εἶναι τόσο καλά, καὶ δὲν ἀντιλαμβάνομαι, γιατί ὅλοι αὐτοὶ γελοῦν». Ὁ Ἀμερικανὸς σηκώθηκε καὶ εἶπε Ἀμερικανός, καὶ ἦταν σεβαστό. Ἡ Mary Lou εἶπε ὅτι ἦταν Καναδέζα καὶ ἦταν σεβαστή, διότι ὁ ἓνας γεννήθηκε στὴν Ἀμερική, καὶ αὐτὸ τὸν καθιστᾷ Ἀμερικανό, ἡ ἄλλη γεννήθηκε στὸν Καναδᾶ, καὶ αὐτὸ τὴν καθιστᾷ Καναδὴ, καὶ ἐγὼ γεννήθηκα στὴν Λέσβο καὶ εἶμαι Lesbian. Πῶς μοῦ στερεῖς ἓνα δικαίωμα, ὅτι ἐπὶ 3.000 χρόνια ὀνομαζόμαστε Λέσβιοι καὶ Λεσβίες;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Λέτε λοιπόν, ὅτι προσβάλλεται ἡ προσωπικότητά σας;

- Ἀπολύτως. Ἐμεῖς εἰδικά, οἱ Ἑρέσιοι, δεχόμαστε κάθε καλοκαίρι πλῆθος ὁμοφυλόφιλων. Σεβόμαστε ἀπόλυτα τὴν σεξουαλικὴ τους προτίμηση, τίς ἔχουμε ἀποδεχτῆ

Ο εκδότης του «Δ» Δημήτρης Λάμπρου, ένας εκ των έναγόντων, προβαίνει σε δηλώσεις σε ελληνικά και ξένα Μ.Μ.Ε. άμεσα μετά την εκδίκηση της υπόθεσης.

στον τόπο μας, στα σπίτια μας, οί ίδιες έχουν αγοράσει σπίτια, όμως δεν μπορούν τα κορίτσια της ιδιαίτέρας μου πατρίδας να βγούν έξω και να πουν ότι είναι Λεσβίες.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ (Δημήτρης Παπαδέλλης): *Είπατε ότι κατάγεστε από την Λέσβο. Η Έρεσος είναι τόπος συνάθροισης γυναικών-άντρων. Οί ιδιαιτεροτήτες τους σās προσέβαλάν ποτε; Ένωχληθήκατε ποτε από τις σχέσεις, πού αναπτύσσουν οί άνθρωποι αὐτοί μεταξύ τους;*

- Ουδέποτε ένωχληθήκαμε. Μπορώ νά πώ, ότι ένα μέρος τών Έρεσίων, οί όποιοι έχουν και νοικιάζουν καταστήματα, δωμάτια, ζούν από αὐτή την ομάδα τών ανθρώπων. Έμεις ουδέποτε τούς κατηγορήσαμε, ούτε κάναμε ότιδήποτε έναντίον της σεξουαλικής προτίμησής τους.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Γιατί, όπως ρώτησε ή κ. Πρόεδρος, σήμερα ξαφνικά συγκεκριμένος αριθμός ατόμων ένωχλήθηκαν τώρα; Έξηγήστε μας, πώς δημιουργείται τó πρόβλημα με την χρήση τών όρων Λεσβία και Λεσβιακή από την συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων.*

- Έγώ δεν γεννήθηκα στην Μυτιλήνη. Δεν είμαι Μυτιληνός. Έγώ είμαι Έρέσιος. Λέσβιος. Τό ότι λένε, ότι είμαστε Μυτιληνιοί, είναι λάθος. Η Μυτιλήνη είναι πρωτεύουσα. Άν κάποιος στο Διαδίκτυο ψάξη την λέξη lesbian...

Δικαστική μάχη για τον όρο «λεσβία»

Ανταποκριτές από όλον τον κόσμο κατέγραψαν την «κόντρα» στα δικαστήρια της Ευελπίδων μεταξύ των κατοίκων της Λέσβου και των μελών της Λεσβιακής Κοινότητας Ελλάδας

Στο... επίκεντρο του κόσμου βρέθηκαν, χθες, τα δικαστήρια της Ευελπίδων, εξαιτίας μια δίκης που ανέβασε στο... κόκκινο το ενδιαφέρον του διεθνούς Τύπου και των ξένων ειδησεογραφικών πρακτορείων.

[Ο συνήγορος παρουσίασε την τελευταία έκδοση της ιστοσελίδας της ΟΛΚΕ, στην οποία γράφεται ή υπόσχεση, ότι θα ανέβη σύντομα όλο το παλιό υλικό.]

...Αν δητε την ιστοσελίδα της ΟΛΚΕ, θα δητε ιδιαιτερότητες σεξουαλικές, οι οποίες δεν με αφορούν. Όταν όμως παιδιά από τη Λέσβο όκτώ ή δέκα χρονών (ειδικά τώρα, πού οι Έλληνες –έστω και άργά– αποκτούν πρόσβαση στο Διαδίκτυο, και τὰ παιδιά μας είναι άνεξέλεγκτα) δούν, τὰ κορίτσια δηλαδή πού είναι Λεσβίες, στην ιστοσελίδα της ΟΛΚΕ, θα άναρωτηθούν: Έμεις είμαστε Λεσβίες, μιὰ άλλη όμως ομάδα γυναικών ισχυρίζεται ότι και αυτές είναι Λεσβίες, ή όποια ομάδα παρουσιάζει ιδιαιτερότητες. Όποτε θα άναρωτηθούν..., έμεις ανήκουμε σέ αυτή την ομάδα; Άν άνοιξετε ένα πρωινό την Τηλεόραση σέ κάποια έκπομπή, πού παρίσταται τó μέλος της ΟΛΚΕ κ. Βλάμη, ή όποια όπως άναφέρθηκε στην Τηλεόραση, προσφάτως νυμφεύθηκε, από κάτω βάζει συνεχώς τó τρέλερο, δεν ξέρω για ποιούς λόγους, μάλλον έμπορικούς: «Όμοφυλοφιλική και Λεσβιακή Κοινότητα Ελλάδος». Μά έμεις, πού μένουμε στην Αθήνα, έχουμε Λεσβιακή Κοινότητα. Είμαστε ή πραγματική Λεσβιακή Κοινότητα. Πώς λοιπόν θα άπαντήσουμε στα παιδιά; Γιατί, όταν τó παιδι πηγαίνει στο σχολείο και λέη, ότι έγώ είμαι Λεσβία, και την προηγούμενη ήμέρα ή συμμαθήτριά της έχει δει στην Τηλεόραση τó «Όμοφυλοφιλική και Λεσβιακή Κοινότητα» και από πάνω έμφανίζονται εικόνες όμοφυλοφίλων γυναικών, γίνεται περιέγελως. Ειδικά τώρα, πού ή επικοινωνία και ή άπόκτηση της γνώσης είναι εύκολες.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Αυτή ή σύγχυση μεταξύ της συγκεκριμένης ομάδας και των αιτούντων προσβάλλει και για ποιό λόγο την προσωπικότητά τους; Έξηγήστε μου, σάς παρακαλώ.

- Την προσβάλλει βάνανσα, διότι γίνεται σύγχυση. Χρησιμοποιούν έναν όρο για την όμοφυλοφιλία τους, διότι ή Σαπφώ ήταν Λεσβία. Ήταν όντως Λεσβία, γιατί γεννήθηκε στην Λέσβο.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Η ΟΛΚΕ κάνει λόγο για έντυπο (με τίτλους πού φέρουν λέξεις-παράγωγα της λέξης Λέσβος). Υπάρχουν αντίστοιχα περιοδικά έκδιδόμενα και άναφερόμενα στην Λέσβο όπως «Λεσβιακά Γράμματα», «Λεσβιακές Σελίδες», «Λεσβιακά Χρονικά». Αυτά όλα τὰ έντυπα και τὰ περιοδικά δεν

Lesbos islanders want to stop homosexual women calling themselves Lesbians

By Tom Peterkin
Last updated: 5:40 PM BST 10/06/2008

The inhabitants of the Aegean island of Lesbos have begun a court action that will attempt to prevent homosexual women from calling themselves Lesbians.

δημιουργούν σύγχυση;

- Από τους Λεσβιακούς συλλόγους εκδίδονται αυτά τα περιοδικά, που είναι δικά μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τò σωματείο (τῆς ΟΛΚΕ) ἐκδίδει περιοδικά;

- Ἐγώ, προσωπικά, δὲν γνωρίζω, ἂν ἐκδίδῃ περιοδικά.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Τò σωματείο αὐτὸ ἔχει τοὐλάχιστον ἐμφανῶς τὴν παραμικρὴ σχέση μετὰ τῇ Λέσβο ὡς γεωγραφικὸ χῶρο καταγωγῆς;

- Οὐδελμία.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Γράφει ἡ ἐπωνυμία τοῦ σωματείου: «Λεσβιακὴ Κοινότητα». Ἐχει αὐτὸ καμμία σχέση μετὰ τὸ νησί, πὺν καταγόμαστε;

- Καμμία.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Ἀσχολοῦνται μετὰ τὰ ὅποια προβλήματα, πὺν ἔχει αὐτὸς ὁ τόπος, ἢ ἔχουν ἄλλον εἶδους ἐνασχόληση καὶ προβάλλονται μέσα ἀπὸ τὴν ὀνομασία;

- Δὲν ἔχουν καμμία σχέση. Ἀσχολοῦνται μόνο μετὰ τὴν ὁμοφυλοφιλία τους. Μάλιστα στὴν Ἑρεσὸ ἀκόμα καὶ τὰ ἐστιατόριά τους εἶναι ξεχωριστά.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Ὅταν κάποιον ὀνομάζονται «Λεσβιακὴ κοινότητα» καὶ δὲν ἀσχοιοῦνται μετὰ τὸν τόπο καταγωγῆς, δηλαδὴ τὴν νῆσο Λέσβο, αὐτὸ εἶναι παραπλανητικὸ, προσβάλλει τὶς προσωπικότητες τῶν ἀνθρώπων, πὺν κατάγονται ἀπὸ τῇ Λέσβο;

- Μὲ αὐτὸ ἀκριβῶς ἔχει μετρεδευτὴ ἢ νεολαία τῆς Λέσβου, τὰ παιδιὰ μας, τὰ κορίτσια μας, οἱ Λεσβίες μας ἔχουν πρόβλημα, διότι γίνεται σύγχυση.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ (Χειρδάρης): Μὲ τὴν χρησιμοποίηση τοῦ ὀνόματος δημιουργεῖται μία κατάσταση περιθωριακή;

- Δὲν τολμοῦμε νὰ ποῦμε ὅτι εἴμαστε Λέσβιοι ἢ Λεσβίες. Ὑπάρχουν Λέσβιοι, πὺν ζοῦν στὸ ἐξωτερικὸ, πὺν ἔχουν δημιουργήσει Λεσβιακὲς Κοινότητες. Ἐγὼ εἶμαι πρόεδρος τῆς Λεσβιακῆς Κοινότητος στὸ Μόντρεαλ, καὶ ἐπειδὴ ὁ ὅρος lesbian στὰ Ἀγγλικά δὲν κάνει διαχωρισμὸ τοῦ ἀρσενικοῦ ἀπὸ τὸ θηλυκὸ, ἐγὼ, πὺν εἶμαι Lesbian, δὲν μπορῶ νὰ τὸ πῶ αὐτό.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Στὴν στάθμιση τῶν συμφερόντων ποῖο εἶναι ἐπικρατέστερο; Τὸ δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἀνάπτυξης ἢ τὸ δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἐκφρασης, δηλαδὴ νὰ χρησιμοποιῇ ὁ ἄλλος ὅποιον ὄρο θέλει κατὰ τὴν γνώμη του;

- Σύμφωνα μετὰ τὴν κρίση μου δὲν πρέπει νὰ πλήττεται τὸ δικὸ μου δικαίωμα. Τὸ δι-

καίωμα του ενός σταματάει εκεί, που αρχίζει του άλλου. Το δικό μου είναι 3.000 χρόνων.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Πότε ακούσατε την λέξη Λεσβία ως έκφραση ομοφυλοφιλική;

- Πριν από πολλά χρόνια.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Πότε πήγατε στον Καναδά;

- Το 1968. Είχαμε από τότε ένα σωματείο Λεσβίων εκεί.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Δεν είχατε προσβληθεί από το 1968 για την χρησιμοποίηση της λέξης Lesbian;

- Βάναυσα.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Κάνετε καμμία ενέργεια;

- Οί συνθήκες της ζωής, όταν πήγα να σπουδάσω, έμένα με υποχρέωναν να δουλεύω και συγχρόνως να σπουδάζω σε δύο διαφορετικά πανεπιστήμια. Δεν είχα το χρόνο και ίσως και το θάρρος να βγώ προς τα έξω και να διεκδικήσω το δικαίωμά μου.

Σκεφτήτε, τί γίνεται αυτή τη στιγμή στην Αμερική και στον Καναδά. Οί Λέσβιοι και οί Λεσβίες δεν μπορούν να βγούν προς τα έξω, γιατί θα υπάρξει γέλωτας.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Με το χρόνο δεν αμβλύνονται οί άσχημες έντυπώσεις;

- Όχι. Δηλαδή τώρα θα μου πείτε, ότι οί ομοφυλόφιλες θα παύσουν να είναι ομοφυλόφιλες και θα γεννηθούν στην Λέσβο;

Έξομοιώνουν τους έαυτούς τους με «σιαμαία» τερατογένεση!

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Τον κ. Σωτήρη Καρδαρά τον γνωρίζετε;

- Είναι ο δήμαρχος Έρεσοῦ.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Οί αρχές της Έρεσοῦ έχουν διαμαρτυρηθῇ γι' αυτή την κατάσταση, που χρησιμοποιείται ο όρος Λεσβία;

- Δεν το γνωρίζω. Γνωρίζω για μένα.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Ό νομάρχης της Λέσβου και οί τοπικοί άρχοντες της Λέσβου έχουν προσβληθῇ;

- Δεν γνωρίζω γι' αυτούς.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Ό κ. Καρδαράς, ο δήμαρχος ο δικός σας, λέει τα έξης στην τοπική έφημερίδα «Αιολικά Νέα»: «Οί άσχημες έντυπώσεις από τη χρήση της λέξης Λεσβία, με την έννοια που χρησιμοποιείται σήμερα, έχουν αμβλυνθῇ μετά από τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, που χρησιμοποιούνται.»

- Γι' αυτό πρέπει να ρωτήσετε τον δήμαρχο, που το λέει.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Τις λέξεις Λεσβία και Λεσβιακή τις έφηυρε ή ΟΛΚΕ;

- Όχι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: *Ύπηρχε δηλαδή αυτός ο όρος, και τον χρησιμοποίησε ή ΟΛΚΕ;*

- Ναι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: *Γνωρίζετε, πώς λέγονται τα παιδιά, που γεννιούνται ένωμένα;*

- Σιαμαία;

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: *Αυτό, το οποίο είναι μία τραγική ανθρώπινη κατάσταση, είναι όνομα, που προσδιορίζει την κατάσταση, ή είναι ένα όνομα που προσδιορίζει την τοποθεσία, συγκεκριμένα το Σιάμ; Όταν ακούτε «Σιαμαίοι», λέτε, τί ντροπή στο Σιάμ;*

- Θα σάς δώσω ένα παράδειγμα, εγώ. Αυτή τη στιγμή μία άλλη ομάδα ανθρώπων, Σκοπιανών, όπως οίδηθεν «Λεσβίες» σφετερίζονται το όνομα της Λέσβου και ονομάζονται λεσβίες, έτσι και αυτοί, αυτή τη στιγμή σφετερίζονται το όνομα της Μακεδονίας.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: *Γνωρίζετε, αν υπάρχουν άλλα σωματεία ή οργανισμοί στον κόσμο με την λέξη Lesbian;*

- Μπορεί και να υπάρχουν.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: *Εγώ γνωρίζω έξι σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ.*

- Έμένα με άφορξ, αν υπάρχουν στον τόπο μου, στην Ελλάδα. Με άφορξ, το παιδί το δικό μου και η αδελφή μου να μπορούν να λέγονται Λέσβιος και Λεσβία.

«Δέν προσβάλλεται το 20% (άρα προσβάλλεται το 80%)»!

Προσέρχεται ο μάρτυρας των αντιδίκων **Θεμιστοκλής Κεφάλας**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: *Μιλήστε μας για την χρήση των όρων Λεσβία και Λεσβιακός από την ΟΛΚΕ.*

- Πέρα από την προσωπική μου γνώμη θα σάς καταθέσω την γενικότερη αντίληψη για τον νομό της Λέσβου. Θα έξηγησω λέγοντας, ότι αντίστοιχα υπάρχει Όμοσπονδία Λεσβιακών Συλλόγων Αττικής, που αριθμεί κάποιες εκατοντάδες μέλη, υπάρχουν αντίστοιχα Λεσβιακές κοινότητες ανά τον κόσμο. Άπ' όσο είμαι σε θέση να γνωρίζω, καμμία εξ αυτών δεν έχει θιγεί και δεν έχει δημιουργήσει θέμα σύγχυσης με την αντίστοιχη Λεσβιακή Κοινότητα ΟΛΚΕ για την χρήση του όρου «λεσβιακή» από το σωματείο. Αντίστοιχα στο νησί της Λέσβου επικρατεί ή άποψη, ότι ή συγκεκριμένη αίτηση, που υποβλήθηκε, είναι άνευ ουσίας. Σας λέω, ότι δεν θίγεται κανένα δικαίωμά τους, δεν θίγεται ή προσωπικότητά τους, των κατοίκων του νομού Λέσβου, ούτε τουλάχιστον της πλειονότητας των Λεσβίων την καταγωγή ανά την Ελλάδα και τον κόσμο. Μεταφέρω την γνώση μου ως προς την μη ύπαρξη ένδίκου αιτήματος στο Πρωτοδικείο Μυτιλήνης κατ' αρχάς και στο Πρωτοδικείο Αθηνών

κατὰ δεύτερο λόγο ἀπὸ ὁποιονδήποτε ἄλλο, πλὴν τῶν αἰτούντων μὲ τὸ συγκεκριμένο ἀντικείμενο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μεταφέρετε τὴν ἄποψη τῆς κοινωνίας τῆς Λέσβου;

- Μεταφέρω ἀπόψεις κάποιων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖες δημοσιοποιήθηκαν, συγκεκριμένα τοῦ δημάρχου Ἑρεσοῦ-Ἀντίσσης, ἡ ὁποία εἶναι δημοσιευμένη, τὶς ἀπόψεις κάποιων ἀνθρώπων, ποὺ μοῦ τὶς μετέφεραν προσωπικά. Σὲ προσωπικὲς συζητήσεις μὲ διαφόρους ἀνθρώπους τῆς Λέσβου μοῦ δημιουργήθηκε ἡ ἐντύπωση, ὅτι σὲ ἓνα μεγάλο ποσοστὸ τὸ συγκεκριμένο θέμα δὲν προσβάλλει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δηλαδή;

- Μιλᾶω γιὰ ἓνα μεγάλο ποσοστὸ. Μπορεῖ νὰ εἶναι 20, 30, 40, 50 τοῖς ἑκατό.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Σὲ πόσες γλῶσσες ὑπάρχει ὁ ὅρος λεσβία;

- Σὲ πάρα πολλές.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Χρησιμοποιεῖται, γιὰ νὰ προσδιορίση τὴν γυναικεία ὁμοφυλοφιλία ἢ γιὰ τίποτε ἄλλο;

- Γι' αὐτὸ χρησιμοποιεῖται.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Γνωρίζετε κάποιο ἐπίσημο πρόσωπο ἢ ἐπιστήμονα ἀπὸ τὴ Λέσβο, ποὺ νὰ ἔχη πάρει θέση ὑπὲρ τῆς αἰτήσεως;

- Ὁχι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Ἐσᾶς, στὴν οἰκογένειά σας, σᾶς προσβάλλει αὐτὸς ὁ ὅρος;

- Ὁχι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Κύριε μάρτυς, εἶπατε, ὅτι κανεὶς δὲν ἔχει ἐκφρασθῇ ὑπὲρ τῆς αἰτήσεως.

- Ὅσο ἔρχει ἔρθει σὲ γνώση μου.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Τὸν κ. Μολῖνο τὸν ξέρετε;

- Γνωρίζω ὅτι εἶναι ἓνας συγγραφέας.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Εἶναι μόνον συγγραφέας; Δὲν εἶναι ἐπιστήμονας;

- Ἐγὼ τὸν γνωρίζω ὡς συγγραφέα.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Τὰ «Αἰολικὰ Νέα» στὴ Μυτιλήνη τὰ διαβάσετε;

- Ναί.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΟΛΚΕ: Διαβάσατε τὸ τελευταῖο ἄρθρο τῆς Κυριακῆς;

- Ὁχι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Ἐχει ἓνα πολὺ ἐνδιαφέρον ἄρθρο τοῦ κ. Μολίνου, ποὺ ἐνδιαφέρει τοὺς συντοπίτες μας καὶ ἀναγράφει, «Τὸ θέμα εἶναι ἐνδιαφέρον, ἀφορᾷ ἅμεσα στὶς συντοπίτισσες καὶ στοὺς συντοπίτες μας, καὶ εὐχομαι ὁλόψυχα ἡ Δικαιοσύνη νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸ αἶτημα τῶν ἐναγόντων». Θελῶ νὰ πῶ δηλαδή, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ ἄλλη ἄποψη. Σωστά;

- Αὐτά, ποὺ ξέρω, λέω.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: Γιὰ νὰ καταλάβῃ καὶ ἡ κ. Πρόεδρος, ὅτι ὑπάρχουν δύο ὁμάδες. Εἶπατε ἐπίσης, κ. μάρτυς, ὅτι δὲν ἔχει ἀντιδράσει καὶ δὲν ἔχει λάβει θέση κανένας σύλλογος σὲ παγκόσμιό ἐπίπεδο. Ὁ κ. Μολῖνος εἶναι πρόεδρος τῆς «Λεσβιακῆς Παροικίας Ἀθηνῶν»;

Μεγάλο ήταν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ξένων Μ.Μ.Ε. Στὴν φωτογραφία ὁ Δημ. Λάμπρου παραχωρεῖ συνέντευξη μετὰ τὴ δίκη στὴν ἀνταποκρίτρια τοῦ Reuters.

- Εἶπα συγκεκριμένα πράγματα σὲ σχέση μετὰ τὴν ΟΛΣΑ (Ὁμοσπονδία Λεσβιακῶν Σωματείων Ἀττικῆς), ποὺ ἐκπροσωπεῖ τοὺς κατὰ τόπους συλλόγους στὴν Ἀττικὴ.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Σύλλογοι γυναικῶν Ἀμερικῆς ὑπάρχουν;*

- Δὲν γνωρίζω, ποιά θέση ἔχουν λάβει, ἀλλὰ γνωρίζω, ὅτι δὲν ἔχουν προσφύγει στὴν Δικαιοσύνη.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Τὸν «Πανλεσβιακὸ Σύλλογο Ἀμερικῆς» τὸν γνωρίζετε; Γνωρίζετε, ἂν ἔχη πάρει θέση ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ποιά;*

- Ὁχι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Γνωρίζετε τὴν θέση τοῦ Συλλόγου Ἀντισσαίων «Τέρπανδρος»;*

- Ὁχι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Τὸν «Mytilini Society of America» τὸν γνωρίζετε;*

- Ὁχι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Γιατί κάνατε μία γενικώτερη δήλωση, χωρὶς νὰ γνωρίζετε; Οὐσιαστικὰ γνωρίζετε μόνο τὴν θέση τῆς οἰκογένειάς σας καὶ τῆς κόρης σας. Οὔτε τὰ δικόγραφα ἀπὸ τὸ Πρωτοδικεῖο Μυτιλήνης οὔτε τοῦ Πρωτοδικείου τῶν Ἀθηνῶν.*

- Σὰς μετέφερα τὴν ἀποψη, ποὺ ἐπικρατεῖ στοὺς κατοίκους τῆς Μυτιλήνης.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Ξέρετε τὴν ἀποψη τῆς μητέρας μου στὸν Πολιχνίτο; Τοῦ πατέρα μου; Τῆς γιαγιάς μου; Ἐπομένως, κύριε μάρτυς, μεταφέρετε τὴν ἀποψη κάποιων ἀνθρώπων.*

- Μεταφέρω την άποψη κάποιων ανθρώπων, οι οποίοι έχουν άφ' ενός μὲν κάποιο αὐτοδιοικητικό λόγο, ποὺ ἔχουν ἐκλεγῇ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Λέσβου. Ἐκφράζω τὴν ἄποψη κάποιων ἀνθρώπων, ποὺ ἔχουν συλλογικὲς ὁργανώσεις καὶ ἐκφράζουν σύνολο ἀτόμων.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Κύριε μάρτυς, γνωρίζετε, ἂν αὐτὸ τὸ αἴτημα πέρασε μέσα ἀπὸ ζυμώσεις συλλόγων, καὶ ἀπεφάνθησαν ἔτσι;*

- Δὲν τὸ γνωρίζω. Ἀλλὰ ἂν ὑπῆρξαν ζυμώσεις συλλογικῶν ὁργάνων ἔξω ἀπὸ τὸν νομὸ τῆς Λέσβου, θεωρῶ καὶ κρίνω, ὅτι πρῶτον θὰ γινόταν μέσῳ τῶν συγκεκριμένων ὁργανώσεων ἢ ὅλη διαδικασία καὶ δεύτερον στὴν παροῦσα φάση θὰ ἔρχονταν οἱ ἴδιοι ἢ θὰ ἔκαναν κάποιο ψήφισμα, γιὰ νὰ κάνουν μία παρέμβαση.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Τὰ προσωπικὰ δικαιώματα δηλαδή, κατὰ ἐσᾶς, πρέπει νὰ ἐκφράζονται μόνο μέσῳ συλλογικῶν ὁργάνων;*

- Εἶναι μία ἄποψη.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: *Θεωρεῖτε κατὰ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ὅτι τὸ Λέσβιος ἢ Λεσβία προκαλεῖ σύγχυση, ἂν χρησιμοποιηταὶ ἀπὸ ομάδα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν νὰ κάνουν τίποτε μὲ τὸ νησί, ἀλλὰ μόνο αὐτοπροσδιορίζουν τὸ δικαίωμα τῆς σεξουαλικῆς τους προτίμησης;*

- Ἡ ἄποψή μου ὡς μάρτυρας εἶναι ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: *Ὅχι ὡς μάρτυρας. Ἀπαντήστε, ἂν ἐπιφέρει σύγχυση ὡς γεγονός.*

- Μεταφέροντας κάποιες προσωπικὲς μου συζητήσεις φαίνεται, ὅτι ἡ ἀπάντηση καὶ πάλι εἶναι ὄχι.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ περατώθηκε ἡ ἀκροαματικὴ διαδικασία. Ἡ πρόεδρος πρωτοδίκης κ. Πειτσάλη ἔλαβε τὶς προτάσεις τῶν δύο πλευρῶν τὴν Τετάρτη 18 Ἰουνίου. Ἡ ἀπόφαση θὰ ἐκδοθῇ σὲ λίγες ἐβδομάδες.

Τὰ σημαντικώτερα Μ.Μ.Ε., ποὺ ἀσχολήθηκαν, δημοσίευσαν ἢ μετέδωσαν ρεπορτάζ, ἄρθρα καὶ ἀνταποκρίσεις ἀπὸ τὴ δίκη τῆς 10ης Ἰουνίου κατὰ τῆς Ὀμοφυλοφιλικῆς καὶ Λεσβιακῆς Κοινότητας Ἑλλάδας (Ο.Λ.Κ.Ε.) εἶναι τὰ ἐξῆς:

Ἑλλάδα: Ἐφημερίδες: Ἀπογευματινὴ, Ἐλευθεροτυπία, Τὰ Νέα, Τὸ Πρῶτο Θέμα, Ἀδέσμευτος Τύπος, Ἔθνος, Ἐλεύθερος Τύπος, Το Βῆμα κ.ᾶ. Κανάλια: Alter, Alpha, Σκάι, Star κ.ᾶ. Ἱστοσελίδες: in.gr, e-Kathimerini, ert.gr, forthnet.gr, aegeantimes.gr, press-gr.blogspot.com κ.λπ., καθὼς καὶ πολλὰ ἱστολόγια (blogs.)

Κόσμος: Associated Press, Reuters, BBC, Guardian, Daily Telegraph, Los Angeles Times, Sydney Morning Herald, news.com.au, bostonherald.com, New York Post, International Herald Tribune, Agence France-Presse κ.λπ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

«Θά χυθῇ αἷμα...»: Ὁ φαῦλος κύκλος «Θεός-Χρῆμα»

Κύριε Λάμπρου,

Στοὺς κινηματογράφους προβάλλεται ἡ ἀξιόλογη ἀμερικάνικη ταινία «Θά χυθῇ αἷμα», ποὺ χάρισε στὸν πρωταγωνιστὴ τῆς Ντάνιελ Ντέη Λούις τὸ Ὁσκαρ ἐρμηνείας Ἀνδρικοῦ Ρόλου. Τὸ ἔργο εἶναι τὸ ψυχολογικὸν ἔνδον ἀδιστακτοῦ «πετρελαιοθήρα» στὶς Η.Π.Α. τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Ὁ ἥρωας ἔχει υἱοθετήσει τὸ γνιὸ τοῦ νεκροῦ συνεργάτη του καὶ τὸν χρησιμοποιεῖ, γιὰ νὰ παρουσιάζεται ὡς ἔντιμος καὶ οἰκογενειάρχης ἐπιχειρηματίας. Στὸ ἐπίκεντρο τῆς ἱστορίας βρίσκεται ἡ σύγκρουση τοῦ ἐπιχειρηματία μὲ τὸν «χαρισματικὸν» ἱεροκῆρυκα μιᾶς ἀσημαντῆς κομῶπολης, ποὺ κρύβει στὰ σπλάχνα τῆς τὸ μαῦρο χρυσό. Ὁ ἥρωας ἀγοράζει τὴ γῆ σὲ ἐξυτελιστικὴ τιμὴ, «χτυπάει» φλέβα, ἀλλὰ ὁ γνιὸς του χάνει τὴν ἀκοή του ἐξ αἰτίας ἑνὸς ἀτυχήματος. Ὁ ἱεροκῆρυκας, ποὺ βλέπει τὴ χρυσοφόρα γῆ του νὰ χάνεται, φορτώνει στὸν ἥρωα τὶς τύψεις γιὰ τὸ πάθημα τοῦ ἀγοριοῦ καὶ τὸν ὑποχρεώνει νὰ γίνῃ μέλος τῆς Ἐκκλησίας του, προκειμένου νὰ λάβῃ ἄφεση ἁμαρ-

τιῶν μὲ ἀντάλλαγμα τὴ συμμετοχὴ στὰ κέρδη τῆς τοπικῆς πετρελαιοπαραγωγῆς.

Τὸ τέλος τῆς ἱστορίας τοποθετεῖται λίγο μετὰ τὸ «κράχ» στὶς Η.Π.Α. Ὁ ζάπλουτος καὶ ἡλικιωμένος πατὴρ ἐπιχειρηματίας ἔχει ἀπομείνει μόνος, ἀφοῦ ὁ γνιὸς του τὸν ἔχει ἐγκαταλείψει. Δέχεται τὴν ἐπίσκεψη τοῦ ἱεροκῆρυκα, ποὺ ἔχει πληγῇ ἀπὸ τὴν οικονομικὴ κρίση, καὶ τοῦ ζητᾷ νὰ ἀγοράσῃ τὸ τελευταῖο ἀπούλητο κομμάτι τῆς χρυσοφόρας γῆς του μὲ ἀντάλλαγμα ἓνα μεγάλο χρηματικὸ ἐπίδομα. Ὁ ἐπιχειρηματίας δέχεται, ὑπὸ τὸν ὅρο νὰ παραδεχτῇ ὁ ἱεροκῆρυκας ἐνώπιόν του ὅτι εἶναι ψευδοπροφήτης καὶ ὅτι ἡ πίστις στὸ θεὸ εἶναι δεισιδαιμονία, μὲ τὸ ἴδιο πάθος καὶ τὴν ἴδια θεατρικότητα, ποὺ εἶχε ἐπιδείξει, ὅταν κάποτε τὸν βάπτιζε στὴν Ἐκκλησίᾳ του. Ὁ ἀρχικὸς δισταγμὸς τοῦ ἐπαρχιακοῦ «θαυματοποιοῦ» κάμπτεται εὐκολά. Γεμάτος ἱκανοποίησις τότε ὁ ἐπιχειρηματίας τὸν πληροφορεῖ μὲ κυνισμό, ὅτι ἡ γῆ αὐτὴ δὲν ἔχει καμμία ἀπολύτως ἀξία, ἀφοῦ εἶχε ἀντλήσει πρὸ πολλοῦ ὅλο τῆς τὸ πετρέλαιο μὲ παράπλευρες γεω-

ΥΠΕΡΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Γράφω τὶς κάτωθι σκέψεις μου μὲ ἀφορμὴ τὸ διαρκῶς ἐπιδεινούμενο οἰκολογικὸ πρόβλημα. Ἡ κατάσταση, ὅπως παρουσιάζεται ἀπ' τὰ διεθνή Μ.Μ.Ε., εἶναι ζοφερή. Ἡ τιμὴ τοῦ πετρελαίου ἔφθασε τὰ 120\$ ἀνὰ βαρέλι, ἡ θερμοκρασίᾳ τοῦ πλανήτη αὐξάνεται, οἱ πάγοι τῶν πόλων λειώνουν, τὰ ἐργασιακὰ δικαιώματα πλήττονται, τὰ εἰσοδήματα μειοῦνται, ὁ λιμὸς σὲ χώρες τοῦ λεγομένου «Τρίτου Κόσμου» (!) ἐπιδεινώνεται κ.λπ.

Γιὰ νὰ ἀνατρέψωμὲ τὴν κατάσταση αὐτή, πρέπει νὰ προχωρήσουμε ἀπ' τὴν περιγραφή τῆς στήν πρόταση λύσεως-ων. Εἶναι θλιβερὸ τὸ γεγονός, ὅτι σπανίως ἀκούμε κάποια σοβαρὴ πρόταση ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων φορέων. (Στὶς θρησκείες δὲ θὰ σταθῇ καθόλου γιὰ δύο λόγους: α') Εἶναι οἱ βασικοὶ ὑπεύθυνοι φορεῖς γιὰ τὴν παρούσα κατάσταση λόγῳ τῶν γνωστῶν βιβλικῶν ἐπιταγῶν «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ κατακυριεύσατε τῆς γῆς» κ.λπ. β') Λόγῳ τοῦ μεταφυσικοῦ ὑπόβαθρου τοὺς θεωροῦν τὸν ἄνθρωπο δημιουργήματα ἑνὸς ἐξωσυμπαντικοῦ θεοῦ, ὁ ὁποῖος κάνει ὅ,τι θέλει στὸν

τρήσεις. Καί στη συνέχεια σκοτώνει τὸν φουκα-
ρᾶ ἱεραπόστολο, σὰ νὰ ζητοῦσε νὰ ἐκδικηθῇ τὴ
«δολοφονία» τῆς δικῆς του ψυχῆς.

Ὁ ἥρωας θὰ πορευτῇ στὸ τέλος τῆς ζωῆς του
ὀλομόναχος, ἔχοντας πρὸ πολλοῦ λύσει τὴ συ-
νεργασία του μὲ τὸν Ἐπουράνιο Συνέταιρο,
ποὺ τελικὰ τοῦ φάνηκε χρήσιμος μόνο γιὰ τὶς
ἐπίγειες δουλειές του. Πέραν τῶν ἔξοχων ἐρμη-

νειῶν ὁ θεατὴς ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ παρακο-
λουθήσῃ τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ἡ κεφαλαιο-
κρατία καὶ ἡ θεοκρατία ἔβαλαν βαθιὰ τὶς ρίζες
τοὺς στίς ἄγονες ἐκτάσεις τῶν Η.Π.Α. στὸ κατώ-
φλι τοῦ 20οῦ αἰῶνα.

Φιλικά
Πέτρος Βραχιώτης
Θεατρολόγος

«Χριστιανικοὶ σταυροί» πρὸ Χριστοῦ

Κύριε διευθυντά,

Σὰς ἐπισυνάπτω φωτογραφία ἀπὸ τὸ Ἀρχαι-
ολογικὸ Μουσεῖο Ρόδου. Ὡς καὶ ὁ λεγόμενος
«μαλτέζικος» σταυρὸς ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ 400-
600 π.Χ. ἀπὸ τοὺς Ρόδιους ἐκτενῶς.

Μὲ ἐκτίμηση
Σταῦρος Ἀργυριάδης

Οἱ Ἰνδοὶ Σιχ ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλῆ;

Κύριε διευθυντά,

Διαβάζοντας τὴν Ἱστορία τοῦ Μ. Ἀλεξάν-
δρου τοῦ Ρωμαίου ἱστορικοῦ Κοίντου Κούρ-
τιου Ρούφου καὶ συγκεκριμένα γιὰ τὴν ἐκστρα-
τεία τοῦ μεγάλου στρατηλάτη στὴν Ἰνδία βγαί-
νει τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς
τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ βεβαίως ὁ ἴδιος γνώ-
ριζαν τὴν ὑπαρξὴ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἡπείρου,

τὴν ὁποία, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀποκαλοῦσαν
Ἑσπερία ἢ Κρονία. Ἐπίσης ἀποδεικνύεται καὶ
ἡ φυλετικὴ καταγωγὴ τῶν Σιχ, ποὺ ζοῦν στὴν
βορειοδυτικὴ Ἰνδία καὶ συγκεκριμένα στὴν πε-
ριοχὴ τῆς Πενταποταμίας ἢ Πεντζάμπ, ὅπως λέ-
γεται σήμερα.

Παραθέτω τὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ βιβλί-
ο τοῦ Κούρτιου γιὰ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο γιὰ τοῦ

πλανήτη. Κι ἂν κάτι πάη στραβά, θὰ μᾶς σώσῃ ὁ... μπαμπᾶς Γιαχβέ! Δὲν μπορεῖ νὰ
γίνῃ σοβαρὴ οἰκολογικὴ συζήτηση μαζί τους, λοιπόν.

Ἀλλά, τί εἰδους προτάσεις κάνουν -ἂς ποῦμε- οἱ οἰκολογικὲς ὁργανώσεις; Ὅργα-
νώσεις ὅπως οἱ GREENPEACE, WWF κ.λπ., ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀλλαγὲς λαμπτήρων καὶ
ἄλλων ἐνεργειῶν τῶν ἐλάσσονος σημασίας, φθάνουν στὴ ρίζα τῶν προβλημάτων; Ὅχι
μόνο δὲν φθάνουν, ἀλλὰ ὁμοιάζουν μὲ ἄτομα ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου κάνοντας λόγο
περὶ... καλλιέργειας ἐνεργειακῶν φυτῶν! Θὰ καλλιεργοῦμε δηλαδὴ φυτὰ ὄχι γιὰ νὰ
φᾶμε, ἀλλὰ γιὰ νὰ κινοῦνται τὰ αὐτοκίνητα! Τὰ ἐνεργειακὰ φυτὰ εἶναι ἡ μεγαλύτερη
σαχλαμάρα, ποὺ ἔχει ἀκουσθῇ ποτε στὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα.

Οἱ πολιτικοὶ ἔχουν κάνει σοβαρὲς προτάσεις; Ἐκτὸς ἀπ' τὶς θεατρικὲς παρελάσεις
ἀνὰ τὴν ὑφήλιο τοῦ γνωστοῦ Ἄλ Γκόρ, ποὺ πρόσφατα πιάστηκε νὰ καταναλώνῃ τὴν
ὀκταπλάσια ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια ἀπ' αὐτὴ τοῦ μέσου Ἀμερικανοῦ, τί ἔχομε ἀκούσει;
Ὁ κύριος Μπούς ἐπρότεινε νά... ἀγοράσῃ δικαιώματα μολύνσεως περιβάλλοντος
ἀπὸ χώρες τῆς Ἀφρικῆς! Ὅταν ἦμουν μαθητὴς Λυκείου, στὰ λογοτεχνικὰ κείμενα οἱ
καθηγητές μας μᾶς εἶχαν διδάξῃ μία ἐπιστολὴ ἐνὸς Ἀμερινδοῦ ἰθαγενοῦς ἀρχηγοῦ

λόγου τὸ ἀληθές. Φθάνοντας στὸν ποταμὸ Ὑφαση, ὅπου ἦταν καὶ τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας, ὁ Ἀλέξανδρος μὲ διάφορα ἐπιχειρήματα προσπάθησε νὰ πείσῃ τὸ στρατό του νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐκστρατεία. Μεταξὺ ἄλλων εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἀπὸ τὸν Περσικὸ Κόλπο μὲ τὸν στόλο μας θὰ κάνουμε τὸν γύρο τῆς Λιβύης (= Ἀφρικῆς) μέχρι τὶς στήλες τοῦ Ἡρακλῆ (= Γιβραλτάρ). Ἀπὸ τὶς στήλες γίνεται ὅλη δική μας ἡ πέρα ἀπὸ τὴν Λιβύη χώρα καὶ συνάμα ὁλόκληρη ἡ Ἀσία. Ἔτσι τὰ ὄρια τῆς δικῆς μας ἐπικράτειας καὶ ἐξουσίας θὰ εἶναι τὰ ὄρια ποὺ ἔβαξε ὁ θεὸς πάνω στὴν γῆ.»

Γιὰ τοὺς Σιχ παραθέτω τὸ πιὸ κάτω απόσπασμα: «Ἀφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἀποβίβασε τοὺς πολεμιστὲς στὴν συμβολὴ τῶν ποταμῶν Ὑδάσπη

καὶ Ἀκεσίνη, προχώρησε γιὰ τοὺς λεγόμενους Σίβους. Αὐτοὶ ἦταν οἱ ἀπόγονοι ὧν ἐκείνων, ποὺ εἶχαν συνοδέψῃ τὸν Ἡρακλῆ στὴν ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Ἀόρνου Πέτρας, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς πολιορκίας ἐγκαταστάθηκαν ἐδῶ. Ὁ βασιλιάς (ἐννοεῖται ὁ Ἀλέξανδρος) στρατοπέδευσε κοντὰ σὲ μιὰ ὀνομαστὴ καὶ πλούσια χώρα, τῆς ὁποίας οἱ ἄρχοντες ἦλθαν, γιὰ νὰ φέρουν πλούσια δῶρα στὸν Ἀλέξανδρο καὶ νὰ ἀνανεώσουν τὴν συγγενεία τους μὲ τὸν Ἡρακλῆ. Ὁ κοσμοκατακτητὴς δέχθηκε εὐχαρίστως τὴν φιλία τους καὶ κήρυξε τὶς πολιτείες τους ἐλευθères καὶ στὴν συνέχεια στράφηκε ἐναντίον τῶν γειτονικῶν ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα ὑπέταξε ἀμέσως.»

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία
Κίμων Ἀθηναῖος

Πῶς θὰ μάθουν οἱ ἀγγλόφωνοι, ὅτι μιλοῦν Ἑλληνικά;

Ἀξιότιμε κ. διευθυντά,

Ὑπηρετῶ σὲ πολυεθνικὸ ὄργανισμὸ στὴν Ἰσπανία. Καθημερινὰ ἡ χρῆση τῆς Ἀγγλικῆς Γλώσσας μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ δεῖξουμε στοὺς συναδέλφους ἄλλων κρατῶν, ὅτι μιλάνε Ἑλληνικά χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζουν. Ἦταν ἀπερίγραπτη ἡ ἐκπληξὴ ἐνὸς Καναδοῦ, ὅταν τοῦ ἐξηγήσα τὸ νόημα τῆς λέξης philanthropy. Μετὰ τὴν πρώτη ἐκπληξὴ καὶ ἐνδιαφέρον ὅμως ἀκόμα καὶ οἱ περισσότεροι δεκτικοὶ ἀντιδροῦν ἀρνητικά. «Καλά, ὅλα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ξεκίνη-

σαν;» Ἐδῶ πλέον ἀπαιτοῦνται βιβλία, γιὰ νὰ ὑποστηρίξῃς τὶς ἀπόψεις σου. Καὶ μάλιστα βιβλία εἰς τὴν Ἀγγλική, καθ' ὅσον πολλὲς φορὲς εἶναι δύσκολο νὰ μεταφράσῃς καὶ νὰ ἀποδώσῃς πιστὰ λεπτὰ νοήματα καὶ ἐννοιες, ὅπως αὐτὲς ποὺ πραγματεῖται τὸ περιοδικό σας. Πέραν τούτου γνωρίζετε καλύτερα ἀπὸ ἐμένα, ὅτι τὸ γραπτὸ κείμενο διαβάσεται, ξαναδιαβάσεται, κυκλοφορεῖ καὶ ὁποδὴποτε ἀντιμετωπίζεται μὲ μεγαλύτερη σοβαρότητα ἀπὸ τὸν προφορικὸ λόγο. Πολλὰ ὅμως ἀπὸ τὰ βιβλία, ποὺ κυ-

Νομίζω, ἦταν ὁ Τζερόνιμο τῶν Ἀπάτσι ἢ ὁ Καθιστὸς Ταῦρος τῶν Λακότα. Ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθυνόταν στὸν τότε πρόεδρο τῶν Η.Π.Α., καὶ τὸ νόημά της ἦταν: «Ὁ λευκὸς ἄνθρωπος εἶναι ἄπληστος. Ζητᾷ δικαιώματα κατοχῆς ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὀρέων, λιμνῶν κ.λπ. Ὅταν φθάσῃ νὰ καταστρέψῃ καὶ τὸ τελευταῖο δάσος, μέτρο γῆς, τότε ἴσως καταλάβῃ, ὅτι τὰ δολλάρια δὲν τρώγονται. Ἀλλὰ ἐγὼ εἶμαι ἓνας βάρβαρος -ὅπως μὲ λέτε- καὶ δὲν ἐννοῶ τὴν πολιτικὴ σας» κ.λπ. Ἄς σημειωθῇ ἐδῶ, ὅτι οἱ Ἰνδιάνοι θεωροῦσαν τὴν φύσιν ἱερά, «θεία». Ὡς ἐκ τούτου ἦταν κάτι ἀδιανόητο γι' αὐτοὺς οἱ τίτλοι κατοχῆς γαιῶν, πόσῳ μάλλον ἡ ἀποκλειστικὴ χρῆση τους. Θὰ συνιστοῦσα στὸν κ. Μπούς -ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση τῆς Βίβλου, ποὺ τόσο πιστεύει- νὰ διαβάξῃ καὶ ἄλλα κείμενα.

Τὰ συνδικάτα; Ἄλλη ἀπογοήτευση μὲ δαύτους! Ἔχετε ἀσκήσει δριμύεια κριτικὴ ἐπὶ τοῦ Συνδικαλισμοῦ, καὶ δὲ θὰ σταθῶ ἄλλο ἐδῶ. Μόνο τοῦτο: Τὸ μόνον ποὺ νοιάζει τοὺς ἐργατοπατέρες εἶναι μὴ θιγοῦν τὰ δικαιώματά τους! Εἶναι δυνατόν ὅμως νὰ ἐργάζεται κάποιος στὸ δημόσιο ἐπὶ 20 ἔτη, ὑπογράφοντας χαρτιὰ καὶ μὴν παράγοντας ἔργο ἐπὶ τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς -διότι, κύριοι, τὰ χαρτιὰ δὲν τρώγονται- καὶ

κλοφοροῦν στὸ ἐμπόριο στὴν Ἀγγλικὴ καὶ ἀφοροῦν στὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα καὶ Πολιτισμὸ, ἐκφράζουν «παγιομένους» ἀπόψεις –στὴν καλύτερη περίπτωση–, στρεβλές πολὺς φορές, ὅπως ἔχει ἀποδειχτὴ μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ «Δαυλοῦ». Ἐν κατακλείδι μεταφράστε τὸν Δαυλὸ ἢ κάποια ἐπιλεγμένα ἄρθρα του στὰ Ἀγγλικά

(τοῦλάχιστον). Δώστε τὴν δυνατότητα σὲ ἀνθρώπους, ποὺ δὲν μιλοῦν τὴν γλῶσσα μας, νὰ γίνουν κοινωνοὶ τῆς ὕλης του.

Εὐχαριστῶ
Παναγιώτης Γκοτζαμάνης
Μαδρίτη

Σημ. «Δ»: Γιά τὸ θέμα «Τὰ Ἀγγλικά εἶναι Ἑλληνικά» βλέπε στὸν «Δ» τὶς ἔρευνες:

- Α. Γασιός, «Τὰ Ἀγγλικά κακοποιημένα Ἑλληνικά», «Δ», τ. 101.
- Α. Γασιός, «Δοκίμιο σχετικιστικῆς ἐτυμολογίας τοῦ Παγκόσμιου Ἑλληνικοῦ Λόγου (Τὰ Ἀγγλικά εἶναι παραφθαρμένα Ἑλληνικά)», «Δ», τ. 103.
- Α. Γασιός, «Δοκίμιο σχετικιστικῆς ἐτυμολογίας τοῦ Παγκόσμιου Ἑλληνικοῦ Λόγου (Παρατηρήσεις γιὰ τοὺς τρόπους “ἐξαγγελισμοῦ” ἑλληνικῶν λέξεων)», «Δ», τ. 113.
- Α. Γασιός, «Ἐστὶ ἐκβαρβαρίσθηκε καὶ καταστράφηκε ἡ παγκόσμια Ἑλληνικὴ Πρωτογλῶσσα», «Δ», τ. 120.
- Θ. Ἡλιόπουλος, «Ἑλληνικὴ γλωσσικὴ sovereignty», «Δ», τ. 235.
- Κ. Καρμιράντζος, «Πρωτοελληνικὲς ὅλες οἱ ρίζες τῆς Ἀγγλικῆς», «Δ», τ. 304.
- Κ. Καρμιράντζος, «Τὸ λεξικὸ πρωτόθετων λέξεων τῆς Ἀγγλικῆς», «Δ», τ. 305.

Οἱ ἀρχαιολογικὲς ἐπιδόσεις ἐνὸς μάγειρα

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Σὲ δύο προηγουμένα τεύχη τοῦ «Δαυλοῦ» ἀναγνώστες ἔγραψαν γιὰ τὸν τρόπο λειτουργίας τοῦ «μάγειρα» κ. Μαμαλάκη.

Προσφάτως τὸν εἶδα πάλι νὰ προβάλλῃ σὲ κάποια περιοχὴ ἕναν ναὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀνεβάζοντάς τον στὰ ὕψη. Σκέφτηκα καὶ θυμήθηκα ἀμέσως τὴν εἰκόνα ἀπὸ τὴν Μονὴ Ἑσφιγ-

μένου τοῦ Ἁγίου Ὅρους, ποὺ εἶχε δημοσιεύσει ὁ «Δαυλός» (σ.σ. βλ. «Δ», τ. 267), καὶ δείχνει τὸν ἅγιό αὐτὸν νὰ καταστρέφῃ μὲ συνεργάτες του –πιθανὸν ἁγίους– ἑλληνικὰ γλυπτικὰ καλλιτεχνήματα.

Θὰ συνεχίσω, γιατί ἔχω ἀντιληφθῇ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ὁ μόνος τομέας, ποὺ ἀφορᾷ τὸν κ. Μαμαλάκη. Ὅταν πῆγε στὴν Ἰορδα-

νὰ ζητᾶ κατόπιν 50-60 ἔτη συνταξιοδοτήσεως; Μιὰ χώρα μὲ ἑνδεκα ἑκατομμύρια κατοίκους ἔχει ἑπτακόσιες χιλιάδες δημοσίους ὑπαλλήλους, ὁ ἀριθμὸς βεβαίως ἀπότοκος τῶν προεκλογικῶν ἐκδουλεύσεων-πωλήσεων τῆς ἱερᾶς μας ψήφου ὡς πολιτῶν, οἱ ὅποιοι κάθε τρεῖς καὶ λίγο κλείνουν τοὺς δρόμους, κατεβάζουν διακόπτες, κλειδώνουν ὑπηρεσίες, κι ὅλα αὐτὰ γιατί; Πέρνουν, ποὺ κἀκαν 2 ἑκατομμύρια στρέμματα γαιῶν πάσης φύσεως ἐν Ἑλλάδι, δὲν εἶδα κανέναν συνδικαλιστὴ νὰ κατεβάζῃ διακόπτες! Γιατί;

Θὰ ἤθελα ἐδῶ νὰ θίξω ἕνα θέμα «ἀπηγορευμένο»: ἕνα θέμα ταμπού. Σὲ καμμία συζήτηση, διεξαχθεῖσα στὴν Τηλεόραση ἢ ὅπου ἄλλοῦ, δὲν ἔχω ἀκούσει ποτὲ κάποιον νὰ ἀνοίγῃ πρὸς σοβαρὴ συζήτηση τὸ θέμα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ Γῆς! Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι τὸ πετρέλαιο ὡς καύσιμος ὕλη τὸ πετρέλαιο εἶναι μία χαρὰ πηγὴ ἐνέργειας! Τὸ πρόβλημά μας εἶναι τὸ ὅτι τὸ ζητοῦν πλέον τῶν 6,5 δισεκατομμυρίων καταναλωτῶν στὶς μέρες μας. Ἔχουμε «μεγαλοπιαστὴ» ὅλοι μας καὶ θέλομε κινητὰ, αὐτοκίνητα, αὐθαίρετα ἐξοχικά, βόλτες στὴ Μύκονο, ἀκριβὰ ροῦχα ἀπὸ δούλους ἐργάτες τῆς ΝΑ Ἀσίας, γυαλιὰ ἡλίου κ.ἄ., κ.ἄ.! Τί νὰ τὸ κάνῃ τὸ κινητὸ 3G ὁ ἀργός

νία, προέβαλε έντονα τὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο τῆς ἑλληνικῆς Πεντάπολης μὲ τοὺς κίονες καὶ μαρμάρινους τάφους τῆς. Ἀφοῦ εἶπε τὰ ὑπὲρ γιὰ τὰ μνημεῖα αὐτά, μὲ ἐνθουσιῶδες χαμόγελο κατέληξε: «Μὰ φυνικὰ εἶναι τόσο σπουδαῖα ὅλα αὐτά, ἀφοῦ ἀπὸ ἐδῶ πέρασαν οἱ... Φοῖνικες»!

Πάλι ἔμεινα ἔκπληκτος, γιὰτὶ ἐνῶ ἡ «camera» ἔδειχνε μόνον ἑλληνικὰ γράμματα στοὺς τάφους, τὸ ἀγνόησε τελείως καὶ δὲν ἀναφέρθηκε διόλου σ' αὐτά.

Συνεχίζοντας θ' ἀναφερθῶ στὴν ἐπίσκεψή του στὴν Θεσσαλονίκη, ὅπου, ὅταν ἦλθε, ἐνθουσιάστηκε καὶ ἀπὸ τὴν ποικιλία τῶν φαγητῶν τῆς.

Στὴ συνέχεια βέβαια ἀνέβηκε, ἐπισκέφτηκε

καὶ θαύμασε τὸ «Τσαοὺς μοναστήρι» (Μονὴ Βλατάδων), ποὺ γνωρίζουμε ἀπὸ ἄρθρο τοῦ «Δαυλοῦ», τὸ πῶς οἱ μοναχοὶ του πρόσφεραν τὴν Θεσσαλονίκη στοὺς πολιορκητὲς Τοῦρκους καὶ προκάλεσαν τὴν σφαγὴ πολλῶν κατοίκων (σ.σ. βλ. «Δ», τ. 287).

Τελειώνοντας, κ. Λάμπρου, ἂς παρακαλέσουμε τὴν ἀγία (;) Σιών, ποὺ τὴν ἀνέφερε ὁ Μαμαλάκης, ὅταν τὴν προσκύνησε καὶ τὴν ἐξύψωσε σὲ πόλη τῆς Λέσβου, νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τοὺς μὴ Ἑλληνες, ποὺ ἔχουν τὸ ἐπάνω χέρι σὲ ὅλα τὰ τηλεοπτικὰ κανάλια τῆς χώρας μας.

Μὲ ἐκτίμηση
Παναγ. Ίατροῦ
Θεσσαλονίκη

Δὲν ἀρκοῦνται νὰ «πιστεύουν» μόνον αὐτοὶ

Κύριε διευθυντά,

Τὸ πρόβλημα μὲ τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἴσως ὄχι μόνον μὲ αὐτοὺς εἶναι πάρα πολὺ ἀπλό. Φτάνει νὰ καταλάβουν, ὅτι ἓνας ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς τὸν Χριστιανισμό (ποὺ σημαίνει χωρὶς τὸν Θεό του, τὸν Χριστὸ «Μεσσία» Ἰησοῦ ἢ ὅπως ἄλλως θέλουν νὰ τὸν λένε).

Ὁ ἄνθρωπος σὰν ὄντοτητα καὶ σὰν προσωπικότητα μπορεῖ νὰ ἐπιβίωσῃ στὸν πλανήτη (ἔχουμε παραδείγματα ἀναρίθμητων μεγάλων προσωπικοτήτων ἀλλὰ καὶ ἄθεων ἀπλῶν ἀνθρώπων) καὶ μάλιστα νὰ ζήσει πολὺ καλὰ καὶ ὠλοκληρωμένα μέχρι τὸν θάνατό του. Ἐπίσης μπορεῖ νὰ ζήσει καὶ καλύτερα, ἂν κάποιοι ἄλ-

λοι ἄνθρωποι δὲν προσπαθῇσιν νὰ τοῦ ἐπιβάλουν ἢ νὰ τοῦ μάθουν ὀτιδήποτε, ποὺ δυστυχῶς ξέρουμε τίς περισσότερες φορές, πῶς καταλήγει: «Ἐγὼ κατέχω τὴν ἀπόλυτὴ ἀλήθεια, καὶ πρέπει νὰ τὴ δεχθῇς.» Σίγουρα οἱ χριστιανοὶ γνωρίζουν πολὺ καλά, τί ἀκριβῶς ἐννοῶ! Ὑπάρχει ἄραγε πιδ ἐπικίνδυνη ἔκφραση; Δηλαδή δημιουργεῖται πρόβλημα, ὄχι ὅταν κάποιοι θέλουν νὰ πιστεύουν σὲ ἕναν ὁποιοδήποτε Θεό, ἀλλὰ ὅταν κάποιοι θέλουν νὰ τὸν πιστεύω κι ἐγώ.

Μὲ ἐκτίμηση,
Παναγιώτης Νιάκαρης

νεαρὸς ἔφηβος θαμῶνας καφετεριῶν καὶ κλάμπ; Νὰ συνομιλῇ μὲ τὴν γκόμενα; Ποιὸς παράφρων καίει δασικὰς ἐκτάσεις, μὲ σκοπὸ νὰ κτίσῃ «βίλλα» ὁ νεόπλουτος ἄστος; Μήπως ἦλθε ἡ ὥρα νὰ θυμηθοῦμε τὰ διδάγματα τῶν Κυνικῶν; Τὴν «ρωγαλέην πήρην» των -ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Ὅμηρος- καὶ τὸ πιθάρι τοῦ Διογένοους; Μήπως πρέπει νὰ ἀλλάξουμε τίς κοινωνικὰς δομὰς ἐπανεισάγοντας θεσμοὺς ὅπως αὐτοὺς τῆς δωρικῆς πολυανδρίας, τῆς εὐγονικῆς, τοῦ προκαθορισμένου ἀριθμοῦ τέκνων; Γιατί θὰ πρέπει ὁ πάμπτωχος ἀθίγγανος νὰ τεκνοποιῇ 7-8-9 φορές καὶ κατόπιν νά... ἔξαπολύῃ τὰ τέκνα του ὡς ἐπαῖτες στίς πλατεῖες καὶ τοὺς δρόμους;

Ἄν δὲν ἀρχίσωμε ἀπ' τὸ πρόβλημα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων στὸν πλανήτη, ψάχνοντας τρόπους νὰ τὸν μειώσουμε, εἴμαστε καταδικασμένοι νὰ πνιγοῦμε στίς ἀκαθαρσίες μας τρώγοντας ὁ ἓνας τίς σάρκες τοῦ ἄλλου σὰν καννίβαλοι.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ χρόνο σας

Μετὰ τιμῆς
Γεώργιος Σαρρῆς
Στεφανιὰ Λακωνίας

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ... ΕΜΠΡΗΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ

Οἱ ἐμπρησιμοὶ στὰ δάση ἐπιβάλλουν κατεπειγόντως τὴν συνταγματικὴ θεμελίωση ἄρθρων, ποὺ θὰ καταργήσουν τὴν ἀτιμωρησία τῆς ἐξουσίας, ἐπιτρέποντας τὴν δίωξη ὑψηλόβαθμων ἀξιωματούχων ἢ ὑπουργῶν, ὅποτε αὐτοὶ κρίνονται ἔνοχοι γιὰ παράβαση καθήκοντος, ἐνῶ θὰ πρέπει νὰ μελετηθῇ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς γιὰ τοὺς ἐμπρηστές, καὶ νὰ τιμωροῦνται ὡς προδότες γιὰ τὰ εἰδεχθῇ κατὰ συρροὴν καὶ κατ' ἐξακολούθησιν διαρκῇ ἐγκλήματα καὶ κακουργήματά τους. Οἱ φωτιὲς τοῦ πλανήτη εἶναι ἐγκλήματα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ πρέπει νὰ ἐπιληφθῇ τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον γιὰ τοὺς διεθνεῖς αὐτοὺς ἐγκληματίες.

Γιὰ τὸ πῶς μπορούσαμε νὰ ἀποφύγουμε μιὰ νέα ἐθνικὴ καταστροφὴ, ποὺ ὅμοιά της δὲν ὑπάρχει, καὶ γιὰ τὴν τεράστια εὐθύνη τῶν ἐμπλεκομένων φορέων, θὰ μᾶς μιλήσῃ ὁ στρατηγὸς ἐ.ἀ. Ἑμμανουὴλ Δήμιον.

Δορυφορική φωτογραφία της ΝΑΣΑ κατά την διάρκεια της περιόδου των μεγάλων πυρκαϊών του περσινού καλοκαιριού. Οί καπνοί από τις φωτιές στην Πελοπόννησο καλύπτουν μεγάλο μέρος της Μεσογείου καί φθάνουν μέχρι την Τυνησία.

«Δ»: *Κύριε Δήμου, με ποιά μέσα οί έμπρηστές προκαλούν πυρκαϊές τεραστίας εκτάσεως; Σίγουρα όχι με αυτά τὰ μέσα πού έδειξε ή Τηλεόραση.*

– Υπάρχουν οί ακούσιοι και εκούσιοι έμπρηστές. Οί πρώτοι είναι άνθρωποι βιοπαλαιοί, πού καίγοντας ώρισμένα ξερόκλαδα, ίσως άθελά τους νά προκαλέσουν κάποιες πυρκαϊές, ποτέ τέτοιας τεραστίας εκτάσεως, ενώ οί δεύτεροι, πού θα μάς άπασχολήσουν, είναι οί έμπρηστές, οί όποιοι πιθανόν έναντι άμοιβής ή άπό μοχθηρία και μίσος μετατρέπουν σέ στάχτες τὰ δάση, άπανθρακώνοντας την έθνική μας οίκονομία και τίς περιουσίες τών άγροτών, ενώ ή ζημιά στο περιβάλλον είναι άνυπολόγιστη.

Δέν είναι τυχαίες αυτές οί φωτιές, ούτε οί σημερινοί έμπρηστές χρησιμοποιούν μέσα πού σχετίζονται με «στουπιά», με μπουνάλια ή με σπύρτα, όπως σκοπίμως πρόβαλαν τὰ κανάλια, για νά μάς έξαπατήσουν, ότι δήθεν άνεκάλυψαν έμπρηστές έν ώρα δράσης, για νά άνεβάσουν την τηλεθέαση, πού είναι και τó μόνο τους ένδιαφέρον. Άντίθετα με την έσκεμμένη προπαγάνδα τών καναλιών αυτοί οί επικίνδυνοι και εκ προμελέτης δόλιοι έμπρηστές είναι άποτελεσματικοί, έπειδή χρησιμοποιούν πολν έξελιγμένα μέσα, τὰ όποία κατατάσσονται σέ 4 κατηγορίες:

Οί σύγχρονες μέθοδοι τών έμπρηστών

τήν πρώτη κατηγορία τών έμπρηστικών μέσων κατατάσσονται οί μηχανικοί πυροκροτητές, πού είναι έντελώς πεπαλαιωμένο μέσο, στην δεύτερη κατηγορία οί ήλεκτρονικοί πυροκροτητές, πού παρέχουν στόν έγκληματία- έμπρηστή την δυνατότητα της άνετης τοποθέτησης μιάς συσκευής στο δάσος, πού θα πυροδοτηθί άργότερα μόνη της με κάποιον ώρολογιακό ή ήλεκτρονικό μηχανισμό, ενώ ό έμπρηστής σώος και άβλαβής θα παρακολουθί μαζί με τόν χρηματοδότη του την «έπιτυχία» του άπό την Τηλεόραση. Στην τρίτη κατηγορία είναι οί χημικοί πυροκροτητές, οί όποιοι περιέχουν σέ μία θήκη δύο άπλά ύγρά, τó ένα είναι όξύ και τó άλλο εύφλεκτο, τὰ διαχωρίζει ένα μικρό πλαστικό διάφραγμα, τó πλαστικό αυτό θέλει μία-δύο ώρες, για νά καή άπό τó όξύ, και νά άναφλεγί. Και στην τέταρτη κατηγορία είναι οί έξ αποστάσεως και δια τηλεχειριστηρίου πυροδοτούμενοι πυροκροτητές.

Σύγχρονα συστήματα πρόληψης τών πυρκαϊών

«Δ»: *Ποιά συστήματα έπιτήρησης, συναγεμών, προειδοποίησης, έτοιμότητας και κατόπτευσης τών δασικών μας περιοχών ώφείλαμε σάν «εύρωπαϊκή» χώρα νά διαθέτουμε και πού δυστυχώς δέν διαθέτουμε;*

– Η έρώτηση είναι προσφυής. Θα έπρεπε ή Έλλάδα ως σύγχρονη χώρα νά διαθέτη συστήματα συναγεμών, προειδοποίησης, έτοιμότητας και κατόπτευσης τών δασικών της περιοχών, όπως και τούς θερινούς μήνες νά ένοικιάζι με λογικό κόστος κάποια κανάλια δορυφόρων για την συνεχή έπιτήρηση τοϋ έλλαδικού χώρου, ώστε την ίδια στιγμή πού ξεσπά μία πυρκαϊά, νά κινητοποιηθίμε άστραπιαία και πρòς την κατάσβυσή της.

Νὰ ἔχουμε δηλαδή τὴν σοφία τῆς πρόληψης καὶ ὄχι τὴν ἀνοησία τῆς καταστο-
λῆς, ποὺ εἶναι κατὰ κανόνα ἀποτυχημένη. Ἀντὶ νὰ θωρακισθοῦμε, μερμινώντας
γιὰ τὴν ἀπαραίτητη πρόληψη καὶ τὸν σχεδιασμό, ἀφεθήκαμε ὡς θεατὲς ἐφιαλ-
τικῶν πυρκαϊῶν, ποὺ ἐρήμωσαν τὸν τόπο καὶ μᾶς κόστισαν ζωές, βυθισμένοι
σὲ μία πρωτοφανῆ κυβερνητικὴ παράλυση, ποὺ διευκόλυνε ἀφάνταστα τοὺς
ἐμπρηστὲς.

Μόνο στὴν Πεντέλη, ποὺ βρίσκεται ἐντὸς τοῦ Νομοῦ
Ἀττικῆς, πυρπολήθηκαν πέρυσι 1.000.000 στρέμματα, ἀντι-
λαμβάνεσθε λοιπὸν τὸ κακὸ ποὺ ἔχει γίνει σὲ ἄλλες περιο-
χές. Ἐνα ἄλλο, πολὺ καλὸ καὶ πολὺ οἰκονομικὸ σύστημα
ἐπιτήρησης ἐκτὸς τῶν δορυφόρων, εἶναι τὰ ἀεροσκάφη
ἐπιτήρησης π.χ. Τσέσνα, καὶ ἐὰν τὸ εἴχαμε κατὰ μεγάλες πε-
ριφέρειες, θὰ μπορούσαμε μὲ ἄμεση ἐπικοινωνία νὰ εἴχαμε
ἄμεση προειδοποίηση συστημάτων, ὥστε νὰ ἐντοπίζουμε
τὴν πυρκαϊὰ ἐν τῷ γεννᾶσθαι.

Ἐπιπλέον ὅμως θέλω νὰ σᾶς ἀναφέρω μετὰ λόγου γνώ-
σεως, ὅτι στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες δὲν ἀγοράσαμε τὸ
σύστημα ἐπιτήρησης C4I (σ.σ. C4I = Command, Control,
Communications, Computing, and Intelligence = Σύστημα
Διοίκησης, Ἐλέγχου, Ἐπικοινωνιῶν, Συστημάτων Ὑπολο-
γιστῶν καὶ Πληροφοριῶν), ὅπως εἶχε ἀνακοινωθῇ, καὶ τὸ
ὁποῖο, ἐὰν τὸ εἴχαμε, θὰ μπορούσε νὰ ἐπεκταθῇ καὶ πρὸς
τὴν πλευρὰ τῶν ἐμπρησμῶν. Οὐδέποτε ὅμως ἀγοράστηκε
τὸ C4I, ποὺ εἶναι ἡ ἄκρως ἀπαραίτητη Τράπεζα πληροφο-
ριῶν, ἡ ὁποία, μόνον γιὰ νὰ δημιουργηθῇ, χρειάζεται 20
ἕως 30 χρόνια μόχθου, καὶ κατόπιν νὰ μπορούμε νὰ τὴν
ὑποστηρίξουμε μὲ ἕνα ἐπιπλέον σύστημα προωδευμένων
ἐπικοινωνιῶν Ὑψηλῆς Τεχνολογίας.

Στὴν Ἰαπωνία π.χ. ὁ ἀντίστοιχος τοῦ δικοῦ μας Ο.Τ.Ε. ὁργανισμὸς δίδει κυκλώμα-
τα ταχυτήτων 7 Gbit/s, ἐνῶ στὴν Ἑλλάδα τὰ στρατιωτικὰ συστήματα δουλεύουν
μόνον μὲ 64 Mbit/s καὶ ἐσχάτως δουλεύουν μὲ 350. Δηλαδή ἀπέχουμε ἑκατομμύρια
ἔτη φωτὸς ἀπὸ τὰ ξένα κράτη, τὰ ὁποῖα ὀρθώνουν ἐκπληκτικὰ συστήματα γιὰ τὴν
προστασία καὶ τὴν πρόδοό τους. Αὐτὴ εἶναι ἡ δραματικὴ ἀλήθεια καὶ ἡ βάσανος,
τὴν ὁποία ὑφιστάμεθα ἀπὸ ἕνα καθυστερημένο καὶ ἀναποτελεσματικὸ κράτος, ποὺ
δὲν ἐνδιαφέρεται οὔτε γιὰ τὴν ἔρευνα οὔτε γιὰ τὴν ἀσφάλειά μας. Διότι τὸ προανα-
φερθὲν σύστημα C4I δὲν εἶναι ἕνα ἀπλὸ zeppelin, μὲ μία ἀπλὴ κάμερα, καὶ δαπανή-
θηκαν, ἂν θυμᾶμαι καλά, 680.000.000 € γιὰ κάτι ποὺ δὲν ἀγόρασαν.

Ἡ «Δυναμικὴ Ἀπεικόνιση» Πρόβλεψης

«Α»: *Στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες ποιὲς ἦταν οἱ πληροφορίες ποὺ εἶχαν; Ἐὰν οἱ
πληροφορίες καὶ τὰ δεδομένα διοχετεύθηκαν ἀπ' ἔξω, τότε ποιοὶ εἶχαν αὐτὲς τὲς
πληροφορίες καὶ ποιοὶ τὲς ἤλεγχαν; Ποιοὶ εἶχαν τὴν ἐξουσιοδότηση νὰ ἀνοίξουν τὸ
σύστημα τῶν πληροφοριῶν καὶ πότε ἡ διοίκηση καὶ ὁ ἔλεγχος ἔγιναν ἐλληνικά;*

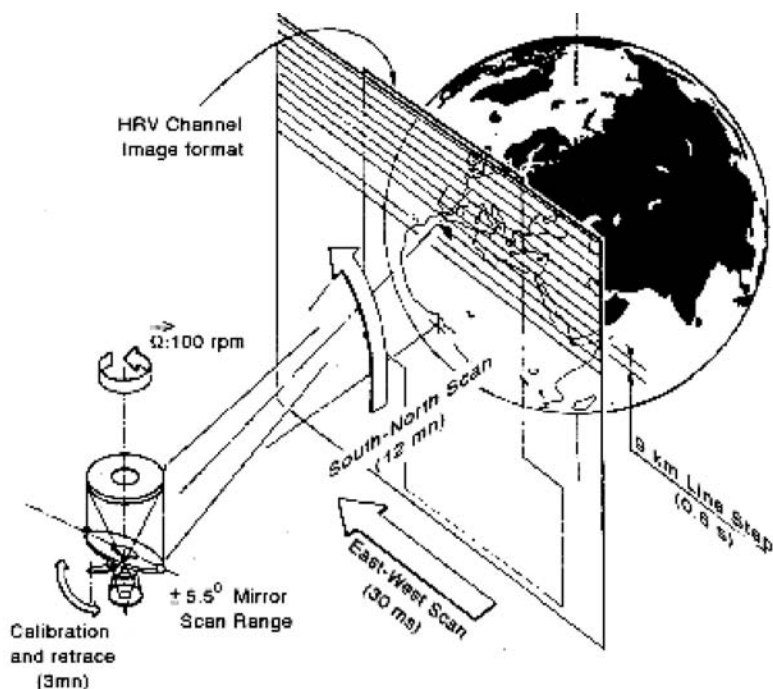
**“Οἱ ἐμπρηστὲς
δὲν χρησιμοποιοῦν
μέσα ποὺ σχετίζονται
μὲ «στουπιά»,
μὲ μπουκάλια ἢ
μὲ σπέρτα, ὅπως
σκοπῶς πρόβαλαν
τὰ κανάλια, γιὰ νὰ
μᾶς ἐξαπατήσουν, ὅτι
δῆθεν ἀνεκάλυψαν
ἐμπρηστὲς ἐν ὥρᾳ
δράσης, γιὰ νὰ
ἀνεβάσουν τὴν
τηλεθέση.”**

Ὡς διοικητὴς τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ εἶχα τὴν τύχη νὰ συνεργασθῶ μὲ τὸν διαστημικὸ ἐπιστήμονα κ. Σαρρῆ τοῦ Δημοκρατείου Πανεπιστημίου, καθὼς καὶ μὲ πρυτάνεις ἄλλων πανεπιστημίων, οἰκοδομῶντας ὅλοι μαζί χρόνον μὲ τὸν χρόνον τὸ C4I τοῦ Στρατοῦ, ποὺ εἶναι ἓνας ἐξαιρετικὰ δύσκολος ἄθλος, καὶ ὅχι αὐτὰ τὰ ἐξωφρενικὰ ποὺ διαδίδουν, ὅτι μποροῦν νὰ τὸ ἀγοράσουν σὲ μία ἡμέρα, αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον! Τὸ σύστημα αὐτὸ τοῦ Δημοκρατείου τὸ ὠνομάσαμε «Δυναμικὴ Ἀπεικόνιση Πρόβλεψης, Διόρθωσης, ἔγκαιρης Προειδοποίησης καὶ Ἑτοιμότητας», γιατί δίνει στὸν ἐκάστοτε διοικητὴ τὴν δυνατότητα νὰ ἐποπτεῖ πανοραμικὰ ἀπὸ μία γιγαντοσθόνη ὅλες μας τὶς δυνάμεις πυρόσβεσης, τὸ ποῦ βρίσκεται ἡ κάθε μία, νὰ ξέρονται, ὅτι ἡ πρώτη δύναμη ἐναέριας κρούσεως εἶναι ἡ τάδε, ἡ δεύτερη εἶναι ἡ δεῖνα κ.λ.π. Κατὰ παρόμοιο τρόπο ἔπρεπε νὰ καταγραφοῦν καὶ οἱ ἐπίγειες δυνάμεις. Μόνον ἔτσι μπορεῖς νὰ γνωρίζεις, ποῦ βρίσκεται τὸ κάθε ἀεροπλάνο σου καὶ τὸ κάθε πυροσβεστικὸ σου ὄχημα, ὥστε τὴν συγκεκριμένη στιγμή νὰ μπορῇς νὰ τὸ κατευθύνῃς ἀποτελεσματικὰ, χωρὶς κἂν τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία, διότι εἶσαι σὲ ἀπ' εὐθείας ἐπαφῇ μὲ τὸν πιλότο, τὸν βλέπεις, ἐὰν ἐπιχειρῇ σωστά, τὸν προειδοποιεῖς καὶ τὸν κατευθύνεις ἀμέσως σὲ ἄλλο μέτωπο, ἐὰν ἐκεῖ παρίσταται μεγαλύτερη ἀνάγκη. Καὶ ἐπειδὴ βλέπεις ὅλα σου τὰ πυροσβεστικὰ ὀχήματα, ζυγίζεις τὶς καταστάσεις καὶ ξέρεις, ἐὰν εἶναι «ἡ πυρκαϊὰ ξεγελάσματος», ἐνῶ ἡ κύρια φωτιά θὰ ἐκδηλωθῇ ἄλλοῦ.

Οἱ πυρκαϊὲς ἔχουν τὸ παράδοξο νὰ ὁμοιάζουν μὲ τὸ πεδίο τῆς μάχης, στὴν ὁποία ὁ ἐχθρὸς κάνει κινήσεις ἀντιπερισπασμοῦ, ἐνῶ ἡ κύρια ἐπίθεση ἐκδηλώνεται αἰφνιδιαστικὰ ἄλλοῦ. Συνεπῶς καὶ οἱ διαταγές πρέπει νὰ εἶναι ὅμοιες μὲ ἐκεῖνες τῆς ἐχθρικῆς εἰσβολῆς. Δηλαδή: *«Ἀγνοήστε τὴν δευτερεύουσα ἀπειλὴ καὶ κατευθυνθῆτε στὴν κύρια ἀπειλή».*

Μὲ τέτοιο σύστημα ἐπιτήρησης δὲν θὰ εἶχε καταστραφῇ ἡ Πάρνηθα, διότι θὰ εἰδοποιούσαμε ἅμεσα πιλότους καὶ πυροσβέστες καὶ θὰ προλαμβάναμε τὴν μοιραία μεταπήδηση τῆς φωτιᾶς ἀπὸ τὰ Δερβενοχώρια, ἀποστέλλοντας ἐγκαίρως δύο ἀεροπλάνα στὸν δρόμο μεταξὺ Δερβενοχωρίων καὶ Πάρνηθας, ὅπου καὶ θὰ ἀναχαιτίζαμε τὴν πύρινη λαίλαπα μὲ ἐπιτυχία, πρὶν κατακάψῃ τὸν Ἑθνικὸ μας Δρυμό. Ἀντὶ αὐτοῦ ὅμως εἶχαμε τηλεφωνήματα μέσα στὸ χάος τοῦ τύπου: *«ἐγὼ σὲ ἀκούω, ἐσὺ μὲ ἀκοῦς;»* καὶ ἐνήμερωτικά χαρτάκια καρφίτσωμένα στὸν πίνακα τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Πυροσβεστικῆς, ποὺ ἀνήκουν στὸν προπερασμένον αἰῶνα, ἐνῶ σήμερα τὰ πάντα βασίζονται σὲ Συστήματα Διοίκησης καὶ Πληροφοριῶν, ποὺ δυστυχῶς στὴν Ἑλλάδα οὐδέποτε ἀγοράσθηκαν καὶ πιθανὸν οὐδέποτε θὰ ἀγορασθοῦν.

Ἡ βοήθεια ποὺ λάβαμε ἀπὸ τὴν Εὐρώπη ἦταν ἀεροσκάφη, ποὺ ἀπλῶς ἀποτελοῦσαν ἓνα κλάσμα τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν δικῶν μας ἀεροσκαφῶν, τὰ ὁποία ἀγνόησαν προκλητικὰ ὅλοι οἱ πολυδιαφημισμένοι «ἀρμόδιοι» καὶ οἱ «εἰδικοί» τῆς Πολιτικῆς Προστασίας, τοὺς ὁποίους θεοποίησαν τὰ κανάλια, δὲν ξέρω γιὰ ποιὸν λόγο. Ἔχουμε 15 Σινούκ καὶ ἐκτὸς ἐνεργείας εἶναι μόνον 2-3, δηλαδὴ ἓνα πολὺ σημαντικὸ δυναμικόν· καὶ ἐρωτῶ τοὺς «ἀρμοδίους», ἐὰν καταδέχτηκάν ποτε ἔστω καὶ νὰ σκεφθοῦν νὰ χρησιμοποιοῦσαν τὰ διαθέσιμα ἐπιτελικὰ μέσα, ὅπως εἶναι καὶ τὸ καθήκον τους. Ἐὰν εἶχαν τόση ἄγνοια, τότε ἄς ἀνέθεταν τὴν ὅλη ἐπιχείρηση σὲ εἰδήμονες, πάλι μὲ δική μας ἐπιβάρυνση, ἀλλὰ τοῦλάχιστον θὰ εἶχαμε ἀποτέλεσμα.

Αὐτοματοποιημένα συστήματα ἐπιχειρησιακῆς ἀντιμετώπισης πυρκαϊῶν, βασισμένα σὲ πληροφορίες ἀπὸ δορυφόρους, μποροῦν νὰ βοηθήσουν στὸ νὰ βελτιώνεται ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος ἀντίδρασης κατὰ τὴν καταστολὴ τῆς πυρκαϊᾶς. Προσφέρουν πλούτο πληροφοριῶν τόσο στὸ στάδιο ἀνίχνευσης τῆς πυρκαϊᾶς σὲ ἀπομακρυσμένες περιοχές, ποὺ δὲν γίνονται ἄμεσα ἀντιληπτές, ὅσο καὶ στὴ διάρκεια ἀντιμετώπισης τῶν καταστροφικῶν πυρκαϊῶν στὸ σύνολο τῆς ἐπικράτειας.

Ὅταν οἱ ἀνίκανοι δὲν ἀποδέχονται τὴν ἀνικανότητά τους, τότε οἱ συνέπειες αὐτῆς τῆς ἀνικανότητος εἶναι ὀλέθριες.

Εἶναι δυνατόν νὰ καίγεται ἡ Ἡλεία, ποὺ ἔχει δίπλα της τὴν λίμνη Καϊάφα, ἐνῶ μποροῦσαν τὰ Σινοὺκ νὰ ἐφοδιασθοῦν γλυκὸ νερὸ ἀπὸ τὴν λίμνη καὶ νὰ ριχτοῦν στὴν μάχη; Τὰ Σινοὺκ διαβρώνονται μόνον ἀπὸ τὸ θαλάσσιο νερό, ἐνῶ ἡ λίμνη ἔχει γλυκὸ νερό. Γιατί κοροϊδεύουν τὸν κόσμος; Θὰ μποροῦσαν τὰ Σινοὺκ νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν φωτιὰ στὴν Ἡλεία, καὶ ὅλες οἱ ἄλλες δυνάμεις νὰ συγκεντρωθοῦν στὴν Ἀρκαδία, πρὶν οἱ φωτιὲς ἐξελιχθοῦν σὲ ἐφιάλτη. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀπλᾶ πράγματα τοῦ ἐπιτελικοῦ σχεδιασμοῦ καὶ διοίκησης, ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ ἔχουν, μᾶς ἀπέδειξαν ὅτι δὲν εἶχαν καὶ ποτέ τους δὲν τὰ ἔχουν.

Οἱ δικαιοδοσίες νομαρχῶν καὶ ἡ ἀνεπάρκεια τῶν πολιτικῶν

«Δ»: Ὁ κάθε νομάρχης ἔχει τὴν δικαιοδοσία νὰ κηρύξῃ τὸν νομὸ του σὲ κατάσταση ἐκτάκτου ἀνάγκης, χωρὶς καὶ τὴν ἐντολὴ τοῦ πρωθυπουργοῦ. Γιατί ὅμως οἱ ἀρμόδιοι δὲν τόλμησαν νὰ κινητοποιηθοῦν ἐγκαίρως; Αὐτὸ μεταφράζεται σὲ ἄγνοια, σὲ ἀδιαφορία ἢ σὲ ἀπαξίωση;

- Εἶναι ἀλήθεια. Ὁ κάθε νομάρχης ἔχει αὐτὴ τὴν δικαιοδοσία, χωρὶς τὴν ἐγκριση

του πρωθυπουργού, διότι τὸ ἐπέιγον τὸ ἐπιβάλλει. Ὅταν ὅμως οἱ ἴδιοι οἱ νομάρχες εἶναι ἀπολύτως ἀπροετοίμαστοι, πῶς θὰ πάρουν κρίσιμες ἀποφάσεις, ἀφοῦ εἶναι συνηθισμένοι μόνον οἰκονομικὲς καὶ κοιμιατικὲς ἀποφάσεις νὰ παίρνουν, ὑπακούοντας στὶς ἐντολὲς ἐκείνων, ποὺ τοὺς διώρισαν; Ἔχουμε παραλύσει ἐντελῶς ἀπὸ πλευρᾶς Σχεδίων Ἐκτάκτων Ἀναγκῶν, ἐνῶ μελετῶντας τὰ ὑπάρχοντα «σχέδια» σήμερα νομίζουμε ὅτι μᾶς τὰ ἔστειλαν ἐξωγήνιοι ἢ ὅτι παίζουμε τὸν Ἀστεριξ καὶ τὸν Ὁβελίξ –τόσο ἀκατάληπτη γλῶσσα ἔχουν.

Τὸ σύστημα Πολιτικῆς Προστασίας ἔχει εὐνουχισθῇ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἐξουσία, καὶ οὔτε βῆμα ὀργάνωσης δὲν ὑλοποιήθηκε γιὰ τὴν λεγόμενη «Παλλαϊκὴ Ἀμυνα», ἀκόμη δὲν πῆραν ἀπόφαση (!) γιὰ τὸ ποῦ θὰ ὑπαχθῇ καὶ ἀπὸ ποιόν φορέα θὰ χρηματοδοτηθῇ. Ἔσπασαν ρεκὼρ ἄγνοιας, ἐπιδεικνύοντας καὶ μία περιφρονητικὴ ἀπαξίωση ἀπέναντι σὲ ὁλόκληρον τὸν ἑλληνικὸ λαό.

“Σημειώθηκαν
πάνω ἀπὸ 300
φωτιᾶς μὲ τὸν ἴδιο
τρόπο, καθόλου
ἀσύμμετρο καὶ
καθόλου ἀσαφῆ,
ἀντιθέτως πολὺ
προβλέψιμο
καὶ πολὺ
συμμετρικό.”

Ἐν συνεχείᾳ εἶδαμε νὰ ταπεινῶνουν τοὺς ἀγρότες ἄλλη μιὰ φορὰ, στριμώχνοντάς τους σὲ ἀτελείωτες οὐρὲς νὰ ζητιανεύουν ἐλεημοσύνη, ἀντὶ νὰ μεταβαίνει ὁ ἴδιος ὁ νομάρχης μὲ αὐτοκινητοτράπεζα, γιὰ νὰ παραδώσῃ τὰ χρήματα στοὺς δικαιούχους. Ἀλλὰ ὁ στόχος αὐτῆς τῆς κακοποιήσεως ἦταν νὰ ἐπιβληθῇ πάλι ἡ τραφεῖσα κρατικὴ ἐξουσία καὶ τὸ γόητρο τῶν ἐξουσιαστῶν μέσα ἀπὸ μία σχέση πλήρους ἐξάρτησης καὶ ἀπόγνωσης μὲ τὰ τραγικὰ τοὺς θύματα.

«Δ»: **Μιλήστε μας γιὰ τὴν «ἀσύμμετρη ἀπειλή».**

– Ἀσύμμετρο εἶναι τὸ κράτος, ποὺ δὲν λαμβάνει μέτρα, οὔτε ὑπακούει σὲ συμμετρικοὺς κανόνες, ποὺ ἀφοροῦν στὰ καθήκοντά του καὶ στὴν ἀποστολὴ του, καὶ ἀγνοοῦμε πῶς τὶς συνιστώσες του καὶ τὸν ἐσωτερικὸ μηχανισμό του. Ἔτσι γίνεται καὶ στὴν ἀσύμμετρη ἀπειλή, δὲν ξέρεις ποιὸς εἶναι ὁ ἀντίπαλός σου, οὔτε πῶς λέγεται οὔτε τὶς συνιστώσες του οὔτε ἀπὸ ποῦ θὰ ἔλθῃ οὔτε ἐὰν εἶναι μέσα στὸν δικό σου μη-

χανισμὸ ἢ ἐὰν εἶναι ἀπ’ ἔξω, ὅλα τὰ στοιχεῖα εἶναι ἀσαφῆ καὶ ἀσύμμετρα.

Ἀντιθέτως ὅμως μὲ τὶς πυρκαϊὲς τὰ πράγματα ἔπαψαν πλέον νὰ εἶναι ἀσαφῆ καὶ ἔγιναν συγκεκριμένα, ξεπεράσαμε τὸ στάδιο τῆς ἀπειλῆς, δεχόμενοι ἕνα μεγάλο χτύπημα. Σημειώθηκαν πάνω ἀπὸ 300 φωτιᾶς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, καθόλου ἀσύμμετρο καὶ καθόλου ἀσαφῆ, ἀντιθέτως πολὺ προβλέψιμο καὶ πολὺ συμμετρικό. Πρὸς χάριν ὅμως τοῦ ἐντυπωσιασμοῦ καὶ ὅχι τῆς πραγματικότητος ἐντυπωσιάζουμε τὸ «πόπολο» μὲ τὴν καινούργια ἐπινόηση τῆς «ἀσύμμετρης ἀπειλῆς» –καὶ ὅποιον πάρῃ ὁ χάρος. Ἐὰν ὅμως πάρουμε τὰ πράγματα μὲ τὴν σειρὰ, θὰ δοῦμε πόσα καὶ τεράστια σφάλματα ἔγιναν, ποὺ δὲν γίνονται σὲ καμμία ἄλλη χώρα, καὶ διατυπώνω τὴν ἀπορία, ἐὰν πράγματι ὁ κ. πρωθυπουργὸς σκύβῃ ἐπάνω στὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθῇ ἢ ἐὰν ἐξετάξῃ κάποτε τὶς συμβουλές, ποὺ δέχεται ἀπὸ τοὺς συμβούλους του, ὅταν ὁμιλῇ περὶ «ἀσύμμετρης ἀπειλῆς».

Γνώση, ἐκπαίδευση καὶ προβλεψιμότητα

«Δ»: **Ὁ Στρατὸς ἔχει τὴν ἀνάλογη ἐκπαίδευση, γιὰ νὰ βοηθήσῃ στὶς πυρκαϊές;**

- Κάποτε ο Στρατὸς εἶχε τὴν εὐθύνη κατάσβεσης τῶν πυρκαϊῶν καὶ τὰ κατάφερνε πολὺν καλὰ. Τότε καὶ ἐκπαίδευση καὶ ἀντοχὴ ὑπῆρχε. Ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια, ποὺ δὲν χρησιμοποιεῖται ὁ Στρατός, δὲν εἶμαι σίγουρος ὅτι διαθέτει αὐτὰ τὰ στοιχεῖα.

«Δ»: **Σὰν γενικὸ σχεδιασμὸ ἀνασυγκρότησης τί προτείνετε;**

- Τὴν γνώση! Ἡ γνώση καὶ ἡ προβλεψιμότητα θὰ σώσουν τὰ κατεστραμμένα χωριὰ καὶ ὄχι οἱ ἐξουσιαστές. Νὰ στείλουν λεφτὰ ἐδῶ οἱ ὁμογενεῖς μας, νὰ ἰδρύσουν ἓνα Ταμεῖο Ὑποτροφιῶν καὶ νὰ καλέσουν τὰ παιδιὰ ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὶς καμμένες περιοχὲς νὰ σπουδάσουν κοντὰ τους, ἀντὶ νὰ τὰ ἀρπάξουν οἱ ἐπιτήδριοι καὶ νὰ μᾶς ἀφήσουν τὴν μιζέρια. Νὰ σπουδάσουν τὰ παιδιὰ στὸ ἐξωτερικὸ καὶ νὰ γυρίσουν νὰ βοηθήσουν, ἀφοῦ ἐδῶ καταντήσαμε ἀνάπηροι πνευματικὰ μὲ μιὰ τέτοια Παιδεία σὰν κι αὐτὴν ποὺ ἔχουμε τώρα. Σωριαζόμαστε κάτω, γιατί δρέπουμε τὶς δάφνες ἑνὸς Τεχνολογικοῦ Πολιτισμοῦ, ἀγνοώντας τὴν στατικὴ αὐτοῦ τοῦ γιγαντιαίου οἰκοδομήματος, ποὺ λέγεται Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς, ὁ ὁποῖος ἐκφράζεται μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ τὴν Παιδεία, ποὺ δολοφόνησαν ἐν ψυχρῷ καὶ πρέπει νὰ ἐπαναφερθοῦν κατεπειγόντως. Μόνο στὴν παιδεία, στὴν γνώση καὶ στοὺς ἑαυτοὺς μας θὰ στηριχθοῦμε, γιὰ νὰ ἔχουμε τὰ λογικὰ ἀντισώματα ἐνάντια στὴν λογικὴ τῆς καταστροφῆς. Ὁ ἐμπρησμὸς τῆς Ὀλυμπίας -δὲν θέλει φιλοσοφία- στόχευσε στὴν ἀπανθράκωση ἑνὸς πολιτισμοῦ ποὺ τοὺς ἐνοχλεῖ, ὅπως τοὺς ἐνοχοῦν τὰ ὅσα ἀντιπροσωπεύει ὁ Ἑλλην ἀνὰ τοὺς αἰῶνες.

Ἐνα ἄλλο σημεῖο, ποὺ χρῆζει προσοχῆς, εἶναι, ἐὰν οἱ ἐντολὲς ποὺ δέχονται οἱ ἀρμόδιοι στοχεύουν στὴν ἀνασυγκρότηση τῶν κατεστραμμένων περιοχῶν ἢ στὸ νὰ ἐκδιωχθῇ ὁ Ἑλλην ἀπὸ τὴν γῆ του, γιατί ἐνωχλήθησαν, βλέποντας πόσο ἰσχυρὸς εἶναι

“Μόνο στὴν παιδεία,
στὴν γνώση καὶ
στοὺς ἑαυτοὺς μας
θὰ στηριχθοῦμε, γιὰ
νὰ ἔχουμε τὰ λογικὰ
ἀντισώματα ἐνάντια
στὴν λογικὴ τῆς
καταστροφῆς.”

Ἐτήσια Ἑλλάδος **Κανονική:** 53 € ☐ Ἐτήσια Ἑλλάδος **Φοιτητική:** 43 € ☐ Ἐτήσια **Ἐξωτερικῆ:** 80 € ☐

(ΟΝΟΜΑ)		(ΕΠΩΝΥΜΟ)		Πληρωμὴ μὲ Τραπεζ. Κατάθεση ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ 146/40417714 Ταχυδρομικὴ Ἐπιταγὴ ΕΛΤΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΜΠΡΟΥ POST RESTANTE 175 01 Π. ΦΑΛΗΡΟ
(ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)		(Τ.Κ.)	(ΠΟΛΗ)	
(ΧΩΡΑ)		(Τηλ.)	(E-mail)	
Πληρωμὴ μὲ Πιστωτικὴ Κάρτα		VISA ☐	MasterCard ☐	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: _ _ _ _ _				
ΤΡΙΨΗΦΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ἀναγράφεται στὸ πίσω μέρος τῆς κάρτας): _ _ _				
ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ: _ _ / _ _		Ὑπογραφή: _____		
ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΜΕ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ: Περιοδικὸ «ΔΑΥΛΟΣ», Κυδαθηναίων 29, 105 58, Ἀθήνα FAX: (+30) 210 3314997				

ὁ δεσμὸς τοῦ Ἑλλήνα μὲ τὰ χρώματά του. Εἶδαμε ὅτι δὲν στάθηκε καθόλου εὐκόλο νὰ ἐκκενώσουν τὰ χωριά, εἶδαμε ἀνθρώπους νὰ θρηνοῦν γιὰ τὶς ἐλιές τους, γιὰ τὰ ζώακια τους, γιὰ τὰ φτωχὰ σπίτια τους, δὲν θρηνοῦσαν γιὰ θαλαμηγούς, ἀλλὰ γιὰ ὅ,τι περιεῖχε μόχθο καὶ σκληρὴ δουλειά.

Θὰ εἶναι ἀπάνθρωπο γιὰ τὶς προγονικὲς μας ἐστίες, ποὺ ἄντεξαν ἀμέτρητες συρράξεις, λεηλασίες καὶ δύο παγκόσμιους πολέμους, νὰ δεχθοῦν τώρα τὸ τελικὸ χτύπημα, ἐνῶ ἔχουν νόμιμη κυβέρνησι, ποὺ δὲν κατάφερε νὰ τοὺς προστατεύσῃ, ἐνῶ ἡ ταχύτητα ὑποβολῆς τῶν προγραμμάτων ἀνασυγκρότησης γεννᾷ ἐρωτηματικά, γιὰ τὸ πότε αὐτὰ ἐκπονήθηκαν, καὶ ἐὰν κάποιος γινώριζαν γιὰ τὴν ἐπερχόμενη καταστροφὴ μας. Τὰ ἔργα ἀνασυγκρότησης μᾶλλον θὰ θυμίζουν ἐκεῖνα τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ἐνῶ οἱ κάτοικοι θὰ ὑποστοῦν τὴν ἀνάλογη συμπεριφορὰ ἐνὸς στρατοῦ κατοχῆς, μὲ κύριο στόχο τὴν πλήρη ἀλλοίωση τῆς ἐλληνικῆς φυσιογνωμίας τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος, τὴν φυσιογνωμικὴ ἀλλοίωση τῶν περιοχῶν, πιθανὸν δὲ καὶ τῶν τοπωνυμίων.

* * *

Ἄτραγικὰ γεγονότα τοῦ περασμένου καλοκαιριοῦ μᾶς ὑπενθύμισαν σκληρά, ὅτι καὶ αὐτοκρατορίες κατέρρευσαν ἀπὸ μέσα καὶ ὄχι ἀπ' ἔξω, ὅπως ἄλλωστε καὶ πανίσχυροι αὐτοκράτορες, ποὺ δολοφονήθηκαν ἀπὸ φιλικό, συγγενικὸ ἢ ἀκόμη καὶ μητρικὸ χέρι. Ἄς μὴν κάνουμε τὸ λάθος νὰ ψάξουμε ἔξω ἀπὸ ἐμᾶς, ἀλλὰ μέσα σ' ἐμᾶς, γιὰ νὰ ἀνακαλύψουμε τοὺς ἐνορχηστρωτὲς τῆς μεγάλης ἐθνικῆς καταστροφῆς, ποὺ ζήσαμε, μὲ μιὰ κυβερνητικὴ μηχανὴ χωρὶς ἀρχὲς διακυβερνήσεως, ἀπογυμνωμένη ἀπὸ κάθε ἔννοια δικαίου, καθήκοντος καὶ ἠθικῆς.

Ἀγγελικὴ Ρέτουλα

ΠΑΡΑΓΕΛΙΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΤΟΜΩΝ & ΤΕΥΧΩΝ

ΔΑΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΙ ΔΑΥΛΟΥ 58 €

(ΟΝΟΜΑ)

(ΕΠΩΝΥΜΟ)

(ΑΝΑΓΡΑΨΤΕ ΕΤΟΣ)

(ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)

ΤΕΥΧΗ ΔΑΥΛΟΥ 6 €

(Τ.Κ.)

(ΠΟΛΗ)

(ΑΝΑΓΡΑΨΤΕ ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ)

(ΧΩΡΑ)

(Τηλ.)

Οἱ τιμὲς ἐπιβαρύνονται μὲ κόστος ταχυδρόμησης μέσῳ ΕΛΤΑ, ποὺ γιὰ ἀποστολὲς ἐντὸς Ἑλλάδος εἶναι 2,80 €.

Πιστωτικὴ Κάρτα

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: _____

VISA ☐

ΤΡΙΨΗΦΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ἀναγράφεται στὸ πίσω μέρος τῆς κάρτας): _____

MasterCard ☐

ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ: ____/____/____ ΥΠΟΓΡΑΦΗ: _____

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΜΕ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ:

Περιοδικὸ «ΔΑΥΛΟΣ», Κυδαθηναίων 29, 105 58, Ἀθήνα

FAX: (+30) 210 3314997

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ

Odium theologicum

Θα περίμενε κανείς, ότι η αίτια του προπηλακισμού του πατριάρχη στη Λάρισα θα ήταν ο έπαίσχυντος ρόλος, που έπαιξε το Φανάρι κατά του Έλληνισμού στο Βυζάντιο, την Τουρκοκρατία, αλλά και μέχρι σήμερα. Πλανάσθε! Οί προπηλακιστές ήταν κληρικοί και βαθύτατα ὀρθόδοξοι πιστοί τους, και η αίτια του προπηλακισμού ήταν ο καταλογισμός στον κ. Βαρθολομαίο των σχέσεων του Πατριαρχείου με την Παπική Εκκλησία. *Odium theologicum* (θεολογικό μίσος).

Τό ότι διεκδικεί ο Τούρκος αυτός ύπηκοος την ἐκκλησιαστική ἡγεσία της μισής περιπου Ελλάδος (Νέων Χωρών), αυτό αφήνει ἐντελῶς ἀδιάφορους τούς εὐσεβεῖς ὀρθοδόξους.

Γ.Σ.Π.

Τὰ οὖφο τοῦ Χριστιανισμοῦ

«Ἡ ἀναζήτηση μορφῶν ἐξωγήνης ζωῆς δὲν ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν πίστιν στὸ Θεό, καὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ ὑπάρχουν στὸ διάστημα νοήμονα ὄντα δημιουργημένα ἀπὸ τὸν Θεό», δήλωσε ἐκπρόσωπος τοῦ πάπα στὴν ἐφημερίδα τοῦ Βατικανοῦ. Ἡ Γῆ ὁμως, σύμφωνα μὲ τὴν Βίβλο καὶ τὰ διδάγματα τῶν ἁγίων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἐπίπεδη, κολυμπάει σὲ ἓναν ὠκεανό, ἀπὸ πάνω της εἶναι τὸ στερέωμα, γιὰ νὰ συγκρατῇ τὰ ὑπεράνω ὕδατα, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κρεμιοῦνται ἀπὸ αὐτὸ τὰ φωτάκια-ἀστέρες (βλ. «Ἡ περιπέτεια τῆς Ἀστρονομίας. Πῶς ἡ Ἐπιστήμη ἐκμηδενίστηκε ἀπὸ τὸ δόγμα», «Δ», τ. 266, «Ἡ ἐκθρόνιση τῆς Γῆς καὶ ἡ ἐνθρόνιση τοῦ Ἥλιου», τ. 313 καὶ «Στήτῃ ὁ Ἥλιος κατὰ Γαβαών», στὸ παρὸν τεῦχος.) Ἡ παραπάνω ἐπομένως δήλωση ἐγείρει πλῆθος ἐρωτημάτων ἐκ μέρους τοῦ εὐσεβοῦς ποιμινίου, ὅπως:

- Σὲ ποιά φάση τῆς δημιουργίας ἔπασσε ὁ Γιαχβὲ τούς ἐξωγήινους; Ἡ Βίβλος δὲν ἀναφέρει τίποτε.
- Ποὺ ζοῦν οἱ ἐξωγήνιοι; Στὰ φωτάκια, ποὺ κρέμονται ἀπὸ τὸ στερέωμα;

Δὲν μᾶς ἔφταναν τὰ γήινα «οὖφο» τοῦ Χριστιανισμοῦ, τώρα ἔχουμε καὶ τὰ ἐξωγήινα.

Ι.Α.

Τὸ ἐπίπεδο σκέψης τοῦ Ἀινστάιν

«Τὰ προβλήματα, ποὺ ὑπάρχουν σήμερα στὸν κόσμος, δὲν μποροῦν νὰ λυθοῦν μὲ τὸ ἐπίπεδο σκέψης ποὺ τὰ δημιούργησε.» Πολὺ ὀρθὴ διαπίστωση, ἂν ἔλεγε ὁλόκληρη τὴν ἀλήθεια καὶ ὄχι τὴ μισή. Βεβαίως ὅταν ἐδῶ καὶ 2.000 χρόνια οἱ: Ἰησοῦς, Μάρξ, Φρόντ καὶ Ἀινστάιν δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μετατρέπουν κάθε ἑλληνικὸ σὲ ἰουδαϊκό. Δηλαδή ἀπὸ τὸ «ἐν τῷ ὅλῳ» μᾶς πῆγαν στὸν ἀνθρωποκατασκευασμένο θεό τους (Γιαχβέ) καὶ τὸ χρῆμα. Τὸ ἑλληνικὸ «ἐν τῷ ὅλῳ», διὰ τοῦ 3-4% ποὺ διεσώθη ἀπὸ τὴν μανία των, περιέχει ὅλη τὴν κλίματα τοῦ βιολογικοῦ καὶ ὄντολογικοῦ, δηλαδή διονυσιακὸ καὶ ἀπολλώνιο, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ λειτουργήσῃ στὶς φυσικὲς προδιαγραφές τῆς κατασκευῆς του. Ἄρα, κύριε Ἀινστάιν, φιμώσατε τὸ ἐπίπεδο σκέψης, ποὺ δημιούργησε τὰ προβλήματα, ὥστε νὰ μὴν μπορῇ νὰ τὰ λύσῃ. Ὅταν εἶπατε ἐκεῖνο τὸ «Ὁ Θεὸς δὲν παίζει ζάρια», ποιὸν θεὸ ἐννοοῦσατε; Ὅταν «αὐτὸς ὁ κόσμος δὲν ἔχει ἀρχὴ καὶ τέλος, καὶ κανένας θεὸς δὲν τὸν ἔφτιαξε». Δὲν μπορούμε νὰ μετῶμε τὴν Φύση χωρὶς τὴν ψυχή.

Ἡ ἐγγενὴς προπαγάνδα δὲν αφήνει νὰ λεχθοῦν τὰ πιὸ πάνω. Ὁ ἄνθρωπος ἔξω ἀπὸ

τὴν Φύση δὲν μπορεῖ νὰ τὴν βάζῃ κάτω καὶ νὰ τὴν μετρᾷ ἀσύστολα, διότι ἡ Χιροσίμα καὶ τὸ Ναγκασάκι λένε περὶ τῆς μετρήσεως τῆς ὕλης καὶ τῆς ἐνέργειας. Θὰ περάσουν πολλὰ χρόνια ἀκόμα, γιὰ νὰ μπορέσῃ (ἂν μπορέσῃ) ἡ ἀνθρωπότης νὰ καταλάβῃ τὸ μῆνυμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος.

Π.Γ.

Ὁ Δαρβίνος στὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον

150 χρόνια μετὰ τὴν (ἐπι)διατύπωσή τους ἀπὸ τὸ Δαρβίνο καὶ πολλὲς δεκαετίες μετὰ τὴν υἱοθέτησή τους ἀπὸ τὴν διεθνή ἐπιστημονικὴ κοινότητα οἱ ἐξελικτικὲς θεωρίες παραμένουν ἐξωβελισμένες ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα. Αναφορὲς στὴν Ἑξέλιξη γίνονται μόνον στὸ τελευταῖο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου Βιολογίας τῆς Γ' Γυμνασίου καὶ στὸ ἐπίσης τελευταῖο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου τῆς Γ' Λυκείου, τὰ ὁποῖα συνήθως δὲν διδάσκονται λόγῳ ἔλλειψης χρόνου καὶ ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὴν ἐξεταστέα ὕλη.

Ἐνα Ἑλληνόπουλο ἐπομένως σήμερα δὲν μαθαίνει γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου παρὰ μόνον στὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν. (Βλ. σχετικὲς ἔρευνες τοῦ «Δ»: «Ἐκκλησία ἐναντίον Δαρβίνου. Οἱ διαχρονικοὶ διωγμοὶ τῆς «Ἑξέλιξης» ἀπὸ τὸ Μεσαίωνα ἕως ...τὸν Τζ. Μπούς», τ. 299, «Ἡ θεωρία τῆς ἐξέλιξης στὴν φιλοσοφία τοῦ Ἐμπεδοκλῆ», τ. 301, «Ἡ ἐξέλιξη τῶν ὄντων καὶ ἡ “ψυχὴ”», τ. 311, «Δημιουργισμὸς καὶ “εὐφυὲς σχεδιασμὸς”», τ. 313.)

Γ.Γ.

Γερμανοὶ ἀνακάλυψαν ἵχνη Μινωϊτῶν στὴ Γερμανία

Ἀνάμεσα στὰ εὐρήματα τῶν πολυετῶν ἀνασκαφῶν στὴν περιοχὴ τοῦ Νόρντφρις-λαντ τῆς Γερμανίας συγκαταλέγονται μιὰ λόγχη ἀπὸ μπρούντζο, μιὰ μινωικὴ σφραγίδα, κεραμικὰ δοχεῖα κ.ἄ. Τὸ Ἐργαστήριο Πυρηνικῆς Φυσικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βόννης, ποὺ ἀνέλυσε τὰ εὐρήματα μὲ τὴ σύγχρονη μέθοδο τῆς νετρονικῆς ἐνεργοποίησης, ἀποφάνθηκε, ὅτι παρασκευάστηκαν τὴν β' χιλιετία π.Χ. στὴν Κρήτη. Ὁ καθηγητὴς Ἐθνολογίας καὶ Ἱστορίας τοῦ Πολιτισμοῦ Χὰνς Πέτερ Ντοῦερ μὲ τὴν ἐρευνητικὴ ομάδα του συνεκτιμῶντας κι ἄλλα στοιχεῖα κατέληξαν στὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ Κρήτες εἶχαν φθάσει στὴν Βόρειο Θάλασσα πρὶν ἀπὸ περίπου 3.300 χρόνια.

Γιὰ τὴν προϊστορικὴ ἐξάπλωση τῶν Ἑλλήνων στὴν Εὐρῶπὴ βλέπετε τὶς ἔρευνες τοῦ «Δ»: «Ἡ πρώιμη γλωσσικὴ διασπορὰ στὴν Εὐρώπη», τ. 84 καὶ 85, «Μυκηναῖοι στὴ Γερμανία τὸ 1.600 π.Χ.», τ. 211, «Ἡ Εὐρώπη τῶν προϊστορικῶν Ἑλλήνων», τ. 218 καὶ 219, «Τὰ ἐλληνίζοντα προϊστορικὰ εὐρήματα τῆς Εὐρώπης», τ. 220, «Διάσπαρτη ὁλόκληρη ἡ Εὐρώπη ἀπὸ ἵχνη τῶν Ἑλλήνων», τ. 220, «Εὑτυμολογικὴ γεωγραφία τῆς Εὐρώπης», τ. 221, «Πληθώρα ἀρχαιοελληνικῶν ἐπιγραφῶν ἀνακαλύφθηκαν στὴν Βόρεια Εὐρώπη», τ. 223, «Οἱ Dolmen - Θολωμένοι (Λίθοι), οἱ Menhir - Μονήρεις καὶ τὰ Trilithon», τ. 240, «Οἱ Τίνκερς τῆς Β. Εὐρώπης, ὑπολείμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων “Κασσιτερι-στῶν”», τ. 256 κ.λπ.

Κ.Ε.

Μουσεῖο Μπενάκη

Τὰ ἐκθέματα σεβαστά, ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ ἀποφύγουμε τὴν «ἀπορία» μας ὡς πρὸς τὴν διάταξη. Ὁ πρῶτος ὄροφος ἔχει ἀρχαιοῦτες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰδῶλα καὶ μικρὰ ἀγγεῖα, ἀλλὰ ξαφνικὰ πίσω ἀπὸ μίαν καμάρα ξεπετάγεται κάποιος τεράστιος ἄγιος καὶ συνεχίζουν εἰκόνες καὶ συναφῆ, ἕως ὅτου συμπληρωθῇ ὁ ὄροφος. Οἱ ἐπόμενοι δύο ὄροφοι εἶναι Ἑβραιοχριστιανισμὸς καὶ Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ '21 δὲν εἶχε θρησκευτικὸ χαρακτῆρα, κι ὅμως αὐτὸ ἔντεχνα προκύπτει ἀπὸ τὴ διάταξη.

Ἀλίμονο ἂν θὰ ἦταν δυνατὸν ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον τὸ φρόνημα τοῦ 1821 νὰ «...ὁμοιάσῃ μὲ αὐτὸ τῶν Γραφῶν». Οἱ παπᾶδες, ποὺ ἔλαβαν μέρος, ἦταν παλληκάρια πρῶτα καὶ λαϊκοί. Ὅ,τι ἔκανε ἡ θρησκεία ἦταν ἀποκλειστικά γιὰ τὸ συμφέρον της, ἀποκήρυξη Ἐπανάστασης κ.λπ. Βλέπεις στὰ Μουσεῖα μας μᾶς κρύβουν τὴν Ἱστορία μας.

Π.Γ.

Τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτῶν

Πηγὴ φωτογραφιῶν:

Ἀριστερή: «Δ», τ. 273, δεξιὰ: <http://s254>.

photobucket.com/albums/hh84/spartasmores/Ymittos/?action=view¤t=38800014.jpg

Γ.Α.

Ἔωλα ὀρθόδοξα ἐπιχειρήματα

Στὴ θεματολογία τῆς ἐφημερίδας «Ὁρθόδοξος Τύπος» περιλαμβάνονται συνεχῶς ἄρθρα, ὅπου ἀναπτύσσονται οἱ γνωστὲς χριστιανικὲς θέσεις περὶ δὴθεν διαχρονικῆς συμπόρευσης Ἑλληνισμοῦ – Χριστιανισμοῦ καὶ ἄλλα παρόμοια. Στὸ φύλλο τῆς 4ης Ἰανουαρίου 2008 γιὰ παράδειγμα διαβάζουμε, ὅτι γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ «εἶχον φροντίσει νὰ προετοιμάσουν τὸ ἔδαφος οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες φιλόσοφοι», κι ὅτι «ὅλοι συμφωνοῦν, ὅτι ἡ φιλοσοφία ἐπιχειρεῖ νὰ προσεγγίσῃ τὴν ἀλήθεια. Ἐνῶ ἡ Χριστιανικὴ Διδασκαλία (τοῦ Κυρίου μας, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Ἀγίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων) εἶναι ἡ Ἀλήθεια ἐξ ἀποκαλύψεως».

Προφανῶς οἱ συντάκτες τῆς εὐσεβοῦς ἐφημερίδας δὲν διάβασαν ἢ ἂν τὸ διάβασαν δὲν θέλησαν νὰ καταλάβουν τίποτε ἀπὸ τὸ πρόσφατο Ἀφιέρωμά μας «Φιλοσοφία καὶ Θεοκρατία: Ὅσον ἀκμάζει ἡ μία, ἐξαφανίζεται ἡ ἄλλη» (τ. 306.), στὸ ὁποῖο περιέχονται τὰ ἄρθρα: «Ἡ χαώδης διαφορὰ φιλοσοφίας-θεολογίας», «Θεοκρατικὴ μεταφυσική: Ἡ δολοφόνος τοῦ Ὁρθοῦ Λόγου» καὶ «Ἡ παραχάραξη τῆς φιλοσοφικῆς σκέψης στὰ μοναστήρια».

Γ.Α.

Ο ΕΥΣΕΒΗΣ ΚΥΡΙΟΣ ΠΟΥΤΙΝ

τὴν Ρωσσία τοῦ Βλάντιμιρ Πούτιν, ποὺ ἐξελίσσει-
ται σὲ μονοκομματικὸ κράτος, ἀνάλογο μὲ τὸ
προϋπάρχον κομμουνιστικὸ, μὲ δεδομένη τὴν
συνδρομὴ τοῦ ἀστυνομικοῦ μηχανισμοῦ καὶ
τὴν λατρεία στὸ πρόσωπο τοῦ προέδρου,
δὲν ἔχει δοθῇ ἡ δέουσα προσοχὴ στὸν ἐπιβοηθητικὸ ρόλο
τῆς θρησκείας στὴν ἐπιβολὴ καὶ ἐνίσχυση τοῦ ἰσχυρότε-
ρου καὶ ταχύτατα ἀναπτυσσόμενου δικτατορικοῦ συ-
στήματος στὸν σύγχρονο κόσμο. Ἐνα τέτοιο καθεστῶς
ἀπαιτεῖ τὴν «κατάλληλη» ἰδεολογικὴ μάσκα, κάτι πὺδ
ἐκλεπτυσμένο ἀπὸ τὴν ἄκρατὴ ἐξουσιαστικὴ καὶ
τὴν ἄκρατὴ ἀπληστία· καὶ τὴν βρῆκε στὴν παραδο-
σιακὴ μαύρη φάλαγγα τῶν ρασοφόρων τῆς Ὁρθό-
δοξης Χριστιανοσύνης τῆς Ρωσσίας.

Στὴν Ἀμερική, ὅσοι γνωρίζουν κάτι γι' αὐτό, τὸ
γνωρίζουν λόγῳ τῆς περίφημης συνάντησης τῶν
Τζωρτζ Μπους καὶ Βλάντιμιρ Πούτιν, κατὰ τὴν
ὁποία ὁ τελευταῖος φοροῦσε τὸν σταυρὸ τῆς
γιαγιάς του, καὶ ὁ πρῶτος ἐντυπωσιάσθηκε τόσο
πολύ, ὥστε ἀποφάνθηκε ὅτι χάρις στὸν σταυρὸ
μπόρεσε νὰ δῇ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ Πούτιν. Δια-
κωμώδησα αὐτὴν τὴν συνάντηση, βασιζόμενος στὴν ὑπόθεση, ὅτι ὁ Πούτιν
θεώρησε, ὅτι εἶναι ἀπίστευτα εὐκόλο νὰ κοροϊδέψῃ κάποιος τὸν προέδρὸ μας
(καὶ δὲν τὸ παίρνω πίσω μὲ τίποτα). Ὅμως, καθὼς εἶναι προφανῶς ὑποκρι-
τῆς, ὅταν τὸ θέμα ἀφορᾷ σὲ σταυροὺς καὶ ἐκκλησιαστικοὺς ἀξιωματούχους,
ὁ πρῶην πράκτορας τῆς Κὰ Γκὲ Μπὲ Πούτιν ἀντιλαμβάνεται πολὺ καλά, ὅτι
μία συμφωνία μεταξὺ Κράτους καὶ Ἐκκλησίας εἶναι κάτι, ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ
μποροῦσαν νὰ ἐπωφεληθοῦν καὶ οἱ δύο πλευρές.

Πολλὲς πρόσφατες ἀναφορὲς εἶναι σύμφωνες μὲ τὴν θέση μου. Οἱ Ρῶσοι
ὀρθόδοξοι κληρικοὶ εἶναι καὶ πάλι στὰ σχολεῖα, ἐνσταλάζοντας στὶς ψυχὰς
ἀθῶν παιδιῶν τὴν ἰδέα, ὅτι ἓνας «ἀληθινός» Ρῶσσος εἶναι καὶ μέλος τῆς Ρω-
σικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία βαρύνεται μὲ
πολλὰ ἐγκλήματα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπέστη τὸ τραῦμα τοῦ σχίσματος
κατὰ τὴν Κομμουνιστικὴ περίοδο. Σημειωτέον, ὅτι ἡ παραδοσιακὴ Ἐκκλησία
προσέφερε πρόθυμα τὴν συνεργασία της στὸν Στάλιν, κάτι ποὺ ἀποσιωπᾶται.

ΑΝΑΓΕΝΝΗΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΤΑΧΤΕΣ

Μία ακόμα πιὸ συντηρητικὴ μειοψηφία κατέφυγε στὴν Νέα Ὑόρκη, ὅπου καὶ ἐγένε ἀντίπαλὴ ἐξουσία. Τελευταῖα πραγματοποιήθηκαν συνομιλίες με σκοπὸ τὴν ἐπανενωσι. Φυσικὰ ὁ κ. Πούτιν προσεφέρθη νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοργάνωσι τῶν διαπραγματεύσεων καλλιεργώντας με πολλοὺς τρόπους τὴν ἰδέα, ὅτι αὐτός, τὸ κόμμα του, τὸ ἔθνος καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἓνα.

Ὅλα αὐτὰ συνιστοῦν μία πολὺ ἄσχημὴ ἀλλὰ καὶ ἀνησυχητικὴ κατάστασι. Δεκάδες ἑκατομμυρίων Ρῶσσοι εἶναι εἴτε ἄθεοι εἴτε μὴ ὀρθόδοξοι χριστιανοί, μουσουλμάνοι ἢ Ἑβραῖοι. Ἱστορικὰ ἡ Ρωστικὴ Ὀρθοδοξία ἐπέδρασε καταλυτικὰ στὴν βίαιη ἐπιβολὴ τοῦ κομπορμισμού στὸ κράτος, ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν συνόρων τους.

Ἡ ἔξαρσι τοῦ ἐθνικισμού ἀλλὰ καὶ τοῦ συντηρητισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας στὴν σύγχρονη Ρωσσία ἔχει πολλαπλές συνέπειες. Ἐπὶ πλέον, ὅταν ἡ Ρωσσία ἐπιδιώκῃ νὰ ἐπηρεάσῃ ἢ νὰ χειραγωγῇ τὶς πρώην ἀποικίες της στὴν Βαλτικὴ, τὸν Καύκασο ἢ τὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη, στὸν ἐθνικισμό προστίθεται ἡ θρησκευτικὴ ταύτισι, προκειμένου ὁ Πούτιν νὰ κἀνῃ πιὸ ἔντονη τὴν ξενοφοβία τῶν ντόπιων. (Ὁ Ρῶσσος ὀρθόδοξος δὲν διάκειται φιλικὰ πρὸς τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς, πόσῳ μᾶλλον πρὸς τοὺς προτεστάντες, εἰδικώτερα ὅταν ἀσκοῦν προσηλυτισμὸ στὴν ἐπικράτειά του· ἀλλὰ, ὅπως δὲν θὰ κουραστῶ ποτὲ νὰ λέω, δεῖτε πόση ἀγάπη τρέφουν οἱ χριστιανοὶ ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλον.)

* * *

Ὁ ἄθεοι καὶ οἱ κοσμικοὶ συνηθίζουμε νὰ λέμε ὅτι ἀντιτιθέμεθα καὶ στοὺς τρεῖς μονοθεϊσμοὺς καὶ τὸ ἐννοοῦμε. Ἀλλὰ μερικὲς φορὲς ξεχνᾶμε, ὅτι οἱ ἔριδες στὸ ἐσωτερικὸ αὐτῶν τῶν μισαλλόδοξων, φανατικῶν καὶ ἡλίθιων κοινοτήτων μποροῦν νὰ εἶναι τὸ ἴδιο ἐπικίνδυνες ὅσο καὶ ἡ ἴδια ἡ αὐταπάτη τῆς θρησκείας τους. Κι ἐνῶ ἤμαστιαν ἐπικεντρωμένοι στὸν σκοταδισμό τοῦ πάπα, τὶς ἀνοησίες τοῦ «Χριστιανικοῦ Συνασπισμοῦ», τὴν τρέλλα τῶν Ἑβραίων ἐποίκων καὶ τὴν συνεχιζόμενη ὑστερία τοῦ Ἰσλαμισμού (συνοδευόμενη ἀπὸ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο τῶν ἰσλαμιστῶν), βρυκολακιάζει τὸ φάντασμα ποὺ στοίχειωνε τὸν 19ο αἰῶνα, τὸ φάντασμα τῆς ἀνατολικορθόδοξης θρησκευτικῆς ἑπαρσις. Τὰ Κόμματα τοῦ Θεοῦ δὲν ἡσυχάζουν ποτέ, οὔτε κι ἐμεῖς.

Μετάφρασι: Α.Γ.

Κρίστοφερ Χίτσενς

ΠΟΛΥ ΜΟΥ ΘΥΜΙΖΕΙ
ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΕΚΔΟΧΗ

✂ ✂

dm
pplis

Free Inquiry

Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Μόνο τὸ ἔργο της δίνει τὴν ἀπάντηση

ετὰ τὸν μεγάλο ἀγῶνα ποὺ ξεκίνησαν οἱ τρεῖς Λέσβιοι, γιὰ νὰ σταματήσουν τὰ σωματεῖα τῶν ὁμοφυλόφιλων γυναικῶν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν ὄρο Λεσβία καὶ τὰ παράγωγά του, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἀντιδίκων ἰσχυρίσθηκαν, ὅτι ἡ σημασία «ὁμοφυλόφιλη γυναῖκα» τῆς λέξης αὐτῆς προέκυψε ἀπὸ κάποιες ἀναφορὲς συγγραφέων, ὅτι ἡ μεγάλη Λεσβία λυρική ποιήτρια τῆς ἀρχαιότητος εἶχε ὁμοφυλοφιλικές σχέσεις. Αὐτὸ δὲν ἀποδεικνύεται βέβαια ἀπὸ πουθενά, ὅπως θὰ ἐκτεθῇ παρακάτω ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τῆς Ἐπιστήμης. Ἐννοεῖται δέ, ὅτι, κι ἂν κάποιοι πιστεύουν, ὅτι μία γυναῖκα ἀπὸ τὴ Λέσβο, ποὺ ἔζησε πρὶν ἀπὸ 2.700 χρόνια, δηλ. ἡ Σαπφώ, ἦταν ὁμοφυλόφιλη, σὲ καμμία περίπτωση δὲν μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ὡς ὁμοφυλόφιλες ὅλες οἱ Λεσβίες ὅλων τῶν ἐποχῶν! Ἀλλὰ ἂς δοῦμε, ποιά εἶναι ἡ καθαρὰ ἐπιστημονικὴ ἄποψη γιὰ τὴν προσωπικότητα τῆς Σαπφούς.

Ὁ δρ Κλασικῆς Φιλολογίας Ἀθανάσιος Φραγκοῦλης, εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους ἐπιστήμονες, ποὺ ἔχει μελετήσει σὲ βάθος τὴ ζωὴ τῆς Σαπφούς, ἐμβαθύνοντας ἰδιαίτερα σὲ αὐτὸ τὸ ἐπίμαχο σημεῖο, ποὺ ἀφορᾷ στὶς σεξουαλικὲς προτιμήσεις της. Συλλέγοντας στοιχεῖα μέσα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἔζησε, μελετῶντας προσεκτικὰ τὴ γλῶσσα καὶ ὅ,τι ἔχει διασωθῇ ἀπὸ τὸ ἔργο τῆς Σαπφούς, τεκμηριώνει τὸ ἓνα καὶ μοναδικό, ὅτι ἡ ποιήτρια δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ὁμοφυλόφιλη.

Ἡ Σαπφὼ τραγουδάει γιὰ τὸν Ὅμηρο
Charles Nicolas Rafael Lafond (1824).

Τὸ σύνολον τῶν σαπφικῶν ποιημάτων -σὲ ἔκταση ἴσο μὲ μισὴ περίπου Ἰλιάδα- καταστράφηκε ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Διατήρησαν (ἄγνωστο ἐὰν ἐπὶ πλέον ἀλλοίωσαν) ἐλάχιστους στίχους, στοὺς ὁποίους ἡ Σαπφὼ ἐκθειάζει χαρίσματα τῆς κόρης της καὶ μαθητριῶν της, χωρὶς βέβαια νὰ ὑπονοῇ ὁποιαδήποτε σεξουαλική σχέση. Ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους καὶ ὄχι ἀντιπροσωπευτικοὺς αὐτοὺς στίχους «συμπεραίνουν» διάφοροι, ὅτι ἡ Σαπφὼ δῆθεν εἶχε ὁμοφυλοφικὲς σχέσεις μὲ μαθήτριές της.

«Δ»: *Νομίζετε, πώς οί ισχυρισμοί διαφόρων έναντίον της Σαπφούς, ότι δηλ. υπήρξε όμοφυλόφιλη, ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα;*

Παρ' όλο ότι ή διαμάχη για την πραγματική φύση της Σαπφούς, ποὺ ἀναφέρεται κυρίως στὸν σεξουαλικό της προσανατολισμὸ καὶ τὴν ἐπαγγελματική της ιδιότητα, συνεχίζεται μέχρι σήμερα, μπορούμε νὰ υποστηρίξουμε πὼς ή ἄποψη αὐτὴ θεωρεῖται πιά ξεπερασμένη. Ἔτσι σήμερα γίνεται λόγος γιὰ «τὸν ἀνελέητο ἐκχυδαϊσμό, τὶς όμοφυλοφιλικές φοβίες καὶ τὸν ἄκρατο μισογυνισμό», ποὺ ἐπηρέασαν τόσο τοὺς ἀρχαίους ὅσο καὶ τοὺς νεώτερους μελετητὲς τοῦ ἔργου τῆς Λέσβιας ποιήτριας (Winkler), ποὺ θεωροῦνται «φιλόλογοι... ὅλο ἀνοησία» (M.Barbard).

Δὲ θὰ ἀναφέρω ὅλα τὰ ἐγκωμιαστικά σχόλια τῶν ἀρχαίων γιὰ τὴ Σαπφὴ καὶ τὸ ἔργο

της. Ἐπειδὴ ὅμως σημασία δὲν ἔχει,

τί εἶπαν οἱ νεώτεροι γι' αὐτή, ἀλ-

λὰ ποιά στάση τηροῦσαν ἀπέ-

ναντί της οἱ σύγχρονοί της, θὰ

ὑπενθυμίσω, πὼς ὁ Ἀθηναῖος

νομοθέτης Σόλων, σύγχρονος

τῆς Σαπφούς, τὴ θαύμαζε, σύμ-

φωνα μὲ τὸν Στοβαῖο, καὶ στὰ

γῆρατιά του προσπαθοῦσε

νὰ ἀποστηθίσῃ κάποια ποιή-

ματά της. Σημασία ἀκόμη ἔχει

τὸ γεγονός, πὼς οἱ ἴδιοι οἱ Λέ-

σβιοι τίμησαν τὴ Σαπφὴ, τὴ θεω-

ρησαν «καύχημά» τους, τῆς ἀφιέρω-

σαν μία λατρεία ἡρωική καὶ ἔκοψαν

πρὸς τιμὴ της νομίσματα ἀπὸ ἤλεκτρο

καὶ ἀπὸ χαλκό, ποὺ φυλάσσονται στὸ

Βρεταννικὸ Μουσεῖο. Ἰδιαίτερη ὅμως

σημασία γιὰ τὴν προσωπικότητα τῆς

ποιήτριας ἔχει ή ἀξιολόγηση, ποὺ τῆς

κάνει ὁ σύγχρονος καὶ ὁμότεχνός της

Ἀλκαῖος. Αὐτὸς μὲ τρόπο σοβαρὸ καὶ

ἐπίσημο τὴν ἀποκαλεῖ «ἀγνὴ καὶ γλυ-

κογέλαστη» (ἄγνα, μελλιχόμειδε). Δὲν

εἶναι ἄσχετο τὸ γεγονός, πὼς ὁ Πλά-

των τὴ θεωρεῖ «δέκατη Μου-

σα», καὶ ὅτι σὲ ἀρχαῖες παρα-

Ἡ Σαπφὴ. (Προτομὴ Ἑλληνιστικῆς Ἐποχῆς, Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Κωνσταντινούπολης.)

στάσεις ἀγγείων βλέπουμε πάντα τὴν ποιήτρια συντροφιά μὲ τὶς Μοῦσες.

Ἡ ἠθικὴ προσωπικότητα τῆς Σαπφοῦς καταφαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ὅτι ἐξέφρασε τὴ δυσαρέσκειά της σὲ ἓνα ποίημά της καὶ ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀδερφοῦ της Χάραξου, ποὺ εἶχε συνάψει σχέσεις μὲ μίαν ἐταίρα. Οἱ γονεῖς ἐμπιστεύονταν σὲ αὐτὴ ὡς μαθήτριες τὰ κορίτσια τους. Παντρεύτηκε μὲ τὸν Κερκύλα καὶ ἀπέκτησε ἀπὸ αὐτὸν μιὰ κόρη, τὴν Κλεΐδα. Καὶ τέλος αὐτοκτόνησε λόγῳ τοῦ ἄτυχου ἔρωτά της μὲ τὸν Φάωνα.

Θὰ ἀναφέρω τὰ ἐπιχειρήματα, στὰ ὁποῖα στηρίζονται οἱ κατήγοροί της, γιὰ νὰ δείξω πόσο ἀβάσιμα εἶναι. Οἱ σφοδροὶ ἐπικριτὲς τῆς Λέσβιας ποιήτριας στηρίζονται κυρίως σὲ ἓναν πάπυρο, ποὺ βρέθηκε στὴ ἐποχὴ μας καὶ λέει: «κατηγόρηται δ' ὑπ' ἐνίων ὡς ἄτακτος οὕσα τὸν τρόπον καὶ γυναικεράστρια» (Πάπυρος Ὁξύρρυγχος XV 1800) καὶ σὲ μίαν μαρτυρία τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Σουΐδα, ποὺ ἀναφέρει στὸ λῆμμα Σαπφώ, πὼς «διαβολὴν ἔσχεν αἰσχροῦς φιλίας» μὲ τρεῖς μαθήτριάς της. Ὅμως στὴν πρώτη περίπτωση τὸ ὡς εἰσάγει ὑποκειμενικὴ αἰτιολογία καὶ σημαίνει «πὼς τάχα», πρᾶγμα ποὺ σημαίνει, πὼς ἡ μαρτυρία ἀπορρίπτει τὴν κατηγορία, ἐνῶ μὲ τὸ ὑπ' ἐνίων (=ἀπὸ μερικοῦς) περιορίζεται ἡ κατηγορία σὲ μερικοῦς. Στὴ δεύτερη περίπτωση γίνεται σαφὴς ἀναφορὰ σὲ «διαβολήν», δηλ. σὲ συκοφαντία.

*Ἡ Σαπφὼ
παντρεύτηκε μὲ
τὸν Κερκύλα καὶ
ἀπέκτησε ἀπὸ
αὐτὸν μιὰ κόρη,
τὴν Κλεΐδα.
Καὶ τέλος
αὐτοκτόνησε
λόγῳ τοῦ ἄτυχου
ἔρωτά της
μὲ τὸν Φάωνα.*

Τὸ ἔργο της, ἡ μόνη ἀσφαλὴς πηγὴ

«Δ»: *Κάποια ἔργα τῆς μεγάλης ποιήτριας χάθηκαν καὶ καταστράφηκαν. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ λειτούργησε ἐνδεχομένως ὑπὲρ αὐτῆς τῆς φημολογίας;*

Εἶναι εὐνόητο, πὼς ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος νὰ προσεγγίσῃ κανεὶς τὸ πρόβλημα τῆς ἠθικῆς ποιότητος τῆς Σαπφοῦς εἶναι νὰ στηριχθῇ στὸ ἔργο τῆς ποιήτριας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιλέξῃ τὴν κατάλληλὴ ἐρμηνευτικὴ μέθοδο. Ὅμως τὸ ἔργο τῆς Σαπφοῦς γιὰ πολλοὺς λόγους ἔχει σωθῇ σὲ μικρὰ ἀποσπάσματα καὶ σπαράγματα. Ὑπολογίζεται πὼς διασφύζεται τὸ 1/20 τοῦ ὅλου ἔργου της, καὶ αὐτὸ προβληματικό. Αὐτὸ δίνει τὴ δυνατότητα σὲ πολλοὺς μελετητὲς νὰ παρεμβαίνουν αὐθαίρετα, νὰ κάνουν προσθαφαίρεσεις καὶ μεταβολὲς «κατὰ τὸ δοκοῦν».

Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρῃ κανεὶς, πὼς ἡ οὐσία τοῦ μόνου ποιήματος ποὺ σώζεται ὁλόκληρο- ἀναφέρομαι στὴν Ὠδὴ στὴν Ἀφροδίτη- ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπιλογὴ αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς γραφῆς μιᾶς μετοχῆς. Ἄν κάποιος ἐπιλέξῃ τὴ γραφὴ «ἐθέλοισα», τότε παρουσιάζει τὴ Σαπφὼ νὰ κυνηγᾷ μίαν γυναῖκα, ἐνῶ, ἂν ἐπιλέξῃ τὴν ἐγκυρότερη γραφὴ «ἐθέλοισαν», τότε παρουσιάζει κάποιον ἄντρα νὰ κυνηγᾷ τὴ Σαπφώ. Κάποιοι μελετητὲς πλησιάζουν τὴν ποιήτρια προκατειλημμένοι καὶ δὲ διστάζουν νὰ τροποποιήσουν τὸ κείμενο μὲ τρόπο ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὴν

Ὁ ποιητὴς Ἑρμεισίανᾱξ (ἐκ Κολοφῶνος, ἔζησε τὴν Ἑλληνιστικὴ Περίοδο) στὸ τρίτο βιβλίό τῆς ἐλεγείας του «Λεόντιον», ὅπου ἐξέθετε ἐρωτικές σχέσεις μεταξὺ τῶν ποιητῶν, ἔκανε λόγο γιὰ σχέσεις Ἀλκαίου - Σαπφούς, παρονοίαζε δὲ ὡς ἀντεραστὴ τοῦ Ἀλκαίου τὸν ποιητὴ Ἀνακρέοντα. Σὲ ἐρωτικές σχέσεις Ἀλκαίου - Σαπφούς ἀναφέρεται καὶ ὁ Ἀριστοτέλης («Ρητορική», 1367 Α).

σκονταν μαθήματα συμπεριφορᾶς καὶ ἔνδυσης καὶ μαθήματα ποὺ προετοίμαζαν τὶς νεαρὲς μαθήτριες γιὰ τὶς εὐθύνες τῆς ἑγγαμῆς ζωῆς, ἐνῷ ἄλλοι νόμισαν πὼς ἡ Σαπφὼ ἦταν διευθύντρια ἐνὸς Παρθεναγωγείου. Ἡ ἴδια σὲ κάποιο ποίημά της μιᾶς γιὰ «οἰκίαν μοισοπόλων», ποὺ δηλώνει ἓνα σπίτι, ὅπου λατρεύονται οἱ Μοῦσες. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, πὼς ἡ «οἰκία» τῶν κοριτσιῶν, ποὺ εἶχε συγκεντρώσει γύρω της ἡ Σαπφώ, συγκέντρωνε ποικιλία χαρακτηριστικῶν, ποὺ δικαιολογοῦν ὅλες τὶς παραπάνω ὑποθέσεις. Αὐτὸ δείχνουν τὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ ἔργο της, ποὺ

ἐρμηνεῖα, ποὺ θέλουν νὰ δώσουν, καὶ τὸ μήνυμα, ποὺ θέλουν νὰ περάσουν. Δὲν πορεύονται ἐκεῖ ποὺ τοὺς ὀδηγεῖ τὸ κείμενο, ἀλλὰ τὸ «βιάζονται» καὶ τὸ ἀναγκάζουν νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ ἐκεῖ, ποὺ αὐτοὶ θέλουν. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ἐπιστημονικὴ προσέγγιση. Εἶναι χαρακτηριστικό, πὼς ὁ Page, ἀπὸ τοὺς πιὸ ἔγκυρους μελετητὲς τοῦ ἔργου τῆς Σαπφούς, παρατηρεῖ, πὼς ἐκτὸς ἀπὸ μία πιθανὴ περίπτωσι (ἀπόσπ. 31 L-P) δὲν ὑπάρχει οὔτε μία λέξη στὰ σφζόμενα ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ ἔργο της, ποὺ νὰ βεβαιώνῃ πὼς οἱ σχέσεις τῆς ποιήτριας μὲ τὶς μαθήτριές της ἦταν σεξουαλικές.

«Δ»: Πὼς ἐρμηνεύετε τὴν τρυφερὴ στάση τῆς ποιήτριας πρὸς τὶς μαθήτριές της, καὶ γιατί θὰ πρέπει αὐτὸ νὰ θεωρηθῇ παρεξηγήσιμο;

Ἡ ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα αὐτὸ συνδέεται μὲ τὴν φύσι τοῦ κύκλου, ποὺ εἶχε δημιουργήσει ἡ ποιήτρια στὴ Μυτιλήνη. Οἱ σχετικὲς πληροφορίες καὶ ἐδῶ εἶναι πενιχρές. Πολλοὶ μίλησαν γιὰ «θίασο», δηλαδὴ γιὰ μία θρησκευτικὴ ομάδα ἀφιερωμένη στὴ λατρεία τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῶν Μουσῶν, ἄλλοι θεώρησαν τὴν ποιήτρια ἀρχηγὸ μιᾶς Σχολῆς, ποὺ ἴδρυνε ἡ ἴδια, καὶ στὴν ὁποία διδά-

σώζεται. Τὰ κορίτσια ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἄποψη, οἱ «ἐταῖρες» (=συντροφισσες), ὅπως ὀνομάζονται, δὲν ἦταν παρὰ «μαθήτριες» καὶ «φίλες». Ἡ ποιήτρια εἶχε ἀναπτύξει μὲ αὐτὲς στενὲς σχέσεις.

Καὶ σήμερα πιστεύουμε, πῶς, γιὰ νὰ πετύχη τοὺς στόχους του τὸ σχολεῖο, πρέπει νὰ μετατραπῇ σὲ «θερμοκήπιο ἀγνοῦ παιδαγωγικοῦ ἔρωτα». Αὐτὸ σημαίνει πραγματικὴ πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ ἐπαφὴ καὶ ἐπικοινωνία ἀνάμεσα στὸν δάσκαλο καὶ τὸν μαθητὴ. Καὶ ἡ Σαπφὼ εἶχε διακρίνει αὐτὸ τὸ προαπαιτούμενο γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν στόχων της, ἀλλὰ «ἐνιοί», δηλαδὴ μερικοί, δὲν ἦταν ἔτοιμοι νὰ δεχτοῦν αὐτὲς τὶς σχέσεις καὶ τὶς παρεξήγησαν ἀδικαιολόγητα. Ἐξ ἄλλου ἡ Σαπφὼ ἦταν γυναῖκα καὶ ἀπὸ τὴν φύση της ἦταν πρὸ εὐαίσθητη ἀπὸ τοὺς ἄντρες. Ἡ εὐαισθησία της αὐτὴ εἶναι διάχυτη στὰ σωζόμενα ποιήματά της.

Οἱ ὁμοφυλόφιλες ἀντῆοῦν «κύρος» ἀπὸ τὸ κύρος της

«Α»: *Πῶς ἐπικράτησε ἡ ἄποψη, πῶς ἡ Σαπφὼ μπορεῖ νὰ ὑπῆρξε ὁμοφυλόφιλη, καὶ ποιοὶ εὐθύνονται γι' αὐτό;*

Ὅπως εἶπαμε παραπάνω, ὅσο ζοῦσε, δηλ. τὸν 6ο αἰ. π.Χ., τὴ Σαπφὼ δὲν τὴν βάραινε καμμιά κατηγορία γιὰ ὁμοφυλοφιλία. Ἄς λάβουμε ὑπ' ὄψη, πῶς ὁ ὅρος «λεσβιάζω» καὶ «λεσβιασμός» εἰσήχθη 200 χρόνια μετὰ τὸ θάνατό της σὲ κείμενο κωμωδίας τοῦ Ἀριστοφάνη, ἐνῶ ὁ ὅρος «σαπφισμός» εἶναι πολὺ νεώτερη ξένη λέξη. Εἶναι λοιπὸν ἀπορίας ἄξιο, γιατί ἡ Σαπφὼ φορτώθηκε συνήθειες, ποὺ ἀφοροῦσαν σ' ἓναν ὀλόκληρο πληθυσμὸ καὶ μίαν ὀλόκληρη ἐποχὴ; Φαίνεται πῶς τὰ πράγματα ἐξελίχθηκαν ὡς ἐξῆς: Οἱ Ἀθηναῖοι κωμωδιογράφοι, ἐκμεταλλευόμενοι τὸ σπάνιο γεγονὸς, ὅτι μίᾳ γυναῖκα μιλοῦσε γιὰ τὶς γυναῖκες καὶ τὸν ἔρωτα – πράγμα πολὺ προκλητικὸ γιὰ τὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς της– καὶ ἀμφισβητώντας τὴν τόλμη της νὰ ἐλέγξει καὶ νὰ ἀνατρέψει τοὺς κοινωνικοὺς κανόνες, ποὺ εἶχαν ὀρίσει οἱ ἄνδρες, νὰ μὴν ἐπιδείξει μίαν ἐπίπλαστη ὑπακοή, ἀλλὰ νὰ ἀντισταθῇ μὲ ἀποτελεσματικὸ τρόπο, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἡ ἠθικὴ ἐπέβαλλε ὡς γυναικεῖα ἀρετὴ τὴ «σιωπὴ», ἐπιτέθηκαν ἐναντίον της μὲ πρόθεση νὰ τὴ μειώσουν. Ἡ Σαπφὼ ἦταν «mascula», ὅπως λέει ὁ Ὁράτιος, ἦταν «ἀνδροπρεπής» καὶ διάσημη γιὰ τὴν ποιήσὶς της, στὴν ὁποία συνήθως διαπρέπουν οἱ ἄντρες, καὶ ὄχι «ὁμοφυλόφιλη καὶ ξετοσίπωτη», ὅπως ἐξηγοῦν μερικοί.

Εἶναι βέβαιο, πῶς στὴν ἀμαύρωση τῆς μνήμης τῆς ποιήτριας συνέβαλαν καὶ οἱ Μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτοί, προσπαθώντας νὰ περιορίσουν τὴν ἐπίδραση τῶν φιλελεύθερων ἰδεῶν μιᾶς «εἰδωλολάτρινος» ποιήτριας πάνω στοὺς νέους, τὴν παρουσίασαν ὡς ἀκόλαστη γυναῖκα. Ἡ σχετικὴ διαμάχη ἦταν φυσικὸ νὰ συνεχιστῇ καὶ στοὺς νεώτερους χρόνους.

*Εἶναι βέβαιο, πῶς
στὴν ἀμαύρωση τῆς
μνήμης τῆς ποιήτριας
συνέβαλαν καὶ οἱ
Μεγάλοι Πατέρες τῆς
Ἐκκλησίας.*

Εἶναι γνωστό, πὼς πολλοὶ μελετητὲς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου διαφόρων προσωποποιήτων θυσιάζουν τὴν ἀλήθεια στὴ σκοπιμότητα. Μήπως δὲν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, ποὺ προσπάθησαν νὰ παρουσιάσουν ὅλους τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνες συλλήβδην ὡς ὁμοφυλόφιλους; Μήπως δὲν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, ποὺ προσπάθησαν νὰ παρουσιάσουν τὴν Ἀντιγόνη, τὴν ἡρώίδα τοῦ ὁμώνυμου ἔργου τοῦ Σοφοκλῆ, ὡς «ἀνώμαλη» καὶ «νεκρόφιλη»; Γιατί νὰ μὴ συμβῇ τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴ μεγάλη Λεσβία ποιήτρια, αὐτὴ ποὺ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα εἶχε κερδίσει τὸν τίτλο ἢ «Ποιήτρια», ὅπως ὁ Ὅμηρος εἶχε κερδίσει τὸν τίτλο ὁ «Ποιητής»;

Ἡ Λεσβία –καὶ ὄχι «λεσβία»– Σαπφώ, ἐνῶ αὐτοκτονεῖ πέφτοντας ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Λευκάτα τῆς Λευκάδας, γιὰ τὸν ἔρωτα ἐνδὸς εὐειδοῦς νέου, τοῦ Φάωνα.

«Λ»: Ποιά εἶναι ἡ ἀποψή σας γιὰ τὸ γεγονὸς, ὅτι ἑκατοντάδες σωματεῖα ὁμοφυλόφιλων γυναικῶν ἐπικαλοῦνται τὴν καταγωγὴ τῆς Σαπφοῦς, γιὰ νὰ ἰδιοποιηθοῦν τὸν ὄρο «λεσβία» καὶ νὰ ἐκφράσουν τὴ σεξουαλικὴ ἰδιαιτερότητά τους; Πόσο μπορεῖ νὰ ἔβλαψε καὶ νὰ βλάβη αὐτὸ τὴν ἱστορικὴ σημασία τοῦ ἔργου ποὺ ἄφησε ἡ ποιήτρια;

Βέβαια, ἔχουν συμφέρον τὰ κινήματα τῶν ὁμοφυλοφίλων νὰ προσπαθοῦν νὰ ἐντάξουν τὴ μεγάλη Λεσβία ποιήτρια στὸ κίνημά τους καὶ νὰ ἀντλήσουν κύρος ἀπὸ τὸ κύρος της. Αὐτὸ δὲν κάνουν σήμερα καὶ οἱ Σκοπιανοί, ποὺ προσπαθοῦν νὰ προσδώσουν ἀξία στὴν ἐθνικὴ τους ταυτότητα ἐπικαλούμενοι τὴν καταγωγὴ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου; Ὅμως αὐτὸ εἶναι τελείως ἀνήθικο καὶ ἄκομψο: Τὸ νησι ἐμφανίζεται ὡς σύμβολο

μῆς ἰδιότητας, ποὺ δὲν γίνεται ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη ὡς «φυσιολογική». Πάντως, ἓνα εἶναι βέβαιο, πὼς τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μειώσῃ τὴν ἀξία τοῦ ἔργου, ποὺ ἄφησε πίσω της ἡ μεγάλη Λεσβία ποιήτρια. Περισσότερα ὑπάρχουν σὲ ἓνα βιβλίο, ποὺ ἔχω συγγράψῃ καὶ πρόκειται νὰ ἐκδώσω γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς Σαπφοῦς. Θέλω μόνο νὰ τονίσω, ὅτι, ἂν ἡ Σαπφὼ δὲ «μνημειώνει» τὶς ιδέες της μὲ τὸ ἔργο της, δὲ θὰ γινόταν στόχος τῶν ἐπικριτῶν της.

Ταξιαρχούλα Λαδᾶ

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ: «ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑ ΕΙΣΑΙ» «ΕΧΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΛΟΓΙΑ ΜΟΥ» «ΔΩΣΕ ΜΟΥ...»

Ἕλληνας ἱστορικὸς περιγράφει τὴν προεπαναστατικὴ Ἑλλάδα

Ρίτσαρντ Κλὸγκ εἶναι Βρεταννὸς ἱστορικὸς, καθηγητὴς τῆς σύγχρονης Ἑλληνικῆς καὶ Βαλκανικῆς Ἱστορίας. Γεννήθηκε τὸ 1939 στὸ Ἐδιμβούργο. Ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν δίδαξε τὴν Σύγχρονη Ἱστορία τῶν Βαλκανίων στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Λονδίνου, ἐνῶ σήμερα διδάσκει στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ὁξφόρδης (St Antony's College). Ἔχει ἀσχοληθῇ ἐπισταμένως μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορία καὶ Πολιτικὴ καὶ ἔχει συγγράψει πολυάριθμα βιβλία σχετικὰ μὲ τὸ θέμα («Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδας, 1770-2000», ποὺ ἔχει μεταφρασθῇ στὰ Κινεζικά, Ἰαπωνικά, Τουρκικά, Ἰσπανικά, Γερμανικά, «Σύντομη Ἱστορία τῆς νεώτερης Ἑλλάδας», ποὺ ἔχει μεταφρασθῇ στὰ Τουρκικά, Ἰαπωνικά, Γερμανικά, Σερβικά, Ἰταλικά, «Ἑλλάδα, 1940-1949, Κατοχὴ, Ἀντίσταση, Ἐμφύλιος Πόλεμος). Αὐτὴ τὴν στιγμὴ ἀσχολεῖται μὲ τὴν Ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Διασπορᾶς. Ὁ καθηγητὴς Κλὸγκ ἐπισκέφθηκε τὴν χώρα μας μὲ χορηγία τοῦ Ἰδρύματος Ὠνάση.

Ὁ ἀναγνώστης τοῦ «Δ» κ. Μίνως Κουρνιανὸς ἀπέστειλε δύο θέματα, ποὺ ἀνέσυρε ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Ρίτσαρντ Κλὸγκ «Τὸ κίνημα γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἀνεξαρτησία, 1770-1821» (ἔκδ. «The Macmillan Press L.T.D.», 1976). Πρόκειται γιὰ τὰ κείμενα «Ὁ Ρωσσοαγγλογάλλος: Μία σάτιρα τῆς ἑλληνικῆς «ἐλίτ» (Κ. Θ. Δημαρᾶς, «Τὸ κείμενο τοῦ Ρωσσοαγγλογάλλου», «Ἑλληνικά», XVII (1962), σ.σ. 189-99) καὶ «Ὁ Κληρὸς», ποὺ ὑπάγονται στὸ κεφάλαιο Σύγχρονη κριτικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας. Καὶ στὰ δύο βρίσκονται σκληρὲς ἀλλὰ ἄκρως διαφωτιστικὲς ἀληθεῖς ἀφορῶσες τὴν σύγχρονη Ἑλληνικὴ Ἱστορία. Κατωτέρω παραθέτουμε ἀποσπάσματά τους, προκειμένου νὰ καταστή γιὰ μίαν ἀκόμη φορὰ σαφές, ποιὲς εἶναι οἱ αἰτίες (καὶ κυρίως ποιοὶ εἶναι οἱ αἴτιοι) τοῦ ἀπόλυτου ξεπεσμοῦ τοῦ ἱστορικώτερου ἔθνους τῆς ὑψηλῆς.

66ο Κλήρος

Πόσο γρήγορα θα ρίξουν στην πυρὰ αὐτὸ τὸ βιβλίο μου ἐκεῖνοι ποὺ φοβοῦνται τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας! Γι' αὐτὸ τὸ λόγο προειδοποιῶ τόσο τοὺς ἁδαιεῖς ὅσο καὶ τοὺς «σημαντικούς» καὶ τοὺς «ἐνάρετους», δὲν τοὺς φοβᾶμαι, θὰ πῶ τὴν ἀλήθεια...

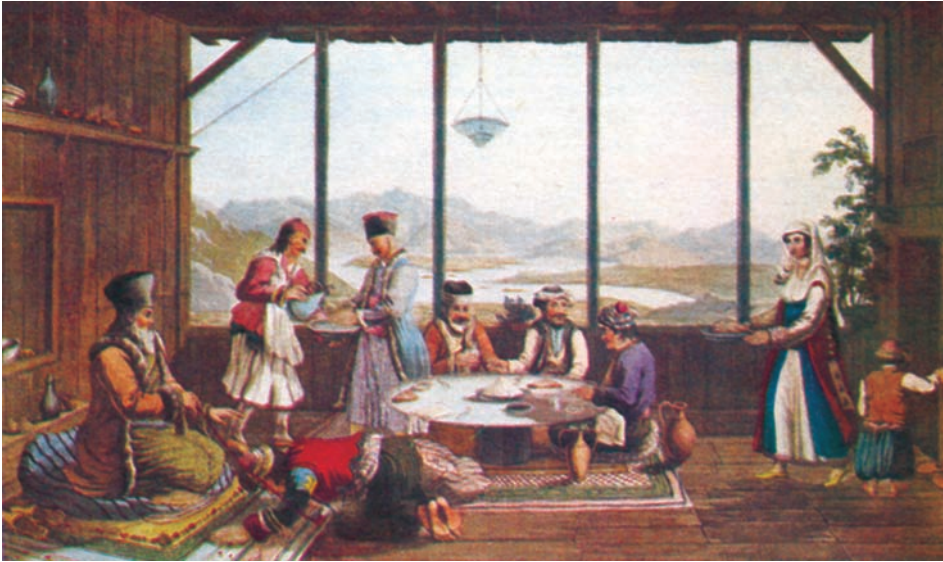
Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος! Μιὰ λυκοφωλιά! Ἀκούστε με ἀγαπημένοι μου Ἕλληνες. Ἀκούστε τὸν θλιβερὸ ἀπολογισμό τοῦ «ἔργου» τῆς κάστας τῶν ἱερέων στὴν χώρα μας καὶ δῆ-τε, ποῦ μπορεῖ νὰ καταντήση τὸν ἄνθρωπο ἢ τυραννία...

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀγοράζει τὸν πατριαρχικὸ θρόνο ἀπὸ τὸν Μεγάλο Βεζύρη, καταβάλλοντας τεράστιο χρηματικὸ ποσόν. Ἐπειτα τὸν πουλᾷ σὲ ὅποιον τῆς δώση τὰ περισσότερα καὶ ὀρίζει τὸν ἀγοραστὴ ὡς πατριάρχη. Ὁ τελευταῖος, γιὰ νὰ πάρῃ πίσω τὰ χρήματα, ποὺ ἔδωσε γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, πουλᾷ τὶς ἐπισκοπὲς καὶ τὶς ἀρχιεπισκοπὲς σὲ ὅποιον τοῦ δώσῃ τὰ περισσότερα χρήματα κι ἔτσι ὀρίζει τοὺς ἀρχιεπισκόπους. Οἱ ἀρχιεπίσκοποι μὲ τὴν σειρὰ τους πωλοῦν σὲ ἄλλους τὶς ἐπισκοπὲς κι ἐκεῖνοι τὶς πωλοῦν στοὺς χριστιανούς, δηλαδὴ χαρατσώνουν τὸν λαό, προκειμένου νὰ πάρουν πίσω ὅ,τι ξόδεψαν. Αὐτοὺς εἶναι μὲ λίγα λόγια ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖο ἐπιλέγονται οἱ ἱεράρχες, δηλαδὴ τὸ χρυσάφι.

66 Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος
ἀγοράζει τὸν
πατριαρχικὸ
θρόνο ἀπὸ τὸν
Μεγάλο Βεζύρη,
καταβάλλοντας
τεράστιο χρηματικὸ
ποσόν. Ἐπειτα τὸν
πουλᾷ σὲ ὅποιον τῆς
δώσῃ τὰ περισσότερα
καὶ ὀρίζει τὸν
ἀγοραστὴ ὡς
πατριάρχη. 69

Ὅσο γιὰ τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ἐκπληρώνουν τὶς ὑποσχέσεις τοὺς στὸν λαό, ἔχει ὡς ἐξῆς: Ὁ πατριάρχης, ἐφ' ὅσον ξέρεῖ πῶς νὰ διαβάσῃ δύο σελίδες ἀπὸ τοὺς Ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ, κρίνεται ἄξιος γιὰ τὸ ἀξίωμά του ἀπὸ τὴν Σύνοδο... Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς ἱερεῖς, ἐλάχιστοι ἀπὸ αὐτοὺς μὲν καὶ μετὰ βίας διαβάζουν λίγη γραμματικὴ, καὶ οὐδεὶς γνωρίζει τὴν λέξη ἐπιστήμη. Κανεὶς δὲν τὸν ρωτᾷ, ἂν μπορῇ νὰ γράψῃ, ἐφ' ὅσον δὲν τοῦ χρειάζεται. Γι' αὐτὸ ὑπάρχουν οἱ πρωτοσύγκελλοι καὶ οἱ ἀρχιμανδρίτες, γιὰ νὰ καλύπτουν τὴν ἀγραμματωσύνη τοῦ ἀφεντικοῦ τους. Ἡ πρώτη φροντίδα τοῦ πατριάρχῃ εἶναι νὰ ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοία τῶν φίλων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τουτέστιν τῶν γυναικῶν τῶν προυχόντων, δηλαδὴ τῶν πλούσιων ἀγράμματων τοῦ Φαναρίου. Αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ δύο λόγους. Πρῶτον, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ κλέβῃ μὲ μεγαλύτερο θράσος, καὶ δεύτερον, γιὰ νὰ κλέβῃ γιὰ μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα, ἐφ' ὅσον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, μὲ τὴν στήριξη τῆς Ὀθωμανικῆς κυβέρνησης, εἶναι πανίσχυρη καὶ κατὰ συνέπεια, ἐὰν δὲν τῆς κἀνῃ ὁ πατριάρχης, ἀμέσως τὸν διώχνει...

Οἱ ἀρχιεπίσκοποι τρῶνε καὶ κοιμοῦνται σὰν γουρούνια. Ὅταν δὲν τρῶνε, δὲν πίνουν καὶ δὲν κοιμοῦνται, κατεργάζονται τὶς πιὸ βρώμικες μηχανορραφίες, ποὺ μπορεῖ νὰ φαντασθῇ ἄνθρωπος... Οἱ ἐπίσκοποι, λύκοι καὶ αὐτοί, ἴσως ἀκόμα χειρότεροι ἀπὸ τοὺς ἀρχιεπισκόπους, ἐφ' ὅσον στρέφονται κατὰ τοῦ φτωχοῦ λαοῦ, στέλνουν κλέφτες στοὺς χωρικοὺς, κλέφτες στοὺς ὁποίους δίνουν τὸν τίτλο τοῦ πρωτοσύγκελλου ἢ τοῦ ἀρχιμανδρίτη. Αὐτοὶ τὸ μόνο ποὺ ξέρουν εἶναι νὰ γράφουν (λανθασμένα φυσικά) τὰ ὀνόματα τῶν χριστιανῶν καὶ νὰ τοὺς λένε, «Καταραμένος νὰ εἶσαι»,

*Χωρικός προσκυνάει τὸν περιστοιχιζόμενο ἀπὸ πολλοὺς ὑπηρέτες ἀρχιεπίσκοπο Σαλώ-
νων, ὁ ὁποῖος ἐτοιμάζεται νὰ γενματίσῃ στὸ «χαγιάτι» τῆς οἰκίας του μὲ τρεῖς προσκεκλη-
μένους του. (Πίνακας τοῦ Dodwell, κατὰ χάραξη τοῦ T. Fielding, ἀρχὲς 17 αἰ.)*

«Ἐχεις τὴν εὐλογία μου», «Δώσε μου»...». Ὅταν δὲν βρίσκουν λεφτά, τοὺς ἀρπάζουν τὰ ροῦχα, τὰ γεωργικά τους ἐργαλεῖα, τὰ κοσμήματα τῶν γυναικῶν, τὸ σιτάρι τους, τὸ κρασί τους. Μὲ λίγα λόγια τοὺς γδύνουν καὶ μετὰ τοὺς εὐλογοῦν καὶ φεύγουν...

Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἓνας ἐπίσκοπος κρίνει, ὅτι ἓνας χωρικός εἶναι κατάλλη-
λος γιὰ παπᾶς, εἶναι ὁ ἑξῆς: Κατ' ἀρχὰς τοῦ ζητᾶ γύρω στὰ ἑκατὸ γρόσια. Ἀφοῦ
τὰ λάβῃ, τὸν ρωτᾷ ἂν ξέρῃ γράμματα, δηλαδὴ γραφὴ καὶ ἀνάγνωσι. Ἐπειτα τοῦ
φέρει τὸ Ψαλτήρι, καὶ ὁ χωρικός διαβάσει μία σελίδα. Ἀμέσως τὸν κάνει παπᾶ...
Τὰ μοναστήρια ἔχουν σὲ κάθε πόλῃ στὴν κατοχὴ τους ἰδιοκτησίες καὶ σπίτια, ποὺ
ὀνομάζουν μετόχια, ὅπου καὶ ζοῦν. Ἐκεῖ μετροῦν τὰ κλεμμένα χρήματα, φροντίζον-
τας νὰ κρατήσουν τὰ μισὰ καὶ τὰ ὑπόλοιπα νὰ τὰ δώσουν στὸ μοναστήρι. Ἡ μεγαλύ-
τερη ἔννοια τους εἶναι νὰ κρύψουν τὴν ἀγραμματοσύνη τους καὶ γι' αὐτὸ διαρκῶς
μιλοῦν μὲ γυναῖκες...

Ὡ Ἕλληνες, ἀγαπημένοι μου ἀδελφοί, δῆτε τὴν ἀθλιότητα τοῦ Κλήρου! Αὐτὴ
εἶναι ἡ κυριώτερη αἰτία, ποὺ ἀργοπορεῖ ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας. Αὐτοὶ
οἱ ἀπολύτως ἀγράμματοι ἄνθρωποι ταυτίζουν τὴν λέξη ἐλευθερία μὲ θανάσιμο
ἁμάρτημα. Μήπως νομίζετε, ὅτι κηρύττουν κάτι ἄλλο στὶς ἐκκλησίες τους; Μήπως
μιλοῦν γιὰ πατρίδα; Μήπως φέρουν στοὺς πιστοὺς τὰ παραδείγματα τῶν Θεμιστο-
κλῆ, Ἀριστείδη, Σωκράτη καὶ ἄλλων μυριάδων σοφῶν καὶ ἐνάρετων ἀνδρῶν;

Οἱ ἔμποροι

Αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀγράμματοι, θὰ μπορούσαν μάλιστα νὰ βοηθήσουν στὴν ἀναγέν-
νηση τῆς πατρίδας. Ὅμως λατρεύουν μόνον ἓνα θεό, τὸν πλούτο. Γι' αὐτὸν πωλοῦν
πατρίδα καὶ τιμὴ...

Ξένοι δυνάστες

Οἱ Ἕλληνες –τὸ ξέρετε κι ἐσεῖς οἱ ἴδιοι– δὲν εἶναι οὔτε Σκῦθες οὔτε βάρβαροι, ποὺ χρειάζονται πολλὰ χρόνια, μέχρι νὰ καταλάβουν ποιοί εἶναι. Εἶναι ἀρκετὸ νὰ τοὺς δείξῃ κάποιος τὸ καθήκον τους, καὶ ἀμέσως θὰ τὸ φέρουν εἰς πέρας. Χρειάζονται ὅμως δασκάλους, ἀληθινούς φιλέλληνες, ἀνθρώπους φιλόπορους κι ἐπιμελεῖς, καὶ ἐσεῖς εἶστε οἱ πλέον κατάλληλοι...

Μήπως περιμένετε ἀπὸ κάποιον ξένο δυνάστη νὰ σᾶς δώσῃ τὴν ἐλευθερίᾱ σας; Θεέ μου! Γιατί δὲν στρέφετε τὸ βλέμμα σας στὰ περασμένα, γιὰ νὰ δῆτε τὰ μελλοντικά; Ποίος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δὲν γνωρίζει, ὅτι τὸ κυριώτερο μέλημα τῶν ξένων δυναστῶν εἶναι νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ δικό τους συμφέρον εἰς βάρος τῶν ἄλλων;

Γιατί, ἀδελφοί μου, θέλουμε νὰ ἀλλάξουμε ἀφέντη, ὅταν μὲ τὶς δικές μας προσπάθειες μπορούμε νὰ ἀπελευθερώσουμε τὸν ἑαυτό μας; Μήπως πιστεύετε, ὅτι ὁ ζυγὸς ἑνὸς ξένου δυνάστη θὰ εἶναι ἐλαφρύτερος; Μήπως θεωρεῖτε, ὅτι δὲν θὰ εἶναι καὶ ζυγός;

Ἡ ἀνασυγκρότηση τῆς Ἑλλάδας

Ἄς ἐξετάσουμε τώρα τί θὰ βοηθήσῃ στὴν γρήγορη ἀνασυγκρότηση τῆς Ἑλλάδας. Ὁ σημαντικώτερος παράγων γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ ἔθνους εἶναι ἡ μάθησις. Τώρα ποὺ οἱ Μοῦσες ἐπιστρέφουν στὴν Ἑλλάδα ...

Στὰ περισσότερα μέρη τῆς χώρας οἱ προκαταλήψεις καὶ ἡ ἀμάθεια ἔχουν ὑποχωρήσει, καὶ οἱ νέοι ἔχουν ἀρχίσει νὰ ἀφιερώνουν τὸ μεγαλύτερο κομμάτι τοῦ χρόνου τους στὴν μάθησις. Ἡ Λογικὴ καὶ ἡ Φυσικὴ ἔχουν ἀνοίξει τὰ μάτια τῶν πολλῶν, οἱ δάσκαλοι δὲν ἀκολουθοῦν πλέον βαρετὲς καὶ ἀργεὲς μεθόδους διδασκαλίας, καὶ οἱ μαθητὲς δὲν δείχνουν πιὰ τὴν νωθρότητα καὶ τὴν ἀφηρημάδα ποὺ ἔδειχναν...

Ἑλλάδα ὀφείλει πολλὰ σὲ ἐκείνους τοὺς λίγους πατριῶτες, ποὺ ἔδωσαν μέρος τῆς περιουσίας τους, γιὰ νὰ κτισθοῦν σχολεῖα, νὰ πληρωθοῦν οἱ δάσκαλοι, ἀλλὰ καὶ νὰ βοηθηθοῦν οἱ φτωχοὶ μαθητὲς. Ἐξώπλισαν τὰ σχολεῖα μὲ τὰ ἀπαραίτητα βιβλία, ἐπιστημονικὰ καὶ φιλοσοφικά, μὲ τὰ ἀπαραίτητα ὄργανα Μαθηματικῶν καὶ Φυσικῆς, μὲ μιὰ λέξη φρόντισαν γιὰ ὅλα. Τὰ σχολεῖα δὲν εἶναι πλέον ἐγκαταλελειμμένα, ὅπως ἦταν στὸ παρελθόν, ἀλλὰ τὸ κάθε ἓνα ἔχει πενήντα ἢ ἑκατὸ μαθητὲς, ποὺ ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ διάβασαν τὸν Ξενοφῶντα, τὸν συνετὸ Πλούταρχο καὶ ἄλλους ἀρχαίους προγόνους τους, φιλόσοφους καὶ ἱστορικούς, ἀντιλαμβάνονται τὴν βρωμιὰ τῆς τυραννίας καὶ πικραίνονται γιὰ τὴν κακὴ τύχη τῆς πατρίδας. Δὲν προφέρουν πιὰ τὴν λέξη ἐλευθερία μὲ φόβο, κι ἂς τοὺς ἀποκαλοῦν οἱ ἱερεῖς κι οἱ προεστοὶ ἄθεους, τὴν προφέρουν μὲ τὴν τόλμη τῶν ἐλεύθερων ἀνθρώπων, ποὺ οἱ δοῦλοι δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν.”

(Μετάφραση: Α.Γ.)

Ρίτσαρντ Κλὸγκ

ΜΟΝΟΣ ΣΤΑ «ΝΕΡΑ» ΤΟΥΣ

Ἡ πνευματικὴ τροφή τοῦ Ρωμιοῦ

νοίγεις, θές δὲ θές, τὸ «χαζοκού-
τι», γιὰ νὰ ἔρθῃς σὲ ἐπαφὴ μὲ
τὸν κόσμο, νὰ μάθῃς τὰ νέα
καὶ νὰ πληροφορηθῇς γιὰ τὰ
σημαντικά. Σύντομα καταλα-
βαίνεις, ὅτι τὰ νέα δὲν εἶναι νέα ἀλλὰ παλιὰ
(ὠρισμένα «ἀποψυγμένα»), διανθισμένα μὲ
μερικὲς ἀσήμαντες στὴν οὐσία τους εἰδήσεις
τῆς ἐπικαιρότητας, ποὺ μὲ κατάλληλο φωτι-
σμὸ γίνονται ἐντυπωσιακὲς -προαπαιτούμενο
ἐνὸς πακέτου «πληροφόρησης-ψυχαγωγίας»,
ποὺ πρέπει ἐπειγόντως νὰ «σερβιρισθῇ». Πα-
ρὰ ταῦτα νοιώθεις κάτι νὰ σὲ κρατᾷ «αἰχμά-
λωτο» τῆς εἰκόνας του γιὰ ἀτέλειωτες ὥρες,
ἀπομονώνοντάς σε ἀπὸ τοὺς οἰκείους σου
(οἰκογένεια, φίλους κ.λπ.) καὶ ἐκτρέποντάς
σε ἀπ' ὅ,τι μπορεῖς καὶ φτειάχνεις καὶ σοῦ
δίνει χαρά.

Ἡ «ἀρχή», ὅπως τὰ πράγματα δείχνουν, εἶναι:
Τὸ κοινὸ πρέπει νὰ «τρώῃ» ἀκατάπαυτα καὶ «κα-
τὰ μόνας» καὶ ἓνας «στρατός» πρέπει νὰ φροντί-
ξῃ γι' αὐτό, ἱκανοποιώντας προφανῶς τὴν ἀκόρε-
στη, οὕτω-πως, ὄρεξή του νὰ μαθαίνει(;) εὐκόλα
καὶ γρήγορα!

Συνακόλουθα, ὅ,τι πρόχειρο, βρώμικο καὶ ἀνού-
σιο βρίσκεται ἐμπρὸς του μπαίνει «λάχα-λάχα»
στὸ πακέτο, ποὺ ὅποιος μπορεῖ νὰ τὸ φτειάχνῃ
«νόστιμα» καὶ νὰ τὸ σερβίρῃ γρήγορα καὶ ἐπιδέ-
ξια γίνεται ὁ «μάγκας» τῆς δουλειᾶς.

Δυστυχῶς γιὰ τὴ μοῖρα μας πολλοὶ τέτοιοι
«μάγκες» βρέθηκαν (:) στὰ πόστα ἐνημέρωσης
καὶ ψυχαγωγίας τοῦ κοινοῦ, λαμπεροὶ καὶ μὲ
ἐπιτηδευμένα ἀναβλύζουσα συμπαθητικότητα
καὶ γλυκύτητα («καρφίσιωμένα» χαμόγελα),
ποὺ γίνονται μένος καὶ ὀργή, ὅταν βρεθῇ κάποι-

ος (ὡς ἀτύχημα) νὰ μειώσῃ τὸ κύρος τῆς εἰκόνας τους. Τότε γινόμαστε μάρτυρες τῆς ἐπαναφορᾶς στὴν τάξη (τους) τοῦ φουκαρᾶ, ποὺ ἀποτόλμησε τὸ ἀπονενομημένο μὲ τὴν ἐπιβαλλόμενη σκαιότητα.

Τὸ κοινὸ πρέπει νὰ μάθῃ
νὰ καταναλῶνῃ ἥσυχα
καὶ χωρὶς ἀντιρρήσεις,
κάθε στιγμὴ αὐτὰ
τὰ φοβερὰ πακέττα
«πληροφόρησης-
ψυχαγωγίας», αὐτὰ τὰ
ἐκπληκτικὰ «μενού», ποὺ
ἐτοιμάζονται πυρετωδῶς
ἀπὸ ἓνα «στρατό»
(«δημοσιογράφων»,
τεχνικῶν κ.τ.λ.),
καὶ τὰ παρουσιάζουν
στοὺς τηλεοπτικούς μας
«μπουφέδες» μὲ ὅσο
γίνεται ἐντυπωσιακώτερο
καὶ ἐπιβλητικώτερο
τρόπο, καλύπτοντας
προφανῶς τὸ ἀνύπαρκτο
τῆς οὐσίας τους.

Ὁ σκοπὸς γίνεται προφανής: Τὸ κοινὸ πρέπει νὰ μάθῃ νὰ καταναλῶνῃ ἥσυχα καὶ χωρὶς ἀντιρρήσεις, καθημερινά, κάθε ὥρα, κάθε στιγμὴ αὐτὰ τὰ φοβερὰ πακέττα «πληροφόρησης-ψυχαγωγίας», αὐτὰ τὰ ἐκπληκτικὰ «μενού», ποὺ ἐτοιμάζονται πυρετωδῶς ἀπὸ ἓνα «στρατό» («δημοσιογράφων», τεχνικῶν κ.τ.λ.), μὲ τοὺς λαμπεροὺς ἐκπροσώπους τους ὡς «σέφ» νὰ τὰ παρουσιάζουν στοὺς τηλεοπτικούς μας «μπουφέδες» μὲ ὅσο γίνεται ἐντυπωσιακώτερο καὶ ἐπιβλητικώτερο τρόπο, καλύπτοντας προφανῶς τὸ ἀνύπαρκτο τῆς οὐσίας τους.

Πιὸ συγκεκριμένα τὰ «μενού» περιλαμβάνουν: «Πρωινό», μὲ τοὺς γνωστοὺς λαμπεροὺς «τύπους» καὶ τίς πολύχρωμες «γλάστρες» τους (μὲ «πλούσια» μπουστο καὶ «ἀτέλειωτα» πόδια), ἓνα λιτὸ «Μεσημεριανό», μὲ τοὺς «δεύτερους» τῆς ἐνημέρωσης (κάτι σὺν σάντουιτς κατὰ τὰ ἀμερικανικὰ πρότυπα διαιτολογίου), «Δεῖπνο», ὡς κύριο «γεῦμα» μὲ τοὺς ὑπέρλαμπρους ἀστέρες τῆς τηλεοπτικῆς μας δημοσιογραφίας. Στὴ θέσῃ τῶν πρωινῶν «γλαστρῶν» τώρα οἱ λαμπεροὶ παρουσίεζ τῶν σχολιαστῶν (πολιτικῶν) σταθερῆς σύνθεσης, ποὺ οἱ σκοπιμότητες τῶν καιρῶν ἐπιβάλλουν, καὶ τέλος τὸ «σουπέ» μὲ τοὺς νάρκισσους τῆς ἔρευνας-ἀποκάλυψης φοβερῶν πραγμάτων τῆς κοινωνίας μας, μὲ τὰ πάνελς σκοπιμότητας γιὰ τοὺς ἀναγκαίους καυγάδες (γιὰ νὰ κρατοῦν τὸ ἐνδιαφέρον ὡς μέτρο τηλεθέας).

Στὸ μενού παρεμβάλλονται «ποιοτικὸς» Κινηματογράφος, κάποια ἐξ ἴσου «ποιοτικά» σήριαλς, λίγα ντοκυμανταὶρ ἱστορικοῦ περιεχόμενου παλαιᾶς «κοπῆς»

γιὰ τὴ συντήρησιν τῆς «ἱστορικῆς μνήμης», λίγο ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς ζούγκλας, γιὰ νὰ μὴ ξεχνιώμαστε, καὶ τηλεπαιχνίδια, γιὰ νὰ ξεχνιώμαστε.

Ἐσχάτως προέκυψε καὶ ὁ Λάκης..., ὡς λειτουργία «κένωσης», γιὰ νὰ λήθῃ αὐτὸς αὐτά, ποὺ ἐμεῖς θέλουμε νὰ βγάλουμε ἀπὸ μέσα μας. Αὐτὸς ὅμως βγάζει μόνο ὅσα οἱ σκοπιμότητες ἐπιβάλλουν. Ἀριστοφάνης, γιὰ νὰ εἴσαι, ἀγαπητὲ κάθε Λάκη, δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ μὲ αὐτὲς ὑπὸ τὴ «δαμόκλειο σπάθη» τοῦ κάθε ἀφεντικοῦ, ἀφοῦ πρῶτα ἀπ' ὅλα μὲ τὰ ἀφεντικὰ τὰ βάζεις καὶ ὄχι μὲ τὰ «σαμάρια» τους... καὶ βέβαια δὲν ἐπαίρεσαι γιὰ τίς μαζώξεις ποὺ καταφέρνεις, πρὸς ἄφατη χαρὰ τοῦ ἀφεντικοῦ, ποὺ σ' ἔχει «κλείσει», σπάζοντας τὰ ρεκόρ τηλεθέας. Ὡς ἐκτόνωση γενικὰ ὁ Λάκης κάνει τὴ δουλειά του, γιὰ νὰ μὴ σκάσουμε (κάτι σὺν «πόθητο» γιὰ τὴ «δυσκοιλιότητά» μας, ποὺ μᾶς προκαλοῦν μὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ μᾶς «ταΐζουν»).

**Πολιτικοί σὲ τηλεοπτικὰ παράθυρα μὲ εἰκονίσματα σὲ δεύτερο πλάνο
πρὸς διαμόρφωση εὐσεβοῦς «πολιτικοῦ προφίλ».**

Πρὶν πᾶς γιὰ ὕπνο, ἂν προλάβῃς, κάνεις «ταμείο», γιὰ τὸ τί τέλος πάντων ἔμαθες καὶ κατάλαβες. Κάτι «ψιλὰ» –καὶ ἄν– μετρᾷς ὡς «εἰσπραξη». Τὸ πρῶι, πὺν θὰ ξυπνή- σης, θ' ἀρχίσῃς νὰ μετρᾷς τὸ τί πληρώνεις γι' αὐτά. Οἱ λογαριασμοὶ (ΔΕΗ, ΟΤΕ κ.τ.λ.) θὰ στὸ θυμίσουν. Θὰ τὸ ἐμπεδώσῃς, ὅταν γυρίσῃς «πτῶμα» ἀπ' τὴ δουλειά, γιὰ νὰ ξεκινήσῃς τὴν καταναλωτικὴ σου περιπέτεια. Στὸ σουπερμάρκετ καταλαβαίνεις ὅτι ἀγοράζεις αὐτὰ ἀκριβῶς, πὺν σοῦ ὑποδείκνυε σταθερὰ ἡ διαφήμιση στοὺς αὐστηρὰ τακτοὺς χρόνους διακοπῶν τῶν προγραμμάτων, πὺν παρακολούθησες. Μετά, βλέπον- τας τὸ πορτοφόλι σου νὰ ἀδειάζῃ μὲ τὰ ψευτοπράγματα, πὺν μόλις ἀγόρασες, σοῦ ῥχεται στὸ νοῦ ἡ διαφήμιση τῆς Τράπεζας, πὺν σὲ «διευκολύνει» νὰ συνεχίσῃς τὶς καλὲς ἀγορὲς σου, γιὰ τὸ καλὸ σου! Μετά ἔρχεσαι σπῖτι, ἀρχίζεις νὰ νοιώθῃς ἀνόη-

τος και ὡς τέτοιος ἀνοίγεις πάλι τὴν τηλεόραση, γιὰ νὰ βρεθῇς μὲ τοὺς Μάκηδες, νὰ ἐκτονωθῇς ἀπ' τὴν ἀγανάκτηση τῆς κατάστασής σου καὶ νὰ ξεχάσῃς τὶς ἀνοησίες σου ὡς καταναλωτῆς, ποὺ θὰ συνεχίζονται... Στὸ κρεβάτι, πρὶν κοιμηθῇς, παίρνεις καὶ τὸ «σωστό» ἔντυπο, γιὰ νὰ μὴ χάσῃς κάποια λεπτομέρεια τῆς τρέχουσας ἐπικαιρότητας, ὡς μόδα, ὡς κουλτούρα, ὡς ὁτιδήποτε τέλος πάντων, ποὺ σὲ κάνει νὰ νοιώθῃς καλὰ («in») ὡς «σύγχρονος» ἄνθρωπος. Ἐνα ὥραῖο ὄνειρο θὰ γεμίσῃ τὸ φαντασιακό σου, γιὰ νὰ μπορῇς νὰ συνεχίσῃς... ὡς τέτοιος!

Τὸ κάθε ἄτομο, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ καταναλῶνῃ στοὺς ρυθμοὺς καὶ τοὺς στόχους κερδοφορίας-κερδοσκοπίας, ποὺ τοῦ ἐπιβάλλονται, πρέπει νὰ μάθῃ νὰ ζῇ μόνο του. Ἡ Τηλεόραση μόνο μπορεῖ καὶ τὸ κάνει αὐτό. Μὴ «ἀσφαλῆς» πρόσβαση, ὅπου, πέφτοντας στὰ «κανάλια» τῆς, νοιώθεις ἐκ τῶν πραγμάτων μόνος στὰ «νερά» τους καὶ ἐπομένως μαθαίνεις νὰ «κολυμπᾷς» μὲ ἀγκαλιὰ (σωσίβιο) τὴν οὕτω-πως φαντασία σου, ποὺ θὰ σοῦ θυμίσῃ συνεχῶς ὅλα αὐτὰ ποὺ τόσο θέλεις(;), τόσο σοῦ λείπουν(;), καὶ πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀποκτήσῃς ὡς νόημα τῆς ζωῆς σου.

*Βλέποντας τὸ
πορτοφόλι σου
νὰ ἀδειάζῃ μὲ τὰ
ψευτοπράγματα, ποὺ
μόλις ἀγόρασες,
σοῦ ῥχεται στὸ νοῦ
ἡ διαφήμιση τῆς
Τράπεζας, ποὺ σὲ
«διευκολύνει» νὰ
συνεχίσῃς τὶς καλὲς
ἀγορές σου, γιὰ τὸ
καλό σου.*

Τὰ φανταχτερῆς συσκευασίας σκουπίδια, ποὺ οὕτω-πως «τρῶμε», μὲ τοὺς φανταχτεροὺς παρουσιαστές τους νὰ δι-αδέχωνται σὲ αὐστηρὰ τακτοὺς χρόνους ὁ ἕνας (τῆς ἐνημέ-ρωσης) τὸν ἄλλο (τῆς διαφήμισης), εἶναι πιὰ ἀναπόσπαστο μέρος τῆς φανταχτερῆς πλὴν φρικτὰ φτηνῆς καὶ ἄσχημης ζωῆς μας. Ζωὴ σκουπιδιῶν τῶν μεγάλων πόλεων (πόλεις-τέρατα), ὅπου βρεθήκαμε αἰχμάλωτοι τῶν παιδικῶν μας παθῶν, παθῶν βέβαια ποὺ ἔβγαλαν στὴν ἐπιφάνειά μας ὡς κοινωνίας οἱ θλιβεροὶ «γονεῖς» μας, γιὰ ἐκμετάλλευση πρὸς ἴδιον ὄφελος. Γιὰ τοὺς ἄρχοντές μας μιλάμε, τοὺς «γονεῖς» τοῦ ἔθνους. Κάποιους, τοὺς πιὸ κοντινοὺς στὴν βρώμα ποὺ βιώνουμε, τοὺς ξέρούμε, τοὺς ἄλλους ὅμως δὲν θὰ τοὺς μά-θουμε ποτέ. Αὐτοὶ ζοῦν σὲ ἄλλους «οὐρανοὺς», ἀναπνεοῦν ἄλλον «ἀέρα», συντηροῦνται μὲ ἄλλους τρόπους, μὲ ἄλλα εἶδη, μὲ ἄλλους ρυθμοὺς. Εἶναι οἱ «ἄλλοι», οἱ λίγοι, οἱ «ξύ-πνιοι», οἱ πραγματικοὶ ἀφέντες μας, οἱ «πατέρες ἡμῶν οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς»...

ὁ «γλέντι» ἐπομένως μπορεῖ νὰ συνεχίζεται, μέχρι νὰ ἐνηλικιωθοῦμε ὡς κακοεθισμένα παιδιὰ θλιβερὰ ἀνεπαρκῶν «γονιῶν». Ἐ, ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα αὐτή, καὶ συνειδητοποιήσουμε τὶς καταστάσεις ποὺ βιώσαμε ὡς παιδιὰ, τότε θὰ ἔχῃ ἔρθῃ καὶ ἡ ὥρα τῆς μεγάλης ἀμφισβήτησης, γιὰ νὰ ξεκινήσῃ ἐπιτέλους ἡ ἀνάβαση μέσα ἀπ' τὰ σκοτάδια τῶν παιδικῶν μας παθῶν καὶ φαντασιώσεων. Προφανῶς θὰ ἔχῃ ἔλθῃ καὶ ἡ ὥρα νὰ δοῦμε στὰ μάτια τοὺς «υπερόχους γονεῖς» μας καὶ νὰ τοὺς πληρώσουμε μὲ τὸ ἀντίτιμο τῆς ἀμφισβήτησής μας, γιὰ τὶς «φροντίδες» τους καὶ τὰ «βάσανα» ποὺ πέρασαν, γιὰ νὰ μᾶς «μεγαλώσουν»... Θλιβερὸ προμηνύεται τὸ ἐπεισόδιο... Ἄς πρόσεχαν...

Στάθης Νελλόπουλος

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΤΗΣ ΝΤΟΥΛΑΠΑΣ!

**Ὁ ναύαρχος Α. Ἀντωνιάδης διηγείται
τὴ συνάντησή του μὲ ἓναν ἐπίσκοπο**

[Τὸ παρακάτω κείμενο εἶναι ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον «Κρεμώντας τὴ στολή» τοῦ Ἐπίτιμου Ἀρχηγοῦ Ναυτικοῦ, ναύαρχου Ἀντωνίου Ἀντωνιάδη, (ἔκδ. «Κάκτος», Ἀθήνα 2008), βλ. «Δαυλό», τ. 314.]

“

να πάγιο καὶ ἐπίμονο αἶτημα τοῦ ἀρχιεπισκόπου (Χριστόδουλου) ἀφωροῦσε στὴν ἐπιθυμία του γιὰ τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ θεσμοῦ τοῦ μητροπολίτη Ἐνόπλων Δυνάμεων, ἐνὸς ἐκ τῶν πραγμάτων ἄχρηστου θεσμοῦ, χουντικῆς ἐμπνεύσεως καὶ προελεύσεως, ὁ ὁποῖος εἶχε καταργηθῇ τὴν ἐπομένη κιόλας τῆς μεταπολίτευσης. Εἶχε ὅμως, φαίνεται, ἀφήσει ἔντονα νοσταλγικὲς μνῆμες στὸν ἀρχιεπίσκοπο, ὁ ὁποῖος καὶ ἐπεδίωκε τὴν ἐπαναφορὰ του.

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΜΕ... ΡΑΣΑ

Ὁ ρόλος τῆς Διεύθυνσης Θρησκευτικοῦ Γ.Ε.Θ.Α.

έσα στὶς Ἑνοπλες Δυνάμεις ἐκτελεῖται ἐπίσημα ὡργανωμένη χριστιανικὴ προπαγάνδα ἀπὸ στρατιωτικὸς ἱερεῖς μὲ βαθμὸ ἀξιωματικοῦ τῆς Διεύθυνσης Θρησκευτικοῦ Γ.Ε.Θ.Α., ἡ ὁποία λαμβάνει ἐντολὰς ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο. Ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ιστοσελίδα τοῦ Γ.Ε.Θ.Α. διαβάζουμε:

«Ἡ θεσμοθέτηση τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων ἀνάγεται στὴν Α' Ἐθνοσυνέλευση τῆς Ἐπιδαύρου (ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας 1821-1832, Ἀθήνα 1976). Μὲ τὸ Ν.Δ. 178/69 τὸ Θρησκευτικὸ Σῶμα, στὸ ὁποῖο κατατάσσονται χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι ἱερεῖς, ἐντάχθηκε στὰ Κοινὰ Σώματα τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων. Ὁ βαθμὸς κατατάξεως εἶναι τοῦ ὑπολοχαγοῦ - λοχαγοῦ, ἀνάλογα μὲ τὶς γνώσεις τους, καὶ ἐξελίσσονται μέχρι τοῦ βαθμοῦ ἐν ἐνεργείᾳ συνταγματάρχῃ ἢ ταξίαρχον ἐ.ἀ.

Ἡ οὐσία ὅμως τοῦ
προβλήματος ἦταν,
πῶς νὰ περάσουν
τὰ συμπεράσματα
αὐτῆς τῆς μελέτης
στὸν ἀρχιεπίσκοπο,
ὥστε νὰ μὴ στερηθῇ ἡ
κυβέρνηση τὶς πολὺτιμες
ψήφους τοῦ πιστοῦ
ἐκκλησιάσματος. Τοῦ
«ποιμνίου».

Ἡ πεμπτουσία τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ ἀφωροῦσε στὸ νὰ μεταβιβαστῇ ὁ διοικητικὸς ἔλεγχος καὶ ἡ διοίκηση τοῦ σώματος τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων ἀπὸ τὶς Ἑνοπλες Δυνάμεις στὴν Ἱερὰ Σύνοδο. Τὸ ὅλο θέμα πολὺ λίγο ἀπασχολοῦσε τὴν ἡγεσία τῶν Ἑνόπλων Δυνάμεων, δὲν ἔβλεπαν ὅμως καὶ μὲ καλὸ μάτι τὸ ἐνδεχόμενο νὰ ἀπεμπολήσουν μία κεκτημένη διοικητικὴ ἐξουσία. Τοὺς μόνους τοὺς ὁποίους οὐσιαστικὰ ἀφωροῦσε αὐτὸς ὁ θεσμὸς ἦταν οἱ στρατιωτικοὶ ἱερεῖς, ποὺ κι αὐτοὶ γιὰ εὐνόητους λόγους ἤθελαν διακαῶς νὰ παραμείνουν ὑπὸ τὸν διοικητικὸ ἔλεγχο τῶν Γενικῶν Ἐπιτελείων.

Τὸ σχετικὸ αἴτημα ἀρχικὰ εἶχε τεθῇ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἀρχιεπίσκοπο σὲ κυβερνητικὸ ἐπίπεδο. Ἀντιμετωπίστηκε ὅμως μὲ τὴν μέθοδο τῆς «καυτῆς πατάτας», ἡ ὁποία, διολισθαίνοντας μέσῳ τοῦ ὑπουργοῦ Ἀμυνας καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ ΓΕΕΘΑ, τελικὰ κατέληξε σὲ μένα. Φαντάζομαι, ὅτι γιὰ λόγους δεοντολογίας δὲν μπορούσε νὰ ὑποβιβαστῇ ἄλλο.

Εὐτυχῶς, ὅταν ἐγὼ ἀνέλαβα τὸ θέμα, εἶχε ἤδη προηγηθῇ σχετικὴ ἐπιτελικὴ μελέτη τοῦ ΓΕΕΘΑ, ἡ ὁποία κατέληγε στὸ αὐτονόητο συμπέρασμα, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐπανάδρωση αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ. Ἄλλωστε κανεὶς ἀπὸ τὴν πολιτικοστρατιωτικὴ ἡγεσία δὲν τὸ ἤθελε.

» Στὰ πλαίσια τῶν Ἑνόπλων Δυνάμεων λειτουργεῖ ἡ Διεύθυνση Θρησκευτικοῦ ΓΕΕΘΑ, τῆς ὁποίας ὁ πρωταρχικὸς ρόλος – σκοπὸς εἶναι ἡ μετάδοση τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως καὶ τοῦ χριστιανικοῦ τρόπου ζωῆς στὸ προσωπικὸ τῶν Ἑνόπλων Δυνάμεων. Ὁ στόχος αὐτὸς ἐκπληρώνεται μέσα ἀπὸ τὸ ἔργο τῆς Διεύθυνσης Θρησκευτικοῦ ὡς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τῶν ἐπὶ μέρους Γραφείων Θρησκευτικοῦ τῶν Σχηματισμῶν.

» Οἱ Ἑνοπλες Δυνάμεις ἀποτελοῦν πράγματι πρόσφορο ἔδαφος γιὰ τὴν διάδοση καὶ ἐνσάρκωση τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἰδανικῶν τοῦ γένους. Τὸ ἔργο ὁμως αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται μονομερῶς εἴτε στὸ λατρευτικὸ εἴτε στὸ κηρυκτικὸ μέρος, πρέπει δὲ καὶ τὰ δύο νὰ συνδυάζονται γόνιμα μεταξὺ τους καὶ μαζὶ μὲ ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, ποὺ θὰ ἀγιάζονται καὶ θὰ λαμβάνουν τὸ οὐσιαστικὸ τους περιεχόμενο ἀπὸ τὴ δυναμικὴ παρουσία καὶ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας.

» Συνεπῶς ἡ ἀποστολὴ τοῦ Θρησκευτικοῦ Σώματος ἔχει πράγματι τὸ χαρακτηριστὶκὸ τῆς ἱεραποστολικῆς δράσης, ἀφοῦ δὲν ἀποσκοπεῖ μόνον στὴν τόνωση τῆς πίστεως καὶ τοῦ φρονήματος τῶν Ἑνόπλων Δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ στὴ διεύρυνση

Ἡ οὐσία ὅμως τοῦ προβλήματος ἦταν, πῶς νὰ περάσουν τὰ συμπεράσματα αὐτῆς τῆς μελέτης στὸν ἀρχιεπίσκοπο, ὥστε νὰ μὴ στερηθῇ ἡ κυβέρνησις τὶς πολύτιμες ψήφους τοῦ πιστοῦ ἐκκλησιάσματος. Τοῦ «ποιμνίου». Ὁ ὑπουργὸς καὶ ὁ ἀρχηγὸς ΓΕΕΘΑ ἀποποιήθηκαν «τὸ ποτήριον τοῦτο», τὸ ὁποῖο κατέληξε νὰ τὸ χειριστῶ ἐγώ. Ἐδῶ κυριολεκτικὰ ἰσχύει ἡ ρήσις: «Δὲν ἤξεραν! Δὲν ρῶτα-γαν;..»

Κατόπιν αὐτοῦ καὶ δεδομένου ὅτι τὸ θέμα θὰ τὸ χειριζόμουν ἐγώ, ὁ ἀρχιεπίσκοπος ὥρισε ὡς ἐντεταλμένο του κάποιον μητροπολίτη, μὲ τὸν ὁποῖο θὰ ἐρχόμουν σὲ ἐπαφή. Ὅντως ἐπικοινωνήσαμε τηλεφωνικὰ καὶ συμφωνήσαμε νὰ συναντηθοῦμε στὸ γραφεῖο μου. Ἔτσι καὶ ἐγίνε. Τὸ ὅλο θέμα εἶχα ἀποφασίσει –καὶ εἶχα ἐξ ἄλλου καὶ σχετικὴ ἐντολή– νὰ τὸ χειριστῶ ἡπια καὶ διπλωματικά. Ἰδανικὴ περίπτωση, ὅπως μοῦ εἶχανε πεῖ, θὰ ἦταν νὰ ἀναβάλλεται ἐπ’ ἀόριστον.

“Τὸ πρῶτο κακὸ
προμήνυμα ἦταν τὸ
ῥφος καὶ ὁ ἀέρας,
μὲ τὸν ὁποῖο ὁ
μητροπολίτης μπῆκε
στὸ γραφεῖο μου.”

Εἴσοδος μὲ «ἀέρα» - Ἐξοδος μὲ ἄτακτη φυγὴ

Ὁ πρῶτο κακὸ προμήνυμα ἦταν τὸ ῥφος καὶ ὁ ἀέρας, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ μητροπολίτης μπῆκε στὸ γραφεῖο μου. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν τὸν εἶδα μὲ συμπάθεια καὶ διαισθάνθηκα, ὅτι τὸ τέλος τῆς συνάντησής μας θὰ ἦταν στὴν καλύτερη περίπτωση... ἀνορθόδοξο. Κάθησε στὸν καναπὲ μὲ μεγάλη ἄνεση, ἀποπνέοντας περισσὴ αὐτοπεποιθισμένη. Ἀφοῦ μοῦ μεταβίβασε τὶς «εὐλογίες» τοῦ ἀρχιεπισκόπου, μὲ εὐχαρίστησε γιὰ τὴν ὅλη

νέων πηγῶν καὶ τρόπων πνευματικῆς ἀναβάθμισης καὶ τεκμηρίωσης τοῦ ἥθους καὶ τῆς ἐκφρασης τῶν ἀξιοματικῶν, ὀπλιτῶν καὶ πολιτικοῦ προσωπικοῦ. Ἔτσι ἡ δράσις τοῦ Ὁρησκευτικοῦ Σώματος πρέπει νὰ ἐπεκτείνεται σὲ πολλοὺς τομεῖς, ποὺ θὰ καλύπτουν ὁλόπλευρα τὶς πνευματικὲς ἀνησυχίες τῶν μελῶν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

» Στὴν Διεύθυνση Ὁρησκευτικοῦ προβλέπεται νὰ ὑπηρετοῦν ἓνας συνταγματάρχης ὡς διευθυντῆς καὶ δύο ἐπιτελεῖς, ἓνας ἀντισυνταγματάρχης οἰουδήποτε κλάδου γιὰ τὸ Διοικητικὸ Τμῆμα καὶ ἓνας ἀντισυνταγματάρχης Ὁρησκευτικοῦ γιὰ τὸ Τμῆμα Ἡθικῆς καὶ Ὁρησκευτικῆς Ἀγωγῆς.

» Στὴ Ὁρησκευτικὴ Ὑπηρεσία ὑπηρετοῦν σήμερα 44 στρατιωτικοὶ ἱερεῖς, ἀπὸ τὸν βαθμὶ τοῦ συνταγματάρχου μέχρι τοῦ λοχαγοῦ. Εἶναι τοποθετημένοι 29 ἱερεῖς στὸ Στρατὸ Ξηρᾶς, 6 στὸ Πολεμικὸ Ναυτικὸ καὶ 9 στὴν Πολεμικὴ Ἀεροπορία. Ἐπιδίωξις τῆς Ὁρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας εἶναι νὰ αὐξηθοῦν οἱ νομοθετημένους ὁργανικὰς θέσεις στρατιωτικῶν ἱερέων.

» Τὸ Ὁρησκευτικὸ Σῶμα τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, πνευματικῶς καὶ κανονικῶς ἐξααρτῶμενον ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνήκει ▶

συνεργασία καὶ κατανόηση γιὰ τὸ τόσο σοβαρὸ καὶ εὐαίσθητο, γιὰ τὴν πατρίδα καὶ τὴν Ἐκκλησίᾳ, θέμα! Μοῦ εἶπε μάλιστα ὅτι ἤξερε, πόσο πολὺ περιμέναν τὴν ἐπανίδρυση αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ οἱ Ἑνοπλες Δυνάμεις!

“Δὲν ἀνεχόμεν
έναν ἐκπρόσωπο
τοῦ πνευματικοῦ
σκοταδισμοῦ νὰ
μοῦ ζητᾷ νὰ τοῦ
παραχωρήσω
διοικητικὲς
ἀρμοδιότητες, οἱ
ὁποῖες ἀνῆκαν
στὶς Ἑνοπλες
Δυνάμεις.”

Κατάλαβα ὅτι ἡ εἶχε κάποιο μεγάλο κενὸ ἐνημέρωσης ἢ ὅτι τὸ ἔκανε σκόπιμα, γιὰ νὰ μὲ προκαταλάβῃ καὶ νὰ πάρῃ τὸ πάνω χέρι στὴν συζήτηση. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐγὼ ἄρχισα νὰ τοῦ ἐκθέτῃ δειλὰ δειλὰ τὰ ἀρνητικὰ συμπεράσματα τῆς μελέτης, διανθισμένα ὅμως καὶ μὲ τὴν προσωπικὴ μου ἄποψη γιὰ τὸν ἐν λόγῳ θεσμό. Ὅσο ὅμως καὶ ἂν τὸ προσπάθῃσα, δὲν μπόρεσα νὰ κρατηθῶ γιὰ πολὺ. Δὲν ἀνεχόμεν ἓναν ἐκπρόσωπο τοῦ πνευματικοῦ σκοταδισμοῦ νὰ μοῦ ζητᾷ νὰ τοῦ παραχωρήσω διοικητικὲς ἀρμοδιότητες, οἱ ὁποῖες ἀνῆκαν στὶς Ἑνοπλες Δυνάμεις. Ἀγνοῶντας διαιτηγὲς καὶ παροτρύνσεις, ἄρχισα τὴν φραστικὴ ἐπίθεση, ξεκινῶντας ἀπὸ τοὺς ἀρνητικοὺς συνειρμούς, τοὺς ὁποῖους ἔχει ὁ θεσμὸς αὐτὸς στὶς Ἑνοπλες Δυνάμεις, λόγῳ τοῦ ρόλου ποὺ εἶχε παῖξει κατὰ τὴν διάρκεια τῆς δικτατορίας, καὶ καταλήγοντας ἐπιγραμματικά, ὅτι στὶς Ἑνοπλες Δυνάμεις δὲν θεωροῦμε σκόπιμο, οὔτε εἶναι ἐπιθυμητὸ, νὰ ἀνακατευτῇ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος στὴν σταδιοδρομία τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων.

Ὅσο μιλοῦσα, ἀντιλαμβάνομουν τὴν ἐπίδραση τῶν λόγων μου τόσο στὸ ὕψος ὅσο καὶ στὴν γλῶσσα τοῦ σώματος. Τὸ βλέμμα του εἶχε σκοτεινιάσει καὶ εἶχε χαθῇ τελείως ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ ἡ χαλαρότητα τῆς στάσης, μὲ τὴν

στὰ Κοινὰ Σώματα καὶ χειρίζεται θεολογικὰ - θρησκευτικὰ - ἐκκλησιαστικὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὶς Ε.Δ. Ὑπάγεται διοικητικὰ στὸν Β' ὑπαρχηγὸ Γ.Ε.ΕΘ. Α., ὁ δὲ διευθυντὴς αὐτοῦ τυγχάνει σύμβουλος σὲ θέματα θρησκευτικὰ καὶ ἐλληνοχριστιανικῆς διαφώτισης τῶν στελεχῶν τῶν Ἑνόπλων Δυνάμεων.»

Περιφορὲς θαυματουργῶν εἰκόνων καὶ λειψάνων σὲ στρατόπεδα

Παρουσιάζουμε μερικὲς ἀπὸ τὶς πρόσφατες δραστηριότητες τῆς Διεύθυνσης Θρησκευτικοῦ τοῦ Γ.Ε.ΕΘ.Α.:

- «Μὲ κάθε ἐκκλησιαστικὴ λαμπρότητα ἐωρτάστηκε τὸ Γενέθλιο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου στὸν ἱερὸ ναὸ τοῦ στρατοπέδου «Παπάγου», ἐντὸς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Ἀμυνας, στὶς 8 Σεπτεμβρίου 2007. Κατὰ τὸν φετινὸ ἐορτασμὸ στὶς 7 Σεπτεμβρίου 2007 μεταφέρθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Φοινικιώτισσας στὴν Ι.Μ. Περιστερίου **ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα** τῆς πρὸς εὐλογία καὶ ἁγιασμὸ τῶν ὑπηρετούντων καὶ ἐργαζόμενων στὸ χωρὸ τοῦ Ὑπουργείου.»
- «Μεταφέρθηκαν στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Παντελεήμονος τοῦ 401 Γενικοῦ

Τὸ στρατιωτικὸ προσωπικὸ συμμετέχει ὑποχρεωτικὰ διὰ διαταγῶν τῆς Διεύθυνσης Στρατιωτικοῦ Γ.Ε.ΕΘ.Α. σὲ πλῆθος χριστιανικῶν ἐκδηλώσεων ἐτησίως, εἴτε ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τῶν στρατοπέδων. Στὴν φωτογραφία δεκάδες ἀξιωματικοὶ καὶ ναῦτες τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὀριστῇ ὡς ἀντιπροσωπεία γιὰ τὴν παρακολούθηση τῆς λειτουργίας, ὡς ἄγγελμα γιὰ τὴν ἀπόδοση τιμῶν καὶ ὡς κουβαλητὲς γιὰ τὴν περιφορὰ τῆς εἰκόνας τοῦ ἁγ. Νικολάου στὸν Πειραιᾶ.

Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου Ἀθηνῶν **τὰ ἱερὰ λείψανα** τοῦ ἁγίου Λουκά, τοῦ ἱατροῦ, ἐπισκόπου Συμφερουπόλεως τῆς Κριμαίας, ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Σαγματὰ στὶς 10 Ἰουνίου 2007. Τὰ ἱερὰ λείψανα παρέμειναν στὸν ἱερὸ ναὸ ἕως τὶς 12 Ἰουνίου 2007.»

- «Μὲ κάθε ἐκκλησιαστικὴ λαμπρότητα ἐωρτάστηκε ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος καὶ ἱαματικοῦ Παντελεήμονος στὸν ἱερὸ ναὸ τοῦ 401 Γενικοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου Ἀθηνῶν. Κατὰ τὸν φετινὸ ἐορτασμὸ καὶ τὸ χρονικὸ διάστημα 24 ἕως 30 Ἰουλίου 2007 μεταφέρθηκε ἀπὸ τὴν ἱερὰ, βασιλική, πατριαρχικὴ καὶ σταυροπηγιακὴ, κοινοβιακὴ Μονὴ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Πάτμου **ἡ τιμία κάρα** τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ἐνὸς ἐκ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, πρὸς εὐλογία καὶ ἁγιασμὸ τῶν πιστῶν... Καλοῦνται οἱ φιλέοργοι καὶ εὐλαβεῖς χριστιανοὶ ὅπως τιμήσουν τὸν ἅγιο ἀπόστολο Θωμᾶ κατὰ τὴν ἄφιξη τῆς τιμίας του κάρας στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονος τοῦ 401 ΓΣΝΑ. Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Ἀποστολακίδης, Συνταγματάρχης Θρησκευτικοῦ, Διευθυντής.»

Γιάννης Λάζαρης

ὁποία ἀρχικὰ καθότανε. Ἀπὸ ἓνα σημεῖο δὲ καὶ μετὰ ἐγκατέλειψε, καὶ μάλιστα ἀπαξιωτικά, τὴν προσπάθεια διαλόγου, ἀφήνοντάς με νὰ ἐπιχειρηματολογῶ μονολογῶντας.

Διαπιστώνοντας ὅμως ὅτι ὑπῆρχε ἀπύθμενο χάος ἀνάμεσα στὶς ἀντιδιαμετρικὰ ἀντίθετες ἀπόψεις μας, ἀποφάσισα νὰ μὴν τὸν κουράζω ἄλλο ἄδικα καὶ κατέληξα:

«Ὅπως ξέρετε, σεβασμιώτατε, ἡ Πολιτεία ἔχει ἤδη θέσει τὸ θέμα διαχωρισμοῦ Κράτους-Ἐκκλησίας. Θεωρῶ λοιπόν, ὅτι ἡ ἐμμονή σας στὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἔχη ἀν-

“Ἀπὸ τὴν σύγχυση

καὶ τὴν ταραχὴ

εἶχε κατὰ λάθος

ἀνοίξει τὸ φύλλο

μιᾶς παρακείμενης

ἐντοιχισμένης

ντουλάπας.

Μέχρι νὰ προλάβω

νὰ τὸν βοηθήσω,

εἶχε βρεῖ τὴν πόρτα

καὶ ἀπομακρύνθηκε

μὲ τὰ ράσα

νὰ ἀνεμίζουν

πίσω του.”

τίθετα ἀποτελέσματα καί, ἀντὶ γιὰ τὴν ἀναβάθμιση ποὺ ζητᾶτε, μᾶλλον βλέπω τὴν κατάργηση τοῦ σώματος τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων στὸ σύνολό τους.»

Ἦταν ἡ χαριστική βολή. Πετάχτηκε ἀπότομα ἀπὸ τὴν πολυθρόνα καὶ χωρὶς ἄλλη κουβέντα κατευθύνθηκε πρὸς τὴν πόρτα λέγοντάς μου σὲ ἔντονο ὕφος: «Νομίζω, κ. ὑπαρχηγέ, δὲν ἔχουμε τίποτε ἄλλο νὰ ποῦμε».

Συμφώνησα, ἀλλὰ ἀκολουθώντας τον μέχρι τὴν πόρτα διαπίστωσα, ὅτι ἀπὸ τὴν σύγχυση καὶ τὴν ταραχὴ εἶχε κατὰ λάθος ἀνοίξει τὸ φύλλο μιᾶς παρακείμενης ἐντοιχισμένης ντουλάπας. Μέχρι νὰ προλάβω νὰ τὸν βοηθήσω, εἶχε βρεῖ τὴν πόρτα καὶ ἀπομακρύνθηκε μὲ τὰ ράσα νὰ ἀνεμίζουν πίσω του.

Τὸν κοίταξα νὰ φεύγῃ καὶ ἀναλογιζόμουν τὶς συνέπειες. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ ὑπασπιστής μου, ὁ ὁποῖος ἐκπληκτος μὲ ρώτησε: «Τί τοῦ εἶπατε, κύριε ὑπαρχηγέ;»

Τὴν ἐπόμενη μέρα ἔκανα μία περιοριστικὴ ἐνημέρωση γιὰ τὰ ὅσα διημιέφθησαν στὸν ἀρχηγὸ ΓΕΕΘΑ. Ἦταν τόσο χαρούμενος, ποὺ εἶχε ἀποφύγει τὴν ἐμπλοκή, ὥστε δὲν ἔδειξε νὰ τὸν πολὺ ἐνδιαφέρουν τὰ ὅσα εἰπώθηκαν κατὰ τὴν συζήτηση. Ἐξ ἄλλου, ἡ οὐσία ἦταν, ὅτι εἶχα περᾶσει τὸ μήνυμα ποὺ θέλανε, ἄσχετα ἂν τὸ ἔκανα μὲ πιὸ ἄκομψο τρόπο ἀπ’ ὅσο θὰ θέλανε.

Καὶ ἡ συνέχεια: οἶονεὶ «ἀφορισμός» τοῦ ναυάρχου

κτιμοῦσα, ὅτι τὸ θέμα εἶχε λήξει, ὅταν ἓνα πρῶτὸ ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες μὲ φώναξε στὸ γραφεῖο του ὁ ἀρχηγός, γιὰ νὰ μοῦ δεῖξῃ ἓνα ἔγγραφο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, λέγοντάς μου: «Ἐχω ἐδῶ τὸν ἀφορισμό σου ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, ὑπογεγραμμένο ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπο. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπευθύνεται πρὸς τὸν ὑπουργό, νομίζω ὅτι θὰ ἦταν προτιμότερο νὰ τὸν ἐνημερώσῃς αὐτοπροσώπως.» Γιὰ νὰ προσθέσῃ εἰρωνικά: «Μὴ στενοχωριέσαι, ἔχει συμβῇ καὶ σὲ καλύτερους...»

Ἦταν Κρητικός, καὶ εὐελπιστῶ, ὅτι ἐννοοῦσε τὸν Καζαντζάκη.

Τὸ χαρτὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὄντως ἔδινε μία περιγραφὴ τῶν ὅσων συζητήθηκαν, ἀπὸ τὴν ὀπτική γωνία βέβαια τοῦ μητροπολίτη. Εἶχε ἐπίσης καὶ μία ἐκτενὴ ἀναφορὰ σὲ ἐμένα, χαρακτηρίζοντας τὴν στάση μου ἔναντι τοῦ μητροπολίτη ὡς ἀπρεπὴ καὶ θεωρῶντας με ἀρνητικὸ ἐξ ἀρχῆς. Ἀνέφερε ἐπίσης, πῶς διατύπωσα τὴν ἀποψη, ὅτι ἐμμονὴ στὴν θέσῃ αὐτὴ ἐνδεχομένως θὰ ὠδηγοῦσε στὴν διάλυση τοῦ σώματος τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων, πῶς «ἡ ἀπροκάλυπτη αὐτὴ ἀπειλή, ὡς ἦτο φυσικόν, ὠδήγησε τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην εἰς τὸ νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ ἀποχωρήσῃ ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Ὑπαρχηγοῦ». Κατέληγε μὲ ἓνα γενικόλογον εὐχολόγιο, προτρέποντας τὸν ὑπουργὸ νὰ ξαναδῇ θετικὰ τὸ ὅλο θέμα.

* * *

ώρα δὲν ἀπέμενε παρὰ ἡ ἐνημέρωση τοῦ ὑπουργοῦ. Τὸν πέτυχα ἓνα ἀπόγευμα, ἐπιστρέφοντας ἀπὸ ἐκδήλωση τοῦ Ναυτικοῦ στὸ Πολεμικὸ Μουσεῖο. «Κύριε ὑπουργέ, θέλω νὰ σᾶς δείξω ἓνα χαρτὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τοῦ μητροπολίτη Ἐνόπλων Δυνάμεων, γιὰ τὸ ὁποῖο σᾶς ἔχει μιλήσει καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος.»

Πῆρε στὰ χέρια του τὸ τρισελίδο κείμενο καὶ χωρὶς νὰ τὸ διαβάσῃ μοῦ εἶπε σὲ μᾶλλον ἔντονον ὕφος:

«Τί! Θὰ κάνουμε τώρα μητροπολίτη Ἐνόπλων Δυνάμεων; Εἴστε μὲ τὰ καλὰ σας;»

«Περὶ αὐτοῦ πρόκειται, κύριε ὑπουργέ. Εἶπα στὸν ἀπεσταλμένο του, ὅτι δὲν συμφωνοῦμε μὲ τὴν ἰδέα, ὅπως ἄλλωστε προκύπτει καὶ ἀπὸ σχετικὴ μελέτη τοῦ ΓΕΕΘΑ.»

«Πολὺν ὥραϊα!»

«Μήπως ὅμως πρέπει νὰ διαβάσετε τὸ κείμενο, γιὰ τὶ τοῦ τὰ εἶπα λίγο χοντρά;»

Μοῦ ἐπέστρεψε τὸ χαρτὶ μὲ ἓνα ἀδιάφορο: «Καλά, καλά, τὸ βλέπουμε μίαν ἄλλη φορὰ.»

Δίπλωσα μὲ εὐλάβεια τὸν «ἀφορισμό», τὸν ἔβαλα στὴν τσέπη μου καὶ ἐπέστρεψα στὸ γραφεῖο μου ἀπόλυτα ἱκανοποιημένος ποὺ εἶχα τὴν τύχη νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ χέρια μου ἡ ἀποφυγὴ ἐνὸς ὀπισθοδρομικοῦ θεσμοῦ, τὸν ὁποῖο μόνο μία χώρα μὲ ἀνύπαρκτο ἐπίπεδο παιδείας θὰ μποροῦσε νὰ συζητᾷ τὸν 21ο αἰῶνα.

Ἦταν καὶ ἡ τελευταία ἀποστολὴ, ποὺ διεκπεραίωσα ὡς ὑπαρχηγὸς τοῦ ΓΕΕΘΑ. ”

Ναύαρχος Ἀντώνιος Ἀντωνιάδης
Ἐπίτιμος Ἀρχηγὸς Ναυτικοῦ

“Ὑστερα ἀπὸ λίγες μέρες μὲ φώναξε στὸ γραφεῖο του ὁ ἀρχηγός, γιὰ νὰ μοῦ δείξῃ ἓνα ἔγγραφο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, λέγοντάς μου: «Ἔχω ἐδῶ τὸν ἀφορισμό σου ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, ὑπογεγραμμένο ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπο.”

«ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ» ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΕ ΕΜΒΛΗΜΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟ, ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΣΤΟΡΑΣ!

επιπέτειες δὲν εἶχε μόνο ἡ ἴδρυση καὶ ἡ ἐνηλικίωση τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἀλλὰ ἀκόμα ὁ τίτλος καὶ τὰ ἐμβλήματα τοῦ. Σύμφωνα μὲ τὸν ιδρυτικὸ Νόμο 3441/1925 ἀπεκαλεῖτο «Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης». Τὸ 1931 ἀποφασίστηκε ὅπως οἱ πανεπιστημιακὲς Ἀρχὲς (πρύτανης καὶ κοσμήτορες) ἀποκτήσουν ἐγκώλπια. Ὁ τότε πρύτανης καὶ ἰσχυρὸς ἄνδρας τοῦ πανεπιστημίου Περικλῆς Βιζουκίδης, καθηγητὴς τῆς Νομικῆς Σχολῆς, «ἀπέδειξεν», ὅτι ὁ πανεπιστήμων Ἀριστοτέλης ταιριάζει περισσότερο στὸ ἐγκώλπιο τοῦ κοσμήτορος τῆς Νομικῆς παρὰ σ' ἐκεῖνο τοῦ πρυτάνεως τοῦ ὅλου πανεπιστημίου, γιὰ τὸ ὁποῖο καθιερώθηκε ἡ μορφὴ τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Τὰ παραπάνω διευκρίνισε ὁ καθηγητὴς Βασίλειος Κυριαζόπουλος σὲ δημοσίευσμά του στὸ περιοδικὸ «Νέα Ἑστία» (12/85, σ. 283). Σύμφωνα μὲ τὸν κ. Κυριαζόπουλο λοιπὸν πρὶν ἀπὸ τὸν τελευταῖο Παγκόσμιο Πόλεμο ἡ Σύγκλητος εἶχε ἀναθέσει στὸ Δημήτριο Γαλάνη τὴν φιλοτέχνηση τοῦ λαβάρου τοῦ πανεπιστημίου, ἡ μακέττα τοῦ ὁποίου ἔφτασε στὴ Θεσσαλονίκη μετὰ τὸν Πόλεμο. Σ' αὐτὴν ὁ Γαλάνης εἶχε χρησιμοποιήσει γιὰ μοντέλλο τοῦ ἁγίου Δημητρίου τὴν εἰκόνα τοῦ γιου τοῦ, ποὺ εἶχε σκοτωθῇ.

Τὸ 1954 τὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ἐπωνομάστηκε «Ἀριστοτέλειο», καὶ ἀργότερα ἀναζητήθηκε μία ἀγιογραφία τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ποὺ νὰ ἀρμόζῃ γιὰ τὴ σφραγίδα του. Ἦταν τότε ποὺ ὁ Ἀνδρέας Ξυγγόπουλος θυμῆθηκε, πὼς κατάλ-

Ἀγιοάνδρειο Πανεπιστήμιο Πατρῶν;

Τὸ παραπλεύρως σκίτσο δὲν ἐλήφθη ἀπὸ εἰκόνισμα ναοῦ ἢ μοναστηριοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ ἔγγραφο ἀνωτάτου πνευματικοῦ ιδρύματος τῆς σύγχρονης Ἑλλάδας. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας μεταφέρων χιαστὶ σταυρὸ ἀποτελεῖ τὸν ἐπίσημο λογότυπο τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν. Ὁ πνευματικὸς εὐνοητισμὸς τῶν κατοίκων τῆς θεοκρατούμενης σύγχρονης Ἑλλάδας εἶναι τέτοιος, ὥστε καθηγητὲς καὶ φοιτητὲς οὐδόλως ἀντιδροῦν. Τὸ ἐπόμενο βῆμα θὰ εἶναι νὰ μετονομάσουν τὸ Πανεπιστήμιο Πατρῶν στὸν ἐν ἐπικεφαλίδι τίτλο.

Γ.Λ.

Ἀριστερὰ ἡ τοιχογραφία τοῦ ἁγίου Νέστορα (σγουρὰ μαλλιά καὶ γαμπὴ μύτη) ἀπὸ τῆς Μονῆς Ἁγίου Νικολάου Ὁρφανοῦ Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία ἐκ παραδρομῆς ἐκλήφθηκε ὡς τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ χρησιμοποιήθηκε ὡς πρότυπο γιὰ τὴν ἀπεικόνισή του στὸ ἔμβλημα τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ἐπάνω).

ληλὴ εἰκονογράφηση ὑπῆρχε στὴν βυζαντινὴ Μονὴ Ἁγίου Νικολάου Ὁρφανοῦ τῆς Θεσσαλονίκης. Πραγματικὰ πίσω ἀπὸ ἓνα στασίδι τῆς ὑπῆρχε μία πολὺν ταλαιπωρημένη τοιχογραφία μὲ ὁλόσωμο τὸν ἅγιο, ποὺ μάλιστα τοῦ εἶχαν καρφώσει καὶ ἓνα διακόπτη τοῦ ἠλεκτρικοῦ στὸν ὦμο. Σὰν πρόεδρος τῆς αὐτοῦς Καλλιτεχνικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ πανεπιστημίου ὁ καθηγητὴς Κυριαζόπουλος ἀνέθεσε στὸ Σπύρο Βασιλείου νὰ ἀντιγράψῃ τὴν εἰκόνα γιὰ τὴν τότε Αἴθουσα Τελετῶν.

Ἀργότερα σὲ μίᾳ ἐπίσκεψή του στὴ Μονὴ Ἁγίου Νικολάου ὁ κ. Κυριαζόπουλος συνάντησε ἓνα συνεργεῖο καθαρισμοῦ τῶν τοιχογραφιῶν, ὁ ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ ὁποῖου τὸν πληροφόρησε, ὅτι μὲ τὸν καθαρισμὸ τῆς τοιχογραφίας ἀποκαλύφθηκε ὁ τίτλος τῆς, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο ὁ εἰκονιζόμενος ἅγιος δὲν εἶναι ὁ Δημήτριος ἀλλὰ ὁ Νέστωρ.

Ἔτσι τὸ Πανεπιστήμιό τῆς Θεσσαλονίκης ὠνομάσθηκε μὲν Ἀριστοτελεῖον, ἀλλὰ ἔχει σὰν ἔμβλημα τὸν ἅγιο Δημήτριο, ποὺ δὲν εἶναι ὁ ἅγιος Δημήτριος ἀλλὰ ὁ ἅγιος Νέστωρ.

Γεώργιος Γρηγορομιχελάκης

ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΩΤΙΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Ἡ ἱστορία τῆς ἠθικῆς ἐξέλιξης τοῦ Ρωμοῦ

ταν οἱ Ὀθωμανοὶ διαδέχτηκαν τοὺς Βυζαντινοὺς, βασίστηκαν στοὺς ἴδιους ἀκριβῶς ὕλικοπνευματικούς κυριάρχους τοῦ ἑλλαδικοῦ πληθυσμοῦ, οἱ ὁποῖοι στήριζαν καὶ συνιστοῦσαν τὴν πρότερη «βυζαντινὴ» ἐξουσία. Πρόκειται οὐσιαστικὰ γιὰ τὶς κάστες τῶν ἀνωτέρων κληρικῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, τῶν οἰκονομικῶς ἰσχυρῶν (μεγάλων γαιοκτημόνων, μετέπειτα κοτσαμπασήδων) καὶ τῶν πολιτικῶν στελεχῶν (μετέπειτα Φαναριωτῶν) τῆς καταλυθείας πρώην «Βυζαντινῆς» Αὐτοκρατορίας.

Οἱ κάστες αὐτὲς ἐπιβιώνουν ἐλαφρῶς παραλλαγμένες ἀλλὰ ἐξ ἴσου ἰσχυρὲς καὶ στὴ σημερινὴ Ἑλλάδα καὶ συγκεντρώνουν ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ κλειστῶν καὶ ἀποκοιμμένων ἀπὸ τὴν κοινωνία ομάδων διατήρησης μακροχρόνια κεκτημένων προνομίων, παρὰ τὸ ὅτι δὲν βασίζονται ἀποκλειστικὰ στοὺς δεσμοὺς αἵματος γιὰ τὴν ἀνανέωσή τους σὲ ἔμφυχο δυναμικό.

Οἱ ἴδιες κάστες διαπλέκονται σταθερὰ ὡς πρὸς τὴ συμφεροντολογικὴ δράση τους καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ βυζαντινοῦ Μεσαίωνα, τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῆς νεώτερης Ἑλλάδας. Ἡ διαπλοκὴ συνάπτεται ὡς ἄτυπη κοινωνικὴ συμφωνία καὶ ὁλοκληρώνεται μέσα ἀπὸ τὴν ἀφανὴ καὶ γι' αὐτὸ πανίσχυρη δομὴ τοῦ λεγόμενου συναφιοῦ.

ΚΛΗΡΟΣ

ρόκειται γιὰ ἓναν περίπου ἀειθαλῆ θεσμὸ ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς χειραγώγησης, ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἓνα ἱστορικὸ σημεῖο καὶ μετὰ ἀποτελεῖ ζωτικὸ συστατικὸ κάθε ἐξουσιαστικοῦ συναφιοῦ, ποὺ θέλει νὰ εἶναι ἀποτελεσματικό. Ἀκόμα καὶ ὅσα παρόμοια ἐξουσιαστικὰ μορφώματα τὸν ἀμφισβήτησαν, ἀναγκάστηκαν νὰ ἀντιγράψουν τὶς ὀργανωτικὲς καὶ ἰδεολογικὲς δομές του (π.χ. τὰ κομμουνιστικὰ κόμματα, μὲ τὸν διαχωρισμὸ σὲ πνευματικούς καθοδηγητὲς καὶ πιστοὺς, μὲ τὴν πίστη στὸ ἀλάθητο τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν πίστη σὲ ἓναν ταξικῶς προσδιωρισμένο μεσσιανισμό, τὴν πίστη σὲ μία ψευδοϊστορικὴ ἐσχατολογία κ.λπ.).

Ὡς γνωστόν, ὁ ὀρθόδοξος Κληρὸς εἶναι ὁ κύριος ὑπεύθυνος ὡς πρὸς τὴν ἱστορικὴ ἐπιλογὴ νὰ ὑπαχθῇ τὸ 1453 ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία στὴν ὀθωμανικὴ

Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως με άνώτερους κληρικούς του 15τ' αϊ., οι όποιοι φέρουν σαρίκια και άμφια όμοια με τών άξιωματούχων τών σουλτάνων.

κυριαρχία άντι στόν δυτικοευρωπαϊκό πολιτισμικό χώρο. Αυτό δέν έγινε φυσικά για δογματικούς ή έθνικούς λόγους, αλλά γιατί ή άνώτερη έκκλησιαστική κάστα εκτίμησε ότι με τούς Όθωμανούς θα διατηρούσε τὰ έπὶ Βυζαντινών αυτοκρατόρων προνόμιά της. Ωστόσο οι «έρωτοτροπίες» τής χριστιανικής Όρθοδοξίας με τούς Όθωμανούς είχαν αρχίσει πολὺ ένωρίτερα, πράγμα πὸν φανερώνει μακροπρόθεσμο πολιτικό σχεδιασμό (άλλη μιὰ απόδειξη, ότι δέν ύφίσταντο δογματικοί ή έθνικοί λόγοι για τήν τουρκόφρονα στάση τής Έκκλησίας). Π.χ. οι μονές τού Άγιου Όρους ήδη από τὸ 1372 είχαν προσφέρει γήν καὶ ύδωρ στὸν σουλτάνο⁽¹⁾.

Οί Όθωμανοί άναγνωρίζοντας άμέσως τήν χριστιανική Έκκλησία ως έναν ιστορικῶς καταξιωμένο παράγοντα έδραίωσης τής έξουσίας τής παραχώρησαν προνόμια, πὸν δέν είχε οὔτε έπὶ Βυζαντινής εποχῆς. Τὰ προνόμια αυτά είχαν φυσικά καὶ πρωτίστως τὸ ανάλογο ὕλικο-οικονομικό αντίκρυσμα. Ο Μωάμεθ ό Β΄ άμέσως μετὰ τήν κατάληψη τής Νέας Ρώμης-Κωνσταντινούπολης άναγνώρισε ως πατριάρχη καὶ έθνάρχη (Μιλιέτ- Μπασί) τὸν αντιδυτικό Γεννάδιο, παραχωρώντας του έξουσίες ὅχι μόνο θρησκευτικές αλλά καὶ πολιτικές καὶ δικαστικές⁽²⁾. Επίσης θέσπισε καὶ ειδικές

εἰσφορὲς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τὸ νὰ παραχωρήσῃ κάθε χριστιανὸς ὑπήκοος τὸ 1/3 (!) τῆς περιουσίας του ὑπὲρ τῆς⁽³⁾. Μὲ σουλτανικὸ διάταγμα ἡ Ἐκκλησία διατήρησε ἐπίσης ὅλη τὴν ἀκίνητη περιουσία της (ἐκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα καλλιεργήσιμων ἐκτάσεων, βοσκοτόπια, ἐργαστήρια, ἀκόμα καὶ ὁλόκληρα χωριά) πλήρως ἀπαλλαγμένα ἀπὸ φόρους⁽⁴⁾, ἐνῶ τὸ πατριαρχικὸ ταμεῖο ἀπηλλάγη κι αὐτὸ ἀπὸ τὴν φορολογία πλὴν ὠρισμένων τελῶν⁽⁵⁾.

Μὲ τὴν ἀράδο τοῦ χρόνου διάφορα σουλτανικὰ διατάγματα τροποποίησαν τὶς ἀρχικὲς συμφωνίες μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ ὀθωμανικῆς ἐξουσίας. Ὅπως συμβαίνει σὲ ὅλα τὰ καθεστῶτα μὲ αὐξημένο βαθμὸ διαφθορᾶς, ἔτσι καὶ στὴν Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία τὰ διάφορα ἀξιώματα ἀγοράζονταν μὲ τὶς μεθόδους τῆς δωροδοκίας ἢ τῆς δημοπρασίας (κάτι ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύῃ πρὸ συγκαλυμμένα, μὲ μιὰ πληθώρα τρόπων, στὴ σύγχρονη Ἑλλάδα).

ΚΟΤΣΑΜΠΑΣΗΔΕΣ

Ἴναι νὰ ἀναρωτιέται κανεὶς, μὲ τόσο χρυσὸ ποὺ μάζευε ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ χριστεπώνυμο ποίμνιο, πῶς ἔμενε νὰ φορολογήσουν κάτι οἱ Τοῦρκοι, οἱ ὁποῖοι, ὅπως εἶναι γνωστὸ, φορολογοῦσαν μὲ ἓνα ἐπαχθέστατο καὶ πλήρως παραδομένο στὴ διαφθορὰ σύστημα ἐκμισθώσεως τῶν φόρων. Δηλαδὴ ἐκχωροῦσαν τὸ δικαίωμα τῆς εἰσπραξῆς τῶν φόρων σὲ μεσάζοντες ἐκμισθωτές, οἱ ὁποῖοι ἔκαναν κυριολεκτικὰ ὅτι ἀσυνδοσία ἤθελαν εἰς βάρος τῶν ραγιαδῶν: «πλεῖσται ὅσαι παραβάσεις καὶ καταπιέσεις ἐγίνοντο κατὰ τὴν εἰσπραξὶ τῶν φόρων, ἐὰν ἐλάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ ἐκμισθωτὴς ἐλάμβανε πολλὴν περισσότερα ἔναντι τῶν ὅσων συνεφώνησεν»⁽³⁾.

Τὸ ἐπικερδέστατο αὐτὸ καθήκον τῆς εἰσπραξῆς τῶν φόρων γιὰ λογαριασμὸ τῶν Ὄθωμανῶν τὸ εἶχαν ἀναλάβει οἱ χριστιανοὶ προύχοντες ἢ προεστοὶ ἢ δημογέροντες ἢ κοτζαμπάσηδες. Ἡ κοινωνικοῖστορικὴ καταγωγή τους ἀνιχνεύεται στοὺς γαιοκτημονες τῆς τελευταίας Βυζαντινῆς περιόδου καὶ τῆς πρώτης Ὄθωμανικῆς κατοχῆς. Ἐπρόκειτο γιὰ ἰδιοκτῆτες μεγάλων κατοικημένων ἀγροτικῶν περιοχῶν (τσιφλικᾶδες), οἱ ὁποῖοι, ὅπως καὶ ἡ Ἐκκλησία, εἴτε κάλεσαν οἱ ἴδιοι τοὺς Τούρκους ἀναγνωρίζοντάς τους προκαταβολικὰ ὡς κυριάρχους εἴτε δὲν προέβαλαν ἀντίσταση στὴν τουρκικὴ προέλαση⁽⁷⁾. Γιὰ τὴν «καλὴ διαγωγή» ποὺ ἐπέδειξαν, οἱ Τοῦρκοι τοὺς ἐπέτρεψαν νὰ κρατήσουν τὶς γαιοκτησίες τους. Παράλληλα τοὺς ἀντάμειψαν, ὅπως καὶ τὴν Ἐκκλησία, μὲ μιὰ σειρά νέων προνομίων, ὅπως ἡ διατήρηση προσωπικῶν στρατιωτικῶν-ἀστυνομικῶν σωμάτων, ἡ ἄσκηση δικαστικῶν ἀρμοδιοτήτων κ.λπ. Ἡ βασικώτερη δραστηριότητά τους εἶναι, φυσικά, ἡ εἰσπραξὶ τῶν κρατικῶν φόρων, κάτι ποὺ τοὺς καθιστᾷ τοποτηρητὲς τῶν Ὄθωμανῶν. Οἱ «ἐκλογές», ποὺ διεξάγονταν στὶς ἀγροτικὲς κοινότητες σχετικὰ μὲ τὸ ποιοὶ θὰ ἐκπροσωποῦσαν τοὺς κατακτημένους ἀπέναντι στοὺς Τούρκους, συνήθως ἐπικύρωναν ἀπλῶς τὸ οὐσιαστικὰ κληρονομικὸ δικαίωμα

*Εἶναι νὰ ἀναρωτιέται
κανεὶς, μὲ τόσο
χρυσὸ ποὺ μάζευε
ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ
τὸ χριστεπώνυμο
ποίμνιο, πῶς ἔμενε
νὰ φορολογήσουν
κάτι οἱ Τοῦρκοι.*

Χριστιανὸς προύχων (κοτσάμπασης). Σύμφωνα με τὸν ὑπάσπιστὴ τοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, Φωτάκο, ἡ ταῦτισή τους με τοὺς Ὁθωμανοὺς δὲν περιοριζόταν μόνο σὲ ἐνδυματολογικὰ ζητήματα, ὅπως φαίνεται σὲ αὐτὸ τὸ σκίτσο τῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ ἐπεκτεινόταν καὶ στὸν τρόπο ζωῆς καὶ στὴ νοοτροπία, πρᾶγμα ποὺ φανερῶνει καὶ τὸν μεγάλο βαθμὸ ἐκτουρκισμοῦ τους.

τῶν κοτσαμπασήδων (συγκρίνατε μετὰ τὶς ἐκλογές τῆς «βίας καὶ νοθείας» τῆς πολλῆς πρόσφατης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τὰ σύγχρονα νομικὰ ἐκλογικὰ μαγειρέματα, τὶς κληρονομικὲς κρυπτοδυναστείες τῆς σημερινῆς Νεοελλάδας⁽⁸⁾ κ.λπ.).

«Οἱ κοτσαμπάσηδες ἢ προύχοντες δὲν ἦσαν λαοπρόβλητοι, καθὼς τινες γράφουσι καὶ λέγουσι. Ἀλλ' ἦσαν ἓνα σῶμα ἐνωμένον διὰ τοῦ μεταξύ των συμφέροντος [...] Ὅλος ὁ θόρυβος καὶ ἡ κίνησις ἐγένετο πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Τούρκων καὶ τῶν συντρόφων των κοτσαμπάσηδων[...] Οὗτοι ἐνήργουν ὡς ὑπηρεταὶ τῶν ὀρέξεων τῶν Τούρκων, καὶ τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ ἦτο ὁ πόρος τῆς ἀπαλλαγῆς των ἀπὸ τὰ βάρη καὶ τὰς φορολογίας. Εἰσέπραττον ἑκατὸν καὶ ἔδιδον μόνον εἰκοσιπέντε, ἐξαπατῶντες τοὺς Τούρκους. Τοιοῦτος ἦτο ὁ κοτσάμπασης, ὅστις κατὰ τὰ ἄλλα πάντα ἐμιμεῖτο τὸν Τούρκον, καθὼς εἰς τὴν ἐνδυμασίαν, εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τρόπους καὶ εἰς τὰ

τῆς οἰκίας του. Ἡ εὐζωία του ἦτο ὁμοία μὲ ἐκείνην τοῦ Τοῦρκου, καὶ μόνο κατὰ τὸ ὄνομα διέφερεν, ἀντὶ π.χ. νὰ τὸν λέγουν Χασάνην, τὸν ἔλεγαν Γιάννην καὶ ἀντὶ νὰ πηγαίνει εἰς τὸ τζαμί ἐπήγαινε εἰς ἐκκλησίαν»⁽⁹⁾. Ὁ Γάλλος περιηγητὴς Πουκεβίλ μᾶς δίνει καὶ μία μαρτυρία τῆς διαπλοκῆς τοὺς μὲ τὸν ὀρθόδοξο Κλῆρο: «Οἱ κοτζαμπάσσηδες εἶναι οἱ πιδ ποταποὶ πράκτορες καὶ οἱ πιδ ἀξιοπεριφρόνητοι σατράπες τοῦ σουλτάνου. Ἡ μόνη τους ἀσχολία εἶναι πῶς νὰ κάνουν νὰ περάσουν οἱ ἐκβιασμοὶ τοὺς καὶ στήνουν τὴν περιουσία τους πάνω στὶς ἀτιμίες ποὺ διαπράττουν καὶ στὴν καταπίεση τοῦ λαοῦ. Ἀναίσθητα τέρατα, βάρβαροι ἀδελφοὶ [...]. Καθὼς κρατᾶνε ἀπὸ οἰκογένειες, ποὺ κατέχουν τὶς ἐπισκοπές, καλοῦν τοὺς ἱεράρχες στὶς ἀντιδικίες ποὺ ξεσπᾶνε, κι ὁ φόβος τοῦ ἀφορισμοῦ κάνει καὶ τοὺς πιδ σκληροτράχηλους νὰ ἐπανέρχονται στὴν τάξη»⁽¹⁰⁾ (ὡς γνωστὸν ὁ ἀφορισμὸς ἦταν τὸ μόνιμο φόβητρο τῆς Ἐκκλησίας πρὸς κάθε δυστροποῦντα ραγιᾶ: ἡ ἴδια ἡ Ἐπανάσταση ἀφωρίστηκε, καθὼς καὶ πολλοὶ ἐπαναστάτες ὀνομαστικά⁽¹³⁾). Ἀξίζει νὰ προσεχθῇ ἡ ἀναλογία μὲ τὸ βυζαντινότροπο φορολογικὸ σύστημα τῆς Νεοελλάδας, ὅπου εὐνοεῖται φεουδαρχικότατα ἢ φοροαπαλλαγὴ κάποιας –συνήθως κληρονομικῆς- οἰκονομικῆς ἐλίτ, ἐνῶ οἱ ἀναλογισμένες φορολογικὲς ὑποχρεώσεις αὐξάνονται προκλητικὰ ὅσο κατεβαίνουν στὴν κοινωνικοοικονομικὴ κλίμακα.

“Οἱ κοτζαμπάσσηδες
κρατᾶνε ἀπὸ
οἰκογένειες, ποὺ
κατέχουν τὶς
ἐπισκοπές, καλοῦν
τοὺς ἱεράρχες
στὶς ἀντιδικίες ποὺ
ξεσπᾶνε, κι ὁ φόβος
τοῦ ἀφορισμοῦ
κάνει καὶ τοὺς πιδ
σκληροτράχηλους
νὰ ἐπανέρχονται
στὴν τάξη.”

ΦΑΝΑΡΙΩΤΕΣ

ρόκειται γιὰ τοὺς ἱστορικοὺς, ψυχικοὺς καὶ ἠθικοὺς προγόνους τῶν συγχρόνων Νεοελλήνων «δημοσίων» ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Πῆραν τὴν ὀνομασία τους ἀπὸ τὴ συνοικία Φανάρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου ἐγκαταστάθηκε τὸ Πατριαρχεῖο τὸ 1601. Γύρω ἀπὸ τὸ τελευταῖο θὰ συγκεντρωθῇ ὁ χριστιανικὸς οἰκονομικὸς καὶ πνευματικὸς κόσμος. Οἱ Τοῦρκοι χρησιμοποίησαν τοὺς Φαναριώτες ὡς ἀνώτερα διοικητικὰ καὶ διπλωματικὰ στελέχη. Θὰ ἀρχίσουν ἀπὸ ἐπίσημοι διερμηνεῖς (δραγουμάνοι) τῆς Πύλης καὶ πρεσβευτὲς καὶ θὰ ἐξελιχθοῦν σὲ πανίσχυρους ἄρχοντες τῶν παραδουνάβιων, ὑποτελῶν στοὺς Ὁθωμανοὺς, ἡγεμονιῶν (π.χ. Μολδοβλαχία).

«Οἱ Φαναριώτες ἀνῆκαν στὴν προνομιοῦχο τάξη τῆς ὀθωμανικῆς κοινωνίας [...] λιμασμένοι γιὰ ἐξουσία καὶ πλοῦτη μηχανορραφοῦσαν, ἔστηναν ἐνέδρες, συκοφαντοῦσαν, δωροδοκοῦσαν [...] πάσχιζαν μὲ τὴν ἀρπαγὴ, τὴν καταπίεση καὶ τοὺς ἐκβιασμοὺς νὰ θησαυρίσουν σὲ ἓνα ἢ δύο χρόνια.»⁽¹¹⁾ Χαρισματικοὶ κληρονόμοι τῆς τέχνης τῆς λεπτῆς βυζαντινῆς μηχανορραφίας, διαπλέχθηκαν στενῶτα (ὅπως καὶ οἱ σημερινοὶ ρωμιοὶ πολιτικάντηδες) μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία: «Τὸ ὅρος Ἄθως, διαμονὴ τῶν πιδ πλούσιων καὶ ἰσχυρῶν καλογήρων ἀπ' αὐτοὺς, ποὺ ἔχουν διασκορπιστῇ στὴν Ἑλλάδα, ἀντὶ νὰ εἶναι ἄσυλο εἰρήνης καὶ ἀνάπαυσης, εἶναι,

Ἀνώτερος διοικητικὸς ὑπάλληλος τῶν Ὁθωμανῶν (φαναριώτης). Ἄλλη μιὰ περίπτωση ἐνδυματολογικῆς -καὶ ὄχι μόνο- ταύτισης κάποιων προνομιούχων -κατ' ὄνομα μόνο «κατακτημένων»- μὲ τοὺς Τούρκους. Ὅταν, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Ἐπανάστασης, κάμποσοι ἀπὸ αὐτοὺς ἔσπευσαν στὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ προκαταλάβουν τοὺς θώκους τῆς μετεπαναστατικῆς ἐξουσίας, φόρεσαν, φυσικά, τὰ λεγόμενα «φράγκικα».

ὅπως ἀποδεικνύεται, τὸ κρησφύγετο τῆς διχόνοιας καὶ τῆς διαβολῆς [...] Ἄν τὸ ὄρος Ἄθως εἶναι ἓνα ἀδιάκοπο θέατρο διχόνοιας καὶ διαβολῶν, δὲν εἶναι, ὡστόσο, παρὰ μόνο τὸ σημεῖο, ὅπου καταλήγουν οἱ πιδὶ ἰσχυρὲς καὶ ἀποτελεσματικὲς ἀπὸ αὐτὲς ποὺ γίνονται στὸ Φανάρι. Σ' αὐτὴ τὴ συννοικία τῆς ὀλιγαρχίας ἐξυφαίνονται οἱ μεγάλες σκευωρίες, γιὰ νὰ προωθήσουν στὸ πατριαρχικὸ ἀξίωμα ἓναν Ἑλληνα πρίγκηπα, ἀπλὸ ὥς τότε καλόγηρο στὸ ὄρος Ἄθως. Δωροδοκοῦν μὲ χρήματα τὸν βεζίρη ἢ ἐκείνους ποὺ τὸν πλησιάζουν, πολιορκοῦν μάλιστα τὸν σουλτάνο, ὁ ὁποῖος δίνει τὸ ἀξίωμα.»⁽¹⁰⁾

«Ὡς σκώληξ εἰσδύων εἰς σῶμα ζῶν καὶ βιβρώσκων αὐτὸ ἕως οὐ καταστρέψει τὰ κύρια αὐτοῦ ὄργανα, οὕτω καὶ οἱ Φαναριῶται διὰ τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς πίεσεως καὶ τῶν ἐκ τούτων ἐπιβληθέντων νόμων, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς διεφθαρμένων καλογήρων καὶ ἐπὶ τέλους διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν διαφθορᾶς διέφθειραν καὶ ἐξευτέλισαν τὸν λαὸν τοῦτον.»⁽¹²⁾ (Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ οἱ διάδοχοί τους, οἱ σημερινοὶ ρωμιοὶ πολιτικάντηδες, ἔχουν ἐπεκτείνει τὴν διαφθορὰ ἀκόμα καὶ στὶς ἀπλούστερες καθημερινὲς συναλλαγές μεταξὺ τῶν «ἀπλῶν» πολιτῶν, καθιστῶν-τας τους, ἔξυπνα, συμμετόχους καὶ συνένοχους τοῦ φαινομένου καὶ χαρίζοντας στὴ χώρα τὸ παγκόσμιο πρωτάθλημα διαφθορᾶς⁽⁸⁾.)

Μὲ τὸ ξέσπασμα τῆς Ἐπανάστασης θὰ ζυγίσουν τὴν κατάσταση καὶ πολλοὶ (Μαυροκορδάτος, Νέγρης κ.ἄ.) θὰ σπεύσουν στὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ἀποτελοῦσε γι' αὐτοὺς ἓνα πολλὰ ὑποσχόμενο διανοιγόμενο πεδίο καριέρας. Ἐκεῖ θὰ ἐντυπωσιάσουν τοὺς κατὰ κανόνα ἀμόρφωτους ἐξεγερμένους μὲ τὸν κοσμοπολίτικο «ἄερα» τους, τὴ γλωσσομάθειά τους, τὴ γνώση τους τῆς διεθνoῦς πολιτικῆς κατάστασης καὶ θὰ ἐπιδιώξουν νὰ ἡγηθοῦν πολιτικοστρατιωτικά. Ἐπιχείρησαν νὰ ἐδραιωθοῦν καὶ νὰ κατοχυρώσουν προκαταβολικὰ μερικτὸ στὴν πολιτικοοικονομικὴ ἐξουσιαστικὴ πύξτα τῆς μετεπαναστατικῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Στὴν πραγματικότητα μετέφεραν στὸ ἐπαναστατικὸ στρατόπεδο τὰ βυζαντινοθρεμμένα ἥθη τῶν ἀδιάκοπων μηχανορραφῶν. Ἐβαλαν ἔτσι ἐπανειλημμένα τὴν Ἐπανάσταση σὲ μεγάλους κινδύνους. Ἀργότερα καὶ σὲ συνεργασία μὲ μερίδα τοῦ Κλήρου θὰ εἰσηγηθοῦν τὴν «Μεγάλῃ Ἰδέᾳ», γιὰ νὰ ἀποπροσανατολίσουν τὸν πληθυσμὸ ὥς πρὸς τὰ διαιωνιζόμενα προβλήματα του, τὰ ὁποῖα ὑποτίθεται ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν ἀντιμετωπίσει οἱ μετεπαναστατικὲς κυβερνήσεις.

“Ὡς σκώληξ εἰσδύων
εἰς σῶμα ζῶν καὶ
βιβρώσκων αὐτό, οὕτω
καὶ οἱ Φαναριῶται διὰ
τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς
πίεσεως καὶ τῶν ἐκ
τούτων ἐπιβληθέντων
νόμων, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς
διεφθαρμένων
καλογήρων καὶ ἐπὶ τέλους
διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν
διαφθορᾶς διέφθειραν
καὶ ἐξευτέλισαν
τὸν λαὸν τοῦτον.”

ΣΗΜΕΡΑ

διαπλοκὴ τῶν χριστιανικῶν ἐξουσιαστικῶν ὁμάδων, τόσο μεταξὺ τους ὅσο καὶ μὲ τοὺς Ὀθωμανοὺς κυριάρχους, εἶχε καταγγελθῇ ἀπερίφραστα ἀπὸ τὸν Νεοελληνικὸ Διαφωτισμὸ. Τὸ πῶς παραστατικὸ παράδειγμα τέτοιας καταγγελίας ἀποτελεῖ ἡ περίφημη «Ἑλληνικὴ Νομαρχία» τοῦ Ἀωννύμου τοῦ Ἑλλήνος (ἓνα βιβλίο, πού, κατὰ τὴ γνώμη τοῦ γράφοντος, θὰ ἔπρεπε νὰ διδάσκεται ὡς ξεχωριστὸ μάθημα στὰ σχολεῖα, ὡς ἓνας συνδυασμὸς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς Ἱστορίας καὶ Ἀγωγῆς τοῦ -ἐννομού-μενου- πολίτη).

Διαβάζοντάς το δὲν εἶναι δύσκολο νὰ κάνῃ κανεῖς τοὺς εὐνόητους παραλληλισμοὺς μὲ τὴν σημερινὴ ἐποχὴ καὶ νὰ κατανοήσῃ, ὅτι τὰ διάφορα γεγονότα διαφθο-

ρᾶς καὶ διαπλοκῆς τοῦ δημόσιου βίου, ποὺ μὲ τόση δημοσιογραφικὴ ὑποκρισία καταγγέλονται σήμερα, εἶναι στὴν πραγματικότητα καταστάσεις, ποὺ ξεκινοῦν πολὺ παλαιότερα τῆς δαιμονοποιημένης Τουρκοκρατίας: «*Ἐκεῖνοι οἱ αὐτόματοι καὶ οὐτιδανοὶ ἄρχοντες, οἱ φυλάργυροι καὶ ἀμαθεῖς ἀρχιεπίσκοποι. Ἐκεῖνοι οἱ αὐθάδεις καὶ ὄντως βάρβαροι προεστοὶ [...]. Τί λέγουσι λοιπὸν αὐτοὶ οἱ βρωμεροὶ καὶ χυδαιότατοι ἄνθρωποι; “Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ κινήθῃ ἓνα τόσο μεγάλο Βασίλειον; Ἡμεῖς δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κυβερνηθῶμεν μόνοι μας. Ποῦ νὰ εὕρωμεν ἄλλον βασιλέα τόσο εὐσπλαγχνὸν καὶ τόσο καλόν”*» (σ.σ.: ἐνν. ὁ σουλτάνος, ποὺ θεωρεῖτο ἀπὸ τοὺς καταγγελλόμενους θεόσταλτος- τὰ ἴδια λέγονται καὶ σήμερα, ὅτι δῆθεν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κυβερνηθῇ ἡ χώρα χωρὶς τοὺς μπουνταλάδες γόνους τῶν διαφόρων κρυπτοδυναστειῶν, τὰ λαμόγια τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ τήν... «Ὁρθοδοξία») [...], μάλιστα ἐκεῖνοι οἱ βρωμοἄρχοντες τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου ὅσον τῦφος καὶ ἀλαζονείαν ἔχουσι, ἄλλη τόση ἀμάθεια [...]. Τί λοιπὸν ἠμπορῶ νὰ τοὺς εἶπω, διὰ νὰ τοὺς καταπείσω; νὰ τοὺς κρᾶξω ἴσως ἀτίμους; Ἀλλ’ αὐτοὶ τὸ ἔχουν διὰ προτέρημα.»

Μέσῳ τῆς Τουρκοκρατίας τὸ «Βυζάντιο» ἀναγεννήθηκε καὶ σήμερα διανύει τὴν ἀκμαιότερη ἴσως περίοδο τῆς ἱστορίας του. Τὸ κοινωνικό, οἰκονομικό, πολιτικό, καὶ ἠθικὸ «Βυζάντιο» εἶναι, ποὺ διέσωσε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ὄχι φυσικὰ τὸν Ἑλληνισμό, τὸν ὁποῖο καταπίεσε μὲ τὸν πλέον κτηνώδη τρόπο.

«Μηχανογράφοι», «κοιλιές-ἀμπάρια», «καταπιεστές», «συμφεροντολόγοι», «ὑπηρετές τῶν Τούρκων», «ἀπατεῶνες», «ποταποὶ πράκτορες», «ἄξιοπεριφρόνητοι», «ἀναίσθητοι» «βάρβαροι», «ἐκβιαστές», «ἄτιμοι», «λιμασμένοι γιὰ ἐξουσία καὶ πλούτη», «συνοφάντες», «σκευωροί», «σκοιλήκια», «οὐτιδανοί», «φιλάργυροι», «ἀμαθεῖς», «βρωμεροί», «χυδαιότατοι», «ἀλαζόνες», «βρωμοἄρχοντες», εἶναι μόνο μερικοὶ ἀπὸ τοὺς χαρακτηρισμοὺς, ποὺ ἔχουν ἀποδώσει οἱ ἱστορικὲς πηγὲς καὶ ἡ ἱστοριογραφία στοὺς ἐπισκόπους, κοτσαμπάσηδες καὶ φαναριῶτες. Εἶναι δύσκολο ἕως ἀδύνατο νὰ βρεθῇ ἔστω καὶ ἓνας σὲ αὐτοὺς τοὺς χαρακτηρισμοὺς, ποὺ νὰ μὴν ταιριάζῃ καὶ γιὰ τοὺς σημερινούς τους ἐπιγόνους. Ὅσοι ἀπὸ αὐτοὺς τόλμησαν νὰ ἔλθουν σὲ σύγκρουση μὲ τὸ «συνάφι» τῆς διαπλοκῆς (π.χ. Καποδίστριας, Βενιζέλος), εἴτε δολοφονήθηκαν εἴτε ἀναθεματίστηκαν, ἀφωρίστηκαν κ.λπ.⁽¹³⁾

Τελικὰ τί ἐπετεύχθη μὲ τὴν Ἐπανάσταση; Τί ἄλλαξε ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι ἔφυγαν οἱ Τούρκοι, οἱ ὁποῖοι, ἀπ’ ὅ,τι φαίνεται, δὲν ἦσαν ἡ κύρια αἰτία τῶν δεινῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ; Μέσῳ τῆς Τουρκοκρατίας τὸ «Βυζάντιο» ἀναγεννήθηκε καὶ σήμερα διανύει τὴν ἀκμαιότερη ἴσως περίοδο τῆς ἱστορίας του. Τὸ κοινωνικό, οἰκονομικό, πολιτικό, καὶ ἠθικὸ «Βυζάντιο» εἶναι, ποὺ διέσωσε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ὄχι φυσικὰ τὸν Ἑλληνισμό, τὸν ὁποῖο καταπίεσε μὲ τὸν πλέον κτηνώδη τρόπο.

Οἱ Τούρκοι ἀπλῶς ἀναπαρήγαγαν καὶ ἐκμεταλλεύτηκαν ἓνα φαινόμενο κοινωνικῆς παθογένειας (διαπλοκή-διαφθορά), ποὺ ἀποτελοῦσε ἐγγενὲς χαρακτηριστικὸ τῆς

«βυζαντινής» κοινωνίας και εξακολουθεί να χαρακτηρίζει το διάδοχο της σημερινό ρωμαίο κράτιδιο. Τò τελευταίο, παρὰ τὸ δυτικοφανὲς ἐπίχρσιμα τῆς καθημερινότητάς του, εξακολουθεῖ νὰ ἐπιβιώνῃ ὡς μιὰ φαινομενικὰ ἡπιότερη ἐκδοχὴ τοῦ βυζαντινοῦ μεσαιωνισμοῦ.

* * *

ρόκειται γιὰ ἓνα τελευταῖο μεσαιωνικὸ ἀπολειφάδι-παραφωνία στὴ σύγχρονη Εὐρώπη, στὸ ὁποῖο ἡ διαδικασία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ δὲν ὠλοκληρώθηκε ἀκόμα. «Λαδῶματα», «μίξεις», ρουσφέτια, ἐξαγορὰ ἀξιωματῶν μὲ κάθε μέσο (χρῆμα, ἐκδουλεύσεις, γλύψιμο, παροχὴ «ὑπηρεσιῶν» κ.λπ.), ἀναξιοκρατία/βλακοκρατία⁽¹⁴⁾, παντοειδῆς καταχρήσεις τῆς δημόσιας περιουσίας, «ἀναπτυξιακὴ» καταστροφὴ τῆς χώρας (καὶ ταυτόχρονη ὑπονόμηση κάθε ἀπόπειρας γνήσιας καὶ κοινωνικῶς ἐπωφελοῦς ἀνάπτυξης), πελατειακὲς σχέσεις, φεουδαρχικῆς ἀντίληψης φορολογικὸ σύστημα, καθὼς καὶ ἓνα ἄγραφο Δίκαιο τῆς Σιωπῆς/Συγκάλυψης ἔχουν παγιωθῇ συνειδησιακὰ στὴ Νεοελλάδα. Καὶ πλέον ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο τμῆμα τοῦ ἀξιακοῦ συστήματος τοῦ «μέσου» Νεοέλληνα.

Ὅλα αὐτὰ μέσα ἀπὸ ἓνα πλήρως νομότυπο δίκτυο καὶ «δίκαιο» προσώπων καὶ μηχανισμῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐμφανέστερη ἐκδήλωση εἶναι μιὰ γενικευμένη ὑποκρισία-συνθέτουν μιὰ, μοναδικὴ στὸν κόσμο, περίπτωση «ἐκσυγχρονισμένης» νεοβυζαντινῆς κοινωνίας.

Σημειώσεις

- (1) Βλ. Βασιλείου Μαυρομάτη, «Ἡ προδοσία τῶν Ἀγιορειτῶν στὸ Εἰκοσιένα», «Δαυλός», τ. 247, Ἰούλιος 2002.
- (2) Φιλήμονος, «Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας», ἐκδόσεις «Νέα Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη», 1971.
- (3) Λ. Θ. Χουμανίδη (καθηγητοῦ Α.Β.Σ.Π.), «Μαθήματα ἱστορίας οἰκονομικοῦ βίου», Ἐκδόσεις «Παπαζήση», Ἀθήνα 1969.
- (4) «Ὁμάδα ἐνάντια στὴ Λήθη, Κυριαρχία καὶ κοινωνικοὶ ἀγῶνες στὸν ἐλλαδικὸν χῶρο», τόμος 1ος, ἐκδόσεις «Ἀναρχικὴ Ἀρχειοθήκη», Ἀθήνα 1996.
- (5) Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ἡ διαφθορὰ τῆς Ἑξουσίας», Ἀθήνα 1992.
- (6) Γ. Κοντογιώργη, Φ. Βώρου, «Θέματα νεώτερης καὶ σύγχρονης Ἱστορίας ἀπὸ τὶς πηγές», ἐκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β. Ἀθήνα 1984.
- (7) Βλ. καθησυχαστικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Μωάμεθ Β΄ τὸ 1454 πρὸς τοὺς ἄρχοντες τῆς Πελοποννήσου (ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνο Σάθα στὸ «Ἑλληνες στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει», σ. 127).
- (8) Βλ. ἐκδοτικὸ σημείωμα «Δαυλοῦ», τ. 307, 11/2007.
- (9) Φώτιον Χρυσανθοπούλου ἢ Φωτάκου (ὑπασιτιστὴ τοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη), Ἀπομνημονεύματα, ἐκδόσεις Βεργίνα, Ἀθήνα 1996.
- (10) Πουκεβίλ, «Ταξίδι στὸν Μοριᾶ», ἐκδόσεις ἀδελφῶν Τολίδη, Ἀθήνα 1980.
- (11) Κυριάκος Σιμόπουλος, «Βασανιστήρια καὶ Ἑξουσία», Ἀθήνα 1987.
- (12) Γιάννη Σκαρῖπα, «Τὸ '21 καὶ ἡ Ἀλήθεια», ἐκδόσεις «Κάκτος», 1977.
- (13) Βλ. Μάριου Πλωρίτη, «Τὰ ἔθνο-τροφεῖα», ἐφημερίδα «Τὸ Βῆμα», ἀρ. φύλλου 12993, 16/7/2000 (http://tovima.dolnet.gr/print_article.php?e=B&f=12993&m=B02&aa=2).
- (14) Βλ. Εὐάγγελου Λεμπέση, «Ἡ τεραστία κοινωνικὴ σημασία τῶν βλακῶν ἐν τῷ συγχρόνῳ βίῳ» (1941), «Ἐκδόσεις τῶν Φίλων», Ἀθήνα 1999.

Θεόδωρος Α. Λαμπρόπουλος

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ

«Θαῦμα, θαῦμα!»

Ὁ «Βαγγέλης» (ὀνόματα ἡμεῖς δὲν γράφομεν, ὑπολήψεις δὲν θίγομεν) εἶχε μίᾳ σλαΐτσιέρα καὶ -πῶς τοῦ ὄρε μὴ βραδιά;- ἔφριξε στὸν τοῖχο τῆς πολυκατοικίας ἀπέναντι, δίπλα στὸ τσοντάδικο (θερινὸ κινηματογράφο στὴν Πατησίων), τὴν φωτὸ τῆς Μεγαλόχαρης. Ποῦ νὰ τὸ φανταστῇ; Βγῆκαν ἔξω ἀπ' τ' αὐτοκίνητα, κατεβήκανε ἀπ' τὰ λεωφορεῖα καὶ ἄρχισαν νὰ στανροκοπιοῦνται: «Θαῦμα, θαῦμα!». Τὴν ἐπομένην τὸ πρωὶ ἤρθε ἕνας παπᾶς καὶ ἔκανε λειτουργία. Γιὰ μέρες ἄναβαν καντήλια στὸν τοῖχο δίπλα στὸ τσοντάδικο... (Α. Ρουμελιώτης, ἐφημ. «Ἐλευθεροτυπία», 12.04.08.)

Ἡ εὐσέβεια στὸ ἐθνικὸ ὁδικὸ δίκτυο

Στὴν προπόνηση μὲ τὴ μαντήλα

Ἡ εἰκονιζόμενη μὲ καλυμμένο τὸ κεφάλι καὶ τὴν μπάλλα τοῦ μπάσκετ στὰ χέρια κοπέλλα εἶναι ἀπὸ τὴν Ἰορδανία. Ἡ φωτογραφία λήφθηκε σὲ γυμναστήριο τοῦ Ἀμμὰν (www.flickr.com).

Εὐσεβὲς ἀποσμητικὸ στόματος

Ἀπὸ διαφήμιση προϊόντος: «Δύο γρήγορα φσσστ στὴ γλῶσσα σας εἶναι ἀρκετά, προκειμένου νὰ φέρουν ἕναν παράδεισο δροσιάς θαλασσινῆς αὔρας στὸ δεινοπαθοῦν στόμα σας. Δόξα σας μὲ καθαρὴ ἀναπνοὴ χάρις στὸ ἀποσμητικὸ στόματος «Μητέρα Τερέζα»».

Εὐσεβὴς λογοκρισία

Ἡ εἰκονιζόμενη ἀφίσσα μετὸν πίνακα τοῦ σπουδαίου Γερμανοῦ ζωγράφου Λούκας Κράναχ(ιστ' αἰ.), ἡ ὁποία ἀπεικονίζει τὴν Ἀφροδίτη γυμνὴ νὰ φορᾷ μόνο ἓνα περιδέραιο καὶ νὰ κρατᾷ διάφανο πέπλο στὰ χέρια, σχεδιάστηκε, γιὰ νὰ διαφημίσει τὴ μεγάλη ἔκθεση 70 ἔργων τοῦ ζωγράφου στὴν Βασιλικὴ Ἀκαδημία Τεχνῶν τοῦ Λονδίνου. Ἀπαγορεύτηκε ὁμως ἡ ἀνάρτησή της σὲ ὅλους τοὺς σταθμοὺς τῆς βρεταννικῆς πρωτεύουσας, διότι κρίθηκε ὅτι προσέβαλε τὴ δημόσια αἰδῶ. Ὑστερα ἀπὸ διαβουλεύσεις οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ Μετροῦ δήλωσαν, ὅτι θὰ μπορούσαν νὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἀφίσσα μόνον ἔαν κοβόταν ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω.

Πετοῦν μωρὰ ἀπ' τὴ στέγη τοῦ ναοῦ

Κατὰ τὴ διάρκεια μιᾶς ἀσυνήθιστης, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνης ταυτόχρονα θρησκευτικῆς τελετῆς, εὐσεβεῖς Ἰνδοὶ ρίχνουν τὰ ἡλικίας ἀπὸ ἐννέα ἕως ἑνδεκα μηνῶν μωρὰ τους ἀπὸ τὴ στέγη ναοῦ ὕψους 16 περίπου μέτρων σὲ σεντόνι, ποὺ κρατοῦν ἄλλοι τεντωμένο ἀπὸ κάτω.

Τὸ τελετουργικὸ, ποὺ λαμβάνει χώρα στὸ ναὸ Μαρούτι στὴν Καρνατάκα τῆς Ἰνδίας, βασίζεται στὴ θρησκευτικὴ πίστη, ὅτι ὁ θεὸς τοῦ ναοῦ μέσα ἀπὸ τὴ διαδικασία τῆς πτώσης θὰ εὐλογήσῃ τὰ μωρὰ, ὥστε νὰ μεγαλώσουν με δύναμη καὶ υγεία.

Χριστιανοδωδεκαθεϊσμός

Φωτογραφία ἀπὸ σύγχρονη δωδεκαθεϊστικὴ τελετὴ, κατὰ τὴν ὁποία πιστοὶ τοῦ δωδεκάθεου ἐπιζητοῦν τὴν ἀρωγὴ τῶν θεῶν. (Σκέψη καὶ νοοτροπία ἀντίστοιχες μετὶς χριστιανικῆς.)

Γ.Λ.

Η ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

τρισδιάστατη απεικόνιση γίνεται βασικά με τη γλυπτική. Ἡ ζωγραφική ὡς δισδιάστατη –τέχνη ἐπιφανείας– δὲν ἔχει βάθος. Ὁ ζωγράφος ἐκφράζεται μεὲ περιγράμματα (δῆτε τὰ ἀνεπανάληπτα ἑλληνικὰ ἀγγεῖα). Ἡ ψευδαίσθηση ὅμως τοῦ βάθους, δηλ. τῶν τριῶν διαστάσεων, ἐπιτυγχάνεται μεὲ δύο τρόπους:

- α Τὴν προοπτική, ἥτοι μεὲ ἐμπειρικὸν τρόπο («φωτογράφιση») τῶν ἀντικειμένων ἢ μεὲ μαθηματικὴν μέθοδον καὶ μεὲ
- β τὴν σκιαγραφία, ἥτοι μεὲ φωτοσκίαση (αὐτοσκία) ἢ/καὶ μεὲ ἐρριμένη σκιά.

Καὶ ἡ ἐπίσημη Ἱστορία τῆς Τέχνης θεωρεῖ, ὅτι οἱ τεχνικὲς αὐτὲς ἐφευρέθησαν κατὰ τὸ τέλος τοῦ Μεσαίωνα, τὶς χρησιμοποίησαν δὲ δεκάδες ζωγράφοι τῆς Ἀναγέννησης. Ἐπομένως παγκοσμίως διδάσκεται, ὅτι οἱ Ἕλληνες παρ' ὅλη τὴν ἀπέραντη ἀγγειογραφία τους δὲν γνώριζαν τὴν τρισδιάστατην ζωγραφικὴν. Εἶναι ὅμως ἔτσι;

ΤΑ «ΟΠΤΙΚΑ» ΤΟΥ ΕΥΚΛΕΙΔΗ

Ἡ ἐπιστημονικὴ βάση τῆς ἀρχαιοελληνικῆς Προοπτικῆς

ετὰ τὴν συστηματικὴν διατύπωση τῶν ὀπτικῶν νόμων οἱ μὲν ζωγράφοι τῆς ἀρχαιότητος ὑπολόγιζαν μεὲ γραφικὰς χαράξεις τὶς προοπτικὰς σμικρύνσεις στὰ ἔργα τους, οἱ δὲ ἀρχιτέκτονες ὠργάνωναν τὸ χῶρον, καθώριζαν τὶς μορφὰς τῶν κτηρίων, ἐξουδετέρωναν τὶς «ὀπτικὰς ἀπάτες» καὶ δυσμορφίαις καὶ τόνιζαν τὰ στοιχεῖα, ποὺ ἀναδείκνυναν τὴν σύνθεσίν τους.

Στὴ ζωγραφικὴ τῶν Κλασικῶν καὶ Ἑλληνιστικῶν Χρόνων ἡ ὑπαρξὴ ἀπεικονιστικῆς τεχνικῆς, ποὺ ὀνομαζόταν *σκηνογραφία*, καταγράφεται σὲ ἀρχαῖες μαρτυρίαις ►

Άριστερά: Περίτεχνη ζωγραφική τέχνη από την άμέσως μετά τον κατακλυσμό εποχή (βραχογραφία Altamira, 9η χιλιετία). **Δεξιά:** Μεταγενέστερη πρωτόγονη τέχνη, μετά την όπισθοδρομηση του Πολιτισμού (σπήλαιο Wadi).

Για την κατάρριψη του μύθου τούτου θα ακολουθήσουμε την ιστορική διαδρομή σε όσο βάθος χρόνου γνωρίζουμε έως τώρα.

1 ΜΕΤΑΚΑΤΑΚΛΥΣΜΙΑΙΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ. Ο Πλάτων τοποθετεί («Κριτίας») την τελευταία παγκόσμια καταστροφή, την αλληλοεξόντωση «Ατλάντων και Ἀθηναίων», περί το 10.000 π.Χ. (Κατακλυσμὸς Δαρδάνου;). Μέχρι τὰ τέλη τοῦ 20οῦ αἰ. αὐτὸ θεωρεῖτο παραμυθάκι, ὅπως τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰ. ὁ Τρωικὸς πόλεμος. Ὁ Σλήμαν, ἕνας πρωτοποριακὸς ἐρασιτέχνης, τὸν κάνει Ἱστορία. Ἐτσι ἐπιβεβαιώθηκε καὶ ὁ «κατακλυσμός» ἀπὸ γεωλόγους¹ καὶ ἀρχαιολόγους («Δ», τ. 275).

Συνεπικουρὸς ἔρχεται ἡ ἀνακάλυψη βραχογραφιῶν σὲ ὅλο τὸν κόσμο, ιδίως τῶν περίφημων ζωγραφιῶν τῆς Ἀλταμίρα, Λασκώ, Λιβύης κ.ἄ.

Στὴν ἀρχὴ τὶς θεωροῦσαν γενικῶς «προϊστορικὴ ζωγραφικὴ» μετὰ τὴν 4η χιλιετία,

τοῦ Πλούταρχου, τοῦ Ἀριστοτέλη καὶ τοῦ Βιτρούβιου. Ἡ ἀκριβεία τῶν χαράξεων καὶ ἡ προοπτικὴ, ποὺ παρατηρεῖται σὲ τοιχογραφίες ποὺ ἔχουν διασωθῇ, ὅπως ἡ ἄρπαγὴ τῆς Περσεφόνης σὲ ταφικὸ μνημεῖο τῶν Αἰγῶν, γίνεται κατανοητὴ μόνο μετὰ τὴν ὑπαρξὴ συστήματος προοπτικῆς ἀπεικόνισης.

Οἱ καλλιτέχνες τῆς Ἀναγέννησης, προκειμένου νὰ ἐμπλουτίσουν τὶς γνώσεις τους γιὰ τὴν ὀπτικὴ ἀντίληψη, ἀνέτρεχαν σὲ ἀρχαῖες πηγὲς καὶ μελετοῦσαν ἔργα φιλοσόφων καὶ μαθηματικῶν, εἰδικώτερα δὲ τὰ «Ὀπτικά», ποὺ ἀποδίδονται στὸν Εὐκλείδη, ὅπου ἐπιχειρεῖται γεωμετρικὴ ἐρμηνεία τῶν ὀπτικῶν φαινομένων. Οἱ παρατηρήσεις καὶ τὰ συμπεράσματα, ποὺ καταγράφονται στὰ «Ὀπτικά», συγκροτοῦν μίαν πλήρη μελέτη περὶ τῆς ὀπτικῆς ἀντίληψης καὶ παρέχουν τὴ δυνατότητα προσανατολισμοῦ πρὸς ἕνα συγκεκριμένο σύστημα ἀπεικόνισης μὲ ὁδηγὸ τὶς ὀπτικὲς ἀκτῖνες καὶ τὶς ὀπτικὲς γωνίες ποὺ σχηματίζουν. Τὰ βασικότερα σημεία

Ἐξαιρετικὲς μινωικὲς τοιχογραφίες (3η χιλιετία π.Χ.).

σήμερα οἱ πλείστοι ἐρευνητὲς τὶς ἀνάγουν στὴν 9η χιλιετία. Δηλαδή ἀμέσως μετὰ τὴν Καταστροφὴ. Καὶ ἐνῶ βρίσκουμε πρωτόγονα ἐργαλεῖα τὴν ἴδια ἐποχὴ, ἐμφανίζεται ἀπὸ τὸ πουθενὰ μιὰ ζωγραφικὴ τέχνη, ποὺ μᾶς ἀφήνει ἐμβρόντητους.

Βλέπουμε ζωγραφισμένα ζῶα (βίσονες, ἄλογα, ἐλάφια) μὲ τέτοια τελειότητα, ποὺ ἔπρεπε νὰ φθάσουμε στὸν 20ὸ αἰ., γιὰ νὰ καταφέρουμε νὰ τὰ μιμηθοῦμε θαυμάζοντας τα. Πράγματι ἡ «φωτογραφικὴ» ἀριότητα τῆς μορφῆς, ἡ ἀνατομικὴ τελειότητα τῆς κίνησης, ἡ ἀμυδρὴ «φυσικὴ» προοπτικὴ καὶ κυρίως ἡ φωτοσκίαση τῶν ζώων ἀποδίδουν τέλεια τὸ τρισδιάστατον.

Ποιοὶ τὰ ζωγράρισαν; Σίγουρα οἱ ἄμεσοι ἐπιζήσαντες τῆς Καταστροφῆς. Καὶ μὲ τὴν βαθμιαία λησιμόνηση τοῦ Πολιτισμοῦ φθάνουμε στὸ κατάντημα τῆς «βρεφικῆς»-πρωτόγονης ζωγραφικῆς τῶν σπηλαίων.

τῆς πραγματείας αὐτῆς εἶναι:

- Ἡ καμπυλόμορφη ἀντίληψη τοῦ χώρου, ἡ ὁποία σὲ ὠρισμένα σημεῖα διατυπώνεται ρητὰ καὶ κυριαρχεῖ στὸ σύνολο τῶν προτάσεων, μὲ τὴν διαπίστωση, ὅτι ὅσα ἐπίπεδα βρίσκονται χαμηλότερα ἀπὸ τὸ μάτι φαίνονται κοῖλα.
- Οἱ ὀπτικὲς ἀκτῖνες, ποὺ κατευθύνονται ἀπὸ τὸν παρατηρητὴ πρὸς τὸ ἀντικείμενο, καὶ ἡ ὀπτικὴ γωνία, ποὺ ὀρίζουν, ἀποτελοῦν τὸν βασικὸ παράγοντα καθορισμοῦ τῆς θέσης, τοῦ μεγέθους καὶ τῆς μορφῆς τῶν ἀντικειμένων.
- Οἱ ἀναφορὲς στὶς ὀπτικὲς ψευδαισθήσεις, τὶς σχετικὲς μὲ τὴ θέσιν ἢ μὲ τὸ μέγεθος τοῦ ἀντικειμένου, ποὺ δημιουργοῦνται, ὅταν δὲν ὑπάρχει σαφὴς ἀντίληψη τῆς ἀπόστασης.
- Οἱ ἀναφορὲς στὴν ἀσάφεια τῶν περιγραμμάτων τῶν ἀντικειμένων, ὅταν παρατηροῦνται ἀπὸ μεγάλη ἀπόσταση, δηλαδή στὴν ἀτμοσφαιρικὴ προοπτικὴ,

1

2

3

4

❶ Γεωμετρικὸς ἀμφορέας τοῦ 9 αἰ. π.Χ. χωρὶς προοπτική.

Ἔργα μὲ προοπτικὰ στοιχεῖα:

❷ Κρατὴρ 8 αἰ. π.Χ. (ἰσομετρία).

❸ Δίτροχο ἄρμα σὲ ἀνάγλυφο (Ἀμφιαράειο Ὀρωποῦ, 8 αἰ. π.Χ.).

❹ Τέθριππο ἄρμα 8 αἰ. π.Χ.

τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ὁποίας θὰ συναντήσουμε σὲ τοιχογραφίες τῆς Ἑλληνιστικῆς Περιόδου, καὶ ἀναφορὲς στὰ ἀμφίρροπα σχήματα, ἀπεικονίσαις τῶν ὁποίων παρουσιάζονται σὲ ψηφιδωτὰ τῆς ἀρχαιότητος.

- Οἱ προοπτικὲς παρατηρήσεις γιὰ τὶς ὀπτικὲς εἰκόνες διαφόρων ἐπιπέδων καὶ χωρικῶν σχημάτων, ὅπως ὁ κύκλος, ὁ κῶνος, ὁ κύλινδρος καὶ ἡ σφαῖρα ἀπὸ διάφορες θέσεις τοῦ παρατηρητῆ, οἱ ὁποῖες βασίζονται στὴν καμπυλόμορφη ἀντίληψη τοῦ χώρου.
- Οἱ ἀναφορὲς στὴν ἀντίληψη τῆς κίνησης.

(Πηγή: Δρ Α. Μ. Κουρνιατῆ: «Ὀπτικὰ τοῦ Εὐκλείδη καὶ προοπτικὲς ἀπεικονίσεις», <http://www.ntua.gr>.)

Ἴων Δημόφιλος

2 ΜΙΝΩΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ. Περνώντας από τη Νεολιθική Έποχή φθάνουμε στις περιφημες τοιχογραφίες (frescos) των Μινών της ~3ης χιλιετίας. Ή όλο χάρη κίνηση, τὸ σωστὸ σχέδιο, ἡ γνώση καὶ ἀποτύπωση τῆς φύσης, ἀποτέλεσμα τῆς λατρείας της, ὅλα εἶναι ἐξαίρετα. Ἰδιαίτερα ἡ –πάλι– ἀμυδρὴ προοπτικὴ καὶ ἡ σίγουρη φωτοσκίαση ἐκφράζουν σίγουρα τὶς τρεῖς διαστάσεις.

Μετὰ τὴ μίνι ἀνθιστὴ τοῦ Πολιτισμοῦ ἔρχεται ἡ καταστροφὴ, τὰ «μαῦρα» ἀρχαῖα χρόνια. Ἄγνωστοι οἱ λόγοι ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα πάλι τὸ ἴδιο: Εὐτελεῖς μορφὲς ἀπὸ ἓναν «βρεφικὸ» –πάλι– πολιτισμὸ μὲ ἀνθρωπάκια καὶ ζωα γραμμικά, ἡ «Γεωμετρικὴ» Περίοδος σὲ ὅλη τῆς τὴν φτώχεια.

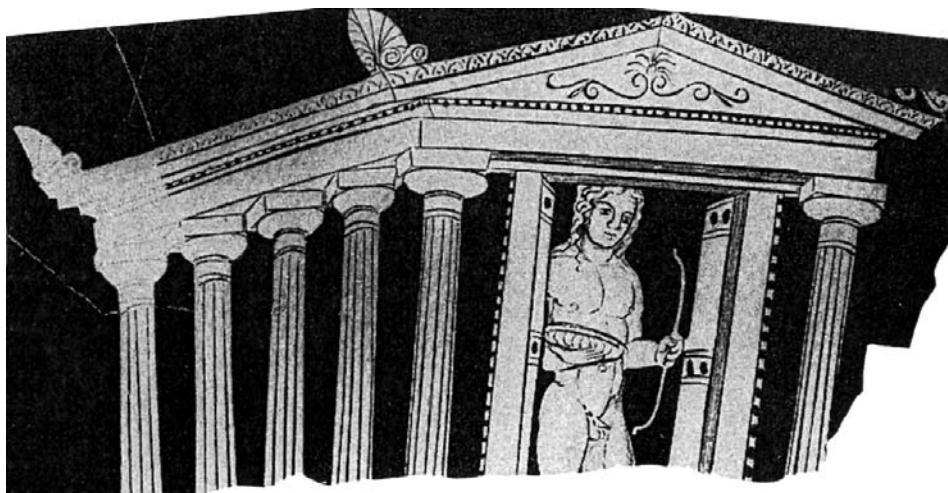
3 ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ. Καὶ ἄξαφνα τὸ μεγάλο μπάμ. Ἕνας πολιτισμὸς, ὁ Ἑλληνικὸς, ἓνας λαὸς σὲ ἔκρηξη. Ὁ Πολιτισμὸς στὴν πλήρη, στὴν τέλεια ἐκφραστὴ του. ἦθος, Τέχνη, Ἐπιστῆμη, Ζωγραφικὴ, Διακόσμηση σὲ ἔξαρση. Καὶ τὶς δύο πρῶτες τὶς ἀπολαμβάνουμε ἔστω μὲ κατεστραμμένα ἔργα ἀπὸ τοὺς τὰ «φαιὰ φέροντες» καὶ τοὺς βαρβάρους Γερμανοὺς τοῦ Ulrich. Ἀπὸ τὶς ὑπόλοιπες λόγω τῆς μικρῆς ἀντοχῆς στὸ χρόνο ἀπέμειναν ὑφαντικὰ ράκη, σάπια ξυλόγλυπτα, μεταλλικὰ ὀξειδωμένα.

Εἰδικὰ στὰ ζωγραφικὰ ἔργα ἡ καταστροφὴ ἦταν, κατὰ εἶδος, ἀπὸ τεράστια ἔως ὀλική: Θραύσματα ἀπὸ ἀγγεῖα, ἐλάχιστα τὰ ἄθικτα ἐν σχέσει πρὸς τὰ δισεκατομμύρια τῶν ἑλλ. ἀγγείων, ἴχνη ἀπὸ τὴ ζωγραφικὴ τῶν ἀπείρων ἀγαλμάτων (ἄρθρο μου «Ἐγχρωμοὶ Θεοί», «Δ», τ. 301). Καὶ τέλος γκρεμισμένα ὅλα τὰ ἐπιχρίσματα μὲ τὶς περιφημὲς τοιχογραφίες τῆς Ποικίλης Στοᾶς, τοῦ Θησαυροῦ τῶν Κνιδίων κ.ἄ, καμμένοι οἱ ξύλινοι «πίνακες».

Ἔτσι μὲ τὸ ἓνα χιλιοστὸ τῶν (σπασμένων) ἀγγείων μόνον τυχαῖα θὰ ἔχουμε ἓνα ἐξαίρετο ἔργο. Ὅμως ἔχουμε ἓνα ἐξαίρετο ἔργο. Ὅμως καὶ μὲ τὰ ἐναπομεινάντα μένουμε ἐμβρόντητοι μὲ τὴν εὐχέρεια ἀπόδοσης τῆς κίνησης καὶ τῶν πραγμάτων μὲ σκίτσα μονοκονδυλῆς, ὅπως στὶς λευκὲς ληκύθους. Ἀκόμα καὶ σὲ τοίχους δεξαμενῶν (!) ἔχουμε ὑπέροχα σχέδια, ὅπως τὸ περίγραμμα νέου πλήρως τρισιδιάστατο² καὶ μὲ κανόνες προοπτικῆς στὰ σκαλοπάτια.

*Λευκὴ λήκυθος
τῆς Κλασικῆς Ἐποχῆς.*

Δίφυλλη θύρα σὲ ἀγγειογραφία μὲ ἐμπειρική προοπτική (κρατὴρ, 8^{ος} αἰ. π.Χ.).

Σημ.: Τὰ ἀγγεῖα/ἀγγειογραφίες παρὰ τὴν τεράστια ποικιλότητα, συγκριτικὰ μὲ τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἀγάλματα, ιδίως μὲ τὴς ζωγραφίες (ἐπιτοίχιες ἢ ἐπὶ πίνακι) τὰ θεωρῶ σαφῶς κατώτερα.

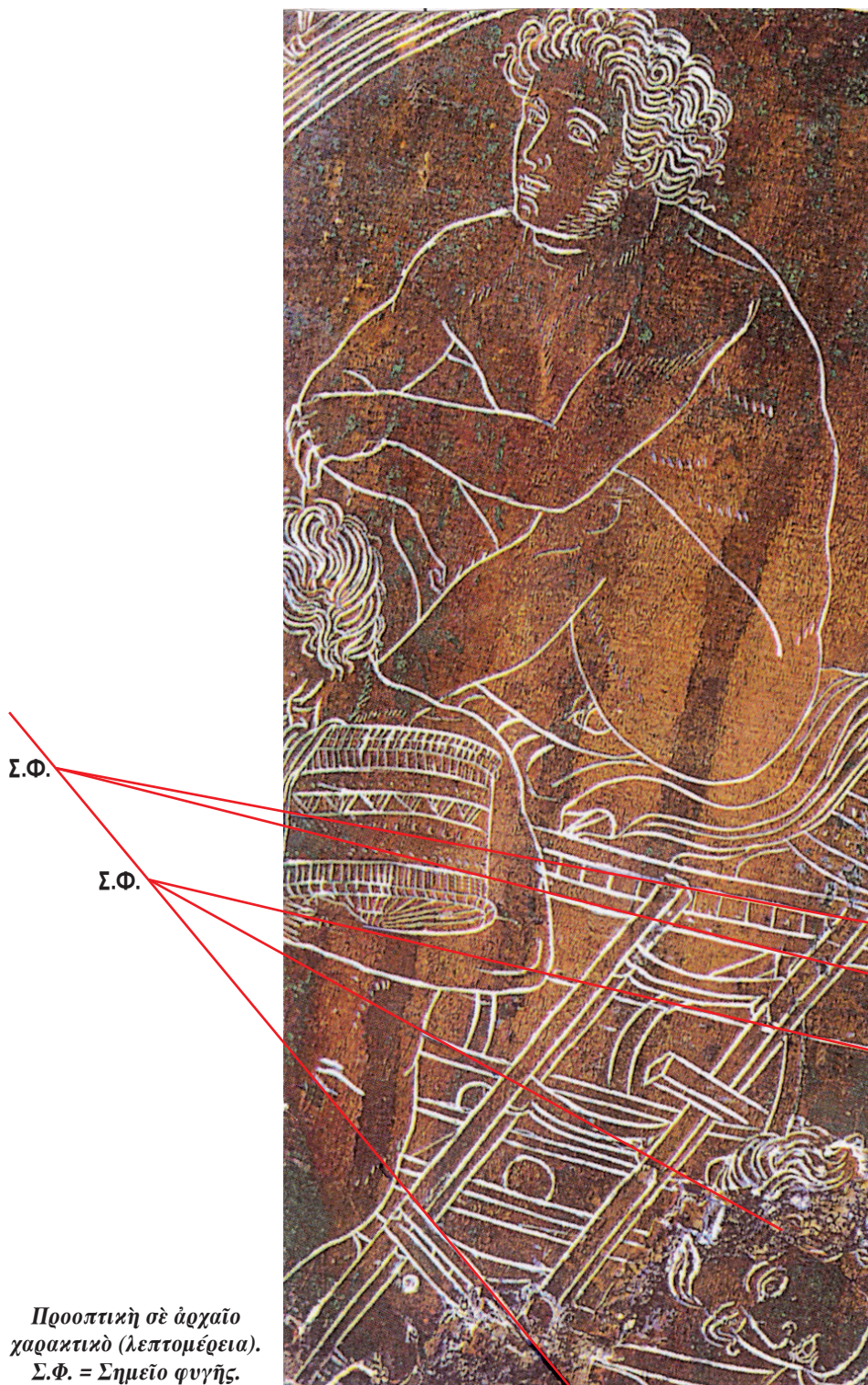
Πράγματι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν περιελάμβαναν τοὺς ἀγγειογράφους (ἂν ὑπάρχη ἢ λέξη) στοὺς ζωγράφους (=γραφεῖς). Ἀπὸ τὴς δεκάδης γνωστῶν ὀνομάτων πασίγνωστοι ἦσαν οἱ Πολύγνωστος, Ἀπελλῆς, Ζεῦξις, Παράσσιος μὲ ἑκατοντάδες ἀναφορὲς στὴν Ἑλλ. Γραμματεία. Ἀντιθέτως οἱ ἀγγειογράφοι, ἐξ ὧν πολλοὶ δοῦλοι, ἐθεωροῦντο ὅτι ὑπηρετοῦσαν «βάνανσον τέχνην». Καὶ δὲν ἀπέμειναν ὀνόματά τους στὴν Ἑλλ. Γραμματεία, μόνο ἡ ὑπογραφή τους στὰ ἀγγεῖα: Ἐξηκίας (ἢ Σόφιλος) ΕΓΡΑΦΣΕ. Καὶ δὲ ἀνορθόγραφη!

Ἔτσι τὰ σκαριφήματα στὰ ἀγγεῖα δὲν μᾶς δηλοῦν παρὰ μακρινὸ ἄρωμα ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο τῶν μεγάλων ζωγράφων. Φθάνουν στὸ ἐπίπεδο τῆς (θαυμάσιας) κίνησης καὶ σωστῆς ἀναλογίας. Λείπουν ὅμως ἡ σκιαγραφία (μόνο κάποιες ἀποχρώσεις στὰ ἐνδύματα) καὶ ἡ προοπτική. Δὲν λείπει ὅμως ἡ ἀξονομετρικὴ ἀπεικόνιση, ὅπου οἱ παράλληλες παραμένουν παράλληλες μὴ συγκλίνουσες σὲ σημεῖα φυγῆς (Σ.Φ.). Τέτοιες ἔχουμε ἀπὸ κτήρια, σκαμνιά, πάγκους.

Βέβαια στοιχεῖα προοπτικὰ ἔχουμε, ὅπως οἱ ὄβαλ ἀσπίδες ἀπὸ τὸν 6ο αἰ. (Ἐξηκίας), οἱ ῥόδες ἀρμάτων καὶ τὸ μετωπικὸ τρέξιμο τῶν ἵππων. Αὐτὲς ἦσαν οἱ δυνατότητες τῶν σκιτιστογράφων τῶν ἀγγείων μὲ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις ἐμπειρικῆς προοπτικῆς.

Δυστυχῶς τὰ ἔργα τῶν μεγάλων ζωγράφων δὲν διατηρήθησαν:

α Λόγω τῆς ἐξαφανίσεως τῶν φυτικῶν/ὀρυκτῶν χρωμάτων. Γιὰ παράδειγμα στὰ γλυπτά, ποὺ ἦσαν ὅλα χρωματισμένα (ἀπέμειναν τὸ 0,1%), λόγω κλίματος καὶ θαψίματος (ἀπόκρυψη Ἑλλήνων ἢ μπαζοποίηση χριστιανῶν) ἀπέμειναν ἐλάχιστα ἴχνη τῶν 10 βασικῶν χρωμάτων καὶ τῶν ἀποχρώσεών των.

Β Λόγω τοῦ εὐθραυστου fresco ὕλικῶν τῶν ἐπιφανειῶν. Ἐπιχρίσματα τοίχων ἢ ξύλινοι πίνακες, ὅλα ἀποσαθρωμένα.

Σημ.: Τὰ διατηρημένα frescos τῶν Μινῶων εἶχαν χαθῇ ὡς τεχνογνωσία, ἡ δὲ ἐγκαυστική (χρῶμα σὲ ζεστὸ κερί) ἐφευρέθηκε ἀπὸ Ἑλληνες τῶν Ἑλληνιστικῶν Χρόνων (Φαγιούμι).

Δὲν θὰ δοῦμε –ἴσως– ποτὲ τὶς περιφίμεις «φωτογραφικές» λεπτομέρειες, ὅπως τὶς βλεφαρίδες τοῦ ἵππου καὶ τὸν «αἵματώδη ἀφρόν» στὰ ἔργα τοῦ Ἀπελλῆ, οὔτε τὴν «ζωντάνια» τοῦ λαγοῦ ἢ τοῦ ὄνου τοῦ Πολυκλείτου, τὰ ἀνεμίζοντα ἱμάτια τοῦ Ζεῦ-ξιδος, τὰ σταφύλια τοῦ Παρράσιου.

Δὲν θὰ ἀπολαύσουμε τὴν ψευδαίσθηση τοῦ βάθους στὸν τοῖχο τῆς Λέσχης τῶν Κνιδίων καὶ τῆς Ποικίλης Στοᾶς.

Μόνο τὰ ἀνέκδοτα θὰ μείνουν ἐσαεὶ πρὸς δόξαν τῶν ἐπιφανῶν: Ὁ Σέξτος (Πύρρ. 1.28) ἀναφέρει γιὰ τὸν Ἀπελλῆ: Ζωγράφιζε κάποτε ἕναν ἵππο πολεμικὸ στὸν ἀχὸ τῆς μάχης, σὰ νὰ ὀρμᾷ πρὸς τὸν θεατὴ ἀφηνιασμένος. Μέρους προσπαθοῦσε νὰ παραστήσῃ τὸν ματωμένο ἀφρὸ τοῦ στόματος. Ἀπελπισμένος καὶ ἔξαλλος πέταξε τὸ σφουγγάρι, ποὺ σκούπιζε τὰ χέρια του ἀπὸ τὶς νερομπογιές. Καὶ ἔπεσε ἀκριβῶς στὸ στόμα τοῦ ἵππου. Καί, ὦ τοῦ θαύματος, ὁ ἀφρὸς ἐκφράσθηκε τέλεια.

Ὁ Κλαύδιος Αἰλιανὸς ἔλεγε γιὰ τὸν Ἀλέξανδρο, ὅτι πῆγε νὰ δῇ ἕναν ξακουστὸ πίνακα τοῦ Ἀπελλῆ μὲ τὸν ἑαυτὸ του καβάλα στὸν Βουκεφάλα. Μόλις τὸν εἶδε, δυσαρεστημένος εἶπε, «δὲν μοῦ μοιάζει». Ἐκείνη τὴ στιγμή ὁ Βουκεφάλας χλμίντρισε πρὸς τὸν πίνακα, καὶ ὁ Ἀπελλῆς: «ὁ ἵππος εἰσὶν σου γραφικώτερος εἶναι κατὰ πολὺ» (= ὁ ἵππος σου βασιλιά, φαίνεται ὅτι ξέρει ἀπὸ ζωγραφικὴ καλύτερα ἀπὸ σένα).

Καὶ ὁ θαυμασμὸς πρὸς τοὺς maîtres < magister < μέγιστος: «(Πολυγνώτων) ἀκρίβεια, πάθος, ἥθος, σχημάτων χρῆσιν (= προοπτικὴ) καὶ ἱματίων λεπτότητα», Κλαύδιος καὶ «κοῖλα, ὑψηλὰ (=προοπτικὴ) σκοτεινὰ, φωτεινὰ (=σκιαγραφημένα) σκληρὰ, μαλακὰ (=ὑφή) διὰ χρωμάτων ἀπεικονίζοντες ἐκμυμῆσθε». Πλούτ.: «(Ἀπελλῆς) ἐδίδασκε περὶ γραμμῆς καὶ σκιᾶς».

4 ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΠΟΧΗ. Περὶ τὸν 4ο αἰ. οἱ Μακεδόνες βασιλεῖς (ἐλληνικὴ πολεμικὴ φυλὴ στὶς παρυφές τοῦ Ἑλλ. Πολιτισμοῦ) καλοῦσαν Ἑλληνες ζωγράφους, γιὰ νὰ ὁμορφύνουν τὰ κτήριά τους. Τὰ ἔργα τους θὰ εἶχαν ὅλα τὴν τύχη τῶν λοιπῶν, ὅμως, ὦ τῆς Τύχης, ὁ Μ. Ἀνδρόνικος τὸ '60 ἀνακάλυψε τοὺς περιφίμους μακεδονικοὺς τάφους.

Ἔτσι ἀποκαλύφθηκαν τὰ μόνα –μέχρι στιγμῆς– ζωγραφικὰ ἔργα μαθητῶν τῶν μεγάλων ζωγράφων σὲ καλὴ κατάσταση. Καὶ παγκοσμίως διελύθη ὁ μῦθος περὶ ἀνυπαρξίας προοπτικῆς καὶ σκιαγραφίας στοὺς Ἑλληνες. Εἶδαμε τοιχογραφίες μὲ ἄρματα, ποὺ τὰ ἄλογά τους ὀρμοῦν πρὸς τὸν θεατὴ, μὲ ρόδες ἐλλειπτικές, μὲ τὴν μπροστινὴ προοπτικὴ μεγαλύτερη, μὲ τὸ πρόσωπο τῆς Περσεφόνης προοπτικὸ (ἀπὸ κάτω πρὸς τὰ πάνω).

Εἶδαμε πολεμιστὴ φωτοσκιασμένο στερεοσκοπικὰ (σὰν φωτογραφία ἀγάλματος) καὶ ἕνα ἐκπληκτικὸ περιστέρι, ποὺ φαίνεται σὰν νὰ κάθεται σὲ γεῖσο, αὐτοσκασιμέ-

Ζωγραφικά έργα της Μακεδονικής Έποχής με χρήση προοπτικής και σκιαγραφίας:

- ❶ «Ο τάφος της Περσεφόνης». Η αίσθηση της κίνησης και τοῦ βάθους τονίζεται με τὴν πλάγια προοπτικὴ ἀπόδοση τῶν τροχῶν, ποὺ ἐξισορροποῦν σχεδιαστικὰ τὸ δυναμικὸ σχῆμα τοῦ δίφρου καὶ τῆς διαγωνίου τοῦ σκήπτρου.
- ❷ Φωτοσκιά καὶ ἐρριμένη σκιά σὲ τοιχογραφία ἀπὸ τὴν Βεργίνα (περίπου 350 π.Χ.).
- ❸ Φωτοσκίαση σὲ τοιχογραφία μακεδονικοῦ τάφου.

Στὸ ἔργο «Περὶ Ἀρχιτεκτονικῆς» τοῦ Βιτρουβίου περιλαμβάνονται σπουδαῖες πληροφορίες γιὰ τὴν τεχνικὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Στὸ ἔβδομο –ἀπὸ τὰ δέκα– βιβλίο γίνεται ἀναφορὰ στὸν Σάμιο ζωγράφο Ἀγάθαρχο, ὁ ὁποῖος κατασκεύασε περίφημη διακόσμηση θεάτρου, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ παιχτῇ μιὰ τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου καὶ συνέγραψε πραγματεία γιὰ τὰ σκηνικά αὐτά, ὅπου χρησιμοποιοῦνταν νόμοι τῆς Προοπτικῆς, οἱ ὁποῖοι προϋποθέτουν καὶ ἀνάπτυξη τῶν Μαθηματικῶν, ἐκτὸς τῆς ἀνάπτυξης τῆς Αἰσθητικῆς. Ἰδοὺ τί ἀκριβῶς ἀναφέρει ὁ Βιτρούβιος: «Ἐπειδὴ παρατήρησα, ὅτι παρόμοιες ἐργασίαι (τῶν Ἑλλήνων) ἦσαν χρήσιμες γιὰ τὸ σχεδιαζόμενο σύγγραμά μου, ἄντλησα ἀπὸ αὐτὲς καὶ ἄρχισα νὰ γράφω. Πρῶτα ὁ Ἀγάθαρχος στὴν Ἀθήνα, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ παιχτῇ μιὰ τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου, ἔκανε τὴν κατάλληλη διακόσμηση καὶ ἔγραψε γιὰ αὐτὴν συναφῇ πραγματεία. Ἀπὸ αὐτὴν ἀργότερα παρορμηθέντες ὁ Δημόκριτος καὶ ὁ Ἀναξαγόρας ἔγραψαν παρόμοια πραγματεία, πῶς δηλαδή, ἐὰν ἔχουν σχεδιασθῇ εἰκόνες στὴ σκηνή, θὰ παρουσιάζονται στὸν παρατηρητὴ μὲ βάθος οἰκοδομήματα κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους...»

Ἀρχιτεκτονικὲς προοπτικὲς. Λεπτομέρεια τοιχογραφίας ἀπὸ τὴν ἑπὶ ἀνὴρ Fannio Sinistore, περὶ τὸ 40 π.Χ.

νο, ρίχνοντας τη σκιά του στὸν τοῖχο, τελείως ζωντανό, ἔτοιμο νὰ πετάξῃ.

5 ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ-«ΡΩΜΑΪΚΗ». Ἡ ζωγραφικὴ τῶν βασιλείων τῶν Ἐπιγόνων ἐχάθη καὶ αὐτὴ. Μόνο μερικὲς μακρινὲς ἐπιρροὲς σὲ Ἰνδία καὶ Αἴγυπτο. Εἰδικὰ στὴν Αἴγυπτο (περιοχὴ Φαγιούμ) εὐρέθη σὰν ἐξαιρετικὲς μιμήσεις τῶν δασκάλων ἀπὸ Ἑλληνες (α' αἰ. π.Χ.), ἥτοι ἐγκαυστικὰ νεκρικὰ πορτραῖτα μὲ ἐξαίρετες ἀποχρώσεις καὶ φωτοσκιάσεις.

Μὲ τὴν κατάκτηση ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους τῶν ἐλληνικῶν περιοχῶν Ἑλληνες τεχνῖτες καὶ καλλιτέχνες δούλευαν γιὰ τὴ Ρώμη. Ἔτσι οἱ καλύτεροι ζωγράφισαν τοίχους ἐπαύλεων, δημοσίων κτηρίων, ναῶν μὲ προοπτικὴ καὶ σκιαγραφία. Ἡ διαφορὰ μὲ τὶς παλαιότερες (διασωθεῖσες) ζωγραφιὲς εἶναι, ὅτι τώρα ἔχουμε μαθηματικὲς κατασκευὲς μὲ σημεῖα φυγῆς.

6 ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ. Περὶ τὰ 1350 ἐπέρχεται τὸ τέλος τοῦ Μεσαίωνα μὲ ραγδαῖες πολιτικο-οἰκονομικὲς ἐξελίξεις. Ἀποτέλεσμα, ἡ ἀπελευθέρωση τῶν πρώτων εὐρωπαϊκῶν πανεπιστημίων [Πάδοβας < Πατάβιον 1220 μ.Χ., Σορβόνης 1250, Ὁξφόρδης < Ὁξωνία 1190] ἀπὸ τὸν θεοκρατικὸ κλοιό.

Ἡ ἔρευνα, ποὺ ξεκίνησε τὸν 10ο αἰ. μὲ μεταφράσεις στὰ Λατινικὰ ἀραβικῶν ἀντιγράφων τῶν Ἑλλήνων, ἐπεκτείνεται στοὺς νεοφερμένους παπύρους ἀπὸ Κύπρο, Κρήτη (ἐγκ. «Ἡλίου»), ἀπὸ ὅπου πολλὲς ἐπιστῆμες ξεκινοῦν: Ἡ χυμεῖα < χυμέω(-τῆς) → Ἀρ. Kimija, Ἀστρονομία, Μαθηματικά.

Εἰδικὰ ἡ εὐρεση βιβλίων τῶν Πυθαγορείων, Ἀπολλωνίου κ.ἄ. ἐπανεφερε τὴν ἐφεύρεση τῶν Ἑλλήνων, τὴν προοπτικὴ, ξανὰ στὸ προσκήνιο: *«ἔστι μὲν ἀρχαία... καὶ τῆς τῶν πυθαγορείων μούσης (=ἐπιστήμης) εὐρήματα.. ἥ τε παραβολή, ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις ἐπὶ τὰς κωνικὰς τομάς... καὶ τῶν “Κωνικῶν” Ἀπολλωνίου καὶ Μεναιχμοῦ»*, Πρόκλος.

Ἔτσι στὶς ἀρχὲς τοῦ 14ου αἰ. ἔχουμε ἐπαναφορὰ τῆς ζωγραφικῆς σὲ διαφανὴ ὁθόνη, ἀπλὴ ἢ μὲ κάρναβο. Μὲ τὴν «φωτογραφικὴ» αὐτὴ τεχνικὴ ἔγιναν πρώιμα ἔργα. Ἡ μαθηματικὴ ἐπίλυση τῆς ἀποτύπωσης μέσῳ τῆς κωνικῆς τομῆς δημιούργησε τὴν Προοπτικὴ, τμῆμα τῆς παραστατικῆς Γεωμετρίας, μὲ εἰσηγητὴ -ὄχι ἐφευρέτη- τὸν Μπορουνελέσκι. Ἀποτέλεσμα, ἡ ἀναγέννηση τῆς Ζωγραφικῆς μὲ δεκάδες δασκάλους, ποὺ ξαναφθάνουν στὴν τελειότητα τῆς ἐλληνικῆς ζωγραφιᾶς, μετὰ ἀπὸ μία χιλιετία πλήρους ἀφασίας, μὲ μόνη ἔκφραση³ τὴ χριστιανικὴ «τέχνη» τοῦ Μεσαίωνα («βυζαντινὴ-γοτθικὴ»).

Βιβλιογραφία

1. Ἦλ. Μαρσιολάκος, «Γεωμυθολογία», «Δ», τ. 296.
2. Α. Konstam, «Ιστ. Ἀτλας Ἀρχ. Ἑλλάδας», ἔκδ. Σαββάλας (σ. 26).
3. Κ. Καρμιράντζος, «Ἡ “βυζαντινὴ” τέχνη ἔναντι τῆς ἐλληνικῆς», «Δ», τ. 286.

Κωστῆς Καρμιράντζος
Ἀρχιτέκτων Ε.Μ.Π.

«ΣΤΗΤΩ Ο ΗΛΙΟΣ ΚΑΤΑ ΓΑΒΑΩΝ»

ἢ ὅταν τὸ ἑβραϊκὸ ἱερατεῖο διεκδικῇ δάφνες Ἀστρονομίας

- «Ἡ Γῆ εἶναι ἐπίπεδη καὶ ἔχει ὅρια, τὰ ὁποῖα ἴσως εἶναι παραλληλόγραμμα, ἐνδεχομένως κυκλικά, ἡ Γῆ ὅμως σίγουρα δὲν εἶναι σφαιρική.»
- «Ὁ Οὐρανὸς εἶναι ἡ ὀροφὴ ἐπάνω ἀπὸ τὴ Γῆ. Ἐνα σταθερὸ ἀδιαπέραστο φράγμα, ποὺ προστατεύει τόσο τοὺς πιστοὺς ὅσο καὶ τοὺς ἄπιστους ἀπὸ τὰ ὕδατα, ποὺ ὑπάρχουν ἐκεῖθεν.»
- «Τὰ ἀστέρια ἐπάνω στὸν Οὐρανὸ (ἡ λέξις ἐπάνω δὲν εἶναι τυπογραφικὸ λάθος) εἶναι πολὺ μικρότερα τῆς Γῆς.»

Ἡ Βίβλος, οἱ Ἅγιοι καὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τὰ λειτουργικὰ βιβλία, ποὺ ἀκόμα καὶ στὶς ἡμέρες μας ψάλλονται στὶς ἐκκλησίες περιγράφουν ἕναν κόσμον, ποὺ λίγοι ἀπὸ ἐμᾶς ἀναγνωρίζουμε σήμερα. Ἐναν κόσμον, ὅπου ἡ Γῆ εἶναι σταθερή, ἀκίνητη καὶ στὴν μέση τῶν πραγμάτων, ἐνῶ ὁ Ἥλιος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ κινεῖται.

Κάθε ἀντίθετη ιδέα, ὅπως αὐτὲς ποὺ δίδασκαν οἱ «εἰδωλολάτρες» Ἑλληνες αἰῶνες πρὶν, θεωρεῖται ἀσεβὴς καὶ προορίζεται γιὰ τὸ πῦρ.

Ἀρχαῖες ἐλλήνικες γνώσεις γιὰ τὴ σφαιρικότητα τῆς Γῆς

αρατίθενται ἐνδεικτικὰ ὠρισμένα ἀπὸ τὰ διασφθέντα ἀποσπάσματα ἔργων ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων - ἐπιστημόνων, στὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι εἶχαν ἄριστη γνώση τόσο τῆς σφαιρικότητας τῆς Γῆς ὅσο καὶ τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστήματος. Ὁ «Πυθαγόρας λέγει τὸν κόσμον σφαιροειδῆ», μᾶς πληροφορεῖ ὁ Διογένης Λαέρτιος («Πυθαγόρας», 19).

Πολλὲς πληροφορίες γιὰ τὴ σφαιρικότητα τῆς Γῆς μᾶς διασφύζει ὁ Στράβων στὰ «Γεωγραφικά» καὶ κυρίως στὰ δύο πρῶτα βιβλία του: «Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς εἶναι σφαιροειδής» (Α' 20). «Ἡ Γῆ ὁλόκληρη εἶναι σφαιροειδής» (Β' II,1). Ὁλοστρόγγυλη; Ὁχι βέβαια: «Σφαιροειδὴς ἡ σύμπασα οὐχ ὡς ἐκ τόρνου, ἀλλ' ἔχει τινὰς ἀνωμαλίας» (Α' III,3).

Ὁ Στράβων ἐπίσης στὸ Α' 21 ἀναφέρει τὸ ἐξῆς ἐκπληκτικό: «Αὐτὸς ποὺ ἔχει στὰ χέρια του καὶ μελετᾷ τὸ παρὸν σύγγραμμά μου, δὲν πρέπει νὰ ἐμφανίζεται στὰ μάτια τοῦ κόσμου μέχρι τέτοιου σημείου ἀπαίδευτος καὶ ὀκνηρός, ὥστε νὰ

μὴ φροντίσῃ νὰ δῇ ποτέ του οὔτε μία σφαιρική ἀναπαράσταση τῆς Γῆς οὔτε τοὺς περιγεγραμμένους σ' αὐτὴν κύκλους, ἄλλους μὲν παράλληλους, ἥτοι ἴσο διάστημα ἀπέχοντας τὸν ἕναν ἐκ τοῦ ἄλλου, ἄλλους δὲ κάθετους, ἥτοι προσπίπτοντας στοὺς ἀνωτέρω μὲ ὀρθὴ γωνία...» Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι τὴν ἐποχὴ τοῦ Στράβωνα (α' αἰ. π.Χ.) ὑπῆρχαν σφαιρικὲς ἀναπαραστάσεις τῆς Γῆς, ὅπου ἦσαν σημειωμένοι παράλληλοι καὶ μεσημβρινοί. Ὁ Στράβων εἶχε ὑπολογίσει τὸν Ἰσημερινὸ τῆς Γῆς, ἀφοῦ τὴ χώρισε σὲ 360 τμήματα: «ἐπτακοσίων εἴκοσι σταδίων ἕκαστον τῶν τμημάτων» (Β' Ε-132), δηλαδὴ ὁ Ἰσημερινὸς κατὰ τὸ Στράβωνα ἦταν $360 \times 720 = 259.200$ στάδια.

Ὁ Στράβων ὄχι μόνον εἶχε ταξιδεύσει σὲ πάρα πολλοὺς τόπους, ἀλλὰ καὶ εἶχε διαβάσει πολλοὺς προγενέστερους του συγγραφεῖς, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει στὰ ἔργα του. Στὸ Β' II,2, ἀναφέρει: «Λέει λοιπὸν ὁ Ποσειδώνιος, ὅτι ὁ Παρμενίδης εἶναι εἰσηγητὴς τῆς διαίρεσης σὲ πέντε ζῶνες» ἀμέσως μετὰ παραθέτει τὶς σχετικὲς ἀπόψεις τοῦ Ἀριστοτέλη καὶ ἀκολουθῶς τὰ ὀνόματα τῶν ζωνῶν (διακεκαυμένη, εὐκρατος κ.τ.λ.), τὸ πλάτος τους, τὶς περιοχές, στὶς ὁποῖες ἀντιστοιχεῖ κάθε μία ἀπὸ αὐτές, καὶ τὸ κλίμα τους.

Οἱ ἀπόψεις τοῦ Ἀριστοτέλη γιὰ τὴ σφαιρικότητά τῆς Γῆς εἶναι διατυπωμένες στὸ ἔργο του «Περὶ Οὐρανοῦ» (297β - 298α).

Ἀρχαῖες ἐλληνικὲς γνώσεις γιὰ τὸ Ἡλιοκεντρικὸ Σύστημα

τοὺς Ὀρφικοὺς Ὑμνοὺς ὁ Ἡλιοκεντρικὸς λαμβάνεται ὡς δεδομένος, διότι μεταξὺ πολλῶν σημαντικῶν πληροφοριῶν ὁ ἥλιος λαμβάνεται ὡς «κοσμοκράτωρ» καὶ «δεσπότης τοῦ κόσμου», ἀφαιρῶντας ἔτσι ἀπὸ τὴ Γῆ τὸ προνόμιο τῆς ἡγετικῆς θέσης της στὸν κόσμος: «Κόσμου τὸν ἐναρμόνιον δρόμον ἔλκων».

Ἡ σφαιρικότητα τῆς Γῆς ἦταν γνωστὴ ἀπὸ πανάρχαιες (μυθολογικὲς) ἐποχές. Στὴν φωτογραφία ἀρχαῖο μαρμάρινο ἄγαλμα τοῦ Ἀτλαντα, ποὺ ὑποβαστάζει τὴ (σφαιρική) Γῆ, ἀπὸ τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τῆς Νάπολης. Διακρίνονται παράλληλοι χαραγμένοι στὴν πραγματικὴ τους θέση. (Βλ. «Ἡ Τεχνολογία τῶν θεῶν», ἔκδ. «Δαυλός», 2003.)

«Ἀρίσταρχος ὁ Σάμιος ὑποτίθεται τὰ μὲν ἀπλανέα τῶν ἄστρον καὶ τὸν Ἥλιον μένειν ἀκίνητον, τὴν δὲ Γῆν περιφέρεισθαι περὶ τὸν Ἥλιον κατὰ κύκλου περιφέρειαν, ὅς ἐστι ἐν μέσῳ τῷ δρόμῳ κείμενος.» Ὁ Στοβαῖος γράφει: «Ἀρίσταρχος τὸν Ἥλιον ἵστησι» («Φυσικά», Α,25). Ὁ Πλούταρχος μᾶς πληροφορεῖ: «Ἀρίσταρχος τὸν Ἥλιον ἵστησι μετὰ τῶν ἀπλανῶν, τὴν δὲ Γῆν κινεῖν περὶ τὸν ἡλιακὸν κύκλον» («Περὶ τοῦ ἐμφαινομένου προσώπου τῷ κύκλῳ τῆς Σελήνης»). Στὸ ἴδιο ἔργο ἀναφέρεται: «Σέλευκος ὁ μαθηματικὸς τὴν Γῆν, καὶ αὐτὸς κινεῖ... Τινὲς δὲ ἄλλοι μέσον πάντων τὸν Ἥλιον.»

Ὁ Ἀριστοτέλης στὸ «Περὶ Οὐρανοῦ» ἔργο του ἀναφέρει: «Οἱ Πυθαγόρειοι... λένε, ὅτι γύρω ἀπὸ τὸ κεντρικὸ πῦρ (Ἥλιο) ἡ Γῆ, ἓνα ἀπὸ τὰ ἀστέρια (πλανῆτες), γυρίζει σὲ κύκλον καὶ γίνεται ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύκτα» (Β,13). Ὁ Σιμπλίκιος, σχολιάζοντας τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Ἀριστοτέλη, λέει, ὅτι: «Ἡ Γῆ, ὡς εἶναι ἓνα ἐκ τῶν ἄστρον περιφερομένων περὶ τὸ μέσον, σχηματίζει τὴ νύκτα καὶ τὴν ἡμέρα ἀνάλογα τῆς πρὸς τὸν Ἥλιον θέσεώς της.»

Πολλοὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι σοφοὶ εἶχαν ἀναπτύξει θεωρίες σχετικῶς μὲ τὸν Ἡλιοκεντρισμό. Ὁ Θαλῆς ὑπολόγισε τὴ διάρκεια τοῦ ἔτους σὲ 365 ἡμέρες, θεμελίωσε τὴ σφαιρικότητα τῆς Γῆς, βρῆκε τὴ λόξωση τῆς ἐκλειπτικῆς, ἐξήγησε, ὅτι ἡ Σελήνη δὲν εἶναι αὐτόφωτος, ἀλλὰ ἀντανακλᾷ τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου, ἐρμήνευσε τὴν ἐκλειψὴ καὶ τὶς τροπὲς κ.τ.λ. Τὸ σημαντικώτερο ἀπ' ὅλα θεωρεῖται ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἐκλειψῆς τοῦ Ἥλιου τῆς 28ης Μαΐου 585 π.Χ., τὸν ὁποῖο ἔκανε πολλοὺς μῆνες πρίν. (Προκειμένου νὰ γίνῃ ὑπολογισμὸς ἐκλειψῆς Ἥλιου, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἀσφαλῶς γνώση τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστήματος, τῶν ἀποστάσεων Γῆς - Ἥλιου - Σελήνης, τῶν μεγεθῶν τους, τῶν τροχιῶν τους, τῶν ταχυτήτων τους κ.ἄ.)

Ὁ Θέων ὁ Σμυρναῖος λέει, ὅτι ὁ Ἀναξίμανδρος πρέσβευε τὸ Ἡλιοκεντρικὸ Σύστημα: «Ἀναξίμανδρος δέ, ὅτι ἡ γῆ μετέωρος καὶ κινεῖται περὶ τὸ τοῦ κόσμου μέσον» (σ. 118, 18, ἔκδ. Χίλλερ).

Ὁ Πλάτων στὸν «Τίμαιο» καὶ ἀλλαχοῦ τάσσεται ὑπὲρ τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστήματος, λέγει δὲ μεταξὺ ἄλλων: «Τὴν δὲ Γῆν, ποὺ εἶναι τροφὸς μας, τὴν περιστρεφόμενη περὶ τὸν ἄξονα τοῦ κόσμου, φύλακα δὲ δημιουργὸ τῆς νύκτας καὶ τῆς ἡμέρας.» Ἡ παρότρυνση τοῦ Πλάτωνα στὸν Εὐδόξο τὸν Κνίδιο νὰ ἐρμηνεύσῃ μαθηματικὰ τὶς ἀνωμαλίες ποὺ παρατηροῦνταν στὶς κινήσεις τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἑρμῆ καταδεικνύουν ἄριστη γνώση τῶν τροχιῶν τῶν πλανητῶν καὶ τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστήματος. Ὁ Εὐδόξος ἐξήγησε τὸ φαινόμενο μὲ τὴν βοήθεια ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων καὶ τῆς Εὐκλείδειου Γεωμετρίας (βλ. «Ἡ Ἱπποπέδη τοῦ Εὐδόξου καὶ ἡ Οὐράνια Μηχανική», «Δ», τ. 299 καὶ «Εὐκλείδεια Γεωμετρία: Ἀξεπέραστη στοὺς αἰῶνες», «Δ», τ. 295). Οἱ

“ Ἡ Γῆ
μετέωρος
καὶ κινεῖται
περὶ τὸ τοῦ
Κόσμου
μέσον. ”

Ἀναξίμανδρος,
στ' αἰ. π.Χ.

ὕπολογισμοὶ αὐτοὶ βρίσκονται ἀποτυπωμένοι στὸν Ὑπολογιστὴ τῶν Ἀντικυθέρων (βλ. «Δ», τ. 299).

Ὁ Ἐρατοσθένης εἶχε ὑπολογίσει μὲ ἐξαιρετικὴ ἀκρίβεια (ἐπίσης μὲ τὴν Εὐκλείδεια Γεωμετρία) τὴν περίμετρο τῆς Γῆς. Ὁ αὐτοκράτορας Ἰουλιανός, λάτρης τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, στὸ βιβλίο του «Εἰς τὸν βασιλέα Ἥλιον» γράφει τὰ ἑξῆς: «Οἱ τε γὰρ πλάνητες εὐδήλον ὅτι περὶ αὐτὸν (δηλαδὴ τὸν Ἥλιον) ὥσπερ βασιλέα χορεύοντες». (Βλ. «Ἡ ἐκθρόνιση τῆς Γῆς καὶ ἡ ἐνθρόνιση τοῦ Ἥλιου», «Δ», τ. 313.)

Βίβλος: Ὁ Ἥλιος κινεῖται γύρω ἀπὸ τὴ Γῆ

Βίβλος περιέχει πάρα πολλὰ ἐδάφια, στὰ ὁποῖα φαίνεται καθαρά, ὅτι οἱ συγγραφεῖς τῆς θεωροῦσαν, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι ἐπίπεδη καὶ βρίσκεται στὸ κέντρο τοῦ Σύμπαντος:

- «Ἐωσφόρος δὲ εἶδε τὴν ἑαυτοῦ τάξιν, ἐπιλαβέσθαι **περὺγων γῆς**, ἐκτινάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς» («Ἰώβ», 38:12-13). Πῶς ἡ Γῆ μπορεῖ νὰ κρατηθῇ ἀπὸ τὶς πτέρυγές της; Μιὰ σφαῖρα δὲν ἔχει πτέρυγες. Οἱ πτέρυγες τῆς Γῆς ἀναφέρονται καὶ σὲ ἄλλα ἀποσπάσματα τῆς «Παλαιᾶς Διαθήκης» ὅπως π.χ.: «Καὶ ἀρεῖ σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη καὶ συνάξει τοὺς ἀπολομένους Ἰσραὴλ καὶ τοὺς διεσπαρμένους τοῦ Ἰούδα συνάξει ἐκ τῶν **τεσσάρων περὺγων τῆς γῆς**» («Ἡσαΐας», 11:12), «καὶ σύ, υἱὲ ἀνθρώπου, εἶπον· τάδε λέγει Κύριος τῇ γῇ τοῦ Ἰσραὴλ· πέρας ἦκει, τὸ πέρας ἦκει ἐπὶ τὰς **τέσσαρας πτέρυγας τῆς γῆς**» («Ἰεζεκιήλ», 7:2).
- «Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν» («Κατὰ Ματθαῖον», 4:8). Σὲ ὅσο ὑψηλὸ ὄρος κι ἂν ἀνεβῆς, λόγῳ τῆς σφαιρικότητος τῆς Γῆς δὲν μπορεῖς νὰ δῇς «πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου». Θὰ μπορούσες νὰ τὶς δῇς, μόνο ἐὰν ἡ Γῆ ἦταν ἐπίπεδη.
- Ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐπίπεδη Γῆ ὁ Γιαχβὲ ἔχει στήσει τὸν Οὐρανό, μιὰ σκηνὴν σὰν κάμαρα: «Ὁ στήσας **ὡς καμάραν τὸν οὐρανὸν** καὶ διατείνας ὡς **σκηνὴν** κατοικεῖν» («Ἡσαΐας», 40:22).
- «Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαὼν καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγα Αἰλῶν. Καὶ ἔσθι ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐν στάσει, ἕως ἡμῦνато ὁ Θεὸς τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. **καὶ ἔσθι ὁ ἥλιος κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, οὐ προεπορεύετο εἰς δυσμὰς εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς.**» («Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ», 10:12-13.) Πρόκειται γιὰ τὸ σημαντικώτερο βιβλικὸ ἀπόσπασμα, ποὺ ὑποστηρίζει τὸν ἱερὸ Γεωκεντρισμό. Ὁ θεὸς ἤθελε νὰ παρατείνῃ τὴν ἡμέρα, προκειμένου οἱ Ἑβραῖοι νὰ προλάβουν νὰ σφάξουν τοὺς ἐχθροὺς τους. Ἐδωσε λοιπὸν διαταγὴ νὰ σταματήσῃ –ὄχι ἡ Γῆ, ποὺ εἶναι αὐτή, ποὺ κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν Ἥλιο, ἀλλὰ– ὁ Ἥλιος καὶ ὁ Ἥλιος στήθηκε στὴ μέση τοῦ Οὐρανοῦ καὶ δὲν πορεύεταν πρὸς τὴ δύση.

- «Καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει. Αὐτὸς ἀνατέλλων ἐκεῖ **πορεύεται** πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν· κυκλοῖ κυκλών, πορεύεται» («Ἐκκλησιαστής», 1:5).
- «Φοβηθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ, κατορθωθήτω ἡ γῆ καὶ μὴ **σαλευθήτω**» («Παραλειπομένων Α΄», 16:30).
- «Καὶ ὥφθησαν ἀφ᾽ ἑσείς θαλάσσης, καὶ **ἀπεκαλύφθη θεμέλια τῆς οἰκουμένης** ἐν τῇ ἐπιτιμῇσει Κυρίου, ἀπὸ πνοῆς πνεύματος θυμοῦ αὐτοῦ» («Βασιλειῶν Β΄», 22:16).
- «Καὶ ἰσχυρὰ ἐποίει **τὰ θεμέλια τῆς γῆς**» («Παροιμιαὶ Σολομώντος», 8:29).
- «Καὶ ἡ χεὶρ μου **ἐθεμελίωσε τὴν γῆν**, καὶ ἡ δεξιὰ μου **ἐστερέωσε τὸν οὐρανόν**» («Ἡσαΐας», 48:13).
- «Ὁ σείων τὴν ὑπ’ οὐρανὸν ἐκ θεμελίων, οἱ δὲ **στῦλοι αὐτῆς σαλεύονται**» («Ἰώβ», 9:6).
- «Ποῦ ἦς ἐν τῷ **θεμελιοῦν μετὰ τὴν γῆν**; ἀπάγγειλον δέ μοι εἰ ἐπίστη σύνεσιν. Τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς, εἰ οἶδας; ἢ τίς ὁ ἐπαγαγὼν σπαρτίον ἐπ’ αὐτῆς; Ἐπὶ τίνος **οἱ κρίκοι αὐτῆς πεπήγασι**; τίς δὲ ἔστιν ὁ **βαλὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ’ αὐτῆς**». («Ἰώβ», 38:4-6).
- «Καὶ διασπερεῖ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα τὰ ἔθνη **ἀπ’ ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς**» («Δευτερονόμιον», 28:64). Μία σφαῖρα δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη δύο ἄκρα.
- «Ἐν αὐτοῖς ἔθνη κερατιεῖ ἅμα ἕως **ἀπ’ ἄκρου γῆς**» («Δευτερονόμιον», 28:64). Ἐδῶ ἡ Γῆ περιγράφεται μὲ ἓνα ἄκρο.
- Ἐκτὸς ἀπὸ τῆ Γῆ ἔχει κι ὁ Οὐρανὸς ἓνα ἄκρο: «Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, **ἀπ’ ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ**» («Κατὰ Ματθαῖον», 13:27).
- Ἡ «Ἀποκάλυψις» ἐπισημαίνει, ὅτι ἡ Γῆ ἔχει τέσσερις γωνίες: «Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ **ταῖς τέσσαρας γωνίαις τῆς γῆς**» (7:1), «καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν **ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς**» (20:8).

Ἐπάνω ἀπὸ τὴν
ἐπίπεδον Γῆ ὁ Γιαχβὲ
ἔχει στήσει τὸν
Οὐρανόν, μιὰ σκηνὴ
σὰν κάμαρα: «Ὁ
στήσας ὡς καμάραν
τὸν οὐρανὸν καὶ
διατείνας ὡς
σκηνὴν κατοικεῖν».
(«Ἡσαΐας», 40:22.)

- Ἀπὸ τὸ πρῶτο κεφάλαιο τῆς Βίβλου καθίσταται σαφές, ὅτι ὑπάρχουν νερὰ τόσο ἐπάνω ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ὅσο καὶ κάτω ἀπὸ τὴν Γῆ. Ὁ θεὸς ἔβαλε τὴν Γῆ νὰ ἐπιπλέη στὰ νερά, ποὺ ὑπάρχουν ἀπὸ κάτω της: «Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γεννηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος, καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα,

καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀναμέσων τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερεῶμα οὐρανόν. καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν, καὶ ἐγένετο ἐσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα δευτέρα. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν» («Γένεσις» 1,6:10).

- «Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι **ὑποκάτω τῆς γῆς**» («Ἐξοδος», 20:4 καὶ «Δευτερονόμιον», 5:8).
- «Κύριε, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀπὸ τῶν **περυγῶν τῆς γῆς** τέρατα ἠκούσαμεν, ἐλπὶς τῷ εὐσεβεῖ. καὶ ἐροῦσιν· οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν, οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον. Φόβος καὶ βόθυνος καὶ παγὶς ἐφ’ ὑμᾶς τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἔσται ὁ φεύγων τὸν φόβον ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον, ὁ δὲ ἐκβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου ἀλώσεται ὑπὸ τῆς παγίδος, ὅτι **θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠνεόχθησαν, καὶ σεισθήσεται τὰ θεμέλια τῆς γῆς**» (Ἡσαΐας, 24:15-18). Αὐτός, ποὺ θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν φόβο, θὰ πέσῃ στὸν βόθρο, αὐτός, ποὺ θὰ ἀνέβῃ ἐπάνω ἀπὸ τὸν βόθρο, θὰ πιαστῇ στὴν παγίδα, διότι ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀνοιξε τὶς θυρίδες τοῦ Οὐρανοῦ καὶ σείονται τὰ θεμέλια τῆς Γῆς, ἡ ὁποία βέβαια ἔχει πτέρυγες. Ἀσχολίαστο.
- Τὰ ὕδατα, ποὺ βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὴ Γῆ, ἔχουν καὶ ψάρια: «Παντὸς ἰχθύος, ὅσα ἐστὶν **ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς**» («Δευτερονόμιον», 4:18.).

Ἡ ἱερὴ ἐπιπεδότητα σὲ κηρύγματα Ἀγίων Πατέρων

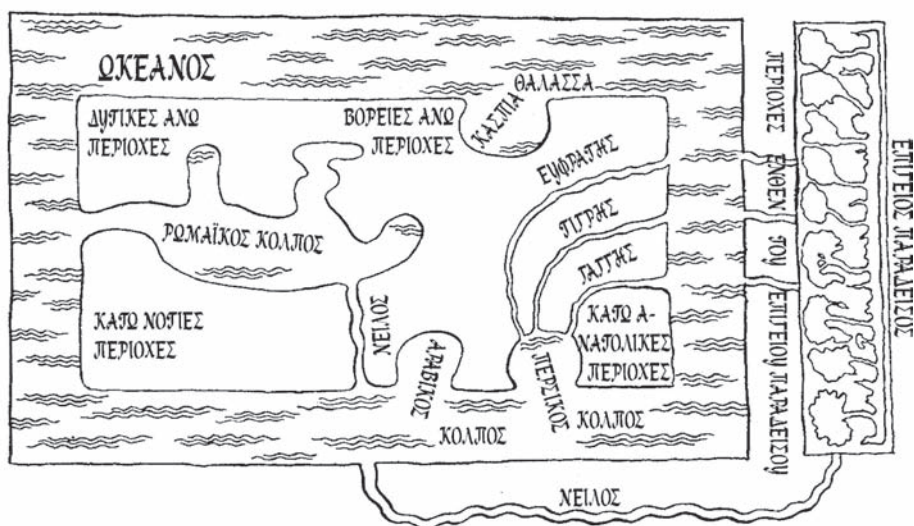
ετὰ τὴν ἐπικράτηση τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔγιναν πολλὲς καὶ διάφορες προσπάθειες νὰ ἐξηγηθοῦν τὸ σχῆμα τῆς Γῆς καὶ ἡ θέσις της στὸ Σύμπαν μὲ κύριο στόχο νὰ ἀπορριφθοῦν ὅλες οἱ «εἰδωλολατρικὲς» ἐλληνικὲς κοσμολογικὲς θεωρίες, ὥστε νὰ προσαρμοστοῦν οἱ παρατηρήσεις στὰ ἀναγραφόμενα στὴν Βίβλο. Ἐνδεικτικὰ:

- «Ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς καί, ὅτι **ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν**. Καὶ δοκεῖ μὲν ἐναντία ταῦτα εἶναι, πολλὴν δὲ ἔχει τὴν συμφωνίαν. Ὁ γὰρ εἰπὼν, ὅτι **ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐθεμελίωσεν αὐτήν**» (Ἰωάννης Χρυσόστομος, «Ad populum Antiochenum», ὁμιλίαι 1-21, τόμ. 49, σελ. 108, γρ. 19-24).
- «**Τὴν γῆν ὑπὸ τῶν ὑδάτων βασταζομένην**» (Ἰωάννης Χρυσόστομος, «Ad populum Antiochenum», ὁμιλίαι 1-21, τόμ. 49, σελ. 112, γρ. 50).
- «**Ὁ στερεώσας τὴν γῆν**» (Μέγας Βασίλειος, «Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», 22, 53:33).

Ένας καλόγερος του Μεσαίωνα ακολουθώντας τις βιβλικές περιγραφές βρίσκει το σημείο, όπου συναντώνται η Γη και ο Ουρανός. (*Atmosphère: météorologie populaire*, Camille Flammarion, 1888.)

- «Χριστὸς γὰρ ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ Υἱός, ὁ πῆξας τοὺς οὐρανούς ὥσει καμάραν, καὶ θεμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ στερεώσας τὴν θάλασσαν· ὁ πῦρ, καὶ θεῖον, καὶ γένναν, καὶ φόβον, καὶ τρόμον αἰωνίων κριτηρίων ἐτοιμάσας τοῖς ἁμαρτάνουσιν» (Μέγας Βασίλειος, «Λόγος», τόμος 30, σελ. 813, γρ. 13).
- «Ὁ στήσας τὸν οὐρανὸν ὥσει καμάραν» (Μέγας Βασίλειος, «Ὁμιλίας ἑξαήμερου», ὁμιλία 1, 8:12). Στὸ συγκεκριμένο βιβλίο ὁ Μ. Βασίλειος ἀπορρίπτει ὅλες τὶς ἐλληνικὲς κοσμολογικὲς θεωρίες, γιατί εἶναι εἰδωλολατρικὲς. Περιγράφει τὸ «στερέωμα» ὡς ἐσωτερικὰ κοῖλο καὶ ἐξηγεῖ, ὅτι ὁ «οὐράνιος θόλος» εἶναι ἐξωτερικὰ ἐπίπεδος ἢ κυρτός, ὥστε νὰ συγκεντρώνωνται τὰ νερά, ποὺ πέφτουν ἀπὸ ἐκεῖ στὴ Γῆ μὲ τὴ μορφὴ τῆς βροχῆς κ.λπ.. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸ τῶν θαλασσῶν τῆς Γῆς, ποὺ ἀποτελοῦσε γιὰ κοσμολογικοὺς καὶ θεολογικοὺς λόγους ἀντικείμενο συζητήσεων, ὁ Βασίλειος ἀποφαίνεται, ὅτι ὑπάρχει μόνο μία θάλασσα, ἡ Κασπία, ἡ ὁποία πρέπει νὰ συγκοινωνῇ μὲ τὸν Ὠκεανό, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι δὲν γνωρίζουν τὸ ἀκριβὲς σημεῖο. Οἱ «καταργημένοι» γιὰ τὸν Μ. Βασίλειο Ἑλληνες φιλόσοφοι εἶχαν ἀπλοῖκὲς ἢ ἀφελεῖς ἀντιλήψεις.

Χάρτης τῆς ἐπίπεδης Γῆς σύμφωνα μὲ τὴ «Χριστιανικὴ Τοπογραφία» τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἰνδικοπλεῦστη (κάτω σχεδιαστικὴ ἀποτύπωση). Ὁ Νεῖλος περνᾷ κάτω ἀπὸ τὸν ὠκεανό, συνελίζεται στὴ στεριὰ (περιοχὲς «ἐνθεν τοῦ ἐπιγείου Παραδείσου») καὶ φθάνει στὸν ἐπίγειο Παράδεισο, ἀπὸ ὅπου πηγαίνει τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς τρεῖς μεγάλους ποταμοὺς τῆς Ἀσίας, Εὐφράτη, Τίγρη καὶ Γάγγη.

- «Γῆ δὲ οὐκ ἂν ἑάντης ἐρήρεισται, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τὴν τῶν ὑδάτων οὐσίαν συνέστηκεν, ἐμπεριέχεται δὲ καὶ αὕτη κατὰ τὸ μέσον συνδεθεῖσα τοῦ παντός. ἢ τε θάλασσα καὶ ὁ ἔξωθεν περιρρέων τὴν σύμπασαν γῆν μέγας ὠκεανὸς ὑπὸ ἀνέμων κινεῖται» (Μέγας Ἀθανάσιος, «Κατὰ Ἑλλήνων», τμ. 27, γρ. 46-49).

«Ἀνελεῖν τῶν ἑλληνικῶν ὑποθέσεων τὴν πλάνην»

ἐπιβολὴ τῆς ἐβραϊκῆς βιβλικῆς ἀντίληψης περὶ Κόσμου ὠλοκληρώθηκε ἀπὸ τὸν Κοσμᾶ τὸν Ἰνδικοπλεύστη. Τὸ βιβλίον του μὲ τίτλο: «Χριστιανικὴ Τοπογραφία» ἀποτέλεσε ἔκτοτε τὸ μοναδικὸ ἐπιτρεπτὸ ἐγγχειρίδιον Κοσμολογίας. Ὁ Κοσμᾶς Ἰνδικοπλεύστης ἦταν Αἰγύπτιος μοναχός, ὁ ὁποῖος –ὅπως μαρτυροῦν τὸ ὄνομά του– πρέπει νὰ εἶχε ταξιδεύσει στὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανό. Στὸ ἐμπλουτισμένο μὲ ἐπεξηγηματικὰ σχέδια βιβλίον του «διαφεύδει» τοὺς «εἰδωλολάτρες» Ἑλληνες ἐπιστήμονες καὶ φιλοσόφους, ποὺ ἔκαναν λόγο γιὰ σφαιρικὴ Γῆ, καὶ «ἐπιβεβαιώνει» τὴν ἐπιπεδότητά της.

Παρουσιάζει τὴ Γῆ σὰν μία ἐπιμήκη πεδιάδα, σὰν ἰσόγειο δωμάτιο, ποὺ ἐπιστεγάζεται ἀπὸ τὸν οὐράνιο θόλο κατ' ἀπομίμηση τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης τοῦ Μωυσέως καὶ τὸν βιβλικὸν παράδεισον στὸ πρῶτο πάτωμα. Ὑποστηρίζει, πὼς ἡ Γῆ περιβάλλεται ἀπὸ τὸν ὠκεανό, πέτρα καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο βρίσκεται ἡ χώρα, ποὺ ζοῦσαν οἱ ἄνθρωποι πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Νῶε. Στὴν βορεινὴ ἄκρη τῆς ἡ Γῆ ἀνυψώνεται καὶ δημιουργεῖ ἕνα κωνικὸ βουνό. Ὁ ἥλιος εἶναι πολὺ μικρότερος ἀπὸ τὴ Γῆ καὶ κρύβεται τὸ βράδυ πίσω ἀπὸ τὸ κωνικὸ βουνό, γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο κινεῖται ὁ ἀστρικός κόσμος, ὑποβασταζόμενος ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς ἀγγέλους.

Παρατίθενται μερικὰ ἐνδεικτικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν «Χριστιανικὴ Τοπογραφία»:

- «Ὅστις τε σὺν Θεῷ ἱκανὸς ὑπάρχει, μάλιστα σὺν ταύτῃ τῇ βίβλῳ καὶ τῷ τόμῳ ἐκ βάθρων **ἀνελεῖν τῶν ἑλληνικῶν ὑποθέσεων τὴν πλάνην...** Πρὸς μάθησιν καὶ κατανόησιν θείων δογμάτων καὶ ἀνατροπὴν ἑλληνικῶν προλήψεων, καὶ ὅπως ἅπας ὁ σκοπὸς τῆς θείας Γραφῆς εἰς τὴν μέλλουσαν κατάστασιν ἀφορᾷ» (Πρόλογος).
- «Εἰ γὰρ ὡς χριστιανὸς ἀνατρέπειν ἠβούλετο τὴν δόξαν τὴν ἑλληνικὴν, τάς γε περὶ τούτου πρῶτον ἀρχὰς ἐχρῆν **ἐκ βάθρων ἀνελεῖν, τὴν σφαῖραν καὶ τὴν ταύτης περιφορὰν,** ὅπερ ἡμεῖς βουλῆσαι Θεοῦ ἐν ἐτέρῳ συγγράμματι αἰτηθέντες πεποιήκαμεν» (Χριστιανοῦ, «Περὶ διαμονῆς οὐρανῶν», Λόγος Ζ , 7.1).
- «Αἰσχυνέσθωσαν τοίνυν Ἑλληνες οἱ συναΐδιον τῷ Θεῷ τὸν κόσμον ὑποτιθέμενοι καὶ προβιοτὴν καταγγέλλοντες καὶ ἀνάστασιν σωμάτων ἀθετοῦντες. Αἰσχυνέσθωσαν καὶ οἱ τούτων ἐπακόλουθοι, οἱ χριστιανίζειν μὲν δοκοῦντες,

Ὁ Γαλιλαῖος ἀντιμετωπίζει τὴν Ἱερὰ Ἐξέταση.
(Κριστιάνο Μπάντι, 1857.)

Τὸ 1633 ὁ Γαλιλαῖος παρουσιάστηκε σιδηροδέσμιος μπροστὰ στὴν Ἱερὰ Ἐξέταση, ἀπὸ τὴν ὁποία καταδικάστηκε, γιατί πίστευε καὶ ὑποστήριζε «δοξασίες ψεύτικες καὶ ἀντίθετες πρὸς τὶς Ἁγίες καὶ Ἱερές Γραφές, ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι τὸ κέντρο τοῦ κόσμου καὶ ὅτι δὲν κινεῖται ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ πρὸς τὴ δύση, ἀλλὰ ὅτι ἡ Γῆ κινεῖται καὶ αὕτὴ δὲν ἀποτελεῖ τὸ κέντρο τοῦ κόσμου».

τῷ δὲ ἔργῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων φρονοῦντες, οἱ λέγοντες σφαιροειδῆ εἶναι τὸν οὐρανόν. Οὐδὲν γὰρ ἕτερον καὶ αὐτοὶ λέγουσιν, ὧν οἱ Ἕλληνες καταγγέλλουσιν, αἰετὸν τὸν κόσμον οὕτως ἐν φθορᾷ τῶν σωμάτων εἶναι καὶ ἀνάστασιν σωμάτων μηδέποτε γίνεσθαι, μήτε ἐτέραν κατάστασιν» (Πρόλογος περὶ τῶν Ἀποστόλων, 5.178).

Ἀστρονόμοι στὶς πυρὲς τῆς Ἱερᾶς Ἐξέτασης

ἀ σκοτεινὰ χρόνια τοῦ Μεσαίωνα οἱ ἐπιστήμονες, ποὺ τολμοῦσαν νὰ ὑποστηρίξουν κάποια θεωρία, ἡ ὁποία ἐρχόταν σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν Βίβλο, ἀντιμετωπίζαν τὶς πυρὲς τῆς Ἱερᾶς Ἐξέτασης. Στὸ τεῦχος 311 τοῦ «Δ» παρουσιάστηκε ἡ καταδίκη σὲ διὰ πυρᾶς θάνατο τοῦ φιλοσόφου Τζιορντάνο Μπροῦνο, ὁ ὁποῖος θεωρήθηκε ἄκρως ἐπικίνδυνος, διότι ἐπανελάμβανε τὰ πορίσματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων, σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα τὸ Σύμπαν εἶναι ἄπειρο καὶ ὁμογενές.

Ἡ πλέον γνωστὴ περίπτωσις δίωξις ἐπιστήμονα εἶναι αὐτὴ τοῦ Γαλιλαίου. Ἡ ἀνοικτὴ ὑποστήριξις τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστήματος ἔφερε τὸν Γαλιλαῖο σὲ ὀριστικὴ σύγκρουσις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία τοῦ συνέστησε νὰ σταματήσει νὰ διδάσκη τις «αἵρετικὲς» ἡλιοκεντρικὲς ἀρχές, οἱ ὁποῖες ἦταν ἀντίθετες μὲ τὴν Ἁγία Γραφή. Λόγω τῆς κυκλοφορίας τοῦ βιβλίου του «Διάλογος», ὅπου ὁ Γαλιλαῖος συνέκρινε τις πλανητικὲς ἀρχές τοῦ Πτολεμαίου καὶ τοῦ Κοπέρνικου, προκλήθηκε τεράστια ἀναστάτωση, καὶ τὸν κάλεσαν σὲ ἀπολογία. Τὸ 1633 ἀναγκάστηκε νὰ παραδεχθῇ δημόσια τις «πλάνες» του γιὰ τὸ Ἡλιοκεντρικὸ Σύστημα, προκειμένου νὰ ἀποφύγῃ τὴ θανατικὴ καταδίκη στὴν πυρὰ ἀπὸ τὴν «Ἱερὰ Ἐξέτασις», ἀλλὰ καταδικάστηκε σὲ κατ' οἶκον περιορισμὸ χωρὶς χρονικὸ ὄριο, λόγω «βαρύτερων ἐγκλημάτων» καὶ «ὑποψίας αἵρεσης». Τὸ βιβλίον του καθὼς καὶ ἡ «Ἐπιτομή» τοῦ Κέπλερ προστέθηκαν στὸν κατάλογο τῶν ἀπαγορευμένων βιβλίων.

* * *

Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἐπιβλήθηκε ἡ πρακτικὴ τῆς ἀναγραφῆς παραπομπῶν σὲ βιβλιογραφία. Κάθε ἐπιστήμονας, ποὺ ὑποστήριξε κάποια θεωρία, ὥφειλε νὰ σημειώσῃ σὲ παραπομπὴ τὸ σχετικὸ ἐδάφιο τῆς Βίβλου, μὲ τὸ ὁποῖο ἐναρμονιζόταν ἡ θεωρία του αὐτῇ, ὥστε νὰ μὴν θεωρηθῇ ὡς αἵρετικὸς. [Ἀνάλογη πρακτικὴ ἀκολουθοῦσαν ἀνελλιπῶς καὶ οἱ κομμουνιστὲς συγγραφεῖς στὴν πρῶνὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσιὴ τὸν περασμένο αἰῶνα, οἱ ὁποῖοι ἔβαζαν στὰ συγγράμματά τους παραπομπὲς ἀπὸ κείμενα τοῦ Μάρξ, ὥστε νὰ μὴν κατηγορηθοῦν γιὰ ἀναθεωρητές.]

Ἡ ἱερὴ ἐπιπεδότητα ὑμνεῖται στοὺς ναοὺς ἀκόμα καὶ σήμερα

Βίβλος δὲν ἔχει χάσει τὴν ἱερότητά της, ἐπομένως ὅλα τὰ προαναφερθέντα ἀντιεπιστημονικὰ ἐδάφια γιὰ τὸ σχῆμα τῆς Γῆς καὶ τοῦ Κόσμου ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερα νὰ θεωροῦνται ἱερὰ καὶ θεόπνευστα καὶ νὰ ψάλλωνται ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς στοὺς ναοὺς τῆς χώρας μας. Ὁμοίως καὶ τὰ διδάγματα τῶν Ἀγίων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Στὰ λειτουργικὰ ἐπίσης κείμενα τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὰ ποὺ διαβάζονται καθημερινὰ στοὺς ναοὺς, ὑπάρχουν πλεῖστα σχετικὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα ὑμνοῦν τις ἀντιεπιστημονικὲς βιβλικὲς θεωρίες, ὅπως:

- Ὡδὴ γ': «**Ὁ στερεώσας λόγῳ τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὴν γῆν ἐδράσας ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, στερεώσόν με πρὸς ὕμνον, καὶ δοξολογίαν σου Κύριε**» («Μηναῖον Ἰανουαρίου»).
- Εἰρμός: «**Ὁ στερεώσας κατ' ἀρχὰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέσει, καὶ τὴν γῆν ἐπὶ ὑδάτων ἐδράσας, ἐν τῇ πέτρᾳ τε Χριστέ, τῶν ἐντολῶν σου στηρίξον, ὅτι οὐκ ἔστι πλὴν σου, Ἅγιος, μόνε Φιλάνθρωπε**» («Μηναῖον» Αὐγούστου).

Γιάννης Λάζαρης

ΕΛΛΑΔΑ - ΚΙΝΑ

Κοινά στοιχεία πολιτισμοῦ (II)

ὁ δεύτερο μέρος τῆς παρουσίασης κοινῶν στοιχείων τῶν Ἑλληνικοῦ καὶ Κινέζικου Πολιτισμῶν ἀπὸ τὸ βιβλίο τῆς ἀρχαιολόγου Τερέζας Μητσοπούλου «Hellas China - One Culture», ἔκδ. Τ. Μητσοπούλου, 1991. (Τὸ πρῶτο μέρος εἶχε δημοσιευθῇ στὸ τεῦχος 311.)

Μπρούντζινα λιβανιστήρια. Ἀριστερὰ ἀπὸ τοὺς Δελφοὺς (450 π.Χ.) καὶ δεξιὰ ἀπὸ τὸ Χοπέι τῆς Κίνας (β' αἰ. π.Χ.).

Ἀριστερὰ κεφαλὴ τοῦ 5' αἰ. π.Χ. ἀπὸ τὸ Μουσεῖο Ἡρακλείου. Φοράει διάδημα διακοσμημένο μὲ ἐλισσόμενα σιγίτια ἢ φίδια. Δεξιὰ παρόμοια κεφαλὴ τῆς Δυναστείας Σάνγκ.

- Τὸ ἐλίσσόμενο γύρω ἀπὸ δένδρο φίδι - δράκος:
1. Ἀσκληπιὸς (Μουσεῖο Ἐπιδαύρου).
 2. Ἐρυθρόμορφος ἀμφορέας (δ' αἰ. π.Χ., Βρεταννικὸ Μουσεῖο) μὲ παράσταση φιδιοῦ γύρω ἀπὸ δέντρο, ποὺ φύλαγε τὰ μήλα τῶν Ἑσπερίδων.
 3. Δύο δράκοι ἐλίσσόμενοι σὲ ξύλινες κολῶνες φυλάσσουν τὴν εἴσοδο τοῦ ναοῦ Yuan Tong (1' αἰ. μ.Χ.) στὴν ἐπαρχία Γιουνάν τῆς Κίνας.
 4. καὶ 5. Ὅμοιως δράκοι σὲ ναοὺς τῆς Φουτζιάν (Ciji, Baijiao, 1α' αἰ. μ.Χ.) καὶ τῆς Ταϊβάν.
 6. Δράκος γύρω ἀπὸ ξύλινη κολώνα στὸ ἱερὸ πάρκο Yellow Dragon Cave.

ΑΘΕΟΙ ΤΟ 27% ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ

Ἀνήκουν στήν τάξη τῶν μορφωμένων

Ἰ ἀνθρωπιστές ἀποτελοῦν ἕνα σημαντικὸ τμήμα τῆς ἀμερικανικῆς κοινωνίας. Ἀριθμοῦν δεκάδες ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, ἂν καὶ μὴ θρησκευόμενοι, εἶναι ἠθικῶς ἀκέραιοι. Ὁ ὅρος μὴ θρησκευόμενοι μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ εὐρῶς γιὰ ἐκείνους ποὺ δὲν ἀνήκουν σὲ κάποιο θρησκευτικὸ δόγμα ἢ δὲν πιστεύουν στὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ – μπορεῖ νὰ εἶναι ἀγνωστικιστές, ἄθεοι ἢ σκεπτικιστές. Πηγὴ ἔμπνευσῆς τους εἶναι ἡ σύγχρονη Ἐπιστήμη, ἡ Λογοτεχνία, ἡ Φιλοσοφία καὶ ὄχι τὰ παραδοσιακὰ «ἱερὰ κείμενα». Δὲν ἀκολουθοῦν τὰ κελεύσματα τῆς Βίβλου, τοῦ Κορανίου κ.λπ.

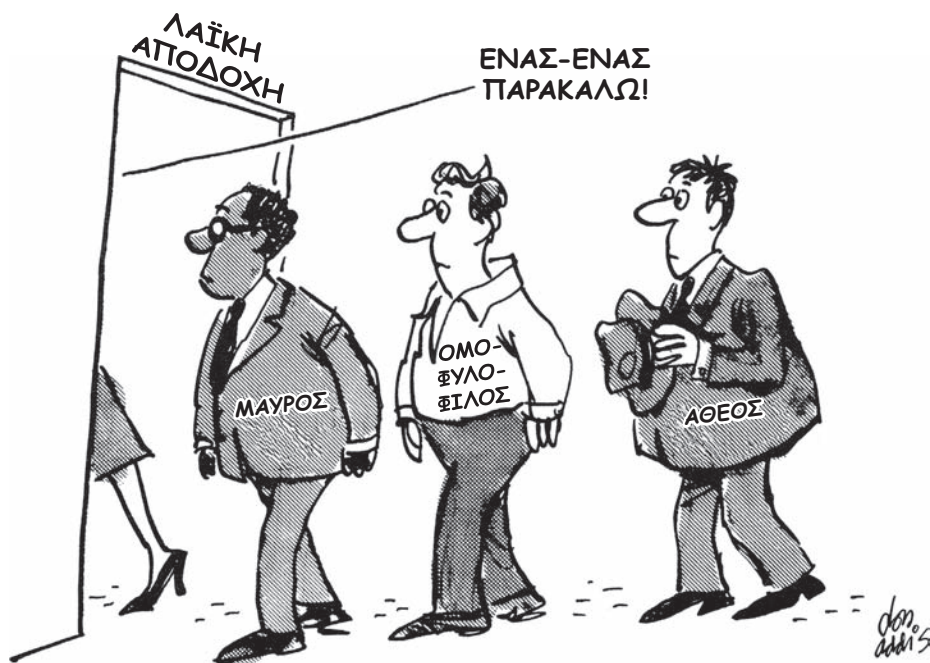
Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς δὲν θρησκευόταν, ἂν καὶ λόγῳ τῆς οἰκογενείας ἢ ἄλλων κοινωνικῶν πιέσεων, ποὺ δέχονται, ἐνδέχεται νὰ παραμένουν κατ' ὄνομα μέλη κάποιας Ἐκκλησίας. Πρόκειται γιὰ μοντέρνους ἀνθρώπους τόσο στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θεῶνται τὸν κόσμον ὅσο καὶ στὴν συμπεριφορὰ. Ἐλλείπει ἀκριβέστερον ὅρον ἀποκαλοῦνται ἀνθρωπιστές καὶ εἶναι ἀφωσιωμένοι σὲ οὐμανιστικὲς ἀξίες καὶ τὶς πολιτικὲς ἀρετὲς τῆς Δημοκρατίας. Πιστεύουν στὴν ἀνθρώπινη ἐλευθερία καὶ ἀξιοπρέπεια. Ἐνδιαφέρονται νὰ ζήσουν μία ζωὴ γεμάτη δημιουργικότητα καὶ εὐτυχία. Δείχνουν ἀλτρουϊστικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἄλλων. Εἶναι ἀνεκτικοὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ζοῦν οἱ συνάνθρωποί τους, καὶ σέβονται τὴν προσωπικὴ τους ζωὴ.

Ἀγνωστικιστές στὶς ΗΠΑ καὶ στὴν Εὐρώπη

Πρόσφατη ἔρευνα, διεξαχθεῖσα ἀπὸ τοὺς «Financial Times», ἂν καὶ δὲν ἔτυχε τῆς ἀρμόζουσας προσοχῆς, καταδεικνύει σαφέστατα τὸ γίνεσθαι τῆς σύγχρονης ἀμερικανικῆς κοινωνίας. Ὅταν ρωτήθηκαν, ἐὰν πιστεύουν σὲ ὅποιαδήποτε μορφὴ Θεοῦ ἢ ἀνωτάτου ὄντος, τὸ 14 % τῶν Ἀμερικανῶν ἀπάντησαν ὅτι εἶναι ἀγνωστικιστές (σκεπτικιστές ὡς πρὸς τὴν ὑπαρξὴ Θεοῦ, 4% ἀπάντησαν ὅτι εἶναι ἄθεοι, 6% ὅτι «θα προτιμοῦσαν νὰ μὴν ποῦν» καὶ 3% ὅτι «δὲν εἶναι βέβαιοι». Τὰ ποσοστὰ αὐτὰ συνιστοῦν τὸ 27% τοῦ πληθυσμοῦ.

Πόσοι Ἀμερικανοὶ δηλώνουν ὅτι πιστεύουν στὸν Θεό; 73%, σύμφωνα μὲ τὴν συγκεκριμένη ἔρευνα καὶ ὄχι 91%, ὅπως συχνὰ ἀναφέρεται ἀπὸ τὸ λόμπυ τῆς θρησκευτικῆς προπαγάνδας. Ἄν σὲ ὅσα ἀναφέρονται ἀνωτέρω προσθέσουμε ἐκείνους ποὺ δὲν ἐκκλησιάζονται, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία μόνο γιὰ γάμο ἢ γιὰ κηδεῖα ἢ ποὺ ἀποτελοῦν μόνον κατ' ὄνομα μέλη κάποιας Ἐκκλησίας, τότε ὁ ἀριθμὸς τῶν μὴ

θρησκευόμενων ανθρώπων στις ΗΠΑ είναι πολύ μεγαλύτερος απ' ό,τι ισχυρίζονται οι «ειδήμονες» της Έκκλησίας. Επιπλέον πολλοί από εκείνους, που ισχυρίζονται ότι πιστεύουν στον Θεό, μιλούν μάλλον σε πνευματικό και όχι σε υπερφυσικό επίπεδο. Γι' αυτούς η έννοια του Θεού δεν είναι ταυτόσημη με εκείνη του Θεϊσμού.

Έρευνες έχουν δείξει, ότι όσο πιο μορφωμένος είναι ένας άνθρωπος τόσο πιο πιθανόν είναι να είναι ανθρωπιστής, αγνωστικιστής ή άθεος. Έτσι σε γενικές γραμμές οι καθηγητές σε έρευνητικά κέντρα/πανεπιστήμια είναι κατά κανόνα ανθρωπιστές· το

ΚΑΙ Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ...

τὸν «Δαυλό», Ἰουλ.-Αὐγ. 2007, διάβασα τὴν περίληψη ἀπὸ τὸ «Βιβλίο τοῦ Μορμόν» («The Book of Mormon»), ποὺ εἶναι ἱερὸ βιβλίο μιᾶς ἀπὸ τὶς πολλὲς ἐβραϊκὲς αἱρέσεις, ποὺ δροῦν ἐλεύθερα στὴν Ἀμερική καὶ μαζί μὲ τὴν Ἁγία Γραφή τῶν Ἑβραίων ἀποτελοῦν τὸ ἐργαλεῖο ἐπικοινωνίας τοῦ δικοῦ τους θεοῦ, τοῦ Γιαχβέ, μὲ τοὺς ἀρχαίους κατοίκους τῆς Ἀμερικής. Σύμφωνα μὲ τὸ βιβλίο τοῦ Μορμόν οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Ἀμερικής ἦταν δύο ἐβραϊκὲς φυλές, οἱ Λαμανῖτες καὶ οἱ Νεφίτες, ποὺ ἦρθαν στὴν Ἀμερική τὸν 6ο αἰ. π.Χ. ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἄρα, μὲ τὴν ἱστορία ποὺ πλάθεται σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο, ἡ ἐβραϊκὴ αἵρεση διεκδικεῖ τὴν πατρότητα τῶν ἰθαγενῶν τῆς Ἀμερικής καὶ συνεπῶς τὴν κοινὴ ἐβραϊκὴ καταγωγή τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ ποῦ, ὅπως ξέροντε, ἀποτελεῖται ἀπὸ 102 ἐθνικότη-

60% τῶν Ἀμερικανῶν ἐπιστημόνων εἶναι εἴτε ἄθεοι εἴτε ἀγνωστικιστές, ποσοστὸ ποὺ φθάνει τὸ 93% στὴν Ἑθνικὴ Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν.

Ὡστόσο τὸ ποσοστὸ τῶν ἀνθρώπων, ποὺ δὲν πιστεύουν στὸν Θεό, στὶς λαϊκὲς τάξεις στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖς, εἶναι μικρότερο ἀπ' ὅσο στὶς πέντε εὐρωπαϊκὲς χώρες, ὅπου ἐπίσης διεξήχθη ἡ ἀνάλογη ἔρευνα. Ἐκεῖ οἱ ἀγνωστικιστὲς εἶναι περισσότεροι τῶν ἀθέων, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Γαλλία, ὅπου τὸ ποσοστὸ εἶναι ἀνάλογο, 32% ἀντιστοίχως. Στὴν Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ οἱ ἀγνωστικιστὲς ἀποτελοῦν τὸ 35 % τοῦ πληθυσμοῦ καὶ οἱ ἄθεοι τὸ 17%, στὴν Ἰταλία οἱ ἀγνωστικιστὲς φθάνουν τὸ 20% καὶ οἱ ἄθεοι τὸ 7%, στὴν Ἰσπανία 30% εἶναι ἀγνωστικιστὲς καὶ 11 % ἄθεοι, ἐνῶ στὴν Γερμανία 25% εἶναι ἀγνωστικιστὲς καὶ 20% ἄθεοι. Πολλοὶ δήλωσαν, ὅτι θὰ προτιμοῦσαν νὰ μὴν ἀπαντήσουν ἢ ὅτι δὲν εἶναι σίγουροι.

Σὲ ὅλες τὶς προαναφερθεῖσες εὐρωπαϊκὲς χώρες ἐκεῖνοι ποὺ δὲν πιστεύουν στὸν Θεό εἶναι πολὺ περισσότεροι τῶν πιστῶν, ἐξαιρουμένης τῆς Ἰταλίας. Ἡ Εὐρώπη ἔχει γίνεи οὐμανιστικὴ, καὶ οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖς κινοῦνται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνση.

Οἱ δημοκράτες καὶ ἡ ψῆφος τοῦ Θεοῦ

πὸ αὐτὲς τὶς συνθήκες ἦταν πραγματικὸ σὸκ νὰ βλέπουμε τοὺς ἡγέτες τῶν δημοκρατικῶν νὰ διατρανῶνουν τὶς θρησκευτικὰς τους δεσμεύσεις στὶς 4 Ἰουνίου τοῦ 2007 στὸ (χορηματοδοτημένο ἀπὸ εὐαγγελιστὲς) πρόγραμμα τοῦ CNN «The Situation Room», σὲ συζήτηση σχετικὰ μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν πολιτικὴ. Οἱ προτεστάντες Χίλαρυ Κλίντον, Μάρακ Ὀμπάμα καὶ Τζὼν Ἐντουαρντς ἔνωσαν τὶς φωνὲς τους μὲ τοὺς καθολικοὺς Τζόζεφ Μπίντεν, Κρίστοφερ Ντόντ, Γουίλιαμ Ρίτσαρντσον καὶ Ντένις Κουσίνιτς καὶ διεκήρυξαν τὴν θρησκευτικὴν τους ἀφοσίωση. Κανεὶς δὲν τόλμησε νὰ πῇ ὅτι εἶναι ἀγνωστικιστὴς, σκεπτικιστὴς ἢ ὅτι «δὲν εἶναι σίγουρος», πόσω μάλλον νὰ πῇ ὅτι εἶναι ἄθεος. Κανεὶς δὲν τόλμησε νὰ διατυπώσῃ μία διαφορετικὴ ἀποψη, κανεὶς δὲν τόλμησε νὰ ὑπερασπιστῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τῆς προσωπικῆς ζωῆς, ὅπως εἶχε κάνει ὁ ὑποψήφιος γιὰ τὴν Προεδρία τοῦ 2000 Μπὶλ Μπράντλεϋ. Θὰ περικρακωθῇ τὸ Δημοκρατικὸ κόμμα μέσα στὴν Θρησκευτικὴ Δεξιὰ, θὰ ἀερολογῇ ἀναφορικὰ μὲ τὶς ἐξαγγελίες του περὶ ἀνθρωπιστικῆς θέασης τῶν πραγμάτων, προκειμένου νὰ ἐξασφα-

τες. Καὶ ἀναρωτιέμαι, πῶς μποροῦν νὰ διεκδικήσουν ἓνα τέτοιο πρᾶγμα; Πῶς μποροῦν νὰ προβάλλουν ἓναν τέτοιο ὠμὸ ἰσχυρισμό; Μὲ ποιά ἐπιχειρήματα; Ἀλλά..! Δυστυχῶς στὴν Ἀμερικὴ ὅλα συμβαίνουν. Γιὰ ὅλα δίδουν λύσεις καὶ ἀπαντήσεις, ἀφοῦ καὶ οἱ ἀλογίες ἐκλαμβάνονται ὡς λόγος.

Τὴν καλύτερη ἀπάντηση στὰ ἐρωτήματα τὴν ἔδωσε πολὺ εὐστοχα πρὶν ἀπὸ 10 χρόνια ἡ Ἑβραία ἐλληνίστρια Μαίρη Λέφκοβιτς (συνέντευξη στὸν «Δαυλό», τ. 208, 1999) βασιζόμενη στὴν σημερινὴ ἀμερικανικὴ «φιλοσοφία» ὅπως: «Ἀλήθεια θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἢ μὴ Ἀλήθεια. Τὴν Ἱστορίαν νὰ τὴν κάνουμε ὅπως τὴν θέλουν οἱ καταπιεσμένες λαϊκὲς ομάδες τῆς Ἀμερικῆς, ποὺ εἶναι οἱ μαῦροι καὶ οἱ ἰθαγενεῖς. Καὶ ἂν ἀκόμα οἱ ἰσχυρισμοὶ δὲν εἶναι ἀληθεῖς, δὲν πειράζει, γιὰτὶ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Θέλουμε οἱ ἰθαγενεῖς νὰ ἀπελευθερωθοῦν, καὶ

Στὸν ἀμερικανικὸ διαθηρησκειακὸ ἱστότοπο *Beliefnet* μὲ ἑκατομμύρια συνδρομητῶν καὶ ἀγοραστῶν προϊόντων συμπεριλήφθηκε πρόσφατα καὶ ὁ δείκτης Θεόμετρο (*God-o-Meter*), ὁ ὁποῖος -μεταξὺ ἄλλων- μετρεῖ καὶ τὸν βαθμὸ πίστεως τῶν ὑποψηφίων γιὰ τὸ προεδρικὸ χοῖσμα στὶς Η.Π.Α.

συνεπῶς ὅτι διήποτε ἐξυπηρετεῖ αὐτὸ τὸ σκοπὸ εἶναι σωστό. Μὲ ἓνα λόγο «Ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα» σ' ὅλο τὸ μεγαλεῖο του. Αὐτὴ εἶναι ἡ μοντέρνα φιλοσοφία, ποὺ μᾶς κυβερνᾷ. Μὲ αὐτὴν τὴν φιλοσοφία ὁ ἀμερικανικὸς λαὸς ἔφτασε σήμερὰ νὰ γίνῃ ὁ πρῶτος θρησκευόμενος λαὸς τοῦ κόσμου. Οἱ θρησκευτικὲς μεταστάσεις τῶν ἐβραϊκῶν αἰρέσεων, μὲ βάση τὴν Βίβλο, δροῦν ἀνεξέλεγκτες σ' ὅλη τὴν Ἀμερική, καθιστώντας τὸν ἀμερικανικὸ λαὸ ἀβουλο νὰ ἀντιδράσῃ.

Οἱ νέοι, καλοντυμένοι, εὐγενικοί, μορφωμένοι καὶ δραστήριοι φοιτητὲς καὶ κομποὶ κύριοι μὲ ρεπούμπλικα, μαῦρα γυαλιὰ καὶ μαῦρες Μερσεντές, ποὺ μᾶς ἐπισκέπτονται τακτικά, προσπαθοῦν νὰ μᾶς προσεγγίσουν μὲ καλοὺς τρόπους καὶ μερικὰ βιβλία, γιὰ νὰ μᾶς ψιθυρίσουν τὸ παραμῦθι τῆς μεγάλης ἀγάπης καὶ τῆς γενναιοδορίας τοῦ δικοῦ τους θεοῦ, τοῦ Γιαχβέ, γιὰ ὅλον τὸν κόσμον.

λίσση τὴν ψῆφο τοῦ Θεοῦ ;

Παρά τὸ γεγονός, ὅτι σχεδὸν ὅλοι οἱ δημοκρατικοὶ εἶναι ὑπὲρ τοῦ χωρισμοῦ Κράτους-Ἐκκλησίας καὶ ἄλλων φιλελεύθερων μέτρων, ὥστόσο αἰσθάνονται ὑποχρεωμένοι νὰ ψέλνουν ἐκκωφαντικὰ ὡσαννὰ γι' αὐτὴν τὴν παλιομοδίτικη θρησκεία. Τί ἀηδιαστικὴ ὑποκρισία !

* * *

Θρησκευτικὴ Δεξιὰ ὑποστηρίζει, ὅτι χωρὶς Θεοῦ δὲν ὑπάρχει ἠθικὴ. Οἱ ἀνθρωπιστὲς μιλοῦν περὶ ἡθους, τὸ ὁποῖο ἀσφαλῶς καὶ ὑπάρχει χωρὶς Θεοῦ. Οἱ συντηρητικοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ὑπερασπίζονται τὴν προσωπικὴ ἐλευθερία, ἀλλὰ μὲ αὐτὸ ἐννοοῦν τὴν οἰκονομικὴ ἐλευθερία. Πολὺ συχνὰ ὅλοι τοὺς εἶναι πολὺ πρόθυμοι νὰ παρέμβουν στὸν κώδικα ἀξιών καὶ στὶς πλέον προσωπικὲς ἀποφάσεις τῶν ἀτόμων. Στὴν πραγματικότητα ἡ Θρησκευτικὴ Δεξιὰ ἔδειξε ἀποφασισμένη νὰ λάβῃ δραστικὰ μέτρα σὲ σοβαρώτατα ζητήματα, ὅπως τὸ δικαίωμα τῆς γυναῖκας νὰ αποφασίζῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸ της καὶ τὸ δικαίωμα νὰ πεθάνῃ κανεὶς μὲ ἀξιοπρέπεια.

Ἡ πρόσφατη ἀποφυλάκιση τοῦ δρ Τζᾶκ Κεβορκιὰν ἀπεικονίζει καθαρὰ τὸν πολιτισμικὸ πόλεμο, ποὺ βιώνουμε τὶς τελευταῖες δύο δεκαετίες. Ὁ δρ Κεβορκιὰν ἐξέτισε ποινὴ ἑπτὰ ἐτῶν (συνήθως προβλέπεται ποινὴ ποινὴ δέκα ἕως εἰκοσιπέντε ἐτῶν), ἐπειδὴ ὑπερασπίστηκε τὸ δικαίωμα τῆς προσωπικῆς ἐπιλογῆς τοῦ τρόπου θανάτου τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ζήτημα εἶναι κατὰ πόσον ἓνα ἄτομο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πεθάνῃ μὲ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ Κράτος ἢ ἡ Ἐκκλησία μποροῦν νὰ παρέμβουν καὶ νὰ ἐμποδίσουν τόσο προσωπικὲς ἀποφάσεις.

Μετάφραση: Α.Γ.

*Παρά τὸ γεγονός,
ὅτι σχεδὸν ὅλοι
οἱ δημοκρατικοὶ
εἶναι ὑπὲρ τοῦ
χωρισμοῦ Κράτους-
Ἐκκλησίας καὶ ἄλλων
φιλελεύθερων
μέτρων, ὥστόσο
αἰσθάνονται
ὑποχρεωμένοι νὰ
ψέλνουν ἐκκωφαντικὰ
ὡσαννὰ γι' αὐτὴν
τὴν παλιομοδίτικη
θρησκεία. Τί
ἀηδιαστικὴ ὑποκρισία!*

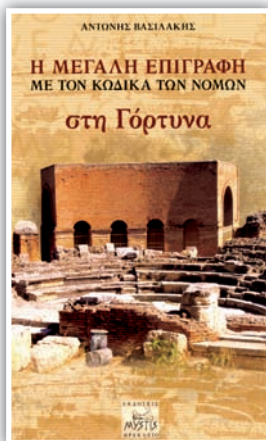
Πῶλ Κερτζ

(Ἐκδότης Περιοδικοῦ «Free Inquiry»)

Ὅποιος γίνῃ ὁπαδὸς καὶ πιστέψῃ σ' αὐτόν, θὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες καὶ θὰ ἐξασφαλίσῃ ἓναν ἐπίγειο καὶ μετὰ θάνατον παράδεισο. Δυστυχῶς πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ παρὰσύρονται ἀπὸ τὰ γλυκὰ καὶ εὐγενικὰ λόγια τῶν «καλῶν» ἀνθρώπων καὶ ἄθελα γίνονται ὁπαδοί, χωρὶς νὰ ξέρουν, ποῦ θὰ φθάσουν, γιατί στεροῦνται κρίσης καὶ λόγου καὶ κυριαρχοῦνται ἀπὸ τὸ «πιστεύω» καὶ ὄχι τὸ «σκέπτομαι». Τόσο περισσότερο, ὅταν βλέπουν νὰ κυριαρχοῦνται ἀπὸ τὸ «πιστεύω» μεγάλοι παντοδύναμοι πρόεδροι καὶ ὑποψήφιοι γιὰ πρόεδροι, ποὺ δὲν διστάζουν νὰ ποῦν, πῶς τοὺς ἔστειλε ὁ Θεὸς νὰ κυβερνήσουν, πῶς ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸν Θεό, καὶ οἱ πράξεις τοὺς εἶναι θέλημα Θεοῦ.

Ἐλευθέριος Βασιλείου
Νιὸν Χαμσάιρ, Η.Π.Α.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ, *Ἡ μεγάλη ἐπιγραφή με τὸν κώδικα τῶν νόμων στὴ Γόρτυνα*

«Τὸ Δίκαιο τῆς ἀρχαίας Γόρτυνας εἶναι ὑποδειγματικό, ἀκόμη καὶ σήμερα, γιατί διέπεται ἀπὸ πνεῦμα ἐλευθερίας καὶ εἶναι προοδευτικό. Περιέχει μαζί με τίς νέες διατάξεις καὶ τὸ παλαιὸ δίκαιο, ποὺ μᾶς πλησιάζει πρὸς τὸν ἀρχαιοτέρου πυρῆνα ἡθῶν καὶ ἐθίμων, ποὺ ἀποτελέσαν τὴν βάση τοῦ Δικαίου τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. Οἱ μεγαλύτεροι διανοητὲς τῆς ἀρχαιότητος, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, εἶχαν σὲ μεγάλη ὑπόληψη τὸ δίκαιο καὶ τοὺς θεσμοὺς τῶν Κρητικῶν πόλεων. Πολλοὶ ἔχουν ἀποδώσει τὴν προοδευτικότητα καὶ τὴν ἐλευθερία τοῦ Δικαίου τῆς Γόρτυνας στὴν ἰσχυρὴ μινωικὴ κληρονομιά. Τὰ ζητήματα, ποὺ πραγματεύεται ὁ κώδικας, ἀνήκουν στὸ οἰκογενειακὸ δίκαιο: νύμφεσις, ἐξώγαμα τέκνα, δωρεὲς μεταξὺ συζύγων. Εἶναι ἀκόμη τὰ «ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἡθῶν» (βιασμός, ἀποπλάνηση, μοιχεία), τὰ θέματα πωλήσεων, ὑποθήκευσης καὶ χρεῶν καὶ θέματα προσωπικῆς ἐλευθερίας γιὰ τοὺς δούλους καὶ τὰ δικαιώματά τους. Στὸν Κώδικα ὑπάρχουν ἐπίσης δικονομικὲς διατάξεις.»

Τὰ παραπάνω ἀναφέρονται στὸ βιβλίο τοῦ διδάκτορα Προϊστορικῆς Ἀρχαιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κρήτης Ἀντώνη Βασιλάκη, ὅπου ἀναλύονται τὰ ἀναγραφόμενα στὴ μεγάλη ἐπιγραφή με κώδικα νόμων τοῦ 6 π.Χ. αἰῶνα, ποὺ ἀνακαλύφθηκε πρὶν ἀπὸ 120 χρόνια στὴ Γόρτυνα. Ἡ ἐπιγραφή ἔχει μῆκος 9 μ., ὕψος 1,5 μ. καὶ περισσότε-

Ο ΒΡΕΤΑΝΝΟΣ ΛΕΚΤΟΡΑΣ

νας Βρεταννὸς λέκτορας, ὁ Τζαίμης Νταίηβιντσον, ὁμοφυλόφιλος ὁ ἴδιος σύμφωνα με δήλωσή του στὸν Βρεταννικὸ Τύπο, γράφει: «Ἔνοιωθα ὑποχρεωμένος νὰ τελειώσω τὸ βιβλίο μου. Ὅχι ὅπως ἓνας ὁμοφυλόφιλος, ποὺ ἀπλᾶ θέλησε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος του στὴν κοινότητα τῶν γκέι, ἀλλὰ ὡς ἓνας μελετητὴς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ποὺ θέλησε νὰ βάλῃ ἓνα λιθαράκι σὲ ὅσα σπουδαῖα ἄλλοι ἐρευνητὲς ἔχουν προσφέρει.» Βεβαίως-βεβαίως (ποὺ ἔλεγε καὶ ὁ ἀείμνηστος ἡθοποιὸς Χρῆστος Τσαγανέας) τὸ βιβλίο τοῦ κ. Τζ. Ντ. ἔχει τίτλο «Οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Ἔρωτας» καὶ βεβαίως βεβαίως στὸ βιβλίο ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀπὸ τὸν Δία μέχρι τὸν τελευταῖο στρατιώτη τοῦ Ἰεροῦ Λόχου ἦταν ὁμοφυλόφιλοι. Καὶ βεβαίως βεβαίως στὸ βιβλίο ἡ λέξις «ἔρως» δὲν ἔχει νὰ κάνῃ μετὰ τὴν μάθησις (ἔρωτας = ἐρωτήσεις = ἐρωτῶ, γὰρ νὰ μάθω περὶ τῆς ἀληθείας) ἀλλὰ μετὰ καὶ μάλιστα μεταξὺ ἀνθρώπων τοῦ ἰδίου φύλου. Παρομοίως συμβαίνει καὶ στὴν περίπτωση τοῦ

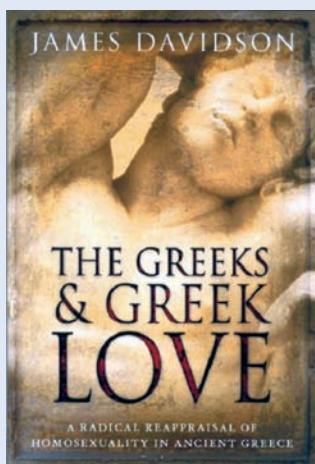
ρους από 600 στίχους γραμμένους στην Έλληνική βουστροφηδόν. Πρόκειται για τὸν ἀρχαιότερο ἀστικό κώδικα, τὸ ἀρχαιότερο γραπτὸ νομοθετικὸ κείμενο.

Ἡ «Δωδεκάδελτος Ἐπιγραφή τῆς Γόρτυνας», ὅπως εἶναι ἐπίσης γνωστή, γιατί εἶναι γραμμένη σὲ δώδεκα στήλες (δέλτους) ἀποτελεῖ πολύτιμη κιβωτὸ πληροφοριῶν γιὰ τὸ ἐπίπεδο τῶν θεσμῶν τοῦ Δικαίου στὴν ἀρχαιότητα καὶ συνεισφέρει σημαντικὰ στὴν ἀποκατάσταση ὅχι μόνο τῆς ἁποψῆς, ποὺ ἔχουμε γιὰ τὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Δίκαιο, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὴ ζωὴ γενικώτερα στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα καὶ στὴν ἀποκάθαρσή της ἀπὸ τοὺς διαχρονικοὺς «τόνους χριστιανικῆς λάσπης». Εἰδικώτερα:

Οἱ νομικὲς διατάξεις, ποὺ ἀναγράφονται στὴν πινακίδα, προϋποθέτουν πολυαίωνη πολιτιστικὴ ἐξέλιξη, ἡ ἐπίσημη ὅμως ἐπιστημονικὴ ἄποψη ὁμιλεῖ περὶ Ἑλληνικοῦ Μεσαίωνα πρὶν τὸν ἡ' αἰ. π.Χ.

Ἡ θέση καὶ ὁ ρόλος τῆς γυναίκας στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἦταν πολὺ σημαντικοί: «Ἡ θέση τῆς γυναίκας στὴν κοινωνία τῆς Γόρτυνας ἦταν πολὺ καλύτερη ἀπὸ τὴ θέση τῆς γυναίκας στὴν Ἀθήνα... Ἡ Γορτύνια μπορούσε νὰ ἔχη δική της περιουσία καὶ μπορούσε ἐπίσης νὰ ἐμφανίζεται μόνη, χωρὶς συμπαραστάτη, στὰ δικαστήρια γιὰ ὑποθέσεις της... Εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτῃ κάθε πράγμα ποὺ τῆς ἀνῆκε, νὰ ἀποφασίξῃ μόνη της γιὰ τὸ γάμο της καὶ νὰ διανέμῃ μὲ τοὺς ἀδελφούς της τὴν πατρικὴ κληρονομιά» (σελ. 78). Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν βελτίωσε τὴ θέση τῆς γυναίκας, τοῦναντίον τὴν ἔρριξε στὸ τελευταῖο σκαλοπάτι τῆς κοινωνίας. [Βλ. «Δ», τ. 236-237 (ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/151991.pdf>), τ. 278 (ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/18497.pdf>), τ. 289 (ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/19600.pdf>) κ.ά.]

Ὁμοίως καὶ ἡ θέση τῶν δούλων στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἦταν τελείως διαφορετικὴ καὶ πολὺ καλύτερη ἀπὸ τὴν ἐπισήμως προπαγανδιζόμενη: «Ὁ νόμος τιμωροῦσε... ὅποιον προσέβαλλε ἓναν δούλο ἢ μιὰ δούλη... Γενικὰ οἱ δούλοι στὴ νομοθεσία τῆς Γόρτυνας ἀντιμετωπίζονταν περίπου ὡς ἀνεξάρτητα αὐτοτελῆ ἀνθρώπινα ὄντα καὶ ὄχι ὡς «πράγματα»... Οἱ οἰκέις (ιδιωτικοὶ δούλοι) μπορούσαν νὰ ἔχουν ὠρισμένη περιουσία... καὶ νὰ παντρεύονται» (σελ. 79, 80). [Γιὰ τὴν ὑπὲρ τῶν δούλων νομοθεσία στὴν ἀρχαιότη-

Γανυμήδη. Ὁ συγγραφέας ἀφιερώνει γύρω στὶς τριάντα σελίδες προσπαθώντας νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ Ζεὺς ἦταν ὁ θεὸς καὶ τῆς ὁμοφυλοφιλίας. Ὅμως, καλέ μου, κρυφοφοβικὲ ὁμοφυλόφιλε συγγραφέα, τὸ σύνθετο ὄνομα «Γανυμήδης» (γάννυμαι = εὐχαριστιέμαι καὶ μήδεα = ιδέα-σκέψη) δὲν σημαίνει βέβαια, ὅτι ὁ Ζεὺς εὐχαριστιόταν μὲ τὰ ὁμορφα ὀπίσθια τοῦ Γανυμήδη. Γιὰ νὰ μὴν ξεχνιώμαστε, προσθέτομε, ὅτι οἱ παραφράσεις πολλῶν λέξεων ἔχουν ξεκινήσει σκόπιμα καὶ μὲ ἔντεχνο τρόπο ἀπ' τὸ χριστιανικὸ ἱερατεῖο τῶν πρώτων μεταχριστιανικῶν αἰώνων, μὲ σκοπὸ νὰ ἀμαυρώσουν τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ. (Γιὰ τὴν ὑποτιθέμενη ὁμοφυλοφιλία στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα βλέπετε «Δαυλὸς», τεύχῃ 47, 49, 60, 98, 114, 116-117, 157.)

Βασίλειος Μαυρομμάτης

τα και για συγκρίσεις με τη δουλεία των νεότερων χρόνων βλ. «Δ», τ. 181, 182, 183, 279, 283 (<http://www.davlos.gr/pdf/18977.pdf>) κ.ά.]

Ἡ μελέτη τῆς πινακίδας ἐγείρει ἐπίσης τὸ ἐρώτημα: Μία κοινωνία, ποὺ διέθετε Δίκαιο, στὸ ὁποῖο προβλέπονταν διατάξεις ὅπως π.χ. γιὰ ὑφαίρεση περιουσίας (III 1-16), γιὰ γέννηση τέκνου μετὰ τὸ διαζύγιο κι ἔκθεση ἀνηλίκου (III 44- IV 23), γιὰ υἱοθεσία («ἄν-πανσις», X 33 - XI 23) ἢ γιὰ εὐθύνη γιὰ χρέη θανόντος (XI 31-45), εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὶς ἐντολὲς τῶν «οὐ» τῶν Ἑβραίων νομάδων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης («οὐ κλέψεις», «οὐ φο-νεύσεις» κ.τ.λ.), οἱ ὁποῖες ἐπεβλήθησαν ὡς ἱερὰ κείμενα στοὺς Ἕλληνες, προκειμένου - ὑποτίθεται - νὰ ἀποκαταστήσουν τὸ Δίκαιο καὶ τὸ Νόμο στὶς δῆθεν ἄδικες καὶ ἄνομες ἐλληνικὲς προχριστιανικὲς κοινωνίες;

Γιῶργος Γαλανὸς

Πρωτοπρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ, Ἑλληνισμὸς μετέωρος

Ἀπὸ τὸ ἐκδοτικὸ σημεῖωμα τοῦ «Δ», τ. 260-261 με τίτλο: «Ἡ “ἄλωση” στὰ 1821 καὶ ὄχι στὰ 1453 καὶ οἱ φοβερὲς λέξεις “Ἑλλάς” - “Ἑλλην”» διαβάζουμε: «Ἡ Ἐπανάστα-ση τοῦ 1821 δὲν δικαιώθηκε ἀπὸ τὰ ἀπορρεύσαντα ἀπὸ αὐτὴν μέχρι στιγμῆς ἱστορι-κὰ ἀποτελέσματά της. Ἡ πρώτη πολυαίμακτη ἐξάχρονης διάρκειας ἐθνεγεργασία τῆς Ἱστορίας ἀπέδωσε ἕναν συνήθη ἢ καὶ ὑποδεέστερο πολιτικὰ, ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ τῶν ἄλλων κρατῶν τῆς Γῆς πολιτικὸ ὄργανισμὸς, ποὺ μπορεῖ γενικῶς νὰ θεωρηθῇ ὡς ἕνα κρατικὸ σχῆμα ἐξαιρετικὰ ἐλλειμματικὸ ὡς πρὸς τὴν βαρεῖα ὀνομασία ποὺ ἐπι-σήμεως υἱοθέτησε...

» Ὁ κυρίαρχος στὸ νέο κράτος σκοταδισμὸς καὶ παραδοσιακὸς ἀνθελληνισμὸς τῆς θεοκρατίας καὶ τοῦ Βυζαντινισμοῦ ἀναδείχθηκε σὲ ἀπόλυτο ρυθμιστὴ τῆς νεοελληνι-κῆς Παιδείσεως (ὄχι μόνον τῆς σχολικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς θρησκευτικῆς, πολιτικῆς, πνευ-ματικῆς, πολιτισμικῆς ἀγωγῆς τῶν Ἑλλήνων) καὶ κράτησε κάτω ἀπὸ τὸ βαρὺ ἀσιατι-κὸ πέλμα τοῦ τὸν Νεοέλληνα ἐθνικὰ συγκεχυμένο ἢ ἀσυνείδητο, ἱστορικὰ ἀνεπίγνω-στο καὶ κατὰ συνέπεια πολιτισμικὰ στεῖρο (ἐκτὸς σπανιωτᾶτων ἐξαιρέσεων, ἐκεῖνων ἀκριβῶς ποὺ τόλμησαν νὰ ἀμφισβητήσουν τὰ ἰδεολογήματα τοῦ “Ἑλληνοχριστιανι-σμοῦ” καὶ Ρωμιοσυνισμοῦ)...

» Ἐπομένως; Τὸ Εἰκοσιένα ὑπῆρξε καθ’ ὅλα ἀρνητικὸ γιὰ τὸν Ἑλληνισμὸς; Ὅσο κι ἂν φανῇ παράξενο, τὸ ἐξάχρονο Ἑλληνικὸ Ὀλοκαύτωμα ἀπέδωσε ἕνα γιγάντιο πλεο-νέκτημα, ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ δύο... λέξεις: Ἐξ αἰτίας τοῦ ἀγῶνα τῶν μεγάλ-ων προεπαναστατικῶν διαφωτιστῶν μας καὶ μὲ τὴν κρίσιμη συμβολὴ τῶν Εὐρωπαί-ων φιλελλήνων (φιλοαρχαιοελλήνων γιὰ τὴν ἀκρίβεια) τὸ νέο κράτος θυμῆθηκε, καὶ μ’ αὐτὴν αὐτοωνομάσθηκε ἐπίσημα, τὴν ἐντελῶς ξεχασμένη ἀλλὰ καὶ συκοφαντημέ-νη καὶ ἀπαγορευμένη ἐπὶ 16 αἰῶνες λέξη “Ἑλλάς”- καὶ ὁ πολίτης του μὲ τὴν ἐπίσης ἐν-τελῶς ξεχασμένη, συκοφαντημένη καὶ ἀπαγορευμένη λέξη “Ἑλλην”. (Εὐτυχῶς ποὺ ἡ Ρωμιοσύνη τότε πιάσθηκε στὸν ὕπνο καὶ αἰφνιδιάστηκε, διότι ἐν τῇ σουλτανολατρίᾳ τῆς περιέμενε τὴν ἀποτυχία τοῦ Εἰκοσιένα, καὶ τὴν ἐπεδίωκε ἄλλωστε μὲ τοὺς ἀφορι-σμοὺς της καὶ ὅ,τι ἄλλο ἄθλιο καὶ ποταπὸ μέσον διέθετε· κι ὅταν βρέθηκε πρὸς τετελε-σμένου γεγονότος, οἱ ἀπόπειρές της νὰ μετονομάσῃ τὸ νέο κράτος σὲ “Ρωμανία” καὶ τοὺς πολίτες του σὲ “Ρωμιούς” -ἀπόπειρες ποὺ συνεχίζονται ἕως σήμερα- προκάλεσαν πάντοτε καὶ προκαλοῦν καὶ σήμερα μόνον τὸ γέλιο.»

Τὸ βιβλίον «Ἑλληνισμὸς μετέωρος» εἶναι γεμᾶτο μὲ τὰ συνήθη ἐλληνοχριστιανικὰ προ-παγανδιστικὰ φληναφήματα τῶν ἱερωμένων, τὰ ὁποῖα θὰ ἀντιπαρέλθω· ἔχουν ἐξ ἄλ-

λου αντικρουσθή σὲ πληθώρα δημοσιευμάτων μας. Θὰ ἐπισημάνω ὅμως αὐτό, ποὺ κά-
νει ἀπὸ τὴν πρώτη ἀνάγνωση ἐντύπωση σὲ ὅλο τὸ κεείμενο: Ἡ χρῆση τῶν λέξεων «Ρω-
μανία» καὶ «Ρωμῆς», ἀντὶ τῶν λέξεων «Ἑλλάς» καὶ «Ἑλλήν».

Ὁ ὀρθόδοξος θεωρητικὸς παπα-Μεταλληνὸς εἶναι ἀπὸ αὐτοὺς, ποὺ ἔχουν ἀντιληφθῇ,
ὅτι πραγματικὰ πιάστηκαν στὸν ὕπνο κατὰ τὴν ἀναβίωση τῶν λέξεων «Ἑλλάς»- «Ἑλ-
λήν» κι ἔχουν ξεκινήσει μιὰ μεθοδευμένη ἐπιχείρηση μὲ ὁμιλίες, ἐμφανίσεις στὴν Τηλε-
όραση, δημοσιεύσεις στὸ Διαδίκτυο καὶ σὲ βιβλία νὰ ἐπαναφέρουν ἀντ’ αὐτῶν τὶς λέ-
ξεις «Ρωμανία» καὶ «Ρωμῆς».

Ἀντιγράφω δειγματοληπτικά:

- «*Ἡ Ρωμαϊκὴ ἰδέα καὶ τὸ ὄραμα τῆς Εὐρώπης*» (ὑπότιτλος στὸ ἐσώφυλλο).
- «*Κινούνται σὲ ἓνα ρωμαϊκο, ἑλληνορθόδοξο δηλαδὴ ἐρμηνευτικὸ πλαίσιο*» (Προ-
λογικὸ ψέλλισμα, σελ. 5).
- «*Ὁ Ἑλληνας, εἴτε ὡς ἀρχαῖος εἴτε ὡς Ρωμῆς*» (ὁμοίως, σελ. 6).
- «*Ἡ ἀπουσία ὅμως ἐθνικῆς ἰδέας στὴ Ρωμανία*» (σελ. 9).
- «*Γιὰ τὴν Ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία, καὶ μέσα σ’ αὐτήν, συνεχίζεται ἡ «ὑπερεθνικὴ καὶ
ἀνεθνικὴ ἀντίληψη γιὰ τὸ ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας», τὸ γένος τῶν Ρωμαίων, δηλαδὴ
ὀρθόδοξον πολιτῶν τῆς Νέας Ρώμης*» (σελ. 14).
- «*Μιλώντας γιὰ τὰ ρωμαϊκά ὀνόματα*» (σελ. 18).
- «*Γαλλικὴ ἐπανάσταση καὶ Ρωμαϊκὴ ἐθναρχία*» (τίτλος κεφαλαίου) καὶ ἄλλα πολ-
λά.

Τὸ προαναφερθὲν ἐκδοτικὸ σημεῖωμα τοῦ «Δ» καταλήγει: «Αὐτὴ ἡ ἀναβίωση τῶν
δύο «λέξεων» ἀποτελεῖ μιὰ βραδυφλεγῆ βόμβα, τῆς ὁποίας ἐπικεῖται ἡ ἔκρηξη, ποὺ θὰ
προκαλέσῃ ἀνατροπὴ τῶν πάντων· ἀνατροπὴ τῆς ἀπολιτισιᾶς μας, τῆς ἀνιστορισιᾶς
μας, τῆς ἀνελληνισιᾶς μας, μὲ μιὰ φράση τὴν ἄρση τῶν πραγματικῶν, ὅσο καὶ ἀνομο-
λόγητων αἰτίων τῆς κακοδαιμονίας μας· καὶ βέβαια ἀνατροπὴ καὶ διάλυση ἀντιφάσε-
ων καὶ ἀντινομιῶν ὅπως ὁ «Ἑλληνοχριστιανικὸς Πολιτισμὸς», αὐτὸς ὁ ἀρνητὴς καὶ δι-
ώκτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, ἡ «Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος» ἡ ἀναθεματίζουσα στὶς
ἐκκλησίες τῆς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἑλληνες κ.λπ., κ.λπ., ἀντιφάσεων καὶ ἀντινομιῶν
προδηλῶς κωμικῶν, ποὺ ὅμως «λειτουργοῦν» στὴ συνείδηση τοῦ Ἑλλήνα χάρις στὴν
ἀπίστευτὴ πνευματικὴ καὶ ἰδεολογικὴ του κάκωση.

» Γι’ αὐτὸ («γιὰ νὰ ποῦμε καὶ τοῦ στραβοῦ τὸ δίκιο» καὶ νὰ τελειώσουμε εὐχάριστα)
κακῶς ἐπικρίνονται κατὰ τὴ γνώμη μας οἱ καθηγητὲς θεολογίας στὸ Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης παπα-Θεόδωρος Ζήσης, Ἀθηνῶν παπα-Γεώργιος Μεταλληνὸς καὶ οἱ
ὅμοιοί τους, ποὺ δηλώνουν, ὅτι ἡ «Ἄλωση» ἔγινε τὸ 1821 κι ὄχι τὸ 1453.

» Πράγματι τὸ 1453 οἱ τότε ὁμόφρονές τους ἄνοιξαν μιὰ Κερκόπορτα τῆς εἰσόδου
στὴν ἐποχὴ τῆς τουρκικῆς τυραννίας κι ἔτσι διατήρησαν καὶ ἀπῆλυσαν γιὰ 400 ἀκό-
μη χρόνια τοὺς γλυκεροὺς καρπούς, ποὺ τοὺς προμήθευε ἡ (μετὰ τὴν βυζαντινὴ) σουλ-
τανικὴ τυραννία· ἀντίθετα τὸ 1821 τὴν Πόρτα (τῆς ἐξόδου ἀπὸ τὴ σκλαβιά) δὲν τὴν
ἄνοιξαν οἱ ἴδιοι, τὴν ἄνοιξαν οἱ ἀρνητὲς τοῦ βυζαντινοσουλτανοπατριαρχικοῦ ἐξου-
σιασμοῦ. Καὶ τὸ 1821 οἱ δύο ἄδρατες ἀλλὰ πανίσχυρες παραστάδες τῆς νέας Πύλης
εἰσόδου τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Παγκόσμια Ἱστορία ἦσαν οἱ φοβερὲς λέξεις «Ἑλλάς»
καὶ «Ἑλλήν».

Γιάννης Λάζαρης